

COMMERZBANK

Banka po Vašom boku

Ročná závierka a správa o stave 2016

Commerzbank Aktiengesellschaft

Obsah

4	Správa o stave spoločnosti
4	Štruktúra a organizácia
4	Podnikateľská zodpovednosť
8	Správa o odmeňovaní
23	Údaje podľa § 289 nemeckého Obchodného zákonníka
31	Obchodné aktivity a rámcové podmienky
34	Výnosová, finančná a majetková situácia
37	Správa o prognózach a príležitostiach
43	Správa o rizikách
73	Výkaz ziskov a strát
74	Súvaha
78	Príloha
78	Všeobecné údaje
82	Vysvetlivky k výkazu ziskov a strát
83	Vysvetlivky k súvahe
94	Ostatné vysvetlivky
117	Vyhlásenie zákonných zástupcov
118	Výrok nezávislého audítora

Správa o stave spoločnosti

Commerzbank Aktiengesellschaft

Štruktúra a organizácia

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft jednu z vedúcich nemeckých bánk pôsobiacich v sektore súkromných a firemných klientov, ktorá má pobočky vo viac ako 50 krajinách. Naši klienti majú k dispozícii jednu z najhustejších sietí filiállok spomedzi všetkých nemeckých súkromných bánk. Celkovo má Commerzbank na celom svete ca 17,5 miliónov súkromných klientov a podnikateľov a 60 000 firemných klientov.

V rámci svojej novej stratégie Commerzbank sústreďuje svoje obchodné aktivity vo svojich dvoch hlavných segmentoch „Súkromní klienti a podnikatelia“ a „Firemní klienti“, v rámci ktorých banka ponúka rozsiahle portfólio bankových služieb a služieb na kapitálovom trhu. V segmente „Asset & Capital Recovery (ACR)“ určenom na likvidáciu banka združuje obchody financované štátom ako aj všetky aktivity v oblasti financovania firemných nehnuteľností a financovanie lodí. Hlavné segmenty riadi vždy jeden člen predstavenstva.

Riadenie skupiny zahŕňa všetky štabné a riadiace funkcie: Group Audit, Group Communications (komunikácia), Group Compliance, Group Development & Strategy (rozvoj a stratégia), Group Finance (financie), Group Human Resources (ľudské zdroje), Group Investor Relations (vzťahy s investormi), Group Legal (právne oddelenie), Group Treasury ako aj centrálné rizikové funkcie. Podporné funkcie vykonáva Group Services (služby), ktorá zahŕňa Group Banking Operations (bankové operácie), Group Market Operations (operácie na trhu), Group Information Technology (IT), Group Organisation (organizácia), Group Security (bezpečnosť) a Group Support (podpora). V rámci externého výkazníctva sú štabné, riadiace a podporné funkcie združené v oblasti Ostatné a konsolidácia.

V tuzemsku riadi Commerzbank Aktiengesellschaft zo svojej centrály vo Frankfurt nad Mohanom celoplošnú sieť filiállok, cez ktorú sa podporujú všetky skupiny klientov. Najdôležitejšie tuzemské dcérske spoločnosti sú comdirect bank AG a Commerz Real AG. V zahraničí má banka 6 podstatných dcérskych spoločností, 23 zahraničných pobočiek a 34 reprezentácií vo viac ako 50 krajinách a vo všetkých dôležitých finančných centrách, akými sú Londýn, New York, Tokio, Hongkong a Singapur. Ťažisko medzinárodných aktivít sa však nachádza v Európe.

Obchodný rok sa zhoduje s kalendárnym rokom.

Podnikateľská zodpovednosť

Svetové spoločenstvo si vytvorilo nový rámec pre udržateľný rozvoj, ktorý zohľadňuje ekonomické, sociálne a ekologické aspekty: Sustainable Development Goals (SDG). Tieto ciele boli stanovené Valným zhromaždením OSN a zahŕňajú všetky krajiny, občiansku spoločnosť a súkromný sektor. Aj Commerzbank cíti zodpovednosť za to, aby prispela k plneniu SDG. Sme presvedčení, že prispejeme k zabezpečeniu budúcnosti a zvýšeniu hodnoty spoločnosti, ak budeme hlavné činnosti banky orientovať na udržateľný rozvoj.

Dôležitým uznaním tejto orientácie na udržateľný rozvoj je zaradenie našej spoločnosti do udržateľného indexu Stoxx Global ESG Leaders z októbra 2016. Commerzbank je tak súčasťou skupiny 300 firiem na celom svete, ktoré sa vyznačujú rozsiahlym zohľadňovaním ekologických a sociálnych kritérií a kritérií Governance (tzv. ESG kritériá). Ak sa chce firma kvalifikovať pre účasť v udržateľnom indexe, musí pri týchto kritériách patriť medzi najlepších 25 % základného indexu Stoxx Global 1800 Index.

Zabezpečenie integrity

Hodnotový systém koncernu Commerzbank je založený na jasných a nemeniteľných hodnotách, ktoré sú definované v zásadách správania (Code of Conduct). Medzi tieto zásady patrí dodržiavanie príslušných národných a medzinárodných zákonov. Každý zamestnanec, ktorý preukázateľne spácha trestný čin, musí znášať trestnoprávne, pracovnoprávne a občianskoprávne dôsledky. Commerzbank v tomto ohľade ešte sprísnila svoje opatrenia: V rámci svojej politiky „Global Anti Bribery and Corruption Policy“ (ABC-Policy), ktorá bola predstavenstvom prijatá v polovici roka 2016 a ktorá platí v celom koncerne, sa banka ohradila voči podplácaniu, prijímaniu výhod a korupcii. To platí v rámci aj mimo spoločnosti, voči obchodným organizáciám, funkcionárom a všetkým osobám, ktoré sú vo vzťahu k banke. S cieľom poskytnúť zamestnancom podporu pri presadzovaní nových smerníc bolo vyvinuté osobitné školenie ABC. Všetci zamestnanci a vedúci pracovníci na celom svete museli na jeseň 2016 po prvýkrát absolvovať toto každoročné povinné školenie. Obchodné a funkčné jednotky so zvýšeným rizikovým profilom ako aj osoby, ktoré sú vystavené zvýšenému riziku podplácania a korupcie, absolvujú dodatočné školenia.

Riadenie rizík v oblasti udržateľného rozvoja

Riadenie rizík súvisiacich s dobrým menom banky, ktoré priamo vyplývajú z ekologických, sociálnych alebo etických aspektov, tvorí súčasť celkovej stratégie koncernu v oblasti rizík: vzťahy s klientmi, obchody a produkty, pri ktorých kritériá udržateľnosti zohrávajú dôležitú úlohu, sa intenzívne rešeršujú, analyzujú a sú spojené s diferencovaným hodnotením, ktoré môže viesť k zamietnutiu obchodu príp. k ukončeniu vzťahu s klientom. V obchodnom roku 2016 posudzovalo vedenie pre riadenie rizika súvisiaceho s dobrým menom banky ca 6200 podnetov (2015: takmer 5400). Riadenie rizika súvisiaceho s dobrým menom banky pokrýva všetky operatívne segmenty Commerzbank ako aj všetky podstatné dcérske spoločnosti a tvorí pevnú súčasť pri vývoji nových produktov.

S ohľadom na vybrané tematické oblasti – od agrárnych surovín až po využívanie vodnej energie – zafinovala Commerzbank okrem toho záväznú stanoviská a smernice. V roku 2016 bolo prepracované stanovisko v oblasti ľudských práv. Na základe neho banka vysvetľuje, ako presadzuje zodpovednosť za dodržiavanie ľudských práv s ohľadom na najdôležitejšie nárokové skupiny. V júli 2016 vydalo predstavenstvo Commerzbank okrem toho novú smernicu o uhlí, ktorá sa zaoberá podstatnými prvkami procesnej reťaze od ťažby uhlia až po jeho využívanie pri výrobe elektrickej energie. Tak sa Commerzbank okrem iného rozhodla, že už nebude financovať nové elektrárne na spracovanie uhlia ani nové projekty uhoľných baní. V rámci tejto novej smernice rešpektujeme našu zodpovednosť pri zaobchádzaní s rizikami vyplývajúcimi z klimatických zmien a zmeny energetického prostredia. Rovnako sprevádzame našich klientov pri strategických úvahách, aby mohli úspešne čeliť osobitným výzvam energetického priemyslu.

Využívanie príležitostí v oblasti udržateľného rozvoja

Náš príspevok k plneniu Sustainable Development Goals sa neobmedzuje na znižovanie potenciálnych negatívnych dopadov našich finančných služieb. Vyvíjame a predávame produkty a finančné služby, ktoré môžu byť účinným hnacím motorom pre podporu udržateľného rozvoja. Tak sa neustále zvyšuje záujem o udržateľné investície. Okrem nadácií a cirkví chce stále väčší počet súkromných klientov zodpovedne investovať svoje finančné prostriedky. Commerzbank preto ponúka udržateľnú správu majetku, ktorá zohľadňuje sociálne, etické a ekologické aspekty. Minimálny objem investície v roku 2016 výrazne poklesol, aby bola ponuka prístupnej väčšej skupine klientov. Kto má záujem o udržateľné investovanie do akcií, nájde v Commerzbank relevantné informácie: od začiatku roka 2016 obsahujú investície súkromných klientov do akcií príslušné hodnotenie udržateľnosti zo strany ratingovej agentúry Oekom Research. Ďalšou alternatívou sú investičné fondy. Tu sa Commerzbank teší z pečate Fóra pre udržateľné investície (FNG) udelenú v novembri 2016: Fond „Commerzbank Globálne akcie – katolícke hodnoty“ zodpovedá štandardu kvality FNG pre udržateľné investície v nemecky hovoriacich krajinách.

Zmiernenie dopadov klimatických zmien

Dvojstupňový cieľ prijatý na klimatickej konferencii v Paríži postavil svetové spoločenstvo pred veľké úlohy. Pod heslom „Green Finance“ vyvíja ekonomika, veda a politika spoločne v rámci viacerých projektov na národnej ako aj medzinárodnej úrovni bankové obchody budúcnosti. Commerzbank sa na tom zúčastňuje v rámci rôznych iniciatív, takže od roku 2016 pôsobí aj v Sustainable Trade Working Group International Chamber of Commerce ako aj v Green Finance Working Group v Institute of International Finance.

Pre Commerzbank nepredstavuje oblasť Green Finance žiadnu novú tému: už od polovice 80. rokov prispievame významne k financovaniu obnoviteľných energií. V roku 2016 predstavovalo úverové portfólio nášho Competence Center Energy 5,0 miliárd Eur (5,1 miliárd Eur v predchádzajúcom roku). Celkovo sa investície do veternej, solárnej a bio energie financované do roku 2016 spoločnosťou Commerzbank ročne vzdali emisií vo výške ca 14 miliónov ton CO₂. To zodpovedá ca 9 % všetkých emisií CO₂, ktoré bolo možné v Nemecku v roku 2016 usporiť na základe využívania obnoviteľnej elektrickej energie.

Ďalším príkladom pre spojenie hlavných činností banky s ochranu klímy sú Green Bonds. Ide o obligácie, ktorých emisné výnosy slúžili na financovanie jednoznačne udržateľných projektov, napr. z oblastí obnoviteľných energií alebo energetickej efektívnosti. Commerzbank v roku 2016 sprevádzala päť emitentov pri príprave príslušných transakcií a ich umiestnení na medzinárodnom kapitálovom trhu. Celkový objem predstavoval takmer 2,4 miliárd Eur.

V rámci nášho chápania udržateľného rozvoja systematicky znižujeme aj vlastnú spotrebu zdrojov. Pod vedením člena predstavenstva Commerzbank Franka Annuscheita sa v ekologickom výbore koncernu pravidelne stanovujú zadania a stratégie pre ochranu životného prostredia v rámci spoločnosti. Medzi to patrí klimatický cieľ Commerzbank, ktorý predpokladá zníženie emisií skleníkových plynov o 70 % do roku 2020 (referenčný rok 2007). V máji 2016 stanovili znaki DNV GL ku koncu roka 2015 znečistenie v rozsahu 67%. Zostávajúce vypúšťanie skleníkových plynov je priebežne kompenzované kúpou a pozastávaním certifikátov CO₂ z projektov na ochranu klímy. Commerzbank tak už od roku 2015 pracuje na klimaticky neutrálnej úrovni. Okrem systému environmentálneho manažérstva spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft zavedeného už v roku 2008 podľa štandardu ISO 14001 banka vytvorila systém energetického manažérstva podľa ISO 50001, ktorý bol po prvýkrát certifikovaný v máji 2016.

Za svoj príspevok k zníženiu dopadov klimatických zmien vo vlastnej prevádzke ako aj v rámci hlavných činností získala Commerzbank v roku 2016 od medzinárodnej neziskovej organizácie CDP už po druhýkrát za sebou ocenenie „Sector Leader Financials“ v regióne DACH (Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko). Celkovo banka dosiahla hodnotenie A– a patrí medzi najlepších 15 % vo svojej branži.

Preberáme zodpovednosť

Podnikateľská zodpovednosť Commerzbank sa nekončí pri interných procesoch a aktivitách, ale sa vzťahuje na celý proces tvorby hodnôt. Pri rozhodovaní o externých dodávateľoch a poskytovateľoch služieb preto zohrávajú dôležitú úlohu aj kritériá udržateľného rozvoja. V rámci „Štandardu pre udržateľné obstarávanie“ zdefinovala Commerzbank záväzné smernice pre všetkých účastníkov pri nákupe tovarov a služieb. Povinným podpísaním klauzuly „Integrita, životné prostredie a sociálna zodpovednosť“ sa dodávatelia a poskytovatelia služieb zaviazali k dodržiavaniu týchto pravidiel v obchodnom styku. Medzi tieto pravidlá patrí dodržiavanie ľudských a osobnostných práv ako aj dodržiavanie sociálnych a ekologických štandardov.

Posilňovanie občianskej spoločnosti

Ako súčasť spoločnosti vníma Commerzbank svoju úlohu aj v pozitívnom ovplyvňovaní svojho okolia. Pomocou viacerých kooperačných a sponzorovaných projektov, podpory dobrovoľníctva zo strany zamestnancov a činnosti rôznych nadácií sa zasadujeme o všeobecné blaho. Uplynulý rok bol pritom predovšetkým v znamení veľkého počtu osôb, ktoré ako utečenci prišli do Nemecka. Zamestnanci a klienti Commerzbank preukázali veľkú ochotu voči týmto ľuďom a darovali ca 65 000 Eur na pomoc utečencom. Predstavenstvo túto čiastku zdvojnásobilo, takže začiatkom roka 2016 darovala banka celkom 130 000 Eur na podporu integračných projektov v Berlíne, Dúseľdorfe, Frankfurtu, Hamburgu a Mníchove. Od jesene 2016 okrem toho Commerzbank podporuje už tri roky výstavbu a rozvoj „Kompass“ – nový program iniciatívy „Joblinge“ na integráciu mladých utečencov na prvom trhu práce. Angažovanosť Commerzbank tvorí súčasť iniciatívy nemeckej ekonomiky pod názvom „My spoločne“.

Aktuálne informácie priebežne zverejňujeme na portáli „Naša zodpovednosť“, ktorý je k dispozícii na stránke www.nachhaltigkeit.commerzbank.de.

Naši zamestnanci

Angažovaní a kompetentní zamestnanci významnou mierou prispievajú k ekonomickému úspechu Commerzbank. Na základe našej personálnej práce dbáme o to, aby naši zamestnanci pracovali tam, kde môžu čo najlepšie rozvíjať svoje schopnosti s ohľadom na potreby banky. Naším cieľom je vytvoriť spolu s našimi pracovnými podmienkami a perspektívami rozvoja atraktívne prostredie pre našich zamestnancov. Rovnako vnímame požiadavky vyplývajúce z nového obchodného modelu banky. V centre našej firemnej kultúry je jednotné chápanie riadenia a naše hodnoty Com ako aj naše zásady správania, ktoré predovšetkým v časoch zmien predstavujú pevný pilier pre férové a kompetentné zaobchádzanie so zamestnancami ako aj našimi klientmi a obchodnými partnermi.

Počet zamestnancov spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft klesol k 31. decembru 2016 v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 1 673 alebo 4,5% na 35 211.

Personálne oddelenie sprevádza strategický proces banky

Commerzbank ohlásila v sledovanom roku svoju stratégiu „Commerzbank 4.0“. Naša nová stratégia si vyžaduje dôslednú transformáciu banky. Personálna práca rozhodujúcim spôsobom prispieva k úspešnému presadeniu obchodného modelu. Znižovanie počtu pracovných miest nie je cieľom, avšak ako výsledok tejto transformácie na „Commerzbank 4.0“ je nevyhnutné. Personálny odbor poskytuje poradenstvo a sprevádza všetky segmenty banky pri procesoch zmien a podporuje pri rokovaní grémií. Banka zodpovedne a profesionálne uplatňuje všetky personálne nástroje s cieľom zrealizovať zníženie počtu zamestnancov sociálne prijateľným spôsobom.

Poskytujeme orientáciu a udržateľné zakotvenie „Culture of Integrity“

Presadzovanie našich strategických cieľov je spojené s rozsiahlymi zmenami v banke. Za týmto účelom profesionálne radíme a podporujeme vedúcich zamestnancov a všetkých ostatných zamestnancov. Na základe našich záväzných smerníc pre správanie riadiacich zamestnancov banky vytvárame jednotný štandard a podporujeme férové a kompetentné zaobchádzanie s riadiacimi zamestnancami a ostatnými zamestnancami. Vďaka hodnotám Com a zásadám správania, ktorými sa vyznačuje naša firemná kultúra, sme pripravení úspešne realizovať procesy zmien v banke. Okrem toho zohráva personálny odbor kľúčovú úlohu pri realizácii opatrení Compliance, a to od procesu prijímania zamestnancov cez školenia v oblasti Compliance až po udržateľné ukotvenie našich zásad správania a tým až po posilnenia „Culture of Integrity“ banky.

Personálna práca sa riadi podľa cieľov banky

Personálna práca sa dôsledne riadi podľa strategických cieľov a obchodného modelu banky. Commerzbank v roku 2015 nanovo zdefinovala svoje piliere v oblasti personálnej politiky a v sledovanom roku zdefinovala perspektívy personálneho odboru. Osobitý dôraz sa pritom kladie na efektívnu a zákaznícky orientovanú organizáciu a spôsob práce. Na základe toho sme mnohé procesy štandardizovali, digitalizovali a sčasti aj vyčlenili do externého prostredia. Okrem nás strategické personálne plánovanie podporuje pri pravidelnej a systematickej analýze strednodobých až dlhodobých zmien personálneho stavu a potreby personálu. Na základe simulácií založených na modeloch dokážeme včas zadávať riadiace impulzy pre to, kedy a koľko zamestnancov a s akými schopnosťami v banke budeme potrebovať. Personálny odbor tak prispieva k tomu, aby bola banka perspektívna a konkurencie schopná.

Čo najlepšie rozoznávajú a využívajú potenciálu

Zmeny v bankovníctve majú dopad aj na pracovné prostredie. Celoživotné vzdelávanie predstavuje kľúč pre dlhodobý úspech. Práve v branži, ktorá prechádza viacerými zmenami, potrebujeme zamestnancov, ktorí neustále preverujú a rozvíjajú svoje schopnosti. Pomocou postupov orientovaných na rozvoj a individuálnou kvantifikáciou hľadáme nové cesty pri výbere, obsadzovaní a rozvoji riadiacich zamestnancov a projektových manažérov. Okrem sme na základe kompetenčného dialógu vytvorili v celej banke jednotné štandardy pre kvalifikáciu a rozvoj zamestnancov. Zamestnanci a riadiaci zamestnanci sa cielene zaoberajú kompetenciami zamestnancov. Tak je možné včas identifikovať, aké kvalifikácie a aký rozvoj je nevyhnutný, a budovať a rozvíjať nevyhnutné kompetencie. V priebežnom roku sa ca 17 000 zamestnancov zúčastnilo na kompetenčnom dialógu, počas ktorého bola hodnotená ich profesionálna vhodnosť. Tým sme vytvorili priestor pre čo najlepšie rozpoznanie a podporu potenciálu.

Banka a zamestnanci presadzujú stabilné dôchodkové zabezpečenie

Firemné dôchodkové zabezpečenie tvorí dôležitý pilier našich dodatočných služieb v oblasti starostlivosti o zamestnancov. S cieľom zabezpečiť dôchodkové zabezpečenie aj v prostredí pokračujúcich nízkych úrokov sa členovia BVV (BVV Versicherungsverein des Bankgewerbes a. G. a BVV Versorgungskasse des Bankgewerbes e. V.) rozhodli, že znížia garančné úročenie v starých zmluvách s ohľadom na budúce príspevky a že tak stabilizujú dôchodkové zabezpečenie. V rámci Commerzbank zástupcovia zamestnávateľa aj zamestnancov s veľkou väčšinou schválili toto opatrenie. Z toho vyplývajúce znížené garantované dôchodkové nároky banka kompenzuje v plnej výške a tým potvrdzuje, ako vníma význam stabilného dôchodkového zabezpečenia.

Pracovné prostredie bez predsudkov vedie k akceptácii a dôvere

Rozmanitosť formuje našu firemnú kultúru a tvorí neoddeliteľnú súčasť našej personálnej práce. Podporujeme rozmanitosť a individuálny rozvoj našich zamestnancov, keďže sme presvedčení, že z toho môžeme ako spoločnosť profitovať. V týchto témach sa chceme ďalej pozicionovať a chceme ich ešte silnejšie ukotviť medzi našimi riadiacimi zamestnancami a ostatnými zamestnancami.

K desaťročnému jubileu združenia „Charta der Vielfalt e. V.“ (Charta rozmanitosti) Commerzbank v septembri sledovaného roka zorganizovala „Dielňu rozmanitosti“ a k tomu zorganizovala štvrtý deň rozmanitosti s viacerými akciami a workshopmi o digitalizácii vo Frankfurte.

Spojenie súkromného života a práce podporuje výkon pre banku

Banka si praje, aby naši zamestnanci mali možnosť čo najlepšie spojiť svoje pracovné a súkromné záležitosti. Táto rovnováha bude stále dôležitejšia aj pre otcov. Spoločnosťou Commerzbank iniciovaná sieť „Fokus Väter“ (Zamerané na otcov) dodáva už niekoľko rokov dôležitý príspevok k rovnosti príležitostí vo firmách. Počet otcov, ktorí idú na

rodičovskú dovolenku a pracujú flexibilne alebo využívajú skrátený pracovný úväzok, priebežne rastie. V sledovanom roku odišlo na rodičovskú dovolenku 16,9% otcov v priemere na 2,2 mesiace. Sme toho názoru, že zamestnanci, ktorí dokážu dobre skombinovať prácu a rodinu, sú viac motivovaní a výkonnejší. Z tohto dôvodu podporujeme otcov a matky s flexibilnými modelmi pracovného času, možnosťou pracovať z domu a ponukou starostlivosti o deti. Okrem toho ponúkame informačné podujatia a príležitosť informovať sa o týchto témach v rámci aj mimo banky.

Aj opatrovanie príbuzných je pre nás dôležité. Preto má Commerzbank v Nemecku pre svojich zamestnancov celý rad ponúk a ponúka už niekoľko rokov v spolupráci s profesionálnymi partnermi rozsiahlu podporu a ponuky týkajúce sa opatrovania. Zamestnanci Commerzbank mali v sledovanom roku po prvýkrát možnosť zúčastniť sa na online seminári konajúcom sa v celom Nemecku, aby získali praktické tipy o opatrovaní príbuzných.

Ženy v riadiacich pozíciách

Téma „Ženy v riadiacich pozíciách“ predstavovala – rovnako ako v predchádzajúcom roku – aj v roku 2016 ďalšiu výzvu pre samotnú Commerzbank. Banka v sledovanom roku zamestnávala 29,8% žien v riadiacich pozíciách, čo bolo viac než v roku 2015. Naším cieľom je naďalej zvyšovať podiel žien v riadiacich pozíciách. Pritom sledujeme prístup, že každá pozícia má byť obsadená výhradne na základe kvalifikácie a kompetencie zamestnanca.

Rámec pre zdravú prácu

Sme presvedčení, že zamestnanci sú dlhodobo motivovaní a výkonní len vtedy, ak sú fyzicky, psychicky a sociálne zdraví. Na základe nášho celostného a udržateľného prístupu pri riadení starostlivosti o zdravie preto podporujeme zdravú prácu a život našich zamestnancov. Naša ponuka je rozmanitá a zahŕňa okrem iného aj témy ako sú pohyb, riadenie stresu a prevencia závislostí. Tak sme vytvorili podnety pre pohyb našich zamestnancov a už tretíkrát po sebe sme sa zúčastnili na celosvetovej krokovej súťaži Global Corporate Challenge (GCC). Spoločne zamestnanci Commerzbank splnili stanovený cieľ, a to za 100 dní najmenej 10 000 krokov.

Pre nás je dôležité nielen fyzické, ale aj psychické zdravie našich zamestnancov. Zamestnancom Commerzbank v komplikovaných pracovných a životných situáciách napríklad prostredníctvom programu „Employee Assistance Program“ (EAP) ponúkame kompetentné poradenstvo. Sociálne zdravie podporujeme v celom Nemecku v ca 160 firemných športových centrách, ktoré združuje viac ako 16 000 členov, ktorí vykonávajú viac ako 50 druhov športov.

Odmeňovanie

Odmeny zamestnancov zverejňujeme na základe vyššieho významu vyplývajúceho z rozšírených regulačných požiadaviek vo forme samostatnej správy (správa o odmeňovaní podľa § 16 Vyhlášky o odmeňovaní zamestnancov finančných inštitúcií). Táto správa

o odmeňovaní je každý rok zverejňovaná na internetovej stránke www.commerzbank.de.

Správa o odmeňovaní

Správa zodpovedá odporúčaniam Nemeckého kódexu riadenia podnikov a požiadavkám nemeckého Obchodného zákonníka.

Predstavenstvo

Systém odmeňovania predstavenstva

Dozorná rada spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft prijala v decembri 2014 nový systém odmeňovania pre členov predstavenstva. Zavedenie nového systému od roku 2015 sa stalo nevyhnutným za účelom úpravy odmeňovania predstavenstva podľa nových príp. pozmenených ustanovení CRD IV, Zákona o úverovaní ako aj podľa Vyhlášky o odmeňovaní členov finančných inštitúcií. Okrem toho má byť zjednodušený existujúci systém na zvýšenie transparentnosti a zrozumiteľnosti merania úspechov. Dozorná rada späťne k 1. januáru 2015 dohodla so všetkými členmi predstavenstva pozmenenú pracovnú zmluvu. Pre zložky predchádzajúceho systému odmeňovania, ktoré ešte neboli k 1. 1. 2015 vyplatené v plnej výške, platia naďalej výhradne ustanovenia predchádzajúceho systému odmeňovania. Systém je zobrazený v správe o odmeňovaní za rok 2014. To sa v súčasnosti dotýka dlhodobých zložiek odmeňovania (zložky LTI) za obchodné roka 2013 a 2014.

Zásady aktuálneho systému odmeňovania Hlavné súčasti systému odmeňovania sú základná ročná mzda ako aj variabilná odmena s jednotnou cieľovou čiastkou. Primeranosť fixnej ročnej mzdy sa preveruje pravidelne každé dva roky. Valné zhromaždenie v roku 2015 schválilo systém odmeňovania ako aj hornú hranicu pre variabilnú odmenu v pomere k fixnej odmene v rozsahu 140 % fixnej odmene.

Súčasti odmeňovania nezávislé od úspechu Medzi súčasťami odmeny nezávislé od úspechu patrí fixná ročná mzda a nepeňažné príjmy. Základná ročná mzda riadnych členov predstavenstva predstavuje naďalej 750 tis. Eur. Predseda predstavenstva dostáva 1,75-násobok uvedenej sumy, t.j. 1 312 500 Eur. Odmena sa vypláca v 12 rovnakých mesačných splátkach vždy k začiatku mesiaca. Nepeňažné príjmy predstavujú používanie firemného vozidla s vodičom, bezpečnostné opatrenia a poistné (úrazové poistenie) ako aj z toho vyplývajúce dane a sociálne odvody. Členovia predstavenstva majú ďalej nároky na podnikové dôchodkové zabezpečenie, ktoré sú upravené v penzijných zmluvách a následne popísané v osobitnom odseku.

Súčasti odmeňovania závislé od úspechu (variabilná odmena) Systém odmeňovania predpokladá variabilnú zložku, ktorá je naviazaná na dosiahnutie cieľov stanovených vždy na začiatku obchodného roka. Variabilná zložka odmeňovania kombinuje dosiahnutie cieľa EVA koncernu Commerzbank a dosiahnutie cieľov v danej oblasti (segmenty a/alebo prierezové funkcie), za ktorú zodpovedá člen predstavenstva, s dosahovaním individuálnych výkonnostných cieľov.

Dosahovanie cieľov môže byť s ohľadom na koncern, oblasti a jednotlivé výkony medzi 0 a 200 %, stupeň dosiahnutia celkového cieľa je však obmedzené na 150 % cieľovej sumy variabilnej odmeny. Z vynásobenia stupňa dosiahnutia celkového cieľa s cieľovou čiastkou vyplýva čiastka variabilnej odmeny podľa celkového dosiahnutia cieľa. Z vynásobenia stupňa celkových cieľov cieľovou čiastkou vznikne čiastka variabilnej odmeny podľa dosiahnutia celkových cieľov. Čiastka podľa dosiahnutia celkových cieľov je preto obmedzená najviac na 150 % cieľovej čiastky člena predstavenstva.

› **Cieľová čiastka** Cieľová čiastka variabilnej odmeny predstavuje 1 000 000 Eur pre riadnych členov predstavenstva a 1 628 640 Eur pre predsedu predstavenstva pri 100%-nom dosiahnutí cieľa. Za účelom zachovania prípustného pomeru medzi fixnou a variabilnou odmenou môže Dozorná rada cieľovú čiastku znížiť. Tento prípad môže nastať, ak sa znížia vecné príjmy alebo náklady na odpracovanú dobu pre podnikové dôchodkové zabezpečenia členov predstavenstva, keďže obe zložky sú zapojené do fixnej odmeny.

› **Stanovenie cieľov** Pred začiatkom každého obchodného roka stanovuje Dozorná rada ciele pre členov predstavenstva:

- **Firemné ciele** Dozorná rada určí na základe Economic Value Added (EVA) alebo iného ukazovateľa určeného pre koncern a oblasti, za ktoré člen predstavenstva zodpovedá, a stanoví, pri ktorom výsledky je príslušný cieľ dosiahnutý a na koľko percent.

- **Individuálne ciele** Okrem toho stanovuje Dozorná rada pre členov predstavenstva individuálne kvantitatívne a/alebo kvalitatívne ciele.

› **Dosahovanie cieľov** Po uplynutí každého obchodného roka rozhodne Dozorná rada, v akom rozsah boli ciele dosiahnuté. Meranie dosahovania cieľov pri firemných cieľoch predstavuje na 70 % obchodný úspech koncernu a na 30 % výsledky a dosiahnutie cieľov v oblasti, za ktorú člen predstavenstva zodpovedá, a to za trojročné obdobie, pričom dosiahnutie firemných cieľov v danom obchodnom roku majú váhu 3/6, za predchádzajúci rok 2/6 a za predminulý rok 1/6. V rámci prechodného ustanovenia sa za obchodný rok 2015 bude zohľadňovať výhradne tento obchodný rok, s ohľadom na obchodný rok bude mať tento obchodný rok váhu 2/3 a predchádzajúci rok 1/3. Toto prechodné ustanovenie sa uplatňuje na členov predstavenstva, ktorí boli vymenovaní za nových členov predstavenstva. Výsledok tohto dosiahnutia firemných cieľov sa následne vynásobí faktorom medzi 0,7 a 1,3, ktorý závisí od dosiahnutia individuálnych cieľov člena predstavenstva. 0,7 zodpovedá dosiahnutiu individuálnych cieľov na úrovni 0 % (minimum), 1,0 dosiahnutiu individuálnych cieľov na 100 % a 1,3 dosiahnutiu individuálnych cieľov na 200 % (maximum). Pre hodnoty medzi uvedenými hranicami určí Dozorná rada faktor pri stanovení odstupňovaných cieľov. Variabilná odmena za obchodný rok sa určí len vtedy, ak koncern dosiahne pozitívny výsledok podľa IFRS pred zdanením a odpočítaním menšín.

Dozorná rada môže rozhodnúť o tom, že variabilná odmena bude znížená alebo nebude vyplatená, ak je to nevyhnutné na zohľadnenie schopnosti banky niesť riziká alebo na zabezpečenie primeranej vybavenosti vlastnými prostriedkami a likviditou alebo na dlhodobé zachovanie alebo obnovenie požiadaviek Zákona o úverovaní kladených na vytvorenie kapitálovej rezervy. Ak nebudú dosiahnuté vopred stanovené kvóty, musí Dozorná rada rozhodnúť o tom, že variabilná odmena nebude vyplatená. Okrem toho musí Dozorná rada variabilnú odmenu zrušiť vtedy, ak člen predstavenstva pri výkone svojej práce v obchodnom roku alebo potom až do stanovenia dosiahnutia cieľov spáchal závažné porušenie povinností.

› **Short Term Incentive (STI)** Z variabilnej odmeny predstavuje 40 % krátkodobý stimul Short Term Incentive (STI). Nárok na výplatu vzniká po stanovení dosiahnutia cieľa zo strany Dozornej rady a po oznámení tohto výsledku členovi predstavenstva. Z toho bude polovica STI vyplatená v hotovosti v nasledujúcom platobnom termíne po oznámení dosiahnutia cieľa voči členovi predstavenstva, druhá polovica bude vyplatená po čakacej dobe v trvaní 12 mesiacov rovnako v hotovosti. Táto polovica odmeny je viazaná na vývoj hodnoty akcie Commerzbank od konca obchodného roka, za ktorý sa krátkodobý stimul poskytuje.

› **Long Term Incentive (LTI)** Zostávajúcich 60 % variabilnej odmeny tvorí dlhodobý stimul Long Term Incentive (LTI). Nárok na výplatu LTI vzniká pod podmienkou následného hodnotenia výkonov až o uplynutí zadrživacej doby v trvaní 5 rokov. Následné hodnotenie výkonov môže viesť k zníženiu až k zrušeniu dlhodobých stimulov. To prichádza do úvahy vtedy, ak sa na základe neskôr zistených skutočností javí pôvodné stanovenie cieľov ako nesprávne a nedostatočné, ak dôjde k podstatnému zhoršeniu kapitálovej vybavenosti banky na základe okolností, ktoré majú svoj pôvod v obchodnom roku, za ktorý sa poskytuje variabilná odmena, ak v obchodnom roku zlyhal riadenie rizík na úrovni koncernu alebo v jednej oblasti, za ktorú zodpovedá člen predstavenstva alebo ak ekonomická situácia banky v čase následného hodnotenia výkonnosti príp. po uplynutí čakacej lehoty nepripúšťa vyplatenie odmeny. Časť dlhodobého stimulu LTI, ktorá vznikne po následnom hodnotení výkonnosti, bude po oznámení výsledku následného hodnotenia výkonnosti v polovici vyplatená v hotovosti a v polovici po uplynutí čakacej lehoty v trvaní ďalších 12 mesiacov na základe akcií rovnako vyplatená v hotovosti. Aj tu sa zohľadňuje vývoj hodnoty akcie Commerzbank od konca obchodného roka, za ktorý sa dlhodobý stimul poskytuje. Tak sa pri polovici LTI založenej na akciách zohľadňuje vývoj hodnoty akcie Commerzbank počas zadrživacieho obdobia 5 rokov a nasledujúcej čakacej doby.

Odmena za prevzatie funkcií v orgánoch prepojených spoločností Odmena člena predstavenstva za vykonávanie funkcií v orgánoch prepojených spoločností sa započítava na celkové príjmy člena predstavenstva.

Dôchodkové zabezpečenie

Úprava pre členov predstavenstva v roku 2011. Dozorná rada zaviedla v roku 2011 nový systém firemného dôchodkového zabezpečenia pre členov predstavenstva, ktorý zahŕňa prísľub na plnenia orientované podľa príspevkov.

Na zabezpečovací účet každého člena predstavenstva sa až do ukončenia jeho funkcie v predstavenstve banky pripisuje ročne zabezpečovací prvok. Tento zabezpečovací prvok jedného kalendárneho roka vyplýva z premeny príslušnej ročnej čiastky na očakávanú čiastku starobného, invalidného alebo vdovského (vdoveckého) dôchodku. Zabezpečovací účet predstavuje dosiahnutý nárok člena predstavenstva na ročný starobný dôchodok.

Člen predstavenstva má po vzniku jedného z nižšie uvedených prípadov nárok na zabezpečenie vo forme doživotného dôchodku:

- ako starobného dôchodku, ak sa skončí zamestnanecký pomer pri alebo po dosiahnutí veku 65 rokov, alebo
- ako predčasného starobného dôchodku, ak sa skončí zamestnanecký pomer pri alebo po dosiahnutí veku 62 rokov, alebo po najmenej 10-ročnej činnosti v predstavenstve a dosiahnutí veku 58 rokov alebo po najmenej 15-ročnej činnosti v predstavenstve, alebo
- ako invalidného dôchodku v prípade trvalej práceneschopnosti.

Ak člen predstavenstva ukončí svoju činnosť v banke pred vznikom niektorého z týchto prípadov, zostáva zachovaný jeho už nadobudnutý a neprepadnutelný nárok na plnenia.

Mesačná čiastka starobného dôchodku sa vypočíta ako dvanásťnástava stavu zabezpečovacieho účtu ku dňu vzniku nároku na zabezpečenie.

Za účelom stanovenia predčasného starobného dôchodku sa dôchodok s ohľadom na skorší začiatok vyplácania kráti.

V prípade vzniku práceneschopnosti z dôvodu invalidity pred dovŕšením 55. roku sa mesačná výška invalidného dôchodku zvyšuje o pripočítateľnú čiastku.

Každý člen predstavenstva si namiesto priebežného vyplácania dôchodku môže zvoliť jednorazový dôchodok alebo výplatu dôchodku v deviatich ročných splátkach v prípade, že odíde z predstavenstva po dovŕšení veku 62 rokov. Pritom sa čiastka určená na výplatu vypočíta podľa kapitalizačného faktora v závislosti od veku člena predstavenstva.

Členom predstavenstva sa po dobu šiestich mesiacov namiesto dôchodku vypláca pomerná mesačná mzda ako prechodný príspevok, ak z predstavenstva odíde pred dovŕšením veku 62 rokov alebo na základe dlhodobej práceneschopnosti. Ak člen predstavenstva pred dovŕšením veku 62 rokov poberá dôchodok bez toho, aby bol práceneschopný, bude dôchodok krátený s ohľadom na skorší začiatok výplaty. Príjmy z inej činnosti budú do tohto veku započítané na penzijné nároky v polovičnej výške.

Dôchodok pre pozostalého manžela / manželku predstavuje 66 2/3% dôchodkových nárokov člena predstavenstva. Ak nebude vyplácaný vdovský / vdovecký dôchodok, majú maloleté deti alebo deti v procese vzdelávania nárok na sirotský dôchodok vo výške 25%

dôchodkových nárokov člena predstavenstva, najviac však vo výške vdovského / vdoveckého dôchodku.

Podmienky pre členov predstavenstva vymenovaných po prijatí nových pravidiel

Dôchodkové zabezpečenie členov predstavenstva vymenovaných po zmene pravidiel sa riadi podľa Kapitálového plánu Commerzbank pre firemné dôchodkové zabezpečenie a bolo schválené Dozornou radou dňa 2. decembra 2011. Dôchodkové zabezpečenie vo forme kapitálových plnení bude poskytnuté vtedy, ak člen predstavenstva

- dovŕšil vek 65 rokov (penzijný kapitál) ,
- dovŕšil vek 62 rokov (predčasný penzijný kapitál) alebo
- ak sa pred dovŕšením veku 62 rokov stal trvalo práceneschopným.

Ak člen predstavenstva ukončí svoju činnosť v banke pred vznikom niektorého z týchto prípadov, zostáva zachovaný jeho nárok na plnenia.

Za každý kalendárny rok počas existujúceho pracovného pomeru až do vzniku prípadu zabezpečenia bude každému členovi predstavenstva pripísaný k dobru jeden ročný prvok, ktorý predstavuje 40% pevnej ročnej mzdy (ročný príspevok) vynásobený prevodným faktorom závislým od veku. Ročné prvky budú až do ukončenia činnosti v predstavenstve vedené na zabezpečovacom účte. Po dovŕšení veku 61 rokov bude členovi predstavenstva až do vzniku prípadu zabezpečenia ročne pripísaný na zabezpečovací účet príplatok vo výške 2,5 % stavu účtu dosiahnutého k 31. decembru predchádzajúceho roka.

Podiel ročného príspevku, ktorý bude stanovený v závislosti od veku člena predstavenstva, a ktorý bude vo výške najmenej 93,7 %, bude investovaný do investičných fondov a následne prevedený na virtuálny účet člena predstavenstva.

Výška penzijného kapitálu príp. predčasného penzijného kapitálu zodpovedá stavu virtuálneho účtu, prinajmenej stavu zabezpečovacieho účtu pri vzniku prípadu zabezpečenia. Stav zabezpečovacieho účtu predstavuje pri tejto úprave výšku minimálneho kapitálového plnenia, ak je stav virtuálneho účtu nižší. Ako alternatívu k vyplateniu kapitálu si môže člen predstavenstva zvoliť celoživotný dôchodok.

Za prvé dva mesiace po vzniku prípadu zabezpečenia bude členovi predstavenstva vyplácaný prechodný dôchodok vo výške jednej dvanástiny pevnej ročnej mzdy.

Ak člen predstavenstva zomrie pred vznikom prípadu zabezpečenia, majú pozostalí nárok na výplatu pozostalostného kapitálu, ktorý zodpovedá stavu virtuálneho účtu v deň stanovenia hodnoty, prinajmenej stavu zabezpečovacieho účtu a prípadnej pripočítateľnej čiastky. Pripočítateľná čiastka bude poskytnutá vtedy, ak člen predstavenstva pri vzniku prípadu zabezpečenia v dôsledku práceneschopnosti príp. v prípade smrti pracoval ako člen predstavenstva najmenej päť rokov za sebou a ak ešte nedosiahol vek 55 rokov. Tak bude poskytnuté zabezpečenie, ktoré by daný člen získal pri dosiahnutí veku 55 rokov. Ak člen predstavenstva využije svoje právo voľby a rozhodne sa pre dôchodok, získa poberateľ dôchodku v prípade úmrtia člena predstavenstva vdovský dôchodok vo výške 60 % aktuálneho penzijného nároku príp. naposledy vyplateného dôchodku.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené dôchodkové nároky členov predstavenstva, ktorí boli aktívni k 31. decembru 2016, v prípade vzniku nároku na dôchodok vo veku 62 rokov, príslušné poistno-

matematické skutočné hodnoty k 31. decembru 2016 ako aj od úrokov očistené zmeny plnení za rok 2016 a ich porovnanie s predchádzajúcim rokom:

Tis. €		Dôchodkové nároky Ročný príjem v čase odchodu do dôchodku vo veku 62 rokov Stav k 31.12.	Súčasná hodnota dôchodkových nárokov ² Stav k 31.12.	Zmena plnenia očistená od úrokov ^{3,2}
Mart in Zielke	2016	194	3 116	750
	2015	153	2 349	323
Mart in Blessing ³	2016	332	4 656	-186
	2015	324	4 779	-361
Frank Annuscheit	2016	202	3 139	367
	2015	180	2 742	100
Markus Beumer ⁴	2016	187	2 374	-90
	2015	169	2 434	64
Dr. Marcus Chromik ⁵	2016	23 ⁶	311	311
	2015	-	-	-
Stephan Engels	2016	95 ⁶	1 527	304
	2015	75 ⁶	1 204	302
Michael Mandel ⁷	2016	13 ⁶	181	181
	2015	-	-	-
Michael Reuther	2016	236	4 179	434
	2015	214	3 685	116
Dr. Stefan Schmittmann ⁸	2016	-	-	-
	2015	233	4 111	244
Celkom	2016		19 483	2 071
	2015		21 304	788

¹ Zníženie aktuálnych hodnôt a negatívne čiastok určených na plnenie a očistených od úrokov u Mart in Blessinga a Markusa Beumera sú odôvodnené ich činnosťou v orgánoch ukončenou v obchodnom roku 2016, v dôsledku čoho boli rozpustené predovšetkým časti rezerv pre invaliditu a predčasné úmrtie.

² V predchádzajúcom roku bola vykonaná zmena dôchodkových príslužkov členov predstavenstva, na základe čoho sa pri hodnotení penzijných záväzkov neuvažuje s dynamikou miezd. Tento špeciálny efekt viedol v predchádzajúcom roku k zníženiu zmien čiastok určených na plnenie a očistených od úrokov, v prípade Mart in Blessinga dokonca až na negatívnu hodnotu.

³ Vymenovanie Mart in Blessinga za predsedu predstavenstva a člena predstavenstva bolo ukončené 30. apríla 2016.

⁴ Vymenovanie Markusa Beumera za člena predstavenstva bolo ukončené 31. októbra 2016.

⁵ Dr. Marcus Chromik bol k 1. 1. 2016 vymenovaný za člena predstavenstva.

⁶ Kapitálový výkon použitý na výpočet dôchodkového nároku.

⁷ Michael Mandel bol k 23. máju 2016 vymenovaný za člena predstavenstva.

⁸ Vymenovanie Dr. Stefana Schmittmanna za člena predstavenstva bolo ukončené dňa 31. decembra 2015. Aktuálna hodnota nadobudnutých dôchodkových nárokov je zobrazená v prílohe v rámci penzijných záväzkov voči bývalým členom predstavenstva.

Majetok slúžiaci na zabezpečenie bol na základe Contractual Trust Arrangements prevedený na združenie Commerzbank Pensions-Trust e. V..

K 31. decembru 2016 predstavujú penzijné záväzky za aktívnych členov predstavenstva Commerzbank AG pred splatením krycieho majetku celkovo 19,5 mil. Eur (predchádzajúci rok: 21,3 mil. Eur).

Pravidlá pre prípad ukončenia pôsobenia v orgánoch Pre prípad ukončenia pôsobenia v predstavenstve platí nasledovné:

Ak bude vymenovanie za člena predstavenstva predčasne ukončené, bude ukončená aj platnosť pracovnej zmluvy po uplynutí šiestich mesiacov od ukončenia vymenovania (klauzula o spojení vymenovania a pracovnej zmluvy). Členovi predstavenstva bude v tomto prípade

vyplácaná fixná ročná mzda, krátkodobé a dlhodobé stimuly – s výhradou podľa § 615 veta druhá Občianskeho zákonníka – až do konca pôvodného funkčného obdobia. Od momentu ukončenia pôsobenia v orgánoch spoločnosti sú zohľadňované priemerné dosiahnutie cieľov ostatných členov predstavenstva za daný rok. V ostatných prípadoch podlieha variabilná odmena naďalej ustanoveniam systému odmeňovania, t.j. aj dodatočnému vyhodnoteniu výkonov.

Ak bude platnosť pracovnej zmluvy ukončená z iných dôvodov než uvedených v klauzule, bude fixná ročná mzda vyplácaná v pomernej výške až do ukončenia pracovnej zmluvy. Krátkodobé a dlhodobé stimuly, ktoré boli prisľúbené za obchodné roky pred ukončením pracovnej zmluvy, ostávajú nedotknuté. Výška výplaty dlhodobých a krátkodobých stimulov, ktorá bude vypočítaná na konci doby ich

platnosti, bude v pomernej výške znížená. Variabilná odmena podlieha aj v tomto prípade naďalej ustanoveniam systému odmeňovania, t.j. aj dodatočnému vyhodnoteniu výkonov.

Ak nebude pracovná zmluva predĺžená do ukončenia príslušného funkčného obdobia bez toho, aby existoval závažný dôvod podľa § 626 Občianskeho zákonníka, alebo ak bude pracovná zmluva ukončená podľa uvedenej klauzuly, dostane člen predstavenstva okrem toho na obdobie šiestich mesiacov od konca pôvodného funkčného obdobia fixnú základnú mzdu. Toto pokračovanie vo výpláte mzdy bude skončené, akonáhle bude členovi predstavenstva vyplácaný dôchodok.

V každom z uvedených prípadov budú príjmy za obdobie po ukončení činnosti v orgánoch vyplatené najviac vo výške dvoch ročných odmien (horný limit¹).

Ak pri ukončení pôsobenia v orgánoch spoločnosti alebo pri nepredĺžení vymenovania platia existujúce predpoklady pre mimoriadne vypovedanie pracovnej zmluvy podľa § 626 Občianskeho zákonníka, člen predstavenstva nedostane variabilnú odmenu za rok, v ktorom sa pôsobenie v orgánoch spoločnosti skončí. To isté platí aj v prípade, že člen predstavenstva zložil svoj mandát bez toho, aby existoval závažný dôvod spôsobený bankou. To isté platí v oboch prípadoch aj s ohľadom na pevnú ročnú mzdu od konca mesiaca, v ktorom sa pôsobenie v orgánoch spoločnosti skončí. Ak bude pôsobenie v orgánoch spoločnosti ukončené na základe závažného porušenia povinností, odpadá variabilná odmena za rok, v ktorom sa pôsobenie v orgánoch spoločnosti skončí, ako aj vyplatenie ešte neuhradených variabilných odmien za predchádzajúce roky.

Členovia predstavenstva, ktorí ukončili činnosť v obchodnom roku 2016

Vymenovanie Martina Blessinga za predsedu predstavenstva a člena predstavenstva bolo ukončené 30. apríla 2016. Jeho pracovná zmluva bola na základe dohody o zrušení ukončená dňa 31. augusta 2016. Po ukončení činnosti v orgánoch dňa 30. apríla 2016 až do 31. augusta 2016 má nárok na plnenia dohodnuté v pracovnej zmluve. To zahŕňa pokračovanie vo vyplácaní odmeny po dobu 4 mesiacov až do ukončenia pracovnej zmluvy a následne pokračovanie vo vyplácaní pomernej ročnej mzdy po dobu 6 mesiacov ako prechodnú mzdu; celkovo vo výške 1 094 tis. Eur. Variabilnej odmeny za obdobie od mája do augusta 2016 sa Martin Blessing vzdal.

Vymenovanie Markusa Beumera za člena predstavenstva bolo ukončené 31. októbra 2016. S ním banka dohodla úhradu vo výške 2 956 tis. Eur (2-ročná čiastka Cap), ktorá bude vyplácaná v rovnakých mesačných čiastkach do 31. októbra 2018. Na tieto úhrady bude započítaná prípadná iná kúpa. Markus Beumer sa ako reakcia na to vzdal všetkých jemu zmluvne prislúchajúcich nárokov na pokračovanie vo vyplácaní odmeny od 1. novembra 2016 do uplynutia pôvodnej doby vymenovania. Vznik a uplatnenie nárokov z STI a LTI za obdobie do 31.

októbra 2016 ostávajú nedotknuté a riadia sa podľa doterajších pravidiel.

Ostatné informácie

V uplynulom obchodnom roku nedostal žiaden člen predstavenstva plnenia alebo príslušné prísluby od tretej osoby s ohľadom na jeho činnosť ako člen predstavenstva.

Zhrnutie

Dozorná rada stanovila čiastky variabilnej odmeny za dosiahnutie celkových cieľov za obchodný rok 2016 nasledovne:

Tis. €	2016	2015
Martin Zielke	939 ¹	800
Martin Blessing	369 ²	1 482
Frank Annuscheit	620	720
Markus Beumer	375 ³	670
Dr. Marcus Chromik	590 ⁴	–
Stephan Engels	628	720
Michael Mandel	380 ⁵	–
Michael Reuther	510	770
Dr. Stefan Schmittmann	– ⁶	770

¹ Martin Zielke bol k 1. máju 2016 vymenovaný za predsedu predstavenstva.

² Vymenovanie Martina Blessinga za predsedu predstavenstva a člena predstavenstva bolo ukončené 30. apríla 2016.

³ Vymenovanie Markusa Beumera za člena predstavenstva bolo ukončené 31. októbra 2016.

⁴ Dr. Marcus Chromik bol k 1. januáru 2016 vymenovaný za člena predstavenstva.

⁵ Michael Mandel bol k 23. máju 2016 vymenovaný za člena predstavenstva.

⁶ Vymenovanie Dr. Stefana Schmittmanna za člena predstavenstva bolo ukončené 31. decembra 2015.

Z čiastky za dosiahnutie celkových cieľov pripadá, ako je uvedené vyššie, 40 % na STI a 60 % na LTI, na ktoré vzniká nárok pod výhradou dodatočného hodnotenia výkonnosti až po uplynutí 5-ročného zadržavacieho obdobia.

Odmena jednotlivých členov predstavenstva za rok 2016 a ich porovnanie s odmenami za rok 2015 podľa Nemeckého účtovného štandardu č. 17 (DRS 17) je nasledovná:

Príjmy podľa DRS 17 sa uvádzajú až po ich právne záväznom prisľúbení. Tento prisľub sa dotýka hotovostnej zložky ako aj na akciách založených zložkách LTI až pod výhradou dodatočného hodnotenia výkonnosti až po uplynutí 5-ročného zadržavacieho obdobia. S ohľadom na LTI za obchodný rok 2016 bude hodnotenie výkonnosti vykonané až koncom roka 2021. Preto v tabuľke nie sú obsiahnuté hotovostné zložky a na akciách založené zložky.

Prisľub zložiek STI v zmysle DRS 17 sa naproti tomu odovzdáva stanovením prisľubu Dozornou radou po uplynutí obchodného roka. Hotovostná zložka STI je stanovená vo výške 20 % čiastky za dosiahnutie celkových cieľov. To zodpovedá čiastke určenej na výplatu. Zložka STI založená na akciách je viazaná na vývoj hodnoty akcie Commerzbank. Podľa DRS 17 musia byť príjmy založené na akciách uvedené v hodnote k momentu právne záväzného prisľubu, čiže v momente stanovenia zo strany Dozornej rady. Keďže výplata sa

¹ Výpočet horného limitu bude vykonaný na základe odmeny za posledný uplynulý obchodný rok pred ukončením pôsobenia v orgáne.

realizuje až po uplynutí 12-mesačnej čakacej doby a je závislá od vývoja kurzu akcie Commerzbank, sú v tabuľke pre túto zložku uvedené len teoretické hodnoty, a nie vyplatené čiastky. Čiastky určené na vyplatenie vyplývajú z vynásobenia uvedeným počtom virtuálnych akcií STI príslušným výmenným kurzom platným na konci čakacej lehoty.

Okrem toho je v tabuľke uvedená hotovostná zložka LTI 2013 nezaložená na akciách podľa systému odmeňovania platného do

obchodného roka 2014, keďže pre tieto zložky boli všetky nevyhnutné podmienky podľa DRS 17 až po uplynutí 31. decembra 2016. Zložky LTI 2013 založené na akciách sú podľa požiadaviek DRS 17 už vykázané v správe o odmeňovaní za rok 2013, preto musia byť vykázané znovu.

Vergütung der einzelnen Mitglieder des Vorstands

Tsd. €		Erfolgsunabhängige Komponenten		Erfolgsabhängige Komponenten				Gesamtbezüge gemäß DRS 17 ⁶
		Grundgehalt	Sonstiges ²	mit kurzfristiger Anreizwirkung			mit langfristiger Anreizwirkung ¹	
				STI in bar ³	STI in virtuellen Aktien ⁴		LTI 2013 in bar ⁵	
			Anzahl virtueller Aktien in Stück					
Martin Zielke	2016 ⁷	1 125	118	188	208	26 831	73	1 712
	2015	750	102	160	102	15 937	0	1 114
Martin Blessing	2016 ⁸	438	101	74	82	10 548	0	695
	2015	1 313	112	296	189	29 524	0	1 910
Frank Annuscheit	2016	750	124	124	137	17 715	70	1 205
	2015	750	82	144	92	14 343	0	1 068
Markus Beumer	2016 ⁹	625	69	75	83	10 715	64	916
	2015	750	77	134	85	13 347	0	1 046
Dr. Marcus Chromik	2016 ¹⁰	750	84	118	130	16 858	–	1 082
	2015	–	–	–	–	–	–	–
Stephan Engels	2016	750	114	126	139	17 929	64	1 193
	2015	750	109	144	92	14 343	0	1 095
Michael Mandel	2016 ¹¹	456	58	76	84	10 844	–	674
	2015	–	–	–	–	–	–	–
Michael Reuther	2016	750	125	102	113	14 572	70	1 160
	2015	750	104	154	98	15 339	0	1 106
Dr. Stefan Schmittmann	2016 ¹²	–	–	–	–	–	67	67
	2015	750	91	154	98	15 339	0	1 093
Gesamt	2016	5 644	793	883	976	126 012	408	8 704
	2015	5 813	677	1 186	756	118 172	0	8 432

¹ Die erfolgsabhängigen Komponenten mit langfristiger Anreizwirkung werden erst nach Abschluss der nachträglichen Leistungsbewertung durch den Aufsichtsrat nach Ablauf des 5-jährigen Zurückbehaltungszeitraums gewährt; für das Geschäftsjahr 2016 somit im Jahr 2022.

² Unter Sonstiges sind die im Geschäftsjahr 2016 gewährten Sachbezüge, auf Sachbezüge entfallende Steuern sowie Arbeitgeberanteile zum BVV ausgewiesen.

³ Auszahlbar im Jahr 2017 nach Feststellung des Gesamtzielerreichungsbetrags für 2016.

⁴ Auszahlbar ein Jahr nach der Auszahlung des STI in bar. Die dargestellten Beträge stellen die Werte im Zeitpunkt der Festsetzung der variablen Vergütung im Februar 2017 dar. Der Auszahlungsbetrag ist abhängig von der zukünftigen Kursentwicklung der Commerzbank-Aktie. Die Anzahl der virtuellen Aktien errechnet sich aus dem anteiligen Gesamtzielerreichungsbetrag und dem Durchschnittskurs der Commerzbank-Aktie in den Monaten November und Dezember 2016.

⁵ Gemäß DRS 17 sind auch die nach Ende des 4-Jahres-Zeitraums 2013 bis 2016 und Feststellung des Jahresabschlusses 2016 fälligen LTI-Bar-Komponenten 2013 anzugeben. Der Aktienanteil und der hier anzugebende Baranteil der LTI-Aktienkomponente haben aufgrund der Aktienrendite der Commerzbank-Aktie im Peervergleich des maßgeblichen Zeitraums einen Wert von 0 Euro. Der Ausweis betrifft daher nur den Baranteil der EVA-Komponente für den 4-Jahres-Zeitraum 2013 bis 2016. Der ehemalige Vorstandsvorsitzende Martin Blessing hat für die Geschäftsjahre 2012 und 2013 auf seine gesamten Ansprüche aus variabler Vergütung verzichtet.

⁶ Die als Gesamtbezüge gemäß DRS 17 für das Geschäftsjahr 2016 darzustellenden Beträge enthalten nur die Komponenten, für die seitens der Vorstandsmitglieder bereits ein rechtsverbindlicher Anspruch entstanden ist. Die gemäß DRS 17 darzustellenden Gesamtbezüge enthalten daher nicht die LTI-Komponenten für das Geschäftsjahr 2016, da für diese vor der nachträglichen Leistungsbewertung und dem Ablauf des 5-jährigen Zurückbehaltungszeitraums ein solcher Anspruch nicht entsteht.

⁷ Martin Zielke wurde zum 1. Mai 2016 zum Vorstandsvorsitzenden bestellt.

⁸ Die Bestellung von Martin Blessing zum Vorstandsvorsitzenden und Mitglied des Vorstands endete mit Ablauf des 30. April 2016.

⁹ Die Bestellung von Markus Beumer zum Mitglied des Vorstands endete mit Ablauf des 31. Oktober 2016.

¹⁰ Dr. Marcus Chromik wurde zum 1. Januar 2016 zum Mitglied des Vorstands bestellt.

¹¹ Michael Mandel wurde zum 23. Mai 2016 zum Mitglied des Vorstands bestellt.

¹² Die Bestellung von Dr. Stefan Schmittmann zum Mitglied des Vorstands endete mit Ablauf des 31. Dezember 2015.

Úvery poskytnuté členom predstavenstva

Členom predstavenstva boli poskytnuté hotovostné úvery s dobou splatnosti do roku 2051 a na základe úrokových sadzieb vo výške od 0,9% do 2,8%, v prípade prekročenia úverového rámca v jednotlivých prípadoch vo výške do 15,0%. Úvery sú v prípade potreby zabezpečené hypotekárnymi dlhmi alebo záložnými právami.

Ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy boli členom predstavenstva poskytnuté úvery vo výške 5 001 tis. Eur; v predchádzajúcom roku 4 930 tis. Eur. Členovia predstavenstva neboli v sledovanom roku s výnimkou nájomných avalov v ručiacom vzťahu voči Commerzbank Aktiengesellschaft.

Zobrazenie odmien členov predstavenstva podľa Nemeckého kódexu Corporate Governance (DCGK)

Podľa bodu 4.2.5 DCGK v znení z 5. mája 2015, ktoré je konkretizované vzorovými tabuľkami pripojenými ku kódexu, majú byť za každého člena predstavenstva vykázané príspevky poskytnuté v sledovanom roku (cieľové príp. očakávané hodnoty) ako aj ich prísun (skutočne vyplatené čiastky). Pritom majú byť poskytnuté odmeny ako aj prísuny oddelené podľa fixnej mzdy, vedľajších plnení, jednoročnej alebo viacročnej variabilnej odmene a nákladov na zabezpečenie (t.j. nákladov na pracovný čas podľa IAS 19).

Nasledujúca tabuľka je vyhotovená podľa týchto odporúčaní, z dôvodu prehľadnosti obsahuje zhrnutie vo forme tabuľky.

Zložky odmeňovania za obchodný rok 2015 a 2016 sú v tabuľke uvedené v súlade s kódexom spolu s hodnotami zložiek pri príslušnom dosiahnutí cieľov na úrovni 100%, kým za predchádzajúci rok musia byť podľa starého systému odmeňovania uvedené len hotovostné zložky s hodnotami pri príslušnom dosiahnutí cieľov na úrovni 100%. Všetky hodnoty sú o niečo vyššie než v súčasnosti očakávané skutočné sumy. Nárok na obe zložky LTI vznik pod výhradou dodatočného vyhodnotenia výkonov až po uplynutí päťročného zadržiacieho obdobia. Preto nie sú tieto zložky uvedené v tabuľke DRS-17. Podľa DCGK musia byť tieto zložky uvedené ako odmeny, ktoré boli poskytnuté už za obchodný rok 2015.

Martin Zielke

predseda (od 1. mája 2016)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	1 125	1 125	1 125	750	1 125	750
Vedľajšie plnenia	118	118	118	102	118	102
Spolu	1 243	1 243	1 243	852	1 243	852
Jednoročná variabilná odmena ¹	–	–	–	200	–	160
Viacročná variabilná odmena ^{1, 2}	1 420	0	2 130	800	357	161
STI 2013 vo virtuálnych akciách (do Q1/2015)	–	–	–	–	–	161
STI 2014 vo virtuálnych akciách (do Q1/2016)	–	–	–	–	96	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách (do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	284	0	426	–	188	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách (do Q1/2018) ⁴	284	0	426	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách (do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	73	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách (do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách (do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách (do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	426	0	639	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách (do 31.12.2022) ⁴	426	0	639	–	–	–
Spolu	2 663	1 243	3 373	1 852	1 600	1 173
Náklady na zabezpečenie ⁶	833	833	833	588	833	588
Celková odmena	3 496	2 076	4 206	2 440	2 433	1 761

Poznámky pod čiarou vid' na strane 16.

(Pokračovanie)

Martin Blessing
predseda, Central & Eastern Europe
(do 30. apríla 2016)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	438	438	438	1 313	438	1 313
Vedľajšie plnenia	101	101	101	112	101	112
Spolu	539	539	539	1 425	539	1 425
Jednoročná variabilná odmena¹	–	–	–	326	–	296
Viacročná variabilná odmena^{2, 3}	544	0	816	1 304	242	0
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015) ³	–	–	–	–	–	0
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	168	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	326	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	109	0	164	–	74	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	109	0	164	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ³	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016) ³	–	–	–	–	0	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	489	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	489	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	163	0	244	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	163	0	244	–	–	–
Spolu	1 083	539	1 355	3 055	781	1 721
Náklady na zabezpečenie ⁶	171	171	171	–596	171	–596
Celková odmena	1 254	710	1 526	2 459	952	1 125

¹ Jednoročná variabilná odmena obsahuje zložku STI v hotovosti, ktorá sa vypláca v nasledujúcom roku. Všetky ostatné variabilné zložky odmen sú na základe hodnotiacich období, ktoré sa nekončia v deň rozhodujúci pre zostavenie súvahy, uvedené v rámci viacročnej variabilnej odmeny. Vymeriavacie obdobie STI 2015 v hotovosti sa naproti tomu pri všetkých členoch predstavenstva dotýkal výhradne roka 2015.

² Doby platnosti LTI 2015 a LTI 2016 vo virtuálnych akciách ako aj hotovostných zložiek LTI sa končia vždy 31. decembra. Skutočné vyplatenie v nasledujúcom roku však musí byť podľa DCGK – podobne ako pri jednoročnej variabilnej odmene – uvedené za uplynulý obchodný rok. Akciové zložky zohľadňujú nielen kurzový vývoj nasledujúceho roka, ale aj kurzový vývoj roka po nasledujúcom roku až do momentu vyplatenia, a preto musia byť uvádzané ako prísun za tento rok.

³ Predseda predstavenstva Martin Blessing sa vzdal svojej variabilnej odmeny za roky 2012 a 2013.

⁴ Maximálne čiastky, ktoré sú pri STI 2016 uvedené vo virtuálnych akciách, sú založené na budúcom konštantnom akciovom kurze. Uvedené maximálne čiastky môžu byť teoreticky prekročené pozitívnym vývojom akciového kurzu.

⁵ Hotovostné komponenty LTI 2012, ktoré sú splatné po schválení ročnej závierky za rok 2015, majú hodnotu o Eur: Všetci členovia predstavenstva sa za rok 2012 vzdali komponentov STI a LTI závislých od výsledkov. Akciový podiel a tu uvádzaný hotovostný podiel komponentu LTI majú na základe akciového výnosu akcie Commerzbank v porovnaní s rozhodujúcim obdobím hodnotu o Eur.

⁶ Ako náklady na zabezpečenie musia byť uvedené náklady na pracovnú dobu podľa IAS 19.

(Pokračovanie)

Frank Annuscheit
 Chief Operating Officer

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	750	750	750	750	750	750
Vedľajšie plnenia	124	124	124	82	124	82
Spolu	874	874	874	832	874	832
Jednoročná variabilná odmena¹	–	–	–	200	–	144
Viacročná variabilná odmena^{2, 2}	1 000	0	1 500	800	294	151
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	–	–	–	–	–	151
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	100	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	200	0	300	–	124	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	200	0	300	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	70	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	300	0	450	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	300	0	450	–	–	–
Spolu	1 874	874	2 374	1 832	1 168	1 127
Náklady na zabezpečenie ⁶	454	454	454	199	454	199
Celková odmena	2 328	1 328	2 828	2 031	1 622	1 326

Markus Beumer
Mittelstandsbank
(do 31. októbra 2016)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	625	625	625	750	625	750
Vedľajšie plnenia	69	69	69	77	69	77
Spolu	694	694	694	827	694	827
Jednoročná variabilná odmena ¹	–	–	–	200	–	134
Viacročná variabilná odmena ^{1, 2}	834	0	1 250	800	228	131
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	–	–	–	–	–	131
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	89	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	167	0	250	–	75	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	167	0	250	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	64	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	250	0	375	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	250	0	375	–	–	–
Spolu	1 528	694	1 944	1 827	922	1 092
Náklady na zabezpečenie ⁶	352	352	352	146	352	146
Celková odmena	1 880	1 046	2 296	1 973	1 274	1 238

Poznámky pod čiarou viď na strane 16.

(Pokračovanie)

Dr. Marcus Chromik
Chief Risk Officer
(od 1. januára 2016)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	750	750	750	–	750	–
Vedľajšie plnenia	84	84	84	–	84	–
Spolu	834	834	834	–	834	–
Jednoročná variabilná odmena ¹	200	0	300	–	118	–
Viacročná variabilná odmena ^{1, 2}	800	0	1 200	–	–	–
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	–	–	–	–	–	–
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	–	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
STI 2016 v hotovosti (viď ročná variabilná odmena)	–	–	–	–	–	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	200	0	300	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	–
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	–	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	300	0	450	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	300	0	450	–	–	–
Spolu	1 834	834	2 334	–	952	–
Náklady na zabezpečenie ⁶	306	306	306	–	306	–
Celková odmena	2 140	1 140	2 640	–	1 258	–

Stephan Engels
Chief Financial Officer

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	750	750	750	750	750	750
Vedľajšie plnenia	114	114	114	109	114	109
Spolu	864	864	864	859	864	859
Jednoročná variabilná odmena ¹	–	–	–	200	–	144
Viacročná variabilná odmena^{1, 2}	1 000	0	1 500	800	279	131
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	–	–	–	–	–	131
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	89	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	200	0	300	–	126	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	200	0	300	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	64	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	300	0	450	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	300	0	450	–	–	–
Spolu	1 864	864	2 364	1 859	1 143	1 134
Náklady na zabezpečenie ⁶	311	311	311	317	311	317
Celková odmena	2 175	1 175	2 675	2 176	1 454	1 451

Poznámky pod čiarou vid' na strane 16.

(Pokračovanie)

Michael MandelSúkromní klienti a podnikatelia
(od 23. mája 2016)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	456	456	456	-	456	-
Vedľajšie plnenia	58	58	58	-	58	-
Spolu	514	514	514	-	514	-
Jednoročná variabilná odmena¹	122	0	183	-	76	-
Viacročná variabilná odmena^{1, 2}	486	0	729	-	-	-
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	-	-	-	-	-	-
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	-	-	-	-	-	-
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	-	-	-	-	-	-
STI 2016 v hotovosti (viacročná variabilná odmena)	-	-	-	-	-	-
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	122	0	183	-	-	-
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	-	-	-	-	-	-
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	-	-	-	-	-	-
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	-	-	-	-	-	-
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	-	-	-	-	-	-
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	-	-	-	-	-	-
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	-	-	-	-	-	-
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	-	-	-	-	-	-
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	-	-	-	-	-	-
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	182	0	273	-	-	-
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	182	0	273	-	-	-
Spolu	1 122	514	1 426	-	590	-
Náklady na zabezpečenie ⁶	175	175	175	-	175	-
Celková odmena	1 297	689	1 601	-	765	-

Michael Reuther
 Firemní klienti, Group Treasury

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	750	750	750	750	750	750
Vedľajšie plnenia	125	125	125	104	125	104
Spolu	875	875	875	854	875	854
Jednoročná variabilná odmena ¹	–	–	–	200	–	154
Viacročná variabilná odmena^{1, 2}	1 000	0	1 500	800	265	151
STI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2015)	–	–	–	–	–	151
STI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2016)	–	–	–	–	93	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	200	0	300	–	102	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018) ⁴	200	0	300	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách(do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	70	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách(do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách(do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	300	0	450	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách(do 31.12.2022) ⁴	300	0	450	–	–	–
Spolu	1 875	875	2 375	1 854	1 140	1 159
Náklady na zabezpečenie ⁶	497	497	497	200	497	200
Celková odmena	2 372	1 372	2 872	2 054	1 637	1 359

Poznámky pod čiarou viď na strane 16.

(Pokračovanie)

Dr. Stefan Schmittmann
Chief Risk Officer
(do 31. decembra 2015)

Tis. €	Poskytnuté odmeny			Prísuny		
	2016	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	2015	2016	2015
Fixná odmena	–	–	–	750	–	750
Vedľajšie plnenia	–	–	–	91	–	91
Spolu	–	–	–	841	–	841
Jednoročná variabilná odmena¹	–	–	–	200	–	154
Viacročná variabilná odmena^{1, 2}	–	–	–	800	163	141
STI 2013 vo virtuálnych akciách (do Q1/2015)	–	–	–	–	–	141
STI 2014 vo virtuálnych akciách (do Q1/2016)	–	–	–	–	96	–
STI 2015 vo virtuálnych akciách (do Q1/2017)	–	–	–	200	–	–
STI 2016 v hotovosti (1.1.2015 do 31.12.2016)	–	–	–	–	–	–
STI 2016 vo virtuálnych akciách (do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2012 v hotovosti (do 31.12.2015) ⁵	–	–	–	–	–	0
LTI 2012 vo virtuálnych akciách (do Q1/2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2013 v hotovosti (do 31.12.2016)	–	–	–	–	67	–
LTI 2013 vo virtuálnych akciách (do Q1/2018)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 v hotovosti (do 31.12.2017)	–	–	–	–	–	–
LTI 2014 vo virtuálnych akciách (do Q1/2019)	–	–	–	–	–	–
LTI 2015 v hotovosti (do 31.12.2020)	–	–	–	300	–	–
LTI 2015 vo virtuálnych akciách (do 31.12.2021)	–	–	–	300	–	–
LTI 2016 v hotovosti (do 31.12.2021)	–	–	–	–	–	–
LTI 2016 vo virtuálnych akciách (do 31.12.2022)	–	–	–	–	–	–
Spolu	–	–	–	1 841	163	1 136
Náklady na zabezpečenie ⁶	–	–	–	620	–	620
Celková odmena	–	–	–	2 461	163	1 756

Poznámky pod čiarou viď na strane 16.

Dozorná rada

Zásady systému odmeňovania a odmena za obchodný rok 2016

Odmeňovanie členov dozornej rady je upravené v § 15 Stanov spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft; v súčasnosti platné znenie bolo prijaté na Valnom zhromaždení dňa 20. apríla 2016. Tieto podmienky sa použijú prvýkrát k 1. 1. 2016. Podľa týchto ustanovení sa členom Dozornej rady vypláca základná odmena za obchodný rok vo výške 80 tis. Eur. Predsedovi Dozornej rady sa vypláca trojnásobok a podpredsedovi dvojnásobok uvedenej základnej odmeny.

Za členstvo v kontrolnom výbore a rizikovom výbore sa členom Dozornej rady vypláca dodatočne odmena vo výške 30 tis. Eur. Za členstvo v inom výbore Dozornej rady, ktorý sa schádza najmenej raz za kalendárny rok, sa členom Dozornej rady vypláca dodatočne odmena vo výške 20 tis. Eur. Predsedovi Dozornej rady sa vypláca vždy dvojnásobok uvedenej sumy. Táto dodatočná odmena sa vypláca za najviac tri mandáty vo výboroch, pričom sa používajú tri najviac odmeňované mandáty. Členovia Dozornej rady, ktorí boli členmi Dozornej rady len počas časti obchodného roka príp. len jedného výboru Dozornej rady, dostanú za tento obchodný rok pomernú odmenu zníženú podľa príslušnej doby. Okrem toho sa každému

členovi Dozornej rady vypláca odmena za účasť na zasadnutiach Dozornej rady alebo telekonferencií a zasadnutiach výborov vo výške 1,5 tis. Eur. Za viaceré zasadnutia alebo telefónne konferencie, ktoré sa konajú v jeden deň, sa odmena za zasadnutie vypláca len raz. Fixná odmena a odmena za účasť na zasadnutiach sa vyplácajú ku koncu obchodného roka.

Commerzbank Aktiengesellschaft vypláca členom náhrady za výdaje vzniknuté počas výkonu funkcie a daň z pridanej hodnoty pripadajúca na odmenu alebo náhradu výdajov. Predsedovi Dozornej rady sa v primeranom rozsahu poskytujú personálne a vecné prostriedky ako aj sa im poskytujú náhrady za cestovné náklady vzniknuté počas výkonu funkcie ako aj reprezentačné náklady a náklady na bezpečnostné opatrenia.

Členom dozornej rady bude za obchodný rok 2016 vyplatená celková odmena v čistej výške 2 944,5 tis. Eur (predchádzajúci rok: 2 019,3 tis. Eur). Základné odmeny predstavujú 1 840,0 tis. Eur (predchádzajúci rok: 1 120,8 tis. Eur), z toho predstavuje 201 tis. Eur variabilné odmeny (predchádzajúci rok: 0 Eur) a odmeny za prácu vo výboroch 716,0 tis. Eur (predchádzajúci rok: 420,0 tis. Eur). Odmeny za účasť na zasadnutiach 388,5 tis. Eur (predchádzajúci rok: 478,5 tis. Eur).

Odmeny boli jednotlivým členom vyplatené v nasledovnej výške:

Tis. €		Základná odmena ¹	Odmena za prácu vo výbore ¹	Variabilná odmena	Odmena za účasť na zasadnutiach	Celkom
Klaus-Peter Müller	2016	240,0	125,9	–	24,0	389,9
	2015	120,0	80,0	30,0	43,5	273,5
Uwe Tschäge	2016	160,0	60,0	–	22,5	242,5
	2015	80,0	40,0	18,0	36,0	174,0
Hans-Hermann Altenschmidt	2016	80,0	70,0	–	30,0	180,0
	2015	40,0	60,0	15,0	43,5	158,5
Dr. Nikolaus von Bomhard (do 30. apríla 2015)	2016	–	–	–	–	–
	2015	13,2	0,0	2,0	7,5	22,7
Gunnar de Buhr	2016	80,0	50,0	–	19,5	149,5
	2015	40,0	20,0	9,0	24,0	93,0
Stefan Burghardt	2016	80,0	20,0	–	16,5	116,5
	2015	40,0	0,0	6,0	15,0	61,0
Sabine Ursula Dietrich (od 30. apríla 2015)	2016	80,0	20,0	–	16,5	116,5
	2015	26,7	0,0	4,0	9,0	39,7
Karl-Heinz Flöther	2016	80,0	30,0	–	24,0	134,0
	2015	40,0	20,0	9,0	27,0	96,0
Dr. Markus Kerber	2016	80,0	70,0	–	16,5	166,5
	2015	40,0	60,0	15,0	34,5	149,5
Alexandra Krieger	2016	80,0	0,0	–	16,5	96,5
	2015	40,0	0,0	6,0	15,0	61,0
Oliver Leiberich	2016	80,0	0,0	–	16,5	96,5
	2015	40,0	0,0	6,0	16,5	62,5
Dr. Stefan Lippe	2016	80,0	30,0	–	19,5	129,5
	2015	40,0	20,0	9,0	21,0	90,0
Beate Mensch	2016	80,0	0,0	–	13,5	93,5
	2015	40,0	0,0	6,0	15,0	61,0
Anja Mikus (od 30. apríla 2015)	2016	80,0	24,8	–	16,5	121,3
	2015	26,7	0,0	4,0	9,0	39,7
Dr. Roger Müller	2016	80,0	0,0	–	15,0	95,0
	2015	40,0	0,0	6,0	16,5	62,5
Dr. Helmut Perlet	2016	80,0	90,0	–	24,0	194,0
	2015	40,0	60,0	15,0	31,5	146,5
Barbara Priester	2016	80,0	0,0	–	15,0	95,0
	2015	40,0	0,0	6,0	13,5	59,5
Mark Roach	2016	80,0	0,0	–	15,0	95,0
	2015	40,0	0,0	6,0	15,0	61,0
Petra Schadeberg-Herrmann (do 30. apríla 2015)	2016	–	–	–	–	–
	2015	13,2	0,0	2,0	9,0	24,2
Margit Schoffer	2016	80,0	30,0	–	24,0	134,0
	2015	40,0	20,0	9,0	27,0	96,0
Nicholas Teller	2016	80,0	65,3	–	21,0	166,3
	2015	40,0	20,0	9,0	24,0	93,0
Dr. Gertrude Tumpel-Gugerell	2016	80,0	30,0	–	22,5	132,5
	2015	40,0	20,0	9,0	25,5	94,5
Celkom	2016	1 840,0	716,0	–	388,5	2 944,5
	2015	919,8	420,0	201,0	478,5	2 019,3

¹ V správe o odmeňovaní za rok 2015 bola základná odmena vykázaná spolu s odmenou za prácu vo výboroch v rámci položky „pevná odmena“.

Členovia Dozornej rady neposkytovali v roku 2015 poradenské ani sprostredkovateľské príp. iné služby, takže neboli vyplácané žiadne dodatočné odmeny.

Úvery pre členov Dozornej rady

Hotovostné úvery boli členom dozornej rady poskytnuté s dobou splatnosti do roku 2043 a na základe úrokových sadzieb vo výške od 1,3% do 5,1%, v prípade prekročenia úverového rámca v jednotlivých prípadoch vo výške do 15,9%. Úvery boli v prípade potreby zabezpečené hypotekárnymi dlhmi alebo záložnými právami.

Ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy boli členom Dozornej rady vyplatené úvery v celkovej výške 2 713 tis. Eur; v predchádzajúcom roku 2 961 tis. Eur. Členovia Dozornej rady neboli v sledovanom roku v ručiacom vzťahu voči Commerzbank Aktiengesellschaft.

Ostatné údaje

Poistenie D&O

S ohľadom na členov predstavenstva a členov Dozornej rady bolo uzatvorené poistenie zodpovednosti za škody spôsobené na majetku („D&O“). Pre členov predstavenstva a členov Dozornej rady platí spoluúčasť 10% škody, pre všetky poistné udalosti v roku však najviac jedenaplnásobok pevnej ročnej odmeny.

Kúpa alebo predaj akcií spoločnosti

Podľa § 15a Zákona o obchodovaní s cennými papiermi platí oznamovacia povinnosť a povinnosť zverejňovať obchody riadiacich zamestnancov spoločností kótovaných na burze a ich rodinných príslušníkov. Podľa toho musia byť kúpa a predaj akcií ako aj finančných nástrojov vzťahujúcich sa na Commerzbank od výšky 5 tis. Eur ročne bezodkladne a do jedného mesiaca oznamované. Podľa odporúčaní smerníc Spolkového úradu pre dohľad nad finančnými službami platí táto oznamovacia povinnosť aj pre predstavenstvo a Dozornú radu.

V roku 2016 neohlásili členovia predstavenstva a Dozornej rady Commerzbank žiadne obchody s akciami Commerzbank alebo súvisiacimi derivátmi („Directors' Dealings“).

Predstavenstvo a dozorná rada vlastnili k 31. decembru 2016 celkovo najviac 1% vydaných akcií a opčných práv spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft.

Údaje podľa § 289 nemeckého Obchodného zákonníka

Údaje podľa § 289 ods. 4 nemeckého Obchodného zákonníka a podrobná správa

Zloženie základného imania

Spoločnosť Commerzbank vydala len kmeňové akcie, na ktoré sa vzťahujú práva a povinnosti zo zákonných ustanovení, najmä z § 12, 53a nasl., 118 nasl. a 186 Zákona o akciových spoločnostiach. Základné imanie spoločnosti predstavuje ku koncu obchodného roka 1 252 357 634,00 Eur a je rozdelené na 1 252 357 634 kusových akcií. Akcie znejú na majiteľa.

Vymenovávanie a odvolávanie členov predstavenstva a zmeny Stanov

Členov predstavenstva vymenováva a odvoláva Dozorná rada podľa § 84 Zákona o akciových spoločnostiach a § 6 ods. 2 Stanov. Podľa § 6 ods. 1 Stanov pozostáva predstavenstvo najmenej z dvoch osôb; Dozorná rada pritom stanovuje podľa § 6 ods. 2 Stanov aj počet členov predstavenstva. Ak chýba nevyhnutný člen predstavenstva bez toho, aby Dozorná rada vykonala vymenovanie, bude tento v naliehavých prípadoch vymenovaný súdom podľa § 85 Zákona o akciových spoločnostiach. Každá zmena Stanov podlieha podľa § 179 ods. 1 veta prvá Zákona o akciových spoločnostiach uzneseniu Valného zhromaždenia. Ak zákon nepredpisuje väčšinu základného imania zastúpeného pri prijímaní uznesení, postačuje jednoduchá väčšina zastúpeného imania (§ 19 ods. 3 veta druhá Stanov). Oprávnenie na zmenu Stanov týkajúcu sa ich znenia bolo podľa § 10 ods. 3 Stanov v súlade s § 179 ods. 1 veta druhá Zákona o akciových spoločnostiach preveďené na Dozornú radu.

Oprávnenia predstavenstva

Predstavenstvo je so súhlasom Dozornej rady oprávnené na zvýšenie základného imania vo výške najviac 569 253 470,00 Eur vydaním nových akcií podľa § 4 ods. 3 Stanov platných k 31. 12. 2015 (povolené imanie 2015). Predstavenstvo je takisto so súhlasom Dozornej rady oprávnené vylúčiť právo na odber akcií v istých prípadoch, najmä za účelom zvýšenia základného imania vecnými vkladmi.

Okrem toho Valné zhromaždenie z 30. apríla 2015 poverilo predstavenstvo na vydanie zameniteľných a opčných dlhopisov a/alebo úžitkových práv (s alebo bez práva na zámenu a/alebo opciu) oproti hotovostným alebo vecným plneniam v celkovej nominálnej čiastke do 13 600 000 000,00 Eur. Finančné nástroje môžu byť upravené aj tak, že budú v čase vydania uznané ako nástroje dodatočného jadrového kapitálu (Additional Tier 1 Capital). Pre tento účel je podľa § 4 ods. 4 Stanov k dispozícii podmienené imanie vo výške do 569 253 470,00 Eur (podmienené imanie 2015). Predstavenstvo je na základe súhlasu Dozornej rady oprávnené vylúčiť odberové právo v istých prípadoch,

najmä vtedy, ak sa finančné nástroje vydávajú oproti vecným plneniam).

S ohľadom na podrobnosti o povolenom a podmienenom imaní, najmä o dobe platnosti a podmienkach uplatnenia, odkazujeme na podrobné vysvetlivky v prílohe č. 29 a 30.

Oprávnenia predstavenstva na zvýšenie základného imania z povoleného a podmieneného imania, na vydanie zameniteľných a opčných dlhopisov a pôžitkových práv umožňujú banke primerane a aktuálne reagovať na pozmenené kapitálové potreby.

Okrem toho Valné zhromaždenie z 30. apríla 2015 splnomocnilo predstavenstvo podľa § 71 ods. 1 bod 7 Zákona o akciách na kúpu a predaj vlastných akcií za účelom obchodovania s cennými papiermi, a to do 29. apríla 2020. Objem za týmto účelom získaných akcií nesmie na konci dňa presiahnuť 5% základného imania Commerzbank Aktiengesellschaft. Cena, za ktorú bude nadobudnutá vlastná akcia, nesmie byť tri burzové dni pred dňom kúpy o 10% vyššia alebo nižšia než stredná hodnota akciových kurzov (konečných dražobných cien príp. porovnateľných následných cien akcie Commerzbank v obchodnom systéme Xetra príp. v porovnateľnom následnom systéme Burzy cenných papierov vo Frankfurtu

Podstatné dohody pri zmene kontroly v dôsledku ponuky na prevzatie

Spoločnosť Commerzbank v rámci rámcových dohôd ISDA s časťou zmluvných partnerov dohodla pre prípad zmeny kontroly v rámci Commerzbank právo na mimoriadnu výpoveď v prospech týchto zmluvných partnerov. Právo na výpoveď spravidla predpokladá podstatné zhoršenie bonity spoločnosti Commerzbank. Jednotlivé zmluvy uzatvorené v rámci týchto rámcových dohôd by museli byť v prípade výpovede vyúčtované v trhovej hodnote, ktorú je možné zistiť každý burzový pracovný deň. Pritom však nie je možné vylúčiť, že výpoveď klienta s mimoriadne veľkým objemom obchodov môže mať na základe možných platobných záväzkov banky napriek tomu podstatný dopad na majetkovú, finančnú a výnosovú situáciu spoločnosti Commerzbank.

Podiely na imaní viac ako 10% hlasovacích práv

Podľa oznámenia o hlasovacích právach zo 4. júna 2013 sa Fond na stabilizáciu finančného trhu podieľa na Commerzbank Aktiengesellschaft v rozsahu 17,15 % imania oprávneného na hlasovanie. Ak ostal vtedy nahlásený podiel na hlasovacích právach nezmenený, bol by podiel Fondu na stabilizáciu finančného trhu na Commerzbank Aktiengesellschaft v apríli 2015 ca 15,6 % imania oprávneného na hlasovanie.

Ďalšie skutočnosti, ktoré by mali byť oznámené podľa § 289 ods. 4 Obchodného zákonníka, neexistujú.

Údaje podľa § 289 ods. 5 nemeckého Obchodného zákonníka

Cieľ interného systému na riadenie kontrol a rizík s ohľadom na finančné výkazníctvo spočíva v tom, aby podľa účtovných predpisov vyplývajúcich z nemeckého Obchodného zákonníka a z predpisov IFRS ročná a koncernová závierka sprostredkovala skutočnostiam zodpovedajúci obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie. V spoločnosti Commerzbank sú interný kontrolný systém a systém riadenia rizika – oba s ohľadom na finančné výkazníctvo – spojené do metodiky a realizácie. V ďalšej časti tejto správy sa preto bude používať pojem „IKS“ (interný kontrolný systém). Podrobnosti o systéme riadenia rizík sú uvedené v správe o rizikách na strane 37 nasl.

Cieľ riadneho finančného vykazovania je ohrozovaný existenciou rizík, ktoré vplyvajú na finančné výkazníctvo. Ako riziko sa pritom vníma možnosť, že nebude splnený vyššie uvedený cieľ a že podstatné informácie vo finančných výkazoch budú chybné. V tejto súvislosti vníma banka informáciu za podstatnú vtedy, ak jej absencia alebo jej nesprávne uvedenie môže ovplyvniť hospodárske rozhodnutia adresátov správy. Prítom nie je podstatné, či je toto spôsobené jedinou skutočnosťou alebo kombináciou viacerých skutočností.

Riziká pre finančné výkazníctvo môžu vzniknúť aj v dôsledku chýb v obchodných postupoch. Okrem toho môže podvodné správanie viesť k chybnému uvádzaniu informácií. Preto musí banka zabezpečiť, aby boli riziká týkajúce sa chybnej prezentácie, hodnotenia alebo vykazovania informácií vo finančných výkazoch minimalizované.

Interný kontrolný systém spoločnosti Commerzbank sa orientuje na dosiahnutie dostatočnej istoty týkajúcej sa dodržiavania platných právnych požiadaviek, riadneho a hospodárneho vykonávania obchodných činností a úplnosť a správnosť finančného výkazníctva. Prítom musí byť zohľadnené, že napriek všetkým opatreniam banky nemôžu zavedené metódy a postupy interného kontrolného systému nikdy poskytnúť absolútnu, avšak len dostatočnú istotu.

Zákonné základy a smernice

V § 289 ods. 5 nemeckého Obchodného zákonníka je zo strany zákonodarcu definované, že kapitálové spoločnosti musia v správe o stave spoločnosti popísať podstatné znaky svojho interného kontrolného systému. V spoločnosti Commerzbank sa uplatňujú zásady na vytvorenie interného kontrolného systému, ktoré sú stanovené v rámci minimálnych požiadaviek na riadenie rizík.

Základom pre vytvorenie interného kontrolného systému banky je medzinárodne platný rámec, ktorý vyvinul „Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission“ (COSO). Tieto rámcové predpisy sa používajú v Commerzbank na dosiahnutie nasledovných cieľov:

- efektívnosť a účinnosť obchodných procesov
- dodržiavanie platných zákonov a predpisov
- spoľahlivosť finančného výkazníctva.

S ohľadom na hodnotenie rizík účtovných procesov požadované v rámci COSO (napr. zabezpečenie úplnosti evidovaných transakcií alebo správneho ocenenia v rámci súvahy) a ohľadom na spoľahlivosť

finančného výkazníctva sa banka riadi podľa odporúčaní „International Standards of Auditing and Quality Control, No. 315, 2009 Edition“ (ďalej ako ISA číslo 315).

Organizácia

Základom pre riadenie spoločnosti s príslušnou strategickou orientáciou celkového koncernu, ktorá sa riadi podľa rizikových aspektov, je písomne definovaný poriadok (SFO). SFO predstavuje zrozumiteľnú ako aj priebežne aktualizovanú prezentáciu organizácie a postupov, vrátane kompetenčného poriadku spoločnosti.

Tento rámec stanovuje pre všetky jednotky jednotné a záväzné minimálne požiadavky na organizáciu s ohľadom na dokumentáciu a aktualizáciu. Primárnym prvkom je prítomnosť zásady jednoznačného priradenia zodpovednosti vychádzajúca z plánu rozdelenia obchodných oblastí pre predstavenstvo až po jednotlivé kompetencie na úrovni zamestnancov. Rozsah a vybudovanie rámca pre riadenie spoločnosti sa orientujú podľa právnych a regulárnych požiadaviek ako aj podľa "Firemnej ústavy Commerzbank", ktorú schválilo predstavenstvo. Prítom rámec pre riadenie spoločnosti uplatňuje podstatné ustanovenia firemnej ústavy vo forme praktických nariadení a obsahuje nasledovné prvky:

- rozdelenie obchodných oblastí pre predstavenstvo
- rokovacie poriadky
- organizačné štruktúry
- poverenia na vykonanie úkonov
- kompetenčné pravidlá

Úlohy, ktoré obsahovo nesúvisia, sú v banke organizované podľa zásady rozdelenia funkcií v rôznych oblastiach. Okrem toho sa na minimalizáciu rizík vo finančnom výkazníctve vykonávajú kontroly podľa princípu štyroch očí.

Zodpovednosť za implementáciu, uplatňovanie a realizáciu interného kontrolného systému má primárne predstavenstvo, s ohľadom na účtovné procesy člen predstavenstva zodpovedný za finančnú oblasť (CFO). Kým celkové predstavenstvo je zodpovedné za vybudovanie a preukázanie primeranosti interného kontrolného systému banky, je člen predstavenstva zodpovedný za finančnú oblasť zodpovedný za vybudovanie kontrol vo forme primeraných kontrolných krokov a ich integráciu do príslušných procesov ako aj za efektívnosť interného kontrolného systému pre finančné výkazníctvo. Člen predstavenstva zodpovedný za finančnú oblasť zodpovedá za riadne vyhotovenie riadnej a koncernovej závierky.

Pri sledovaní finančného výkazníctva poskytujú na to vytvorený kontrolný výbor Dozornú radu. Tento výbor podporuje Dozornú radu pri monitorovaní účtovníctva, účinnosti systému na riadenie rizík, najmä interného kontrolného systému, compliance a interného revízieho systému. Okrem toho výbor podporuje Dozornú radu pri realizácii auditov, najmä pri zabezpečení nezávislosti audítora a jeho výkonov. Ďalej výbor sleduje aj bezodkladné odstraňovanie nedostatkov zistených audítormi.

Odbor internej kontroly (Group Audit) podáva každý rok správu Dozornej rade príp. radou vytvoreným výborom o revíznej činnosti a podstatných výsledkoch kontrol.

Za vyhotovenie ročných závierok v súlade s príslušnými zákonmi ako aj internými a externými smernicami je zodpovedný finančný odbor (Group Management Finance (GM-F)).

V rámci finančného odboru sa oddelenie účtovných postupov a smerníc zaoberá vypracovávaním a komunikáciou o koncernových smerniciach na vyhotovenie súvah. Podporuje koncernové a správne zostavovanie súvahy formou definovania a dohody o smerniciach na zostavenie súvahy.

Finančný odbor prijíma podporu týkajúcu sa účtovníctva aj od ostatných oddelení banky, najmä zo strany odboru pre IT (Group Information Technology), ktorý zodpovedá za prípravu a technický rozvoj IT systémov používaných pri účtovníctve.

Kontroly za účelom minimalizácie rizík

Kontroly sú v banke technicky aj manuálne (organizačne) integrované priamo do prevádzkových postupov. Technické kontroly sa uplatňujú v používaných IT systémoch a pozostávajú z kontrolných súčtov a kontrolných číslíc. Technické kontroly dopĺňajú manuálne súčasti kontrol, ako napr. zisťovanie údajov na obrazovke, ktoré vykonávajú príslušní zamestnanci. Kvalita údajov pri technickom zisťovaní je zabezpečená na základe organizačných opatrení v rámci zásady štyroch očí, kompetenčných pravidiel, oddelenia funkcií a na základe technických opatrení (udeľovanie IT oprávnení). Počas ďalšieho spracovania dodatočné kontroly zabezpečujú úplnosť a správnosť preberaných údajov.

Kontroly vykonávané odborom auditu

Odbor pre audit (Group Audit) vykonáva na základe poverenia zo strany predstavenstva nezávisle, objektívne a s orientáciou na kontroly kontrolné činnosti, ktoré sú zamerané na to, aby boli obchodné procesy spoločnosti Commerzbank podporené s ohľadom na ich riadne vykonanie, bezpečnosť a hospodárnosť. Odbor pre audit (Group Audit) podporuje predstavenstvo tým, že hodnotí primeranosť a účinnosť interného kontrolného systému a riadenia rizík, sleduje revíziu podstatných projektov a navrhuje odporúčania. Tým prispieva k zabezpečeniu obchodných postupov a majetku. Odbor pre audit (Group Audit) pôsobí zároveň ako revízny orgán koncernu v rámci riadenia rizík skupiny a pritom dopĺňa činnosť revíznych oddelení v dcérskych spoločnostiach.

Odbor pre audit (Group Audit) spadá priamo pod predstavenstvo a podáva mu správy. Odbor plní svoje úlohy samostatne a nezávisle. Najmä pri výkazníctve a hodnotení výsledkov kontrol nie je odbor viazaný na žiadne príkazy. Vychádzajúc z minimálnych požiadaviek na riadenie rizík sa kontrolná činnosť na základe kontrol orientovaných na riziká vzťahuje v zásade na všetky aktivity a procesy koncernu, nezávisle od toho, či budú tieto vykonávané v koncerne alebo či budú vyčlenené do externého prostredia. Kontrola účinnosti a primeranosti interného kontrolného systému zahŕňajú systémy na riadenie rizík a

riziko controlling, výkazníctvo, informačné systémy ako aj finančné výkazníctvo. Pre účely plnenia svojich úloh má odbor pre audit neobmedzené právo na informácie.

O každej kontrole vyhotovuje odbor pre audit písomnú správu, ktorá sa okrem iného zasiela príslušným členom predstavenstva. Na základe správ z kontrol odbor pre audit sleduje a dokumentuje včasné odstraňovanie zistených nedostatkov. Pri nedodržaní tohto postupu sa bude realizovať eskalačná procedúra. Okrem toho vyhotovuje odbor pre audit výročnú správu o kontrolách vykonaných počas obchodného roka, o zistených podstatných nedostatkoch ako aj o vykonaných opatreniach a predkladá ju predstavenstvu.

Proces finančného výkazníctva

Procesy používané v účtovníctve Commerzbank podporujú rôzne IT systémy, ktoré sú zapojené do príslušných postupov. Od roku 2015 sa ročná závierka za Commerzbank AG (tuzemsko) sa predkladá s novou finančnou architektúrou, ktorá pozostáva z nového Financial Data Warehouse ako súborom základných údajov a štandardného softvéru SAP (finančná funkcia). Tak existuje pre závierku podľa IFRS ako aj podľa Obchodného zákonníka jednotné riešenie pre Commerzbank AG (tuzemsko) na základe dôsledných finančných údajov.

V rámci ohlasovacích procesov pre účely finančného výkazníctva sa všetky informácie, ktoré sú relevantné pre zostavenie závierky koncernu Commerzbank podľa IFRS a Commerzbank Aktiengesellschaft podľa nemeckého Obchodného zákonníka, zašlú z ohlasovacích miest (Commerzbank Aktiengesellschaft tuzemsko, dcérske spoločnosti a zahraničné pobočky) do centrálneho. Tieto údaje sa zasielajú prostredníctvom osobitného online systému priamo do konsolidačného softvéru SAP EC-CS, ktorý je prispôsobený potrebám banky. Dcérske spoločnosti ohlasujú údaje podľa IFRS, tuzemské a zahraničné pobočky okrem toho vyhotovujú hlásenia podľa nemeckého Obchodného zákonníka. Automaticky sa kontroluje konzistentnosť údajov, predtým, než sa tieto zašlú do centrálneho. Po úspešnom dokončení všetkých kontrol správnosti je možné dokončiť jednotlivé hlásenia. Na základe týchto údajov sa v centrále vykonajú ďalšie kontroly správnosti údajov. Po úspešnom ukončení týchto kontrol sa realizujú všetky konsolidačné kroky za účelom vyhotovenia koncernovej závierky podľa IFRS a vyhotovenie jednotlivej závierky spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft podľa nemeckého Obchodného zákonníka. Opatrenia na vyhotovenie koncernovej závierky pritom pozostávajú z rôznych jednotlivých konsolidačných krokov (ako napr. konsolidácia kapitálu, dlhov, nákladov a výnosov), prepočtov mien a eliminácie priebežného zisku.

Výkazníctvo podľa špecifických segmentov je zabezpečené samostatným IT systémom. Pritom sa tieto údaje porovnávajú s údajmi z účtovníctva.

Opatrenia na ďalšie doladenie interného kontrolného systému v súvislosti s finančným výkazníctvom

Interný kontrolný systém je s ohľadom na finančné výkazníctvo upravený podľa potrieb koncernu Commerzbank. Pritom neustále prebieha jeho

d'alší rozvoj. Za týmto účelom bola do GM-F/GM-FO ako trvalé opatrenie implementovaná iniciatíva „Control Environment Initiative (CEI)“. Základom pre iniciatívu CEI je ďalší rozvoj tzv. „procesnej mapy“ GM-F/GM-FO. Na tejto procesnej mape sú zhora nadol zobrazené všetky podstatné procesy, ktoré sa dolaďujú prostredníctvom procesných popisov. Za týmto účelom sú identifikované riziká s ohľadom na spoľahlivosť finančného výkazníctva podľa rámca COSO. Pritom sa banka opiera o odporúčania ISA 315 a skúma, či je možné riziko priradiť nasledovným trom kategóriám a ich popisom:

- výroky o druhu obchodných prípadov: vznik, úplnosť, správnosť, priradenie období a účtov;
- výroky o zostatkoch na účtoch ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy: existencia, práva a povinnosti, úplnosť, hodnotenie a priradenie;
- výroky o zobrazení v rámci závierky a k údajom uvedeným v závierke: existencia, práva a povinnosti, úplnosť, vykazovanie a zrozumiteľnosť, správnosť a hodnotenie.

Za účelom minimalizácie identifikovaných rizík boli implementované príslušné kontroly. Pre účely účinnosti interného kontrolného systému predstavuje dizajn – čiže štruktúra kontroly a primeraných kontrolných krokov a ich zapojenie do príslušného procesu – a operatívna realizácia kontrol rozhodujúce faktory na minimalizáciu rizík.

Interný kontrolný systém je s pohľadom na finančné výkazníctvo posilnený o pravidelné hodnotenie efektívnosti a účinnosti podstatných kontrol ako aj formou pravidelného hodnotenia kontrolnej činnosti.

Prostredníctvom tohto jednotného postupu má byť zabezpečené, aby boli identifikované a minimalizované riziká a aby bolo možné sa vyhnúť prípadnému chybnému vývoju.

Ostatné

Po dni rozhodujúcom pre zostavenie súvahy neboli vykonané žiadne podstatné zmeny na internom kontrolnom systéme finančného výkazníctva.

Správa Corporate-Governance a údaje podľa § 289a Obchodného zákonníka

Corporate Governance v zmysle zodpovedného a transparentného riadenia a kontroly spoločnosti, ktorá je zameraná na udržateľnú tvorbu hodnôt, má v Commerzbank odjakživa veľký význam. Preto podporujeme – predstavenstvo a Dozorná rada – Nemecký kódex Corporate Governance a tým aj sledované ciele a účely.

V nasledujúcich odsekoch vysvetľujeme Corporate Governance podľa bodu 3.10 Nemeckého kódexu Corporate Governance. Táto správa okrem toho obsahuje vysvetlivky k riadeniu spoločnosti podľa § 289a Obchodného zákonníka.

Odporúčania Nemeckého kódexu Corporate Governance

Banka každý rok vysvetľuje, či dodržala a dodržiava odporúčania Komisie a rovnako oznamuje, prečo neboli niektoré odporúčania dodržané. Toto vyhlásenie predstavenstva a Dozornej rady sa zverejňuje na internetových stránkach Commerzbank (<http://www.commerzbank.de>). Tam sa nachádza aj archív s vyhláseniami o dodržaní odporúčania od roku 2002. Aktuálne vyhlásenie bolo odovzdané v novembri 2016.

Commerzbank dodržiava odporúčania Nemeckého kódexu Corporate Governance takmer v plnom rozsahu, avšak odchyľuje sa od neho len v týchto bodoch:

- V bode 4.2.1 Kódexu sa odporúča, aby rokovací poriadok upravil prácu predstavenstva, vrátane rozdelenia oblastí pôsobenia členov predstavenstva. Predstavenstvo si so súhlasom Dozornej rady stanovilo rokovací poriadok. Rozdelenie oblastí činnosti však bolo zadané mimo rokovacieho poriadku. Tak je zabezpečená nevyhnutná flexibilita pri realizovaných zmenách a tým aj efektívne rozdelenie práce. Dozorná rada je informovaná o zmenách, a tým je zapojená do rozdelenia oblastí činností. Rokovací poriadok predstavenstva, vrátane rozdelenia oblastí pôsobenia členov predstavenstva, je zverejnený na internetových stránkach Commerzbank.
- Podľa bodu 4.2.3 ods. 2 veta šiesta Kódexu má odmena členov predstavenstva vykazovať celkovo aj s ohľadom na variabilnú zložku maximálne čiastky. Hlavné časti systému odmeňovania banky sú pevná ročná mzda ako aj variabilná odmena s jednotnou cieľovou čiastkou. S ohľadom na variabilnú odmenu zisťuje Dozorná rada po uplynutí obchodného roka na základe vopred dohodnutých cieľov čiastku zodpovedajúcu dosiahnutiu celkových cieľov. Pre túto čiastku platí horná hranica vo výške 1,4-násobku fixnej odmeny zistených podľa ustanovení Vyhlášky o odmeňovaní vo finančných inštitúciách. Do 50 % čiastky zodpovedajúcej dosiahnutiu celkových cieľov sa poskytuje vo virtuálnych akciách; preto prevažne platí zadržiacia doba v trvaní 5 rokov a čakacia doba v trvaní ďalších 12 mesiacov. Na konci čakacej doby sa v hotovosti vypláť protihodnota virtuálnych akcií Commerzbank – pod výhradou rôznych kontrolných krokov na zabezpečenie udržateľného rozvoja. Zmeny akciových kurzov počas tohto obdobia nevedú k zmene virtuálnych akcií, ktoré majú byť poskytnuté, a tým ani k zmene čiastky určenej na výplatu. Táto čiastka nie je výškovo obmedzená. Podľa koncepcie systému odmeňovania majú byť členovia predstavenstva ako prvok udržateľného odmeňovania od zistenia čiastky zodpovedajúcej dosiahnutiu celkových cieľov v riziku s ohľadom na vývoj virtuálnych akcií. Obmedzenie príležitosti na podieľaním sa na pozitívnom vývoji kurzu by nebol primerané najmä na pozadí toho, že neexistuje obmedzenie pre kurzové straty.
- S ohľadom na odmeňovania predstavenstva má byť podľa bodu 4.2.3 ods. 2 veta ôsma Kódexu vylúčená dodatočná zmena cieľov podľa úspechu alebo porovnateľných parametrov variabilných zložiek odmeňovania. Podľa Zákona o akciových spoločnostiach by mala

Dozorná rada v prípade mimoriadneho vývoja dohodnúť možnosť obmedziť variabilnú odmenu predstavenstva. Podľa toho je Dozorná rada Commerzbank oprávnená upraviť pri mimoriadnom vývoji cieľové hodnoty a ostatné parametre variabilných zložiek odmeňovania, aby boli primerane neutralizované pozitívne ako aj negatívne dopady na dosiahnuteľnosť cieľových hodnôt, pričom v každom prípade musí byť rešpektovaná horná hranica variabilnej odmeny.

- Kódex v bode 4.2.3 ods. 3 odporúča, aby Dozorná rada pri príslušných zabezpečení v prospech predstavenstva stanovila cieľovú úroveň zabezpečenia – aj po uplynutí činnosti v predstavenstve – a pritom zohľadnila z toho vyplývajúce ročné ako aj dlhodobé náklady pre spoločnosť. Dôchodkové zabezpečenie predstavenstva je založené na prísluže plnenia, pre ktorý sa nedefinuje konkrétna úroveň zabezpečenia. Skôr má každý člen predstavenstva nárok na ročný prvok zabezpečenia, ktorého výška sa určuje podľa pevnej percentuálnej sadzby ročnej základnej mzdy jednotlivého člena predstavenstva. Zvýšenia pevnej ročnej základnej mzdy tak vedú len k zvýšeniu prvku zabezpečenia, ak o tom výslovne rozhodne Dozorná rada. Podľa definície percentuálnej sadzby – a pri nezohľadnení poistno-matematických vplyvov – závisí definitívna výška dosiahnutých nárokov na dôchodkové zabezpečenie člena predstavenstva len od dĺžky pôsobenia v predstavenstve. Na základe uvedenia pevnej percentuálnej sadzby príslušnej ročnej základnej mzdy sa pre Dozornú radu stávajú ročné a dlhodobé náklady pre spoločnosť transparentnými. Skutočné ročné náklady pre spoločnosť závisia od poistno-matematických vplyvov. Vzdanie sa definovania cieľovej úrovne zabezpečenia v súvislosti s transformáciou na príslub plnenia zodpovedá podnikateľskej praxi, ktorá sa čo viac presadzuje.
- Podľa bodu 5.3.3 Kódexu by mala Dozorná rada vytvoriť nominačný výbor, ktorý výhradne pozostáva zo zástupcov vlastníkov podielov. Podľa § 25d ods. 11 veta druhá bod 1 Zákona o úverovaní má nominačný výbor Dozornú radu podporovať pri identifikácii kandidátov na členov vedenia úverových inštitúcií. Túto úlohu predtým v rámci Commerzbank plnil prezidiálny výbor, ktorého členom boli aj zástupcovia zamestnancov. Za účelom zachovať osvedčenú prax Commerzbank pri účasti zástupcov zamestnancov a vlastníkov podielov pri výbere kandidátov pre predstavenstva sú dvaja členovia nominačného výboru Dozornej rady Commerzbank zástupcovia zamestnancov.
- Podľa bodu 5.4.1 ods. 2 veta prvá Kódexu by mala Dozorná rada stanoviť pre svoje zloženie konkrétne ciele, ktoré pri rešpektovaní špecifickej firemnej situácie zohľadňujú medzinárodné pôsobenie spoločnosti, potenciálne konflikty záujmov, počet nezávislých členov Dozornej rady v zmysle bodu 5.4.2 Kódexu, vekovú hranicu pre členov Dozornej rady a hranicu pravidiel pre dĺžku pôsobenia v Dozornej rade ako aj rozmanitosť. Dozorná rada Commerzbank definuje pre svoje zloženie pravidelne konkrétne ciele a zohľadňuje pritom kritériá uvedené v bode 5.4.1 ods. 2 veta prvá. Dozorná rada nestanovila len hranicu pravidiel pre dĺžku pôsobenia v Dozornej

rade. Z pohľadu Dozornej rady musí byť o pokračovaní príslušnosti často rozhodované individuálne vo vzťahu k jednotlivému členovi Dozornej rady; hranica by viedla k nie vecnému obmedzeniu. Aj s ohľadom na rozmanitosť môže odlišná dĺžka pôsobenia jednotlivých členov Dozornej rady viesť k výhodám.

Podnety Nemeckého kódexu Corporate Governance

Commerzbank v širšom rozsahu spĺňa podnety Nemeckého kódexu Corporate Governance a odchyľuje sa od neho len v týchto niekoľkých bodoch:

- Na rozdiel od bodu 2.3.2 je zástupca s hlasovacími právami v zásade zastihnuteľný len do dňa pred konaním Valného zhromaždenia. Avšak akcionári, ktorí sú prítomní alebo zastúpení na Valnom zhromaždení, majú možnosť udeliť pokyny zástupcovi s hlasovacími právami ešte aj v deň konania Valného zhromaždenia.
- Bod 2.3.3 obsahuje podnet, aby sa Valné zhromaždenie v plnom rozsahu prenášalo cez internet. Commerzbank prenáša príhovory predsedu Dozornej rady a predsedu predstavenstva, avšak nie všeobecnú debatu. Tak majú akcionári možnosť – bez zaťaženia verejným prenosom – diskutovať s administratívou.

Predstavenstvo

Predstavenstvo Commerzbank riadi spoločnosť na vlastnú zodpovednosť v záujme spoločnosti. Je pritom viazaný záujmami akcionárov, klientov, zamestnancov a ostatných skupín prepojených so spoločnosťou, a to s cieľom udržateľnej tvorby hodnôt. Predstavenstvo definuje strategickú orientáciu spoločnosti, vysvetľuje ju Dozornej rade a stará sa o jej realizáciu. Okrem toho zabezpečuje efektívne riadenie rizík a ich controlling. Predstavenstvo riadi obchodnú činnosť Commerzbank podľa zákona, stanov, svojho rokovacieho poriadku, firemných smerníc a príslušných pracovných zmlúv. Predstavenstvo spolupracuje s ostatnými orgánmi Commerzbank a zástupcami zamestnancov.

Zloženie predstavenstva a zodpovednosti jednotlivých členov predstavenstva sú zobrazené v správe koncernu na strane 5. Bližšia prezentácia práce v predstavenstve je stanovená v rokovacom poriadku, ktorý je zverejnený na internetových stránkach Commerzbank na adrese <http://www.commerzbank.de>.

Odmeňovanie členov predstavenstva je podrobne zobrazené v správe o odmeňovaní na strane 8 nasl.

Dozorná rada

Dozorná rada poskytuje poradenstvo a vykonáva dohľad na činnosťou predstavenstva pri riadení spoločnosti. Dozorná rada vymenováva a prepúšťa členov predstavenstva a spolu s predstavenstvom sa stará o dlhodobé plánovanie nástupníctva. Dozorná rada riadi svoju obchodnú činnosť podľa zákonných predpisov, stanov a svojho rokovacieho poriadku; rada pracuje s dôverou a úzko s predstavenstvom.

Zloženie Dozornej rady a jej výborov je znázornené na stranách 12 až 40 správy o stave koncernu. O podrobnostiach k práci grémia, jeho

štruktúre a jeho kontrolnej funkcii informuje správa Dozornej rady ba stranách 6 až 11 správy o stave koncernu. Ďalšie informácie o spôsobe práce Dozornej rady a jej výboroch nájdete v rokovacom poriadku Dozornej rady na internetovej stránke Commerzbank <http://www.commerzbank.de>.

V bode 5.4.1 ods. 2 Kódexu sa odporúča, aby Dozorná rada stanovila pre svoje zloženie konkrétne ciele, ktoré pri rešpektovaní špecifickej firemnej situácie zohľadňujú medzinárodné pôsobenie spoločnosti, potenciálne konflikty záujmov, počet nezávislých členov Dozornej rady v zmysle bodu 5.4.2 Kódexu, vekovú hranicu pre členov Dozornej rady a hranicu pravidiel pre dĺžku pôsobenia v Dozornej rade ako aj rozmanitosť. Dozorná rada Commerzbank stanovila nasledovné ciele:

Dozorná rada by mala byť obsadená tak, aby jej členovia mali nevyhnutné schopnosti, poznatky, skúsenosti a vecné informácie na to, aby dokázali riadne vykonávať úlohy Dozornej rady. Predovšetkým by mali členovia disponovať všetkými poznatkami a skúsenosťami, ktoré sú nevyhnutné z pohľadu činností koncernu Commerzbank. Pritom sa má klást' dôraz na osobitné poznatky a skúsenosti pri uplatňovaní účtovných zásad a interných kontrolných postupov. Okrem toho by sa mali členovia Dozornej rady dostatočne venovať plneniu svojich úloh. Členovia by mali byť spolahliví a malo by sa dbať na výkonnosť, osobnosť, profesionalitu, integritu a nezávislosť členov. Cieľom je, aby mala Dozorná rada vždy najmenej 8 nezávislých členov Dozornej rady volených Valným zhromaždením podľa bodu 5.4.2 Kódexu, a už nie dvoch bývalých členov predstavenstva Commerzbank Aktiengesellschaft. Členovia Dozornej rady by nemali vykonávať funkcie v orgánoch alebo poradenské úlohy u podstatných konkurentov. Pre členov Dozornej rady platí veková hranica 72 rokov. Uvedené ciele Dozorná rada zohľadňuje pri návrhoch na voľbu orgánov voči Valnému zhromaždeniu.

Dozorná rada dbá na rozmanitosť pri svojom zložení. Dozorná rada Commerzbank má 20 členov. Cieľom je, aby mala Dozorná rada vždy najmenej jedného medzinárodného zástupcu. Okrem toho Dozorná rada pri návrhoch na voľbu orgánov voči Valnému zhromaždeniu na primeranú účasť žien. Dňa 31. decembra 2016 mala Dozorná rada Commerzbank Aktiengesellschaft 7 členiek, z toho 3 zastupovali akcionárov. Podiel žien v Dozornej rade tak momentálne predstavuje 35%. Dozorná rada chce zachovať tento počet, prinajmenej chce zachovať zákonom požadovaný 30%-ný podiel žien v Dozornej rade. Pritom musí byť zohľadnené, aby Dozorná rada ovplyvňovala svoje zloženie len na základe svojich návrhov na voľbu orgánov voči Valnému zhromaždeniu. Aj zástupcovia zamestnancov v Dozornej rade sa snažia o zachovanie aktuálneho podielu žien v rámci zástupcov zamestnancov.

Dozorná rada podľa bodu 5.4.2 Nemeckého kódexu Corporate Governance skonštatovala, že podľa vlastného hodnotenia má primeraný počet nezávislých členov.

V obchodnom roku 2016 prekontrovala Dozorná rada podľa bodu 5.6 Nemeckého kódexu Corporate Governance účinnosť svojej práce spojenej s hodnotením vykonávaného podľa § 25d ods. 11 body 3 a 4 Zákona o úverovaní. Výsledky kontroly účinnosti boli predložené grémiu a tam aj prediskutované. Členovia Dozornej rady sú toho

názoru, že spôsob práce Dozornej rady je efektívny a že celkovo bol dosiahnutý vysoký štandard. Podnety z okruhu členov Dozornej rady boli a budú zohľadňované pre budúcu činnosť.

Podľa § 3 ods. 6 rokovacieho poriadku Dozornej rady musí každý člen Dozornej rady zverejňovať konflikty záujmov. V sledovanom roku členovia Dozornej rady nahlásili potenciálny konflikt záujmov v zmysle bodu 5.5.2 Nemeckého kódexu Corporate Governance pri celkovo troch návrhoch na uznesenia. Ako to predpokladá § 3 ods. 6 rokovacieho poriadku, sa príslušní členovia Dozornej rady nezúčastnili na rozhodovaní príp. sa nepodieľali ani na diskusii o príslušnom uznesení.

Odmeňovanie členov Dozornej rady je podrobne zobrazené v správe o odmeňovaní na strane 20 nasl.

Rozmanitosť

Tak ako pri zložení predstavenstva, obsadzovaní riadiacich funkcií banky ako aj pri návrhoch na voľbu členov Dozornej rady (body 4.1.5, 5.1.2 a 5.4.1 Kódexu) a pri obsadzovaní ostatných grémií sa predstavenstvo a Dozorná rada Commerzbank v rámci svojej príslušnosti starajú o to, aby spĺňali aspekt rozmanitosti (Diversity) a aby predovšetkým zachovali primeranú účasť žien.

Cieľové kvóty pre prvú a druhú úroveň riadenia Predstavenstvo je podľa § 76 ods. 4 Zákona o akciových spoločnostiach povinné stanoviť cieľovú kvótu pre podiel žien na oboch úrovniach riadenia pod predstavenstvom ako aj lehotu na dosiahnutie tohto cieľa, ktorá podľa § 25 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach nesmie trvať viac ako do 30. júna 2017.

Predstavenstvo sa včas zaoberalo touto úpravou a už v marci 2015 uviedlo cieľové kvóty pre prvú a druhú úroveň riadenia Commerzbank Aktiengesellschaft (v tuzemsku), ktoré zodpovedali vtedajším skutočným kvótam ku koncu decembra 2014. Pre prvú a druhú úroveň riadenia bola cieľová kvóta na úrovni 8,6 %, pre druhú úroveň riadenia na úrovni 14,6 %. Koniec lehoty bol stanovený na 30. júna 2017.

Commerzbank sa vedome rozhodla pre tieto „konzervatívne“ kvóty, aby splnili zákonné požiadavky a zároveň aby postupovala v zmysle podnikateľskej voľnosti. Dôležitým cieľom banky totiž je ďalšie zvyšovanie počtu žien na riadiacich pozíciách, a to nezávisle od zákonných ustanovení.

Na prvej úrovni riadenia pod predstavenstvom bolo ku dňu zostavenia správy 33 osôb, z toho 28 mužov a 5 žien. Podiel žien na prvej úrovni riadenia pod predstavenstvom bol teda k danému dňu 15,2%.

Na druhej úrovni riadenia pod predstavenstvom bolo ku dňu zostavenia správy 370 osôb, z toho 315 mužov a 55 žien. Podiel žien na druhej úrovni riadenia pod predstavenstvom bol teda k danému dňu 14,9%.

Cieľová kvóta na úrovni predstavenstva S ohľadom na kvótu žien v predstavenstve Commerzbank Aktiengesellschaft si Dozorná rada stanovila cieľ vymenovať ženy do predstavenstva. Preto Dozorná rada podporuje opatrenia predstavenstva na zvýšenie podielu žien na prvej a

druhej úrovni riadenia a tým aj systematické budovanie vhodných kandidátok vhodných na vymenovanie do predstavenstva. Dozorná rada Commerzbank stanovila cieľovú kvótu pre podiel žien v predstavenstve do 30. júna 2017 na „0“. Pri zohľadnení existujúcich pomerov nemohla Dozorná rada záväzne stanoviť vyššiu cieľovú kvótu pre toto obdobie. Toto rozhodnutie bolo založené aj na presvedčení, že každá pozícia má byť obsadená výhradne na základe kvalifikácie a kompetencie zamestnanca – nezávisle od jeho pohlavia.

Snahy predstavenstva a Dozornej rady týkajúce sa kvalifikovania sa žien pre prácu v predstavenstve boli úspešné. Na základe uznesenia Dozornej rady zo 6. marca 2016 bola pani Dr. Orlopp vymenovaná za členku predstavenstva Commerzbank. Okrem toho bola pani Dr. Orlopp riaditeľkou odboru Group Development & Strategy v Commerzbank. Účinnosť jej vymenovania za členku predstavenstva je podmienená súhlasom Európskej centrálnej banky, ktorý ešte nebol udelený, avšak jeho udelenie sa očakáva v novembri 2017. Do udelenia súhlasu vykonáva Dr. Orlopp svoje úlohy ako generálna splnomocnenkyňa Commerzbank. Po vstupe jej vymenovania do účinnosti bude podiel žien v predstavenstve na úrovni 14,3 %.

Téma „Podpora žien“ je pre Commerzbank už niekoľko rokov veľmi dôležitá aj bez ohľadu na zákonné úpravy. Predstavenstvo v roku 2010 iniciovalo projekt „Ženy v riadiacich pozíciách“. Cieľom je pri zohľadnení všetkých talentov zabezpečiť výkonný riadiaci tím pre Commerzbank. Rozsiahle analýzy viedli k podrobnej prezentácii východiskovej situácie. Na tomto základe boli stanovené a priebežne realizované špecifické opatrenia na zvýšenie podielu žien v riadiacich pozíciách. Predstavenstvo je raz polročne informované o pokroku pri realizácii týchto opatrení a o rozvoji podielu žien v riadiacich pozíciách. Vyšší manažment vo všetkých segmentoch banky zodpovedá za udržateľné plnenie týchto cieľov. Na základe projektu „Ženy v riadiacich pozíciách“ sa podarilo zvýšiť podiel žien vo všetkých riadiacich pozíciách v koncerne na viac ako 29,8 %.

Okrem toho Commerzbank podporuje možnosti skombinovať pracovný a rodinný život, a to prostredníctvom starostlivosti o deti podporovanej spoločnosťou, programu „Keep in Touch“ ako opatrením na udržiavanie kontaktov počas rodičovskej dovolenky a programu Comeback-Plus na opätovné začlenenie po návrate z rodičovskej dovolenky. Commerzbank ponúka rozsiahle opatrenia na podporu starostlivosti o deti, ktoré pozostávajú z poradenstva o starostlivosti o deti, sprostredkovania miest v príslušných zariadeniach ako aj z finančných príspevkov. Od 1. júna 2005 majú zamestnanci k dispozícii firemné detské centrum „Kids & Co.“ vo Frankfurte. „Kids & Co.“ zahŕňa miesta v jasliach (starostlivosť o deti od 9 týždňov do 3 rokov) a detskej škôlke (starostlivosť o deti od 3 rokov do nástupu do školy) a od roku 2011 aj školský klub. Okrem toho môžu zamestnanci od roku 2010 využívať možnosti starostlivosti o deti v jasliach a škôlkach na 23 miestach v Nemecku. Commerzbank Aktiengesellschaft podporuje tieto zariadenia pomocou vysokého finančného príspevku a aktuálne ponúka ca 300 miest starostlivosti o deti. Okrem toho môžu

zamestnanci na celom území Nemecka využívať spontánnu starostlivosť o deti a starostlivosť o deti počas prázdnin na 19 miestach.

Príprav súvahy spoločnosti

Účtovníctvo koncernu Commerzbank ako aj Commerzbank Aktiengesellschaft sprostredkovala skutočnostiam zodpovedajúci obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie. Koncernová závierka a správa o stave koncernu boli vyhotovené podľa International Financial Reporting Standards (IFRS) a doplňujúcich ustanovení Obchodného zákonníka (HGB); ročná závierka a správa o stave spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft boli vyhotovené podľa ustanovení Obchodného zákonníka (HGB). Koncernovú závierku a správu o stave spoločnosti pripravuje predstavenstvo a schvaľuje ich príp. konštatuje Dozorná rada. Za kontrolu zodpovedá audítor vymenovaný Valným zhromaždením.

K správe o stave spoločnosti patrí aj podrobná správa o rizikách, ktorá informuje o zodpovednom zaobchádzaní s rôznymi druhmi rizík. Správa o rizikách sa nachádza na strane 43 nasl. tejto správy.

Počas obchodného roka sú akcionári a tretie osoby dodatočne informovaní o priebehu obchodnej činnosti v rámci polročných finančných správ a dvoch štvrtročných správ. Aj tieto priebežné správy sa pripravujú podľa International Financial Reporting Standards (IFRS).

Vzťahy s akcionármi, transparentnosť a komunikácia

Raz do roka sa koná riadne zasadnutie Valného zhromaždenia. Toto rozhoduje predovšetkým o použití bilančného zisku, ak bol vykázaný, o schválení činnosti predstavenstva a Dozornej rady, o vymenovaní audítora ako aj o zmenách stanov. Prípadne udeľuje oprávnenia ku kapitálovým opatreniam alebo súhlas na uzatváranie zmlúv o odvádzaní zisku. Pritom na jednu akciu pripadá jeden hlas.

Predstavenstvo a Dozorná rada podľa § 120 ods. 4 Zákona o akciových spoločnostiach využila možnosť nechať rozhodovať Valné zhromaždenie o schválení systému odmeňovania členov predstavenstva, a to naposledy v roku 2015. Valné zhromaždenie v roku 2015 schválilo zásady variabilnej odmeny a pevnú ročnú mzdu členov predstavenstva. Okrem toho Valné zhromaždenie v roku 2015 rozhodlo o pomere medzi variabilnou a fixnou ročnou odmenou pre členov predstavenstva podľa § 25a ods. 5 veta piata Zákona o úverovaní a schválila zvýšenie maximálnej čiastky variabilnej ročnej odmeny pre členov predstavenstva Commerzbank na 140 % fixnej ročnej odmeny od obchodného roku 2015.

Akcionári banky môžu svoje odporúčania alebo ostatné stanoviská predkladať listom alebo e-mailom príp. osobne. Za spracovanie písomných podnetov je zodpovedné centrálné riadenie kvality v rámci banky. Na zasadnutiach Valného zhromaždenia sa tieto podnety komentujú a odpovedá na ne predstavenstvo alebo Dozorná rada. Okrem toho môžu akcionári na základe protinávrhov alebo rozširujúcich návrhov k programu spolurozhodovať o priebehu Valného zhromaždenia. Na návrh akcionárov môže byť zvolané mimoriadne zasadnutie Valného zhromaždenia. Právne nevyhnutné správy a podklady potrebné pre Valné zhromaždenie, vrátane správy o

činnosti, sú k dispozícii na internete, rovnako ako program Valného zhromaždenia a prípadné protinávryhy a rozširujúce návrhy.

Commerzbank informuje verejnosť – a tým aj akcionárov – štyrikrát ročne o finančnej a výnosovej situácii banky; firemné správy o kurze akcie sa okrem toho uverejňujú ako ad-hoc správy. Tým je zabezpečené rovnaké zaobchádzanie s akcionármi. V rámci tlačových konferencií a analytických podujatí informuje predstavenstvo o ročnej závierke príp. o štvrťročných výsledkoch. Na podávanie správ využíva Commerzbank možnosti internetu, na stránke <http://www.commerzbank.de> sa zverejňujú rozsiahle informácie o koncerne Commerzbank. Napríklad stanovy Commerzbank ako aj rokovacie poriadky predstavenstva a Dozornej rady sú k dispozícii na internete. V správe o činnosti ako aj na internete sa okrem toho zverejňuje finančný kalendár týkajúci sa priebežného a nasledujúceho roka. Tento kalendár obsahuje všetky termíny zverejnenia podstatné pre finančnú komunikáciu, najmä termíny tlačových konferencií a analytických podujatí ako aj termíny zasadnutí Valného zhromaždenia.

Cítíme sa byť zaviazaní dodržiavať transparentnú komunikáciu s našimi akcionármi a všetkými ostatnými zainteresovanými osobami. Tento nárok chceme realizovať aj v budúcnosti.

Obchodná činnosť a rámcové podmienky

Národnoekonomické prostredie

Svetová ekonomika zaznamenala v roku 2016 najslabší rast od finančnej krízy v rokoch 2007/08. Ekonomika v prahových krajinách naďalej trpela v dôsledku úpravy makroekonomických a finančných excesov, ktoré vznikli na základe podmienok refinancovania, ktoré boli výhodné viac ako sedem rokov. To platí predovšetkým pre Čínu, kde bol rast ekonomiky v roku 2016 ešte o niečo slabší než v roku 2015. V krajinách produkujúcich ropu zotavenie cien surovín viedol k miernemu zlepšeniu.

V priemyselných krajinách sa hospodársky rast v roku 2016 citelne spomalil. V USA bol zaznamenaný nárast o 1,6 %, čo je o jeden celý percentuálny bod menej ako v roku 2015. Na základe porovnania s dlhodobým rastovým potenciálom americkej ekonomiky a s ohľadom na takmer úplnú zamestnanosť však ide stále o dobrý výsledok. Miera nezamestnanosti znovu klesla na úroveň pred výraznou recesiou v rokoch 2007/09. Stúpajúca konkurencia v boji o zamestnancov spôsobila, že mzdy znovu silnejšie rastú. Na tomto pozadí americká centrálna banka v decembri 2016 znovu zvýšila cieľový koridor pre hlavné úroky o ďalších 25 bázických bodov na 0,50 % do 0,75 %.

Ekonomika v euro zóne zaznamenala v roku 2016 rast vo výške 1,7 %, čo je silnejší rast než v roku 2015, ak nezohľadníme Írsko, ktoré za rok 2015 vykázalo rekordne vysoký rast na úrovni 26 %. Konjunktúru podporil predovšetkým živý dopyt spotrebiteľov a

súkromných domácností ako aj verejných rozpočtov. Naproti tomu došlo k výraznému poklesu exportu. Dôvodom nie je len slabší globálny dopyt, ale aj skutočnosť, že cenová konkurencieschopnosť firiem produkujúcich v euro zóne sa znovu mierne zhoršila. Efektívna vonkajšia hodnota eura tak takmer z polovice kompenzovala pokles zo začiatku roka 2015. Vďaka riadnemu rastu sa situácia na trhu práce ďalej zlepšila. Miera nezamestnanosti klesla z 10,5 % na konci roka 2015 na 9,6 % v decembri 2016. Avšak tento pokles nestačil na to, aby vygeneroval silnejší nárast miezd. Naproti tomu, nárast miezd v euro zóne sa však až donedávna zmiernil. Podľa toho sa nič nezmenilo na nižšom náraste cien v roku 2016. Jadrová miera zdražovania – takže miera indexu spotrebných cien z uplynulého roka bez silne sa meniacich cien energií a potravín – ostala pod úrovňou 1%. Zdržanlivé vyhladky týkajúce sa inflácie viedli Európsku centrálnu banku k tomu, že úroky z úložiek ešte raz znížila a že program kúpy obligácií, ktorý spustila v roku 2015, predĺžila najmenej do konca roka 2017. Avšak od apríla už nebude mesačne kupovať obligácie v hodnote 80 miliárd Eur, ale už len v hodnote 60 miliárd Eur.

Nemecká ekonomika rástla v roku 2016 s mierou rastu 1,9 % o niečo viac ako v roku 2015 (1,7 %). Na základe slabšieho globálneho dopytu a slabšej ponuky pracovných síl ide o dobrý výsledok. Miera nezamestnanosti bola ku koncu roka na úrovni 6,0 %, čím bola na najnižšej úrovni od znovuzjednotenia Nemecka. Konjunktúru podporovala najmä spotreba súkromných domácností a štátu. Avšak aj investície sa zvýšili. Živší domáci dopyt takmer vyrovnal slabší nárast exportu.

Na finančných trhoch dominovala v roku 2016 veľmi expanzívna peňažná politika najvýznamnejších centrálnych bánk. Investori sa hrnuli do rizikovejších foriem investícií, ako napr. akcie, firemné obligácie a štátne obligácie z periférnych krajín. Rovnako pokračovala celosvetová súťaž v znehodnocovaní. Mnohé centrálné banky sa usilovali na základe oslabovania ich meny podporiť tuzemskú infláciu.

Podmienky v bankovníctve

Globálny rast ekonomiky bol v roku 2016 napriek miernemu zrýchleniu v druhej polovici zdržanlivý. Predovšetkým v prvej polovici predchádzajúceho roka sa preto na finančných trhoch na pozadí obáv z vyššieho poklesu rastu v Číne a iných prahových krajinách požadovala vyššia bezpečnosť. V polovici roka 2016 boli trhy v znamení rozhodnutia Británie v referende o odchode z EÚ a v dôsledku rastúcich pochybností o účinnosti veľmi expanzívnej peňažnej politiky opakovane vznikala nervozita na finančných trhoch. Pre mnohých pozorovateľov prekvapivý výsledok prezidentských volieb v USA tak ovplyvnil finančné trhy. V nasledujúcom náraste výnosov sa prejavilo očakávanie zvýšeného nárastu inflácie ako aj expanzívnejšia fiškálna politika v USA. Napriek výsledku referenda o ústavných zmenách v Taliansku zažili dôležité akciové trhy aj na základe rozšírenia programu nákupu obligácií Európskej centrálnej banky zmierlivý koniec

turbulentného roka 2016, k čomu prispel aj nárast kurzu európskych bankových akcií.

Riziká pre globálnu ekonomiku sa napriek tomu znížili. Ešte neukončené oddĺženie štátov, firiem a súkromných domácností v celej euro zóne naďalej zatažuje výnosovú situáciu bánk. Na trhoch so štátnymi obligáciami v euro zóne je napätie len čiastočne prekryté expanzívnu peňažnou politikou a na základe regulačne podmieneného stiahnutia bánk vznikajú znovu na čiastkových trhoch anomálie v cenotvorbe. Rozšírený program kúpy obligácií v rámci euro systému síce zlepšuje likvidnú pozíciu a podmienky financovania bánk, avšak na druhej strane tlačí na čistú úrokovú maržu a tým zatažuje výnosovú situáciu. Kým boli ocenené snahy bánk týkajúce sa zníženia rizika solventnosti a likvidity, pretrvávali obavy týkajúce sa ďalšieho oslabenia výnosovej situácie bankového systému v euro zóne a schopnosti bánk vygenerovať dostatočné výnosy v obchodoch závislých od úrokov.

V uplynulých rokoch sa jasne ukázalo, že politické prekvapenia majú výrazný vplyv na svetovú ekonomiku a finančné trhy, aj keď sa krátkodobo neodzrkadľujú na finančných trhoch alebo v konjunktúre tak, ako sa to predtým očakávalo. Na rozdiel od rizík sa neistoty podstatne ťažšie predpovedajú a môžu mať podstatne silnejší negatívny dopad na bankové obchody, ak súkromné ekonomické subjekty znížia svoj dopyt po finančných službách v dôsledku neistôt na trhu. Tak napríklad globálne investície rástli v poslednom období oveľa pomalšie, a to aj kvôli rozšírenej neistote týkajúcej sa ďalšieho rastu. V sledovanom roku sa znovu ukázalo, aký veľký význam sa pripisuje kybernetickej bezpečnosti. Ochrana dátových sietí a príslušné vzdelávanie zamestnancov predstavujú – napriek existujúceho uvedomenia si IT bezpečnosti – trvalú úlohu, ktorú musí bankový sektor brať vážne.

Dôležité personálne a obchodno-politické udalosti

V obchodnom roku 2016 Commerzbank ďalej znížila riziká ako aj komplexnosť. Tak bola okrem opatrení na ďalšiu strategickú orientáciu realizovaná plánovaná likvidácia spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt a predané aktivity International-Wealth-Management v Luxemburgu. Okrem toho banka posilnila svoju funkciu v oblasti Compliance. Personálne zmeny boli v priebehu roka vykonané v zložení predstavenstva ako aj na funkcii predsedu predstavenstva. Rovnako boli vykonané prípravy na voľbu nového predsedu Dozornej rady v roku 2018.

Zmena v predstavenstve Commerzbank

Dozorná rada Commerzbank vymenovala na svojom zasadnutí dňa 6. marca 2016 Martina Zielkeho k 1. máju 2016 za nástupcu Martina Blessinga do funkcie predsedu predstavenstva Commerzbank. Okrem toho bolo rozhodnuté o vymenovaní Michaela Mandela a Dr. Bettiny Orlopp za členov predstavenstva. Rozhodnutie o vymenovaní Dr. Bettiny Orlopp je podmienené súhlasom dozorného orgánu. Michael Mandel nahradil

Martina Zielkeho vo funkcii člena predstavenstva zodpovedného za súkromné obchody Commerzbank. Dr. Bettina Orlopp bude zodpovedná za oblasti Compliance, personálne a právne veci. S touto novou oblasťou zodpovednosti reaguje banka na intenzívne nasadenie Chief Operating Officers a prevádzkového riaditeľa Franka Annuscheita v dôsledku digitalizácie ako aj na zvýšenú časovú náročnosť v oblastiach Compliance a v právnej oblasti. Okrem toho sa tým podčiarkuje význam silnej kultúry Compliance. Do účinnosti vymenovania Dr. Bettiny Orlopp za členku predstavenstva bude Dr. Orlopp pôsobiť ako generálna splnomocnenkyňa banky. Rozdelenie úloh v predstavenstve ostáva dovtedy nedotknutá.

Na svojom zasadnutí koncom septembra 2016 vyhovel Dozorná rada Commerzbank žiadosti Markusa Beumera o uvoľnenie z funkcie člena predstavenstva zodpovedné za segment Banka pre stredné podniky a zo zmluvy platnej do 31. 12. 2020 s účinnosťou od 31. 10. 2016. Markus Beumer v uplynulých deviatich rokoch ako člen predstavenstva rozhodujúcim spôsobom prispel k tomu, že profil Commerzbank ako vedúcej nemeckej banky v oblasti firemných klientov sa zostril v Nemecku a Európe. Vedenie segmentu Firemní klienti prevzal Michael Reuther.

Dr. Stefan Schmittmann bude od roku 2018 nástupcom predsedu Dozornej rady Klaus-Peter Müllera

Dozorná rada plánuje navrhnuť Valnému zhromaždeniu v máji 2018, aby bol Dr. Stefan Schmittmann ako zástupca akcionárov zvolený za člena Dozornej rady. Valnému zhromaždeniu má byť okrem toho oznámené, že Dr. Stefan Schmittmann bude navrhnutý za kandidáta na predsedu Dozornej rady. Dr. Stefan Schmittmann ku koncu roka 2015 ukončil činnosť v predstavenstve banky a tak by dodržal zákonom predpísanú fázu dvoch rokov pre zvolenie za člena Dozornej rady.

Dozorná rada Commerzbank okrem toho plánuje navrhnuť Valnému zhromaždeniu v máji 2017, aby bol Dr. Tobias Guldemann ako zástupca akcionárov zvolený za člena Dozornej rady. Dr. Roger Müller ku koncu Valného zhromaždenia v roku 2017 odíde z Dozornej rady banky. Ak bude Dr. Tobias Guldemann zvolený za člena Dozornej rady, plánuje Dozorná rada jeho vymenovanie za člena kontrolného výboru Dozornej rady.

Commerzbank zrealizovala likvidáciu Hypothekenbank Frankfurt AG

V pobovici mája zrealizovala Commerzbank úplnú likvidáciu svojej 100%-nej dcérskej spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt AG (HF) (bývalej Eurohypo AG). Portfóliá HF z oblastí Súkromní klienti, financovanie firemných nehnuteľností a štátne financovanie boli prevedené na Commerzbank Aktiengesellschaft. Spoločnosť HF bola pretransformovaná na servisnú spoločnosť „LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH“. Úlohou LSF je spracovávanie a ďalšia likvidácia portfóliá úverov pre firemné nehnuteľnosti, ktoré boli prevedené na Commerzbank Aktiengesellschaft. Znižovanie pracovných miest v Eschborne, ktoré bolo nevyhnutné v rámci likvidácie HF, bolo realizované bez výpovedí z prevádzkových dôvodov. V spojení s

transformáciou LSF spoločnosť HF vrátila svoju bankovú licenciu a licenciu na vydávanie záložných listov.

V rámci transakcie boli všetky nevyplatené záložné listy HF prevedené na Commerzbank Aktiengesellschaft. Veľká časť súkromných úverov HF na financovanie výstavby bola prevedená do krycieho portfólia spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Financovanie firemných nehnuteľností HF určené na likvidáciu bolo vložené do krycieho portfólia Commerzbank Aktiengesellschaft. Nevyhnutné prekrytie sa podľa zákonných ustanovení spolu s dostatočne veľkým vankúšom používa na riadenie krycieho portfólia. Hypotekárne záložné listy a verejné záložné listy budú aj v budúcnosti tvoriť pevnú súčasť pri dlhodobom refinancovaní Commerzbank Aktiengesellschaft.

Commerzbank reorganizovala obchodnú činnosť v USA

Koncom júna sa Commerzbank rozhodla, že nanovo zreorganizuje svoju obchodnú činnosť v USA, v jednej z najdôležitejších lokalít Commerzbank v zahraničí. Naša obchodná činnosť v USA tvorí kompetenčné centrum pre amerických firemných a inštitucionálnych klientov ako aj pre dcérske spoločnosti neamerických firiem v USA. Naďalej budeme ako banka ponúkať úvery v US dolároch, obligácie, menové produkty ako aj produkty v oblasti riadenia rizík ako aj zabezpečovať prístup pre našich klientov na kapitálový trh.

Pre našu činnosť v USA má reorganizácia dva rôzne dopady: po prvé: zabezpečili sme vyčlenenie realizácie príp. clearing komerčných úhrad v US dolároch nere realizovaných v USA pre našich klientov na tretie banky. Pre našich klientov, ktorí s Commerzbank realizujú platobný styk v US dolároch, sa nebude nič meniť. My však na základe tohto kroku môžeme znížiť komplexnosť našej ponuky zahraničného platobného styku. Okrem toho je toto rozhodnutie logickým dôsledkom našej snahy o zosilnenie našej celosvetovej siete korešpondenčných bánk. Po druhé, sme sa rozhodli, že v USA už nebudeme ponúkať isté produkty a služby, nakoľko už nepatria k našej strategickej ponuke pre našich amerických klientov. To sa týka predovšetkým obchodov v oblasti výpožičiek cenných papierov a štruktúrovaného financovania.

Plánovaná reorganizácia v New Yorku bude viesť k tomu, že sa zníži počet pracovísk v New Yorku. Bude sa to týkať predovšetkým pracovísk Backoffice-Support, v ktorých zanikne ca 100 pracovných miest. V oblasti Frontoffice sa zruší len malý – dvojmiestny – počet pracovných miest. Proces rušenia pracovných miest má byť ukončený v roku 2018, pričom veľká časť týchto aktivít bude vykonaná do konca tohto roka.

Commerzbank prijala rozhodnutie o ďalšom strategickom zameraní obchodnej činnosti

Commerzbank sa rozhodla vzdať sa zabezpečených akciových obchodov, z ktorých môžu vyplynúť daňové výhody. Tým banka potvrdzuje nárok na svoju pozíciu, v rámci ktorej všetky obchody majú priniesť nielen príspevok k rozvoju reálnej ekonomiky, ale musia byť akceptovateľné aj spoločensky. Banka sa tým vedome vzdáva príslušných príspevkov k výsledku.

Okrem toho bolo v druhom štvrtroku realizované zoštíhlenie siete korešpondenčných bánk, o ktorom bolo rozhodnuté na začiatku roka 2016. Zníženie počtu vzťahov s korešpondenčnými bankami je výsledok priebežnej kontroly a optimalizácie nášho obchodného modelu. Okrem aspektov týkajúcich sa výnosov, nákladov a rizík tu zohrávajú podstatnú úlohu aj štandardy Compliance. Pre našich firemných klientov je tak zabezpečené, že naďalej majú k dispozícii celosvetovú sieť korešpondenčných bánk. Podľa toho budeme aj v budúcnosti naďalej schopní poskytovať služby pre exportujúce a importujúce stredné podniky v zahraničnom obchode v rámci vzťahov s podstatnými trmi sveta.

Commerzbank posilňuje funkciu Compliance

V obchodnom roku 2016 banka identifikovala rozhodujúce oblasti konania pre ďalšie posilnenie funkcie Compliance a začala realizovať činnosti vo všetkých oblastiach. Viac ako 50 mil. Eur banka investovala do infraštruktúry Compliance. Za účelom vývoja globálnej a silnej organizácie Compliance a perspektívneho prístupu boli oblasti „Global Financial Crime“, „Regional Compliance Americas“ a „Global Strategy & Steering“ reštrukturalizované ako aj boli vytvorené nové jednotky (napr. Financial Crime Unit, Compliance Training, Compliance Reporting a Client Tax Compliance). Tým bola výrazne posilnená funkcia Compliance. K tomu prispeli nielen štrukturálne zmeny, ale aj úspešný nábor dodatočných a skúsených expertov v oblasti Compliance v centrále ako aj v zahraničných pobočkách. Na základe krátkodobej a strednodobej personálnej stratégie bude tento vývoj ďalej prehĺbený. Okrem toho sa banka zamerala na zachovanie nezávislosti a kvality funkcie Compliance. Nezávislosť Group Compliance voči segmentom je stanovená v rámci Governance a je zabezpečená právom Chief Compliance Officer na zásahy. V rámci modelu „3 obranných línií“, ktorý bol realizovaný v banke, bolo rozhodnuté o vytvorení tzv. Compliance Coordination Units vo Front Office (1 obranná línia). Ďalšie činnosti boli zamerané na posilnenie jednotnej kultúry Compliance, ktorá sa aktívne presadzuje v celej banke. Táto kultúra zahŕňa okrem záväzného „Code of Conduct“ rôzne školenia v oblasti Compliance, školenia „Lessons Learned“ ako aj zosilnenú komunikáciu medzi predstavenstvom a manažmentom o rizikách v oblasti Compliance („Tone from the Top“).

S ohľadom na spracovanie zistení v rámci Settlements s rôznymi americkými úradmi banka väčšinu z nich zrealizovala. Okrem toho banka získala priebežnú správu od monitora vymenovaného zo strany New York State Department of Financial Services („DFS“) k 31. 10.

2016 a odpovedala na ňu vo forme implementačného plánu („Action Plan“) ako aj Management Oversight Plan dňa 30. 11. 2016.

Commerzbank uzatvorila zmluvu o predaji luxemburských aktivít International-Wealth-Management

Dňa 4. júla 2016 zrealizovala Commerzbank predaj spoločnosti Commerzbank International S.A. Luxemburg pánovi Juliusovi Bärovi, ktorý bol ohlásený v decembri 2015. Predaj zahŕňa portfóliá klientov, prechod zamestnancov ako aj príslušnú IT platformu.

Výnosová, finančná a majetková situácia

Commerzbank sa v obchodnom roku 2016 pohybovala v náročnom trhovom prostredí. Vývoj obchodnej činnosti bol poznačený predovšetkým naďalej nízkou úrovňou úrokov, volatilitou na kapitálovom trhu a citeľnou zdržanlivosťou klientov.

V roku 2016 zrealizovala Commerzbank úplnú likvidáciu svojej 100%-nej dcérskej spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt AG (HF). Táto transakcia mala dopady na výkaz ziskov a strát ako aj na súvahu Commerzbank Aktiengesellschaft.

Commerzbank mala v sledovanom období neobmedzený prístup na peňažný a kapitálový trh; banka vždy disponovala likviditou a platobnou schopnosťou. Rovnako dokázala kedykoľvek prijímať prostriedky nevyhnutné na vyvážený mix refinancovania a mala v sledovanom období naďalej pohodlnú kapitálovú vybavenosť.

Výkaz ziskov a strát

Za obchodný rok 2016 vykázala Commerzbank Aktiengesellschaft zisk vo výške 1 494 mil. Eur, oproti 1 693 mil. Eur z predchádzajúceho roka.

Jednotlivé zložky hospodárskeho výsledku zaznamenali tento vývoj:

Úrokový prebytok ako zostatok z úrokových výnosov a úrokových nákladov – vrátane bežných výnosov z akcií, podielov a podielov na prepojených spoločnostiach ako aj dcérskych spoločnostiach so zmluvami o odvádzaní hospodárskeho výsledku – poklesol o 9,1% na 4 766 mil. Eur v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Pri úrokovom prebytku bol zaznamenaný nárast o 15,1% na 4 646 mil. Eur, nakoľko výnosy z krycieho majetku na zabezpečenie povinností na dôchodkové zabezpečenie sa zvýšili, kým úrokové náklady na vytvorené penzijné rezervy poklesli. Tento vývoj sa uskutočnil na pozadí zákonnej transformácie základnej úrokovej sadzby zo 7-ročného na 10-ročný priemer. Zároveň boli zaznamenané prudko znížené úrokové výnosy a výnosy z dividend v dôsledku strategického nového zamerania investičného bankovníctva ako aj znížený realizovaný výsledok z pohľadov a záväzkov v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Provizný prebytok bol oproti minulému roku o 8,4 % nižší na úrovni 2 466 mil. Eur. V oblasti obchodovania s cennými papiermi so

súkromnými klientmi došlo k poklesu provízií v dôsledku neistých trhov. Okrem toho bol zaznamenaný pokles v dokumentárnych a zahraničných obchodoch s firemnými klientmi ako aj v konzorciálnych obchodoch.

Čistý výnos/náklad obchodného portfólia predstavoval v sledovanom roku – 203 mil. Eur, po – 191 mil. Eur v predchádzajúcom roku.

Zostatok ostatných prevádzkových výnosov a nákladov za sledované obdobie sa zvýšil na 84 mil. Eur, čo súvisí najmä s vyšším rozpustením rezerv.

Náklady z prevzatia strát dcérskych spoločností so zmluvami o odvode obchodného výsledku boli v sledovanom roku vo výške 601 mil. Eur. Tieto náklady boli len čiastočne kompenzované výnosmi zo zmlúv o odvode výsledku vo výške 265 mil. Eur, takže pre obchodný rok 2016 z toho vyplývajú čisté náklady zo zmlúv o odvode výsledku vo výške 336 mil. Eur.

Administratívne náklady v sledovanom roku vzrástli o 1,4 % na 5 496 mil. Eur. Personálne náklady sa zvýšili na základe zvýšenia nákladov na dôchodkové zabezpečenie o 2,3 % na 3 172 mil. Eur. Ostatné administratívne náklady boli vykázané na úrovni 2 324 mil. Eur na úrovni predchádzajúceho roka. Odpisy a opravné položky na investičný a hmotný majetok sa v sledovanom roku zvýšili o 24,2 % na 411 mil. Eur. Tento pokles bol založený najmä na vyšších odpisoch nehnuteľného majetku.

Kým odpisy a opravné položky k pohľadávkam a určitým cenným papierom ako aj prísuny k rezervám v úverových obchodoch dosiahli v predchádzajúcom roku hodnotu 846 mil. Eur, v sledovanom roku boli odpisy a opravné položky k pohľadávkam a určitým cenným papierom ako aj prísuny k rezervám v úverových obchodoch vykázané na úrovni – 3 228 mil. Eur.

Ako výsledok popísaných položiek z výkazu ziskov a strát dosiahla Commerzbank-Aktiengesellschaft v obchodnom roku 2016 výsledok z bežnej obchodnej činnosti vo výške – 1 835 mil. Eur, v predchádzajúcom roku to bolo 2 051 mil. Eur.

V sledovanom roku bol vykázaný mimoriadny výsledok vo výške 3 697 mil. Eur. To vyplynulo najmä zo zisku z migrácie spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt AG.

Daňové náklady boli za obchodný rok 2016 vykázané vo výške 368 mil. Eur po 232 mil. Eur v predchádzajúcom roku. Nárast súvisel s vyššími daňami z výnosov a príjmu.

Za obchodný rok 2016 vznikol zisk vo výške 1 494 mil. Eur, po 1 693 mil. Eur v predchádzajúcom roku. Zisk dosiahnutý v sledovanom roku bude vo výške 747 mil. Eur prevedený do iných rezerv zo zisku, takže zostane bilančný zisk vo výške 747 mil. Eur. Bilančný zisk by mal byť na základe súhlasu rozhodovacích grémíí použitý na ďalšie posilnenie rezerv zo zisku.

Súvaha

Bilančná suma Commerzbank Aktiengesellschaft sa oproti poslednému dňu roka 2015 znížila o 2,4 % alebo 9,5 miliárd Eur na 391,6 miliárd Eur. V sledovanom roku realizovala Commerzbank úplnú likvidáciu svojej 100%-nej dcérskej spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt AG (HF). Portfóliá HF z oblastí Súkromní klienti, financovanie firemných nehnuteľností a štátne financovanie boli prevedené na Commerzbank Aktiengesellschaft, čo viedlo k rôznym zmenám bilančného stavu – najmä pri pohľadávkach voči klientom, z financovania nehnuteľností, pri obligáciách a dlhopisoch ako aj pri vydaných záložných listoch.

Na strane aktív sa hotovostná rezerva výrazne zvýšila o 8,2 miliárd Eur na 30,6 miliárd Eur. Nárast oproti poslednému dňu predchádzajúceho roka 2015 súvisel predovšetkým s vyššími vkladmi v centrálnych bankách. Pohľadávky voči úverovým inštitúciám sa v porovnaní s minulým rokom znížili o 31,9 miliárd Eur na 55,5 miliárd Eur. Tento vývoj bol spôsobený najmä podstatným poklesom zabezpečených obchodov na peňažnom trhu vo forme Reverse Repos. Naproti tomu sa zvýšili pohľadávky voči klientom oproti rozhodujúcemu dňu minulého roka o 16,1 miliárd Eur na 189,8 miliárd Eur. Tento vývoj bol zapríčinený podstatným nárastom hypotekárnych úverov o 13,2 miliárd Eur. Dlhopisy a pevne úročené cenné papiere sa zvýšili o 13,4 miliárd Eur na 44,3 miliárd Eur. Nárast vyplynul z vyššieho objemu obligácií a dlhopisov. Obchodné portfólio vykázalo objem 54,5 miliárd Eur, po 67,7 miliárd Eur v predchádzajúcom roku. Pokles bol spôsobený trhovými hodnotami finančných nástrojov – najmä pri úrokových a menových derivátoch. Podiely na prepojených spoločnostiach boli na úrovni 8,0 miliárd Eur, čím boli na úrovni predchádzajúceho roka.

Na pasívnej strane bolo vykázané zníženie záväzkov voči úverovým inštitúciám – najmä v súvislosti so znížením vkladov na videnie a klesajúcimi peňažnými obchodmi – o 16,9 % na 74,5 miliárd Eur. Záväzky voči klientom boli vo výške 211,1 miliárd Eur, čím boli na úrovni predchádzajúceho roka. Kým termínované vklady poklesli o 11,4 miliárd Eur, bol zaznamenaný nárast pri záložných listoch na meno. Zaknihované záväzky boli s hodnotou 36,0 miliárd Eur o 9,0 miliárd Eur vyššie než v predchádzajúcom roku. Nárast vyplynul najmä z nárastu vydaných záložných listov. Obchodné portfólio pasív vykazovalo objem vo výške 28,8 miliárd Eur, po 32,2 miliárd Eur v uplynulom roku. Pokles o 3,3 miliárd Eur vyplýval najmä zo zníženia negatívnych trhových hodnôt z derivatívnych úrokových nástrojov. Druhoradé záväzky boli na úrovni 10,1 miliárd Eur a v porovnaní s uplynulým rokom boli vyššie o 0,4 miliardy Eur. Kapitál spojený s pôžitkovými právami bol na úrovni 0,1 miliárd Eur, čím bol o 0,7 miliárd Eur pod úrovňou predchádzajúceho roka. Vlastné imanie na úrovni 22,3 miliárd Eur bolo o 5,7% vyššie než v uplynulom roku.

Záväzky nevykazované v súvahe zaznamenali v porovnaní s uplynulým rokom nárast objemu: kým eventuálne záväzky klesli mierne na 33,4 miliárd Eur, neodvolateľné prísľuby úverov sa zvýšili o 6,6 miliardy Eur na 75,6 miliárd Eur.

Vlastné imanie

Vlastné imanie vykázané v súvahe spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft k 31. decembru 2016 vzrástlo v porovnaní s koncom roka 2015 o 1,2 miliardy Eur na 22,3 miliárd Eur. Kapitálová rezerva bola na úrovni 17,2 miliárd Eur, čím bola na úrovni predchádzajúceho roka. Upísané imanie mierne pokleslo na 1,7 miliárd Eur. Rezervy zo zisku boli na úrovni 2,7 miliárd Eur, čím bolo o 1,3 miliardy Eur vyššie než ku koncu roka 2015.

Banka od roku 2007 využíva oslobodzovacie predpisy podľa § 2a Zákona o úverovaní – tzv. úprava Waiver, čo znamená, že ohlasuje bankovému dohľadu rizikové aktíva a kapitálové kvóty už len za bankovú skupinu celkom.

Tu boli rizikové aktíva oproti koncu roka 2016 na úrovni 190,5 miliárd Eur, čím boli o 7,7 miliárd Eur nižšie než v predchádzajúcom roku. Zníženie rizikových aktív v oblasti úverových rizík vyplývalo najmä zo zníženia rizikových aktív z úverových rizík na základe aktívneho manažovania portfólia, pri pokračujúcej koncentrácii obchodnej činnosti. Dopady boli čiastočne kompenzované nárastom úverového rizika zo zmien výmenných kurzov.

Započítateľný jadrový kapitál sa na základe nasledujúceho kroku Basel-3-phase-in znížil oproti poslednému dňu v roku 2015 o ca 0,8 miliardy Eur na 26,5 miliárd Eur. Kvóta jadrového kapitálu sa mierne zvýšila na 13,9 %. Kapitál Common-Equity-Tier-1 (tvrdý jadrový kapitál) bol na úrovni 26,5 miliárd Eur. Na základe pravidiel Basel-3-phase-in sa zhoduje s jadrovým kapitálom. Kvóta vlastného imania bola k rozhodujúcemu dňu na úrovni 16,9 %. Kvóta tvrdého jadrového kapitálu („fully phased-in“, t.j. podľa našej interpretácie pri úplnom rešpektovaní regulatívnych pravidiel) bola k rozhodujúcemu dňu na úrovni 12,3 %. Kvóta Leverage Ratio, ktorá poukazuje na pomer medzi kapitálom Tier-1 a Leverage Exposure, bola na základe pravidiel CRD IV/CRR (podľa „delegated act“) na úrovni 5,4 % („phase-in“) príp. 4,8 % („fully phased-in“).

Banka dodržiava všetky požiadavky dozorných orgánov. Údaje dozorných orgánov zahŕňajú koncernový výsledok pripadajúci na akcionárov Commerzbank a zohľadňujú príslušné vymedzenie dividend.

Zhrnutie obchodnej situácie v roku 2016

Commerzbank sa v obchodnom roku 2016 pohybovala v náročnom trhovom prostredí, ktoré bolo poznačené predovšetkým naďalej nízkou až negatívnou úrovňou úrokov. Okrem toho viedli regulačné požiadavky kladené na banky k zaťaženiu výsledku, a to v nezmenenom objeme. V tomto náročnom prostredí sme v predchádzajúcom roku preukázali zvýšenú odolnosť obchodného modelu Commerzbank a na základe nárastu počtu klientov, zvýšenia podielu na trhu a na základe pokračujúcej likvidácie portfólií nepatriacich medzi hlavné činnosti banky a spojených s vyšším rizikom vytvorili základňu pre to, aby sme aj v nasledujúcich rokoch dosiahli udržateľnú úroveň vyšších výnosov.

Celkovo zaznamenali operatívne činnosti – napriek rôznym pozitívnym efektom – v sledovanom roku 2016 solídny vývoj. Z pohľadu koncernu nebolo možné oddeliť vývoj operatívnych výnosov

od negatívnych dopadov úrokového prostredia a zdržanlivého vývoja činností klientov, okrem iného v oblasti obchodov s cennými papiermi a pri financovaní firiem, kým ešte zhoršená situácia na lodných trhoch viedla k zvýšeným nákladom spojeným s opravnými položkami.

V segmente Súkromní klienti a podnikatelia sme stanovené ciele pre tuzemské aktivity súkromných klientov týkajúcich sa rastu počtu klientov a spravovaného majetku klientov (súčet objemov úverov, úložiek a depozitov) ako aj ciele týkajúce sa spokojnosti klientov dosiahli príp. presiahli. Spoločnosť mBank dosiahla vďaka zlepšeniu úrokovej marže lepšie výsledky, než sme očakávali, a preto boli z veľkej časti kompenzované negatívne dopady zo zavedenie bankového odvodu v Poľsku.

Aktivity v segmente Firemní klienti (FK) boli v sledovanom období zaťažené nízkymi úrokmi a utlmenými aktivitami klientov v mnohých oblastiach, a tak nedokázali – napriek očakávanému stabilnému vývoju – nadviazať na operatívny výsledok z predchádzajúceho roka.

Celkovo bol ročný zisk Commerzbank Aktiengesellschaft za sledovaný rok na úrovni 1 494 mil. Eur, po 1 693 mil. Eur v predchádzajúcom roku. Na základe toho sa vývoj výsledku v obchodnom roku 2016 nachádzalo v rámci nami prognózovaných očakávaní.

Správa o prognózach a príležitostiach

Budúca hospodárska situácia

Vývoj svetovej ekonomiky bude aj v roku 2017 poznačený geopolitickými rizikami ako aj ekonomickým vývojom v prahových krajinách. V centre pozornosti bude pritom naďalej Čína. Tam neefektívne štátne podniky výrazne zvýšili svoje investície, aj keď ich zisky nevzrástli.

Investície sú financované štátnymi bankami – v neprospech zdravých súkromných podnikov. Toto zrejme bude viesť k dlhodobému oslabeniu čínskej ekonomiky. Aj s ohľadom na ostatné prahové krajiny sú vyhliadky na rok 2017 zdržanlivé, nakoľko s vyššími základnými úrokmi v USA sa aj u nich skončí dekáda lacných peňazí. Len v krajinách, ktorých exportu dominujú suroviny, by mohlo dôjsť k zlepšeniu ekonomickej situácie. Mali by totiž profitovať z pokračovania v zotavovaní cien surovín.

V USA počítame v roku 2017 s rastom ekonomiky v rozsahu 2,3 %. Domáci dopyt by sa mal výraznejšie zvýšiť. Zmena kurzu v hospodárskej politike sa ešte neprejaví. Zníženie daní, ktoré bolo

prisľúbené počas volebnej kampane, zrejme nebudú v plnej výške realizované, nakoľko deficit rozpočtu by sa tým príliš prudko zvýšil. Okrem toho by mali dane klesnúť až v druhej polovici roka 2017 alebo začiatkom roka 2018. Aj dopady dopytu na plánované investície do infraštruktúry sa budú zrejme pohybovať v istých hraniciach.

Americká centrálna banka zrejme ďalej zvýši základné úroky v roku 2017, nakoľko sa americká ekonomika približuje k úplnej zamestnanosti. Mzdy už silnejšie rastú a signalizujú v strednodobej perspektíve vyššiu infláciu.

Reálny hrubý domáci produkt zmena oproti minulému roku	2016	2017 ¹	2018 ¹
USA	1,6 %	2,3 %	2,3 %
Eurozóna	1,7 %	1,8 %	1,6 %
Nemecko	1,9 %	1,6 %	1,5 %
Stredná a východná Európa	1,1 %	1,9 %	2,3 %
Poľsko	2,8 %	3,3 %	2,8 %

¹ Hodnoty za roky 2017 a 2018 predstavujú prognózy Commerzbank.

V euro zóne by mala ekonomika v roku 2017 – napriek neriešeným problémom v prahových krajinách – rásť v rozsahu 1,8%, čo by malo byť viac než v roku 2016, pretože voľnejšia peňažná politika ECB sa stále viac prejavuje v reálnej ekonomike. Tak nízke úroky vedú k tomu, že stále vysoké zadlženie mnohých firiem a súkromných domácností je znesiteľné. Vďaka riadnemu ekonomickému rastu bude nezamestnanosť stále klesať. Zrejme v dôsledku toho nedôjde k zvýšeniu miezd. Podľa toho bude aj súvisiace zvyšovanie cien mierne. Napriek tomu vývoj cien energií spôsobí výrazné zvýšenie inflácie v ročnom priemere 2017 na viac ako 1%. Rozhodnutie Britov o opustení EÚ nebude mať výrazný dopad na konjunktúru v euro zóne. Na strane jednej prejde ešte niekoľko rokov až do skutočného odchodu krajiny z EÚ. Na strane druhej vychádzame z toho, že na konci bude uzatvorená dohoda s EÚ, ktorá bude minimalizovať ekonomické dopady.

Nemecká ekonomika by mala v roku 2017 vykázať rast vo výške 1,6%, čo je vyšší rast než v roku 2016. Táto vyhliadka súvisí len s nižším počtom pracovných dní v porovnaní s rokom 2016. Rozmach bude podporený naďalej spotrebou. Síce budú mzdy kvôli vyššej inflácii

menej rásť než v roku 2016. Vďaka ďalšiemu zvyšovaniu zamestnanosti zrejme dôjde k zvýšeniu súkromnej spotreby podobne ako v roku 2016. Avšak pod lesklým povrchom dochádza k chybnému vývoju. Mzdové náklady nemeckých podnikov rastú už šesť rokov po sebe viac ako v ostatných krajinách menovej únie. A na trhu s nehnuteľnosťami – najmä vo veľkých mestách – nízke úroky ženu ceny do výšky.

Úrokový obrat v USA a nezmenená expanzívna peňažná politika ECB bude aj v roku 2017 poznačovať situáciu na finančných trhoch. Výnosy 10-ročných štátnych obligácií zrejme budú slabšie rásť než výnosy príslušných amerických titulov. DAX by mal v roku 2017 – pri silných výkyvoch – ďalej rásť, pretože cementovaná politika nulových úrokov prijatá Európskou centrálnou bankou spôsobuje, že DAX s výnosom dividend vo výške takmer 3% sa zdá byť atraktívnym, čo vytvára priestor pre naďalej sa zvyšujúci pomer medzi kurzom a ziskom. Výmenný kurz medzi eurom a dolárom by sa v roku 2017 už nemal znižovať, keďže trhy už zahrnuli dostatočný počet zvýšení úrokov zo strany americkej centrálnej banky.

Výmenné kurzy	31.12.2016	31.12.2017 ¹	31.12.2018 ¹
Euro/dolár	1,05	1,04	0,99
Euro/libra	0,85	0,87	0,85
Euro/zloty	4,40	4,50	4,60

¹ Hodnoty za roky 2017 a 2018 predstavujú prognózy Commerzbank.

Budúca situácia v bankovníctve

Naše hodnotenie týkajúce sa očakávaného strednodobého vývoja bankovníctva sa od priebežnej správy k 30. júnu 2016 príliš nezmenilo.

Naďalej nízke úroky a zdržanlivý vývoj globálnej ekonomiky charakterizujú medzinárodné bankovníctvo. Zvýšené politické neistoty v rozvinutých národných ekonomikách a trvajúca fragilita v rozvíjajúcich sa národných ekonomikách v sebe skrývajú nebezpečenstvo, že riziká budú globálne nanovo ocenené a že zrazu

vzniknú efekty nakazenia. Zdá sa, že trhy už v cenách zohľadnili nový obraz konjunktúry a inflácii v USA. Obavy o schopnosti niesť vysoké verejné a súkromné dlhy znovu vzplanuli, v dôsledku čoho sa môžu zvýšiť úverové riziká bánk, ktoré doteraz vo vysokej miere prispievali k stabilizácii výnosov; už teraz dozorný orgán vyjadruje obavy z rozsahu porušených úverov v niektorých euro krajinách. Politika nízkych úrokov zamedzila v niektorých krajinách liečivé očistenie súvah a vysoké dlhy budú niekoľko nasledujúcich rokov tmiť konjunktúru v euro zóne. Budúci kurz regulácie bánk na globálnej úrovni sa po voľbách v USA stal ešte neistejším, zmeny pri využívaní nových modelov na výpočet potreby vlastného imania by mohli mať negatívne dopady na európske banky a regulačné neistoty by z dôvodu chýbajúcej medzinárodnej banky mohli zatažiť funkčnosť bankového sektora. Plánovaný koniec „éry regulácie“, ako bol naposledy naznačený, sa preto neočakáva.

Politický vývoj a udalosti – ako bolo už uvedené – získali na význame pre bankové prostredie. K finančnej a dlhovej kríze a rastúcim geopolitickým rizikám sa pridal spoločenský vývoj, ako napr. dezintegrácia a nacionalizmus, ktoré majú potenciál na to, aby stále viac zneisťovali dôležitých klientov vo finančníctve (súkromných a podnikateľských), investorov a exportérov, nakoľko vedú k spochybňovaniu základnej orientácie ekonomickej politiky – napríklad voľného svetového obchodu a európskej orientácie – a tak predstavujú zničujúce riziká.

Na trhoch naďalej prevláda neistota týkajúca sa kapitálovej vybavenosti a výnosov európskych bánk. Jednotlivé obchodné modely na udržateľné dosahovanie ziskov a schopnosti zataženia v prostredí nízkych úrokov sú v centre pozornosti. Naďalej platí dôležitá výzva bánk spočívajúca v prispôbení ich obchodných modelov – s ohľadom na existujúce nadmerné kapacity v niektorých krajinách, aj v súhre s novými technologickými konkurentmi – pozmeneným podmienkam, v znižovaní nákladov a zvyšovaní ziskovosti. Pre tento účel je nevyhnutné dôsledne podporovať modernizáciu bankového sektora a poskytovať dostatočné kapacity pre digitalizáciu.

Bankový sektor v euro zóne sa ešte stále nachádza v dlhšom procese štrukturálnych zmien, ktoré boli vyvolané krízovým vývojom v predchádzajúcich rokoch. Oproti silnejšej kapitálovej vybavenosti sú znižujúce sa implicitné štátne obligácie, sprísnenie pravidiel pre likvidáciu a rastúca účasť veriteľov. Ďalšia likvidácia stupňa zadlženia a zlepšenie kvality aktív v branži, ktorá sa stále viac digitalizuje a automatizuje, zostávajú dôležitými predpokladmi pre bankový sektor pre splnenie vyšších požiadaviek bankového dozoru a splnenie očakávaní investorov.

Zvládnutie tlaku na bankový sektor, ktorý je zostreň v dôsledku regulácie, štrukturálnych zmien a konkurencie, je sťažené aj tým, že priestor pre budúcu stabilizáciu marží je na základe stále nižšej úrovne úrokov (pri nových investíciách) obmedzený, a to napriek mierne stúpajúcim dlhodobým výnosom a strmsšej funkcii úrokovej štruktúry, ako aj tým, že ďalšie oslobodenie od záťaže je v dôsledku znižujúcej sa prevencie úrokových rizík neisté. Zosilnené využívanie interných a alternatívnych externých zdrojov financovania bude spoločne s

relatívne nízkou dynamikou investícií stáť v ceste výraznému oživeniu úverových obchodov s firemnými klientmi. Zahraničný obchod zrejme získa len obmedzené impulzy, takže svetový obchod bude expandovať len v menšom rozsahu. V oblasti obchodov súkromných klientov prichádzajú impulzy na nemeckom trhu primárne od rekordne vysokej zárobkovej činnosti a sú spojené aj dobrými vyhliadkami pre úverové obchody v oblasti nehnuteľností. Tlak na prispôbenie a náklady v oblasti úverov bude však stále tak vysoký, ako už dávno nie.

Vyhliadky týkajúce sa bankového prostredia v Poľsku sú zahmlené v dôsledku nového ekonomicko-politického kurzu. Plán pre zaobchádzanie s hypotekárnymi úvermi denominovanými vo švajčiarskych frankoch síce vyvolal úľavu, avšak v súvislosti so zavedeným bankovým odvodom ako aj ďalšími možnými opatreniami na zvýšenie štátneho vplyvu očakávame napriek záťaži pre bankový sektor.

Vývoj konjunktúry v Poľsku bol nakoniec trochu sklamaním, čo predovšetkým súvisí so slabšími investíciami do infraštruktúry, ktoré boli spôsobené najmä nižším prílevom prostriedkov z EÚ. Avšak ani zo zahraničného obchodu neprichádzali žiadne rastové impulzy a účinky sociálnych transferov nedosiahli očakávané výsledky. Napriek prognózam rastu revidovaných nadol sa Poľsko v roku 2017 nachádzalo na solídnom rastovom kurze. Prognózovaný ekonomický rast by mal v zásade viesť k nárastu objemu úverov a solídna situácia súkromných domácností a podnikateľského sektora sa pozitívne odzrkadlí v rizikových nákladoch bánk.

Riadenie zmien v Commerzbank

V uplynulých rokoch sa požiadavky na moderné a perspektívne bankovníctvo citeľne zmenili. Tlak na ziskovosť sa citeľne zvýšil, a to pri výnosoch ako aj pri nákladoch. Kým v minulosti tvorila osobná starostlivosť o klienta centrálny prvok bankovníctva, očakávajú dnes naši klienti multikanálové poradenstvo, digitálne finančné ponuky a individuálne produkty šité na mieru. Tieto výzvy chceme plniť na základe začatých a sčasti úspešne realizovaných strategických iniciatív. Avšak aj neustále stúpajúce regulačné požiadavky nás stavajú pred dodatočné výzvy. Preto priebežná kontrola interných procesov, štruktúr a technických platforiem – s cieľom vytvoriť šťhlejšiu, efektívnejšiu a na klienta orientovanú organizáciu – nepredstavuje len jednorazový projekt, ale trvalú úlohu, ktorá od nás bude v nasledujúcich rokoch vyžadovať značné úsilie a ktorou chceme odpovedať na citeľne pribúdajúce požiadavky. Na jeseň 2016 ohlásená stratégia „Commerzbank 4.0“ má tri smery. Po prvé sa sústreďujeme na obchody s jasnými konkurenčnými výhodami a ľúčime sa s okrajovými aktivitami. Po druhé sa stále viac meníme na digitálnu technologickú spoločnosť. A po tretie vytvárame jednoduchšiu štruktúru banky a zvyšujeme tak našu efektívnosť. Naším cieľom je stať sa vedúcou bankou v Nemecku – pre súkromných klientov, podnikateľov aj firemných klientov. Chceme klientom poskytnúť modernú a premyslenú ponuku digitálnych a osobných služieb, blízko pri klientovi

a pre klienta s možnosťou rýchlej a efektívnej realizácie. Banka bude v budúcnosti sústreďovať svoje aktivity na dva silné segmenty – Súkromní klienti a podnikatelia a Firemní klienti.

Segment Súkromní klienti a podnikatelia sa do roka 2020 stane prvou skutočnou digitálnou multikanálovou bankou v Nemecku. Hlavnými bodmi pritom je ponuka digitálnych a analógových služieb, nové predajné platformy a diferencovaná koncepcia filiálok. Naša sieť filiálok s ca 1 000 lokalitami si zachová svoju centrálnu úlohu. Na základe kombinácie digitálnych platforiem s modernými formátmi filiálok chceme rýchlejšie rásť. Aplikácia „ONE“ zavedená na konci predchádzajúceho roka predstavuje jednotnú technickú platformu pre online predaj a predaj na filiálkach. Filiálky Flagship s dôrazom na poradenstvo a mestské filiálky s efektívnymi službami pre klientov zabezpečujú pri zníženej infraštruktúre a znížených prevádzkových nákladoch široké pokrytie na trhu. Keďže banka chce do roka 2020 získať dva milióny nových klientov na nemeckom trhu, ponúka atraktívne produkty, ako napr. digitálny splátkový úver a digitálne spravovanie aktív a spolupracuje s partnermi Tchibo, Amazon a Lufthansa. Klienti – podnikatelia sú súčasťou samostatnej obchodnej oblasti v rámci segmente Súkromní klienti a podnikatelia. Pritom kombinujeme silné stránky know-how z obchodovania so súkromnými klientmi s úverovým know-how Banky pre stredné podniky. Pomocou nových digitálnych ponúk a pri plošnej prítomnosti priamo na mieste chceme zvýšiť náš trhový podiel v oblasti podnikateľov a menších firiem výrazne z 5% na 8%. Komplexné poradenstvo pritom zohľadňuje svoje obchodné ako aj súkromné záležitosti.

V novom segmente Firemní klienti spájame tradičné silné stránky banky v Corporate Banking – plošnú prítomnosť na celom území spolu so sprevádzaním aktivít v zahraničí, jedinečný model starostlivosti o klientov a vedúca ponuka pri financovaní obchodu a exportu – s know-how našej investičnej banky na kapitálovom trhu. Tým vytvárame optimálne rámcové podmienky pre to, aby banka dokázala plniť individuálne potreby väčších firiem a ponúkať vhodné riešenia. Naše know-how v nemeckých kľúčových priemyselných sektoroch povýšime na európsku úroveň a tak silnejšie využijeme medzinárodný rast. Naším cieľom je stať sa vedúcim poskytovateľom zabezpečovacích produktov pre firemných klientov a „Debt House Nr. 1“. Na celom svete sa usilujeme o jednotne vysokú kvalitu starostlivosti. Pretože presne tak, ako poradca firemných klientov v Nemecku koordinuje nasadenie produktových špecialistov, spolupracuje aj s celosvetovými tímami pre starostlivosť o klientov. Relationship-Manager a špecialisti European Desks na globálnych trhoch sú v neustálom kontakte s poradcami firemných klientov na domácom trhu.

Vo všetkých segmentoch chceme banku prebudovať na modernú technologickú firmu. V nasledujúcich štyroch rokoch chceme zdigitalizovať end-to-end 80% relevantných obchodných procesov. Digitálny kampus sa tak stane motorom pre transformáciu Commerzbank, v tomto priestore skúšame a vyvíjame nové agilné pracovné metódy ako aj nové formy spolupráce. Tak má byť v druhej polovici roka zavedený jednotný cloudový systém pre riadenie vzťahov

s klientmi pre súkromných klientov a podnikateľov ako aj firemných klientov.

V nasledujúcich rokoch počíta Commerzbank s potrebou refinancovania v rozsahu do 10 miliárd Eur na kapitálovom trhu. Commerzbank je na kapitálovom trhu aktívna so širokou paletou produktov. Okrem nezabezpečených prostriedkov refinancovania ako Senior Unsecured a Tier 2 disponuje Commerzbank pri refinancovaní aj možnosťou vydávať zabezpečené prostriedky refinancovania, najmä hypotekárne záložné listy a verejné záložné listy. Najmä na základe zabezpečených nástrojov refinancovania máme stabilný prístup k dlhodobému refinancovaniu s nákladovými výhodami voči nezabezpečeným zdrojom financovania. Tieto emisie tvoria pevnú súčasť v mixe refinancovania Commerzbank. Tieto formáty siahajú od obligácií vo veľkých objemoch až po súkromné umiestnenia.

Pravdepodobný vývoj Commerzbank Aktiengesellschaft

S ohľadom na prebiehajúci obchodný rok počítame naďalej s náročným prostredím a neočakávame žiadne podstatné zníženie záťaže v úrokovom prostredí. Aj keď budú očakávané úspechy z „Commerzbank 4.0“ podľa plánov viditeľné až v nasledujúcich rokoch, chceme sa v roku 2017 dosiahnuť zlepšenú kvalitu výnosov a obchodného výsledku. Pri nezmenenom striktnom riadení operatívnych nákladov a rizík tak majú byť dosiahnuté prvé míľniky na ceste k vyššej ziskovosti.

Keďže banka je riadená prostredníctvom jednotlivých segmentov, v nasledujúcich odsekoch predstavíme vývoj koncernu Commerzbank. Tu očakávame v obchodnom roku 2017n nasledovný vývoj:

Pravdepodobný vývoj jednotlivých zložiek výsledku

V roku 2017 patrí zlepšenie pomeru medzi úvermi a vkladmi na základe dôsledného riadenia vkladov a rast obchodnej činnosti v segmentoch PUK a FK medzi strategické opatrenia, aby sme zachytili podľa nášho názoru neustupujúci protiviator pre úrokové výnosy z extrémne nízkych trhových úrokov. Ďalej sa budeme usilovať o efektívnejšie riadenie rizikových aktív a o nadpriemerné rozšírenie obchodných aktivít tam, kde je možné generovať výnosy s nižším kapitálovým podložením. Ďalej sa budeme sústreďovať na financovanie so silnými maržami, ako napr. spotrebiteľské úvery, ktoré Commerzbank po zrušení spoločného podniku s BNP Paribas v priebehu roka vloží do vlastných účtovných kníh. Kým v segmente Súkromní klienti a podnikatelia v Nemecku a pri mBank vychádzame z dobrej dynamiky rastu, ostávajú obchodné aktivity s firemnými klientmi zabrzdené, a to na základe pomerne slabej investičnej činnosti podnikov ako aj na základe stlmených medzinárodných obchodných tokov. Pri vyčlenení úrokového zostatku z obchodných aktivít sa budeme usilovať o mierne pozitívnejší vývoj úrokového prebytku.

Plánované mierne zvýšenie provízieho prebytku súvisí s rastom obchodov s cennými papiermi. Tu mal byť zvýšený podiel výnosov z

mandátových obchodov, ako napr. PremiumDepot, aby sa v budúcnosti stále viac znižovala citlivosť voči volatilnému vývoju na trhu.

Prognóza obchodného výsledku je komplikovaná v dôsledku neistôt týkajúcich sa vývoja na globálnych finančných trhoch. Tu presadzujeme Commerzbank svoj prístup orientovaný na riziká a zameraný na klientov, aby dosiahla podľa možnosti stabilný príspevok k výnosom.

Výsledok z finančných investícií ako aj ostatný prevádzkový výsledok by mali byť v aktuálnom obchodnom roku výrazne nižší než v predchádzajúcom roku, kedy dosiahli veľmi vysokú úroveň. V obchodnom roku 2016 sme profitovali z významných jednorazových výnosov, okrem iného z pripísania hodnôt s ohľadom na obligácie spoločnosti Heta Asset Resolution AG, ziskov z predaja podielov na spoločnosti Visa Europe Limited ako aj mimoriadne vhodných rámcových podmienok pri obchodovaní s nehnuteľnosťami.

Celkovo však podľa nášho očakávania – v prípade nerastúcich úrokov – nebude pozitívny vývoj hlavných výnosových veličín, a to úrokového a provízneho prebytku, schopný plne kompenzovať odpadnutie dodatočných výnosov, ktoré sa v obchodnom roku 2017 už nevrátia. Preto budú operatívne výnosy zrejme nižšie než v predchádzajúcom roku.

Výrazné zvýšenie výnosov by mohlo vzniknúť v pozmenenom úrokovom prostredí, v ktorom podstatne stúpajú predovšetkým úrokové sadzby na krátkom konci funkcie úrokovvej štruktúry. Takémuto scenáru pripisujeme momentálne nízku pravdepodobnosť.

Riziková prevencia koncernu v obchodnom roku 2017 bude podľa nášho posúdenia závisieť od vývoja na medzinárodných lodných trhoch. S ohľadom na lodné úvery očakávame rizikovú prevenciu v objeme 450 mil. Eur až 600 mil. Eur. V zásade do konca roka neočakávame zlepšenie tohto veľmi komplikovaného prostredia. Avšak vychádzame z toho, že dokážeme postupovať – tak ako v predchádzajúcich rokoch – napriek náročnými rámcovými podmienkami s likvidáciou portfólií v segmente ACR. Na základe 64%-nej kvóty krytia pre problémové úvery na financovanie lodí vnímame naďalej znížený rizikový potenciál. Riziková prevencia v segmentoch PUK a FK bude pravdepodobne na úrovni roka 2016.

Administratívne náklady okrem nákladov na reštrukturalizácie budú podľa plánu na úrovni predchádzajúceho roka. Pokračovanie v zlepšení efektívnosti bude použité na to, aby sme dosiahli pokrok v digitalizácii vo všetkých oblastiach koncernu a aby sme zrealizovali ďalšie investičné opatrenia na zvýšenie budúcej ziskovosti. Vyššia miera flexibility slúži aj na krytie regulačných nákladov, ako napr. bankových odvodov, kde nemôžeme až do odvolania počítať so zmiernením záťaže. S ohľadom na náklady na reštrukturalizáciu v celkovej výške 1,1 miliárd Eur na udržateľné zníženie nákladovej základne na 6,5 miliárd Eur do roka 2020 vychádzame z toho, že pokračovanie v rokovaniach s grémiami, ktorých cieľom je realizácia opatrení na zníženie komplexnosti ako aj úprava kapacít, môže podstatne ovplyvniť časové rozdelenie na oba obchodné roky 2017 a 2018.

Pravdepodobný vývoj segmentov

V segmente Súkromní klienti a podnikatelia zostane rast výnosov prostredníctvom zvýšenia počtu klientov a obchodného objemu naším najdôležitejším cieľom. Pritom predstavuje dôsledná transformácia na multikanálovú banku s inovatívnymi koncepciami filiálok a predajných aktivít a vedúca rola pri digitalizácii produktov a procesov konkurenčnú výhodu, od ktorej si sľubujeme ďalšie zvýšenie trhových podielov. Potenciál rastu vnímame na strane jednej naďalej v úverových obchodoch s dôrazom na financovanie nehnuteľností a spotrebné úvery, na strane druhej na základe silnejšej penetrácie existujúcej klientskej základne. Okrem toho očakávame zvýšenie efektívnosti v dôsledku optimalizácie procesov, napríklad pomocou centrálnej predajnej platformy „ONE“ ako aj zoštrňovania produktovej palety. Aj spoločnosť mBank, ktorá v konkurenčnom porovnaní prevádzkuje jednu z najinovatívnejších platforiem priamych bánk, ešte viac rozšíri kmeň svojich firemných a súkromných klientov, ktorý sa zvyšoval aj počas predchádzajúcich rokov, a tým posilní svoje operatívne výnosy. S ohľadom na pretrvávajúcu neistotu v tom, aké regulačné opatrenia bude poľská vláda realizovať v oblasti konvertovania hypotekárnych úverov vystavených v cudzích menách, nie je možné vylúčiť zvýšenie nákladovej základne v našej dcérskej spoločnosti. Bez zohľadnenia jednorazových výnosov vzniknutých v roku 2016 – medzi nimi aj z predaja podielov na spoločnosti Visa Europe Limited ako aj z obchodov s nehnuteľnosťami – počítame v segmente Súkromní klienti a podnikatelia v roku 2017 pri relatívne stabilných nákladoch na rizikovú prevenciu v úverových obchodoch so zvýšením operatívneho výsledku ako aj operatívneho výnosu vlastného imania. Nákladová kvóta by mala mierne klesnúť.

Segment Firemní klienti bude v roku 2017 využívať zlepšené postavenie na trhu na základe združenia silných stránok bývalých segmentov Banka pre stredné podniky a Corporates & Markets na rozšírenie klientskej základne. V centre pozornosti je posilnenie vedúcej pozície v oblasti financovania obchodu ako aj rozšírenie existujúceho know-how sektora v rôznych kľúčových priemyselných oblastiach na nové skupiny klientov, a to aj v rôznych európskych krajinách. Digitálna transformácia poradenských a predajných procesov slúži na ďalšie prehĺbenie vzťahov s klientmi ako aj na zvýšenie efektívnosti. Tak, ako tomu bolo v roku 2016, keď bolo okrem iného rozhodnuté o stiahnutí sa z riadenia výpožičiek cenných papierov a zábezpek ako aj o znížení komplexnosti bankového portfólia v oblasti Financial Institutions, budeme aj v tomto roku analyzovať produktové portfólio vo všetkých obchodných oblastiach na úžitok pre klientov a výnosové potenciály ako aj príslušnosť k hlavným obchodným aktivitám. Oproti počiatočným stratám výnosov z aktivít, ktorých sa banka vzdala, a ktoré budú viesť k tomu, že celkové výnosy segmentu v roku 2017 pravdepodobne mierne klesnú, sú významné úspory nákladov v strednodobej perspektíve. V spojení s úrokovým a regulačným prostredím a kapitálovým trhom, ktoré predstavujú výzvy, vychádzame z operatívneho výsledku najviac vo výške predchádzajúceho roka. Táto prognóza je založená na domnienke, že pri prevencii úverových rizík zrejme nedôjde k podstatným zmenám. Operatívny výnos vlastného imania ako aj nákladová kvóta zaznamenajú stabilný vývoj.

V segmente ACR určenom na likvidáciu naďalej sledujeme náš cieľ spočívajúci v postupnom výraznom znižovaní aktivít vo všetkých obchodných oblastiach – financovanie lodí, firemných nehnuteľností ako aj štátne financovanie (Public Finance) – pri dodržiavaní zásady šetrného prístupu. Priebežné výnosy sa budú ďalej znižovať. Na základe naďalej komplikovanej situácie na medzinárodných lodných trhoch predpokladáme príslušnú prevenciu úverových rizík v pásme medzi 450 mil. Eur a 600 mil. Eur. V rámci stresového scenára, ktorý pre majiteľov lodí sčasti ani nepokrýva náklady na chartrové poplatky, by mohlo ísť o náklady na prevenciu vo výške predchádzajúceho roka. S ohľadom na dosiahnutú kvótu oprávok pre problémové úvery a ešte zmenšené úverové portfólio sa usilujeme o ambicióznou nižšiu hodnotu v koridore. Podľa toho vychádzame – bez zohľadnenia oceňovacích efektov, ktoré predstavujú výrazný podiel celkových výnosov, avšak nie sú spoľahlivo prognózovateľné – z operatívnej straty v objeme predchádzajúceho roka. V opačnom scenári s vyššími úverovými stratami môže byť operatívna strata ešte vyššia.

Očakávaný vývoj spoločnosti

V obchodnom roku 2017 bude banka ďalej posilňovať svoju pozíciu na trhu a bude sa sústreďovať na realizáciu stratégie „Commerzbank 4.0“. Pritom má byť tvrdá kvóta jadrového kapitálu („fully phased-in“, t.j. podľa našej interpretácie pri úplnom rešpektovaní regulačných pravidiel, ktoré majú byť realizované) na úrovni najmenej 12 %, a to tým, že bude vytvorená rovnováha medzi kapitálom, rizikovými aktívami, investíciami a výkazom ziskov a strát, vrátane nákladov na reštrukturalizáciu. Na tomto pozadí počítame na základe pravdepodobne nižších operatívnych výnosov a stabilných nákladov s koncernovým prebytkom na úrovni predchádzajúceho roka.

Na základe plánovanej úplnej tezaurácie ziskov a posilnenej kapitálovej základne by mal byť výnos vlastného imania mierne pod úrovňou predchádzajúceho roka. Nákladová kvóta bude zrejme o niečo vyššia. Pozitívnejší úrokový scenár odporujúci aktuálnym očakávaniam, najmä scenár so stúpajúcimi krátkodobými úrokmi, by viedli k zlepšeniu nákladovej kvóty. Hodnota Economic Value Added by mala zaznamenať vývoj v porovnateľnom rozsahu ako výnos vlastného imania.

Na základe našich súčasných očakávaní vychádzame s ohľadom na rok 2017 v ročnej závierke Commerzbank Aktiengesellschaft z toho, že dosiahneme pozitívny zisk v roku.

Prvé míľniky stratégie „Commerzbank 4.0“ ešte viac posilnia odolnosť voči externým vplyvom, ktorá sa v predchádzajúcich rokoch výrazne zlepšila. Napriek tomu existujú viaceré rizikové faktory, ktoré pri nepriaznivom priebehu môžu ohroziť prognózovaný výsledok roka 2017 vo výraznom rozsahu, ktorý ešte nie je možné kvantifikovať. Medzi tieto faktory patrí politická situácia v Európe a USA, ktorá je poznačená okrem iného významnou neistotou, a ktorej dopady môžu podstatne ohroziť globálnu konjunktúru. Nemecká ekonomika orientovaná na export by bola za týchto okolností silne poznačená. Aj vplyvy pochádzajúce z regulačného alebo právneho prostredia príp. požiadavky v oblasti Compliance majú potenciál na zhoršenie rámcových podmienok pre bankové obchody.

Ďalším zaťažujúcim faktorom, ktorý môže viesť aj k zvýšeniu volatility na kapitálových trhoch, je geopolitické napätie v rôznych oblastiach sveta.

Správa o rizikách

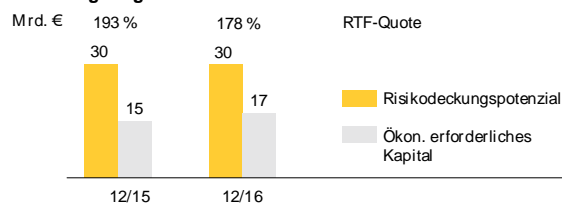
Správa o rizikách sa podáva podľa interného riadenia rizík spoločnosti Commerzbank na úrovni koncernu príp. segmentov. Základ tvoria finančné údaje koncernu zistené podľa IFRS ako aj rizikové ukazovatele podľa regulatívnych požiadaviek.

Executive Summary 2016

Solidná kapitálová vybavenosť a podstatne zlepšená schopnosť niesť riziká

- Potenciál na krytie rizík sa zvýšil na 30 miliárd Eur.
- Kvóta schopnosti kryť riziká bola na úrovni 178%.

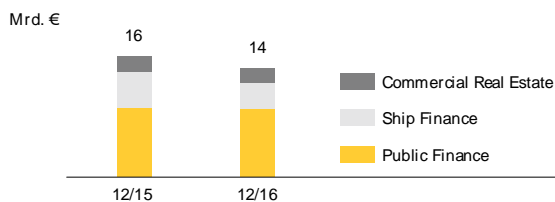
Risikotragfähigkeit

Pokračovanie likvidácie aktív v segmente Assets & Capital Recovery

- Angažovanosť ACR v Bielej knihe bola k 31. decembru 2016 na úrovni 14 miliárd Eur a oproti decembru 2015 bola znížená o 1,9 miliárd Eur.
- Zníženie sa v objeme 1,5 miliárd Eur vzťahuje na Ship Finance.

EaD

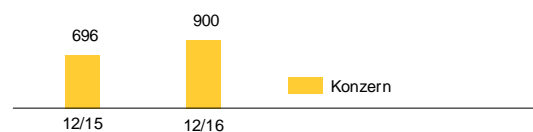

Riziková prevencia za celú banku stúpila na 900 mil. Eur

- Riziková prevencia v oblasti úverov koncernu bola v obchodnom roku 2016 na úrovni 900 miliónoch Eur.
- Hlavnou hnacou silou je naďalej lodné portfólio.

Risikoversorge

Mio. €

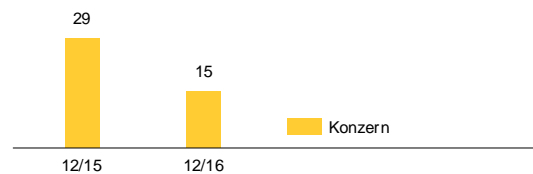

Trhové riziká v obchodnej knihe v roku 2016 klesli

- Hodnota Value-at-Risk klesla v priebehu roka z 29 miliónoch Eur na 15 miliónoch Eur.
- Hlavný dôvodom pre pokles bolo defenzívne umiestnenie na pozadí politických udalostí roka 2016 (brexit, voľby v USA, referendum v Taliansku).

VaR

Mio. €

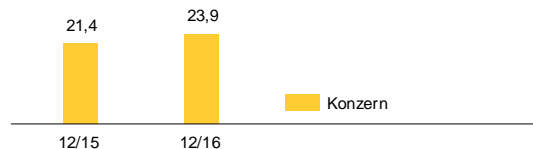

Prevádzkové riziká v priebehu roka stúpili

- Rizikové aktíva z prevádzkových rizík stúpili o 2,5 miliárd Eur na 23,9 miliárd Eur.
- Dôvodom pre nárast boli veľké externé škodové prípady.

Risikoaktiva aus operationellen Risiken

Mrd. €

Riadenie banky orientované na riziká

Ako riziko označuje spoločnosť Commerzbank nebezpečenstvo možných strát alebo ušlých ziskov na základe interných alebo externých faktorov. Riadenie rizík rozlišuje v zásade medzi kvantifikovateľnými rizikami, ktoré je možné vyhodnotiť v ročnej závierke alebo v rámci kapitálovej viazanosti, a nekvantifikovateľnými rizikami, ako napr. rizikami súvisiacimi s dobrým menom a rizikami v oblasti dodržiavania predpisov a nariadení (compliance).

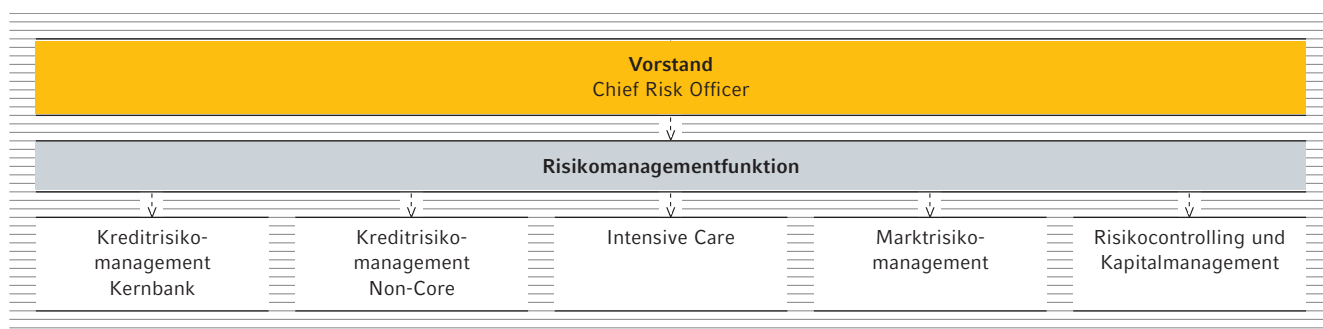
Organizácia riadenia rizík

Riadenie rizík patrí v rámci Commerzbank medzi úlohy celej banky a je realizované podľa zásady troch obranných línií („Three lines of Defense“), pričom každá jednotka (segmenty a funkcie) tvorí v rámci svojej prevádzkovej zodpovednosti prvú obrannú líniu. Zodpovednosť za riziká súvisiace s výpadkami úverov, trhové riziká a riziká spojené s likviditou je na druhej obrannej línii a zodpovednosť nesie Chief Risk Officer (CRO), ktorý zodpovedá v rámci celého koncernu za presadenie smerníc v oblasti politiky rizík, ktoré definuje celkové predstavenstvo, ako aj za controlling prevádzkových rizík. Za ostatné riziká (napr. riziká

spojené s IT alebo právne riziká) existuje zodpovednosť za druhú obrannú líniu prevažne mimo rizikovej funkcie. Tretiu obrannú líniu tvoria interné a externé kontrolné inštancie (napr. interná kontrola a audítori).

Hlavný riziko manažér banky (CRO) zodpovedá v koncerne za realizáciu opatrení, ktoré celkové predstavenstvo definovalo v oblasti rizikovej stratégie pre kvantifikovateľné riziká. Riziko manažér sa zodpovedá za svoju činnosť voči predstavenstvu a rizikovému výboru dozornej rady pravidelne podáva správy o celkovej rizikovej situácii koncernu.

Činnosti v oblasti riadenia rizík sú rozdelené na riadenie úverových rizík v jadrovej banke, riadenie úverových rizík Non-Core Assets (NCA), Intensive Care, riadenie trhových rizík ako aj rizikový controlling a kapitálové riadenie. V segmentoch Jadrovej banky je riadenie úverových rizík rozdelené podľa bielej oblasti a intenzívnej starostlivosti, kým v segmente NCA združuje všetky ratingové triedy v jednom celku. Všetky oblasti majú celokoncernovú orientáciu a priamu líniu zodpovednosti voči CRO. Spolu s piatimi vedúcimi oblastí tvorí CRO v rámci riadenia koncernu Radu pre riadenie rizík.

Základné strategické rozhodnutia prijíma výhradne predstavenstvo banky. Operatívne riadenie rizík delegovalo predstavenstvo na výbory. V rámci príslušných rokovacích poriadkov ide o Group Credit Committee (úverový výbor), Group Market Risk Committee (výbor pre trhové riziká), Group OpRisk Committee (výbor pre prevádzkové riziká) ako aj Group Strategic Risk Committee (výbor pre strategické riziká) ako rozhodujúce grémium pre všetky druhy rizík. Vo všetkých uvedených výboroch je CRO predsedom a má právo veta. Okrem toho je CRO členom výborov pre ručenie za záväzky.

Nasleduje podpis úloh a kompetencií jednotlivých výborov:

Úverový výbor skupiny (Group Credit Committee) je rozhodovacie grémium pre operatívne riadenie úverového rizika v rámci predstavenstva, pričom grémium pozostáva vždy z dvoch zástupcov z trhového prostredia a dvoch zo strany trhu. Úverový výbor skupiny pracuje na základe stratégie úverového rizika a prijíma rozhodnutia v rámci kompetencií, ktoré mu odovzdalo predstavenstvo.

Výbor pre trhové riziká (**Group Market Risk Committee**) je grémium, ktoré v celom koncerne monitoruje trhové riziká a ktoré ich riadi stanovením limitov pri zohľadnení schopnosti niesť riziká. Pritom sa sledujú všetky trhové riziká z obchodnej a investičnej knihy s cieľom včasnej identifikácie rizík ako aj aktívneho riadenia rizík. Výbor sa okrem minimalizácie rizík a eliminácie strát zameriava na optimalizáciu výnosového a rizikového profilu na agregovanej úrovni.

Výbor pre prevádzkové riziká (**Group OpRisk Committee**) sa zaoberá riadením prevádzkových rizík v koncerne a funguje ako najvyššie eskalačné a rozhodovacie grémium pod predstavenstvom. Výbor pre prevádzkové riziká sa ďalej zaoberá všetkými regulačnými témami, ktoré vzniknú v súvislosti s riadením prevádzkových rizík a realizácie pokročilých meraní (AMA) v koncerne, ako aj so štandardmi na riadenie a zisťovanie funkčnosti interného kontrolného systému v koncerne Commerzbank.

Výbor pre strategické riziká (**Group Strategic Risk Committee**) slúži ako diskusné a rozhodovacie grémium pre všetky druhy rizík a jeho hlavným cieľom je monitorovanie a riadenie rizík na úrovni portfólií. To sa dotýka merania rizík, transparentnosti rizík ako aj riadenia rizík.

Centrálny výbor pre ručenie (**Asset Liability Committee**) je grémium koncernu Commerzbank zodpovedné za celokoncernové a integrované riadenie finančných zdrojov, kapitálu, likvidity a bilančnej štruktúry ako aj úrokového prebytku pri zohľadnení regulačných rámcových podmienok. Centrálny výbor pre ručenie monitoruje okrem iného aj schopnosť niesť riziká v koncerne a zohráva dôležitú úlohu v našom internom procese hodnotenia kapitálovej primeranosti (ICAAP).

ALCO prijíma plán obnovy (uznesenia centrálného výboru ALCO sa predkladajú predstavenstvu na potvrdenie). Pri porušení niektorého z indikátorov z tohto plánu zohráva ALCO centrálnu úlohu pri riešení, hodnotení situácie ako aj realizácii opatrení.

Okrem toho sa rizikový výbor Dozornej rady a Risk Management Board zaoberajú všetkými rizikami.

Rizikový výbor Dozornej rady pozostáva z predsedu Dozornej rady a najmenej štyroch ďalších členov rady. Ich oblasť zodpovednosti zahŕňa monitorovanie systému riadenia rizík a riešenie všetkých rizík, najmä trhových, úverových a prevádzkových rizík a rizík súvisiacich s dobrým menom banky. Predstavenstvo pravidelne informuje rizikový výbor o rizikovej situácii banky (štyri zasadnutia v roku).

Rada pre riadenie rizík sa ako diskusné a rozhodovacie grémium zaoberá v rámci rizík významnými aktuálnymi témami. Rada rozhoduje najmä o strategickom a organizačnom ďalšom vývoji funkcie rizika a zodpovedá za tvorbu a dodržiavanie jednotnej kultúry rizika.

Sledovanie rizík súvisiacich s obchodnou stratégiou a rizík súvisiacich s dobrým menom banky patrí medzi zodpovednosť predsedu predstavenstva (CEO). Za controlling rizík v oblasti compliance, najmä s ohľadom na ochranu investorov, smernice pre interné obchody a pranie špinavých peňazí, zodpovedá člen predstavenstva zodpovedný za oblasť financií (CFO). Za sledovanie personálnych rizík a IT rizík zodpovedá Chief Operating Officer (COO).

Stratégia a riadenie rizík

V rámci celkovej stratégie rizík sa spolu s obchodnou stratégiou definujú rizikové mantinely pre rozvoj investičného portfólia Commerzbank. Okrem toho bola chuť na podstupovanie rizík definovaná ako maximálne riziko, ktoré je banka pripravená a schopná prevziať pri sledovaní svojich obchodných cieľov. Hlavnou myšlienkou je zabezpečenie primeraného vybavenia koncernu likviditou a kapitálom. Z týchto požiadaviek sa odvádzajú primerané limity pre rizikové zdroje, ktoré má koncern k dispozícii, a to kapitálovú a hotovostnú rezervu. Limity celkovej stratégie rizík zodpovedajú indikátorom ozdravenia v rámci ozdravného plánu.

Zjadrovej funkcie banky ako transformátora likvidity a rizík vyplývajú neodvratiteľné hrozby, ktoré v extrémnom prípade môžu ohroziť pokračovanie činnosti banky. Medzi tieto inherentné existenčné hrozby patria s ohľadom na Commerzbank napríklad

výpadok Nemecka, Poľska, jednej z ďalších veľkých krajín EU (Francúzsko, Taliansko, Španielsko alebo Veľká Británia, pričom brexit sa nepovažuje za prípad výpadku) alebo USA. Okrem toho k tomu patrí aj hlboká a niekoľko rokov trvajúca recesia so silnými dopadmi na nemeckú ekonomiku, „Bank-Run“ ako aj kolaps globálnych klíringových domov alebo trhu s cudzími menami vyvolané kybernetickým útokom. Vo všeobecnosti predstavuje kybernetické riziko v rámci zvyšujúcej sa digitalizácie obchodného prostredia akceptované inherentné existenčné riziko pre Commerzbank. Tieto existenčné ohrozenia sú pri sledovaní obchodného cieľa akceptované. Pri udržateľnej zmene hodnotenia týchto ohrození pre Commerzbank zo strany predstavenstva je potrebné v strednodobej a dlhodobej perspektíve prispôsobiť prípadne aj obchodný model a obchodnú a rizikovú stratégiu. V rámci daných možností sa Commerzbank včas pripravuje na očakávané zmeny regulačných požiadaviek alebo účtovných štandardov. Avšak tieto zmeny príp. ich (spätný) výklad môžu mať dlhodobé dopady pre obchodný model Commerzbank, až po dopady ohrozujúce existenciu tohto modelu. Tieto „regulačné“ riziká Commerzbank akceptuje, nakoľko v mnohých prípadoch neexistuje možnosť zmierniť alebo riadiť tieto riziká.

Celková stratégia rizík pokrýva všetky podstatné kvantifikovateľné ako aj nekvantifikovateľné riziká. Definuje sa podrobne vo forme čiastkových stratégií pre jednotlivé riziká a sú konkretizované v politikách, reguláciách a pracovných postupoch / smerniciach. V procese inventúry rizík, ktorá sa vykonáva každý rok, sa zabezpečuje, že sa identifikujú všetky podstatné riziká týkajúce sa rizík (kvantifikovateľné ako aj nekvantifikovateľné riziká). Hodnotenie podstatnosti sa riadi podľa otázky, či vznik rizika priamo alebo nepriamo môže mať podstatný negatívny vplyv na schopnosť koncernu niesť riziko.

V rámci procesu plánovania rozhoduje predstavenstvo, v akom rozsahu má byť využitý potenciál koncernu na krytie rizík. Kapitálový rámec bude následne v druhom kroku pre jednotlivé druhy rizík obmedzený a ako výsledok plánovania sa alokuje na relevantné jednotky / oblasti činnosti. V rámci monitoringu, ktorý sa vykonáva počas roka, sa kontroluje dodržiavanie limitov a hraníc a v prípade potreby sa definujú impulzy pre riadenie. Okrem toho sú v celkovej rizikovej stratégii a v ozdravnom pláne stanovené ďalšie kvalitatívne a kvantitatívne indikátory včasného varovania, pomocou ktorých je možné včas identifikovať potenciálny negatívny vývoj.

Eliminácia koncentrácií rizík predstavuje jednu z hlavných stratégií riadenia rizík. Koncentrácie rizík môžu vznikajúť paralelným uplatňovaním rizikových pozícií v rámci jedného druhu rizika („interné koncentrácie rizík“) ako aj paralelným uplatňovaním rizikových pozícií v rôznych typoch rizík („vzájomné koncentrácie rizík“). Posledné menované riziká vyplývajú zo spoločných hnacích síl rizík alebo z interakcií rôznych hnacích síl rizík a druhov rizík.

Na základe zriadenia primeraných procesov na riadenie rizík a controllingových procesov, ktoré zabezpečujú identifikáciu, posudzovanie, riadenie ako aj monitorovanie a informovanie o podstatných rizikách a s nimi spojených koncentráciách rizík, sa zaručuje, že sa zohľadňujú všetky koncentrácie rizík špecifické pre Commerzbank. Pritom spočíva podstatný cieľ vo včasnej transparentnosti o koncentráciách rizík a v znižovaní potenciálnych rizík strát. Na identifikáciu vnútorných koncentrácií rizík špecifických pre Commerzbank používa Commerzbank kombináciu analýz portfólií a scenárov. Pomocou stresových testov sa vykonávajú podrobné analýzy koncentrácií rizík a prípadne sa identifikujú nové hnacie faktory pre koncentrácie rizík. Vedenie je pravidelne informované o výsledkoch analýz.

Commerzbank prijala zásady správania (Code of Conduct), ktoré definujú záväzné minimálne štandardy pre podnikateľskú zodpovednosť Commerzbank, zaobchádzanie s klientmi a obchodnými partnermi, správanie medzi zamestnancami a pre každodenný život. Dodržiavanie relevantných zákonov, regulačných zadanií, priemyselných štandardov a interných pravidiel sa pre banku samozrejme stalo významnou súčasťou kultúry rizík. Preto sa vyžaduje správanie podľa pravidiel a primerané a odvážne správanie, pričom za porušovanie pravidiel sa ukládajú sankcie.

Podľa princípu „troch obranných línií“ nie je obrana proti neželaným rizikám obmedzená na spracovanie v rámci rizikovej funkcie. Každá jednotka (segmenty a funkcie) predstavuje podľa svojej prevádzkovej zodpovednosti prvú obrannú líniu a priamo zodpovedá za identifikáciu a riadenie rizík vo vlastnej oblasti zodpovednosti pri dodržiavaní vopred zadaných rizikových štandardov ako aj politik. Strana trhu predstavuje prvú obrannú líniu a musí pri obchodných rozhodnutiach zohľadňovať rizikové aspekty. Druhá obranná línia je riziková funkcia, ktorej primárnou úlohou je riadenie, obmedzovanie a sledovanie rizík. Pre trhové riziká a úverové riziká spojené s obchodnými rozhodnutiami tvorí riziková funkcia druhú obrannú líniu; to zahŕňa najmä pri úverovom riziku zapojenie do procesu

rozhodovania o úveroch prostredníctvom druhého hlasovania. Druhú obrannú líniu tvoria pre jednotlivé druhy rizík aj jednotky mimo rizikových funkcií (napr. Group Compliance a Group Finance). Tretiu obrannú líniu tvoria interné a externé kontrolné inštanície (interná kontrola, dozorná rada, auditor, úrady dohľadu. Tretiu obrannú líniu tvorí interný audit.

Rizikové ukazovatele

Na meranie, riadenie a obmedzovanie rozličných druhov rizík používa Commerzbank rozsiahly systém ukazovateľov a postupov; najdôležitejšie z nich sú uvedené nižšie:

Ekonomicky nevyhnutný kapitál (ErC) predstavuje čiastku, ktorá je s vysokou mierou istoty postačujúca na pokrytie neočakávaných strát z rizikových položiek (v Commerzbank momentálne 99,91 %).

Kvóta schopnosti niesť riziká (kvóta RTF) dokumentuje prekrytie ekonomicky nevyhnutného kapitálu potenciálom na krytie rizík. Minimálny nárok na schopnosť niesť riziká sa považuje za splnený, ak je kvóta RTF vyššia než 100.

Exposure at Default (EaD) predstavuje očakávanú pohľadávku pri zohľadnení potenciálneho (častočného) uplatnenia otvorených línií a eventuálnych záväzkov, ktorou bude v prípade výpadku zatažená schopnosť niesť riziká. Pri cenných papieroch z oblasti verejného financovania sa ako EaD vykazuje nominálna čiastka.

Očakávaná strata (EL) je veličina pre stanovenie potenciálnej straty úverového portfólia, ktorá sa na základe historických údajov o strate očakáva do jedného roka.

Hustota rizika sa vypočíta ako pomer očakávanej straty a Exposure at Default a predstavuje relatívny obsah rizika jednej položky alebo portfólia.

Value at Risk (VaR) označuje metodiku na kvantifikáciu rizík. Za týmto účelom sa stanovuje doba držania (napríklad 1 deň) a úroveň dôveryhodnosti (napríklad 97,5 %). Hodnota VaR označuje potom tú hornú hranicu straty, ktorá nesmie byť počas doby držania s pravdepodobnosťou podľa úrovne dôveryhodnosti prekročená.

Credit Value at Risk (CVaR) je ekonomická potreba kapitálu pre úverové riziká s úrovňou dôveryhodnosti 99,91 %. Tento pojem vyplýva z použitia koncepcie Value-at-Risk na meranie úverového rizika. Obsahovo predstavuje Credit VaR odhad, o akú čiastku by straty z úverových rizík mohli počas jedného roka presiahnuť očakávanú stratu, preto aj: očakávaná strata. Táto koncepcia je založená na tom, že očakávaná strata predstavuje len dlhodobú priemernú hodnotu úverových strát, pričom sa môže odchyľovať od skutočných výpadkov úverov počas bežného obchodného roka (pozitívne alebo negatívne).

Pojem "All-in" zahŕňa v súvislosti s rozsiahlymi rizikami všetky úverové linky klienta, ktoré boli v banke schválené, v plnej výške a nezávisle od aktuálne existujúceho čerpania úveru. Je nezávislý od štatisticky modelovaných veličín a zahŕňa interné ako aj externé úverové linky.

Schopnosť niesť riziká a stresové testy

Analýza schopnosti niesť riziká tvorí podstatnú časť celkového riadenia banky a procesu interného hodnotenia kapitálovej primeranosti (ICAAP) spoločnosti Commerzbank. Cieľom je priebežné zabezpečovanie vybavenia banky kapitálom, ktoré je dostatočné pre rizikový profil koncernu Commerzbank.

Schopnosť niesť riziká sa sleduje na základe tzv. predpokladu gone-concern (pokračovanie činnosti spoločnosti), ktorého základným cieľom je ochrana prvoradých poskytovateľov kapitálu. Dosiachnutie tohto cieľa by malo byť zabezpečené aj v prípade mimoriadne vysokých strát v dôsledku nepravdepodobnej extrémnej udalosti. Analýza Gone-Concern (pokračovanie činnosti spoločnosti) je doplnená o prvky, ktorých cieľom je pokračovanie tohto inštitútu (perspektíva going-concern).

Pri zisťovaní kapitálových potrieb sa posudzujú možné neočakávané výkyvy hodnôt. Tieto výkyvy hodnôt, ktoré presahujú očakávania, predstavujú skutočné riziko, ktoré musí byť pokryté dostupným kapitálom (potenciál na krytie rizika). Posúdenie potenciálu na krytie rizika obsahuje aj diferencovanú analýzu účtovných odhadov aktív a pasív pri ekonomickej úprave hodnôt istých súvahových položiek.

Kvantifikácia kapitálových potrieb vyplývajúca z existujúcich rizík sa vykonáva na základe interného ekonomického kapitálového modelu. V rámci stanovenia kapitálových potrieb sa počas každoročnej inventúry rizík zohľadňujú druhy rizík koncernu Commerzbank, ktoré sa považujú za podstatné. Ekonomické posúdenie rizík obsahuje preto aj druhy rizík, ktoré nie sú obsiahnuté v požiadavkách na vybavenie bánk vlastným kapitálom, a odzrkadľuje okrem toho aj vzájomné pôsobenie špecifické pre portfóliá. Vysoký nárok ekonomického kapitálového modelu v rozsahu 99,91% zodpovedá príslušnému predpokladu gone-concern (pokračovanie činnosti spoločnosti) a zabezpečuje konzistentnú a ekonomickú koncepciu schopnosti niesť riziká. Kvantifikovateľné riziká v rámci ekonomického kapitálového modelu sa členia na riziko výpadku úverov, trhové riziko, prevádzkové riziko a obchodné riziko (ktoré v nižšie uvedenej tabuľke nie je osobitne vykázané), riziko zmeny hodnoty objektu ako aj riziko spojené s rezervami. Obchodné riziko je riziko potenciálnej straty vyplývajúcej z odchýlok skutočných výnosov a nákladov od plánovaných hodnôt. Obchodné riziko sa zohľadňuje ako potenciálna odpočítateľná položka v rámci potenciálu na krytie rizík. V rámci rizík súvisiacich s podielmi sa zohľadňuje riziko neočakávaného zníženia hodnoty podielov nekótovaných na burze ako aj riziko neočakávaného zníženia hodnoty vlastných objektov (najmä nehnuteľností). Riziko spojené s rezervami je riziko spočívajúce v tom, že z doteraz prepadnutých pohľadávok vyplynie dodatočná záťaž na základe doplnenia rizikovej prevencie. Vyššie uvedené riziká sú v rámci sledovania schopnosti niesť riziká zohľadnené pomocou nárazníka na krytie rizík. Okrem toho sa výsledok analýzy schopnosti niesť riziká vyžaduje na základe kvóty schopnosti niesť riziká (kvóty RTF), ktorá dokumentuje prekrytie ekonomickej potreby kapitálu potenciálom na krytie rizík.

Sledovanie a riadenie schopnosti niesť riziká sa vykonáva mesačne na úrovni koncernu Commerzbank. Minimálny nárok na schopnosť niesť riziká je splnený, ak je kvóta schopnosti niesť riziká vyššia než

100%. V roku 2016 bola táto kvóta neustále vyššia než 100% a k 31. 12. 2016 predstavovala 178%. Zníženie kvóty RFT oproti decembru 2015 v podstate súvisí s ďalším rozvojom metód trhových rizík ako aj vývojom portfólia v oblasti Public Finance. Napriek zníženiu bola kvóta RTF oproti 31. 12. 2015 naďalej na vysokej úrovni.

Schopnosť niesť riziká - koncern v miliardách €	31.12.2016	31.12.2015
Ekonomický potenciál krytia rizík¹	30	30
Ekonomická kapitálová potreba²	17	15
z toho pre úverové riziko	11	11
z toho pre trhové riziko	5	3
z toho pre prevádzkové riziko	2	2
z toho diverzifikačné efekty	-2	-2
Kvóta RTF³	178%	193%

¹ Vrátane odpočítateľných položiek za potenciálne riziká.

² Vrátane rizika zmeny hodnoty objektov a rizika podielov nekótovaných na burze, ktoré nie sú uvedené v tabuľke.

³ Kvóta RTF = potenciál na krytie rizík / ekonomicky nevyhnutný kapitál (vrátane rizikovej rezervy).

Koncepcia schopnosti niesť riziká a koncepcia stresových testov podlieha každoročnej internej kontrole a neustále sa ďalej rozvíja. Pritom sa zohľadňuje rozvoj regulačného prostredia.

Na kontrolu schopnosti niesť riziká pri opačných zmenách národno-hospodárskych pomerov sa využívajú makroekonomické stresové scenáre. Príslušné scenáre zohľadňujú prepojenie medzi vývojom reálnej ekonomiky a finančnictva a zahŕňajú časový horizont najmenej dvoch rokov. Sú aktualizované štvrťročne a prijíma ich Asset Liability Committee (ALCO). Scenáre popisuje mimoriadny, ale realistický negatívny vývoj národného hospodárstva, najmä s ohľadom na ťažiskové portfóliá a obchodné stratégie relevantné pre Commerzbank. Simulácia sa vykonáva každý mesiac pri zapojení vstupných parametrov z výpočtu kapitálu potrebného pre všetky podstatné a kvantifikovateľné druhy rizík, a to v závislosti od očakávaného makroekonomického vývoja. Okrem potreby kapitálu sa na základe makroekonomických scenárov realizuje aj stresový scenár výkazu ziskov a strát. Na základe toho prebieha simulácia vývoja potenciálu na krytie rizík. Analogicky k integrácii kvóty RTF v systéme limitov Commerzbank sú aj pre schopnosť niesť riziká v stresovom prostredí stanovené explicitné limity ako mechanizmy včasného varovania. Priebežné sledovanie limitu pre nestresovanú a stresovanú kvótu RTF tvorí pevnú súčasť interného výkazníctva. Pri porušení limitov sú vyvolané definované eskalačné mechanizmy.

Okrem pravidelných stresových testov boli v roku 2011 po prvýkrát na skupinovej úrovni realizované „Reverse Stresstest“. Na rozdiel od regulárnych stresových testov je pritom výsledok simulácií vopred určený: udržateľné ohrozenie banky. Cieľom analytického procesu pri opačných stresových testoch je na základe identifikácie a hodnotenia extrémnych scenárov a udalostí zabezpečiť zvýšenie transparentnosti o špecifických potenciáloch ohrozenia a rizikových súvislostiach. Na tomto základe je možné napríklad identifikovať oblasti pôsobenia v

oblasti riadenia rizík, vrátane pravidelných stresových testov, a môžu byť zaradené do činností za účelom priebežného ďalšieho rozvoja.

V roku 2016 poklesli rizikové aktíva vyplývajúce z obchodných aktivít Commerzbank zo 198 miliárd Eur na 191 miliárd Eur.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad o rozdelení rizikových aktív vyplývajúcich z obchodných aktivít Commerzbank, ktoré sú rozdelené podľa segmentov a druhov rizík:

Rizikové aktíva k 31.12.2016 miliardy €	Riziko výpadku úverov	Trhové riziko	Prevádzk ové riziko	Celkom
Súkromní klienti a podnikatelia	28	1	7	36
Firemní klienti	84	10	12	105
Ostatné a konsolidácia	22	4	3	29
Asset & Capital Recovery	13	5	2	21
Commercial Real Estate	2	0	2	4
Ship Finance	5	0	0	5
Public Finance	6	5	0	11
Koncern	147	20	24	191

Regulačné prostredie

V rámci „Bazilej 3“ zverejnil Bazilejský výbor pre bankový dohľad okrem iného rozsiahle predpisy o zložkách a kvótach vlastného imania ako aj o riadení rizík v oblasti likvidity. Tieto predpisy boli v Európe zavedené v rámci Capital-Requirements-Directive-(CRD-) (štvrtý balík) v lete 2013. Smernica EU bola do národnej legislatívy transponovaná Vykonávacím zákonom CRD-IV. Zvýšené kapitálové požiadavky sú postupne zavádzané do roku 2019 (tzv. „phase-in“). V roku 2014 European Banking Authority (EBA) zverejnila celý rad doplňujúcich predpisov, ktoré postupne vstúpia do platnosti; tento proces bude pokračovať aj v roku 2015 a neskôr. Commerzbank sa prostredníctvom opatrení na optimalizáciu kapitálovej vybavenosti pripravila na zvýšené kapitálové požiadavky.

Okrem toho sa v rámci Bazileja 3 zavádza Leverage Ratio ako nová kvóta zadĺženia, ktorá nie je citlivá na riziká. Kvóta Leverage Ratio má byť kalibrovaná do roku 2017 a pravdepodobne od roku 2018 má predstavovať minimálnu požiadavku bankového dohľadu v pilieri č. 1. Avšak už od účinnosti CRR musí byť jej hodnota oznamovaná bankovému dozoru. Commerzbank stanovila interné cieľové veličiny pre Leverage Ratio a tieto zohľadňuje v rámci svojho procesu riadenia kapitálu.

Podstatná časť novínok v rámci Bazilej 3 predstavuje postupné zavedenie kapitálových vankúšov. Od 1. 1. 2016 platí vankúš na zachovanie kapitálu vankúš pre „iné systémové inštitúcie“ ako aj anticyklický kapitálový vankúš, ktorý stanovil Spolkový úrad pre dohľad nad finančnými inštitúciami pre nemecké exposures po prvýkrát vo výške 0%. Vankúš pre „iné systémové inštitúcie“ bol pre Commerzbank stanovený na rok 2017 vo výške 0,5%.

V rámci požiadaviek na likviditu sú očakávania týkajúce sa hlásení konkretizované vo forme medzinárodných ukazovateľov likvidity

Liquidity Coverage Ratio (LCR) a Net Stable Funding Ratio (NSFR). LCR sú pre všetky európske banky záväzné od 1. októbra 2015. Bazilejský výbor prijal v októbri 2014 definitívnu verziu NSFR, ktorá má pravdepodobne nadobudnúť platnosť 1. januára 2018. Integrácia do európskeho práva má byť realizovaná v rámci tzv. Capital Requirements Regulation II (CRR II). Commerzbank zisťuje oba ukazovatele už v rámci svojich regulačných ohlasovacích procesov, komunikuje ich v rámci interného výkazníctva a hlási ich na dozorný úrad.

Uplatňovanie zásad zverejnených Bazilejským výborom pre dohľad nad bankami (BCBS) začiatkom roka 2013, ktoré sa dotýkajú agregácie údajov o rizikách v bankách, prebieha v rámci koncernového projektu. Úplné uplatňovanie týchto zásad je pre globálne pôsobiacie a ostatné vybrané banky záväzné od začiatku roka 2016. Napriek tomu budú aktivity súvisiace s uplatňovaním týchto zásad prebiehať aj v roku 2016, okrem iného na základe doplňujúcich odporúčaní BCBS z decembra 2015. Z toho vyplývajúce synergie sa využívajú na realizáciu koncernového projektu „AnaCredit“, ktorý sa začal v roku 2015. Ide pritom o budúce zadania od Európskej centrálnej banky, podľa budú banky v budúcnosti nahlasovať viac podrobnejších údajov o klientoch/úveroch. Prvé čiastočné hlásenie pre Nemeckú spolkovú banku má byť realizované v polovici mája 2017. Oficiálna úvodná fáza ECB sa začína k 1. marcu 2018, ďalšie fázy sú možné vždy dva roky vopred na základe príslušného rozhodnutia ECB.

V roku 2017 zrealizoval bankový dohľad ECB ako príslušný orgán dohľad v bankách euro zóny, nad ktorými má priamy dohľad, Supervisory Review and Evaluation Process (SREP) a stanovila minimálne kapitálové požiadavky pre každú finančnú inštitúciu.

Od polovice roka 2014 platia predpisy EU o sanácii a likvidácii bánk - Banking Recovery & Resolution Directive. Táto smernica bola v Nemecku transponovaná do Zákona o sanácii a likvidácii (SAG). Na základe tohto zákona Spolkový úrad pre stabilizáciu finančného trhu (FMSA) k 1. 1. 2015 ako národný úrad pre likvidáciu prevzal zodpovednosť

za

vyhotovovanie plánov likvidáciu a za likvidáciu nemeckých finančných inštitúcií. K 1. 1. 2016 prešla zodpovednosť za vyhotovovanie plánov likvidáciu a za likvidáciu nemeckých finančných inštitúcií, ktoré sú pohľad dohľadu ECB ohrozené, na Single Resolution Board (SRB) v Bruseli. Rovnako banky v euro zóne spustili financovanie jednotného fondu na likvidáciu bánk.

Plán na ozdravenie koncernu bol v decembri 2016 aktualizovaný. Tento plán okrem iného obsahuje aj podrobné informácie o tom, aké možnosti konania a sanácie majú banky v prípade krízy a ktoré špecifické sanačné opatrenia pri rôznych stavoch záťaže vyvedú banky zo stavu sanácie. Spolu s finalizáciou európskych a nemeckých pravidiel a požiadaviek zabezpečí banka aj ďalší rozvoj svojho plánu na ozdravenie.

Commerzbank pôsobí na trhoch, ktoré podliehajú vnútroštátnej aj nadnárodnej regulácii. Okrem toho musí banka rešpektovať nadradené požiadavky účtovných štandardov. Zmeny regulačných požiadaviek alebo účtovných štandardov, ktorých frekvencia a rozsah sa v uplynulých rokoch zvýšili, môžu mať dlhodobé až existenciu ohrozujúce dopady na finančný priemysel vo všeobecnosti a obchodný model Commerzbank osobitne. Commerzbank sa od začiatku aktívne zúčastňuje na konzultáciách spojených s prípravou zmien v bankovom prostredí. Pritom sleduje a hodnotí aktuálny vývoj týkajúci sa plánovanej regulácie. Na globálnej úrovni ide najmä o finálne štandardy pre prepracovanie kapitálových požiadaviek pre trhové riziká, ktoré zverejnil Bazilejský výbor pre dohľad nad bankami, ako aj snahy o finalizáciu pravidiel o rizikách súvisiacich so zmenami úrokov v investičnej knihe a o štandardoch pre úverové riziká, vrátane príslušných prahových úprav a požiadaviek na zverejňovanie. Na európskej úrovni bude Commerzbank okrem iného sledovať iniciatívy Európskej komisie o zavedení európskej ochrany vkladov a vytvorení jednotného kapitálového trhu, najmä príslušné pravidlá EU o zaknihovaní aktív a kontrole právnych predpisov EU pre finančné služby.

Riziká súvisiace s výpadkami úverov

Riziká výpadkov úverov (riziká súvisiace s insolventnosťou dlžníkov) zahŕňajú riziko strát v dôsledku výpadkov obchodných partnerov ako aj zmenu tohto rizika. Spoločnosť Commerzbank považuje za tieto riziká okrem rizík v dôsledku výpadkov úverov a rizík tretích dlžníkov aj riziká súvisiace so zmluvnými stranami a vystavovateľmi ako aj riziká súvisiace s krajinami príp. transferové riziká.

Stratégia a organizácia

Stratégia úverových rizík je čiastočná riziková stratégia pre riziká výpadkov úverov a je odvodená z celkovej stratégie rizík. Je súčasťou procesu ICAAP koncernu Commerzbank a prispieva tak k zabezpečeniu schopnosti niesť riziká. Stratégia úverového rizika popisuje príslušné oblasti konania a prezentuje prehľad o dôležitých riadiacich koncepciách pri riadení úverových rizík, najmä za účelom

riadenia najdôležitejších koncentrácií rizík. Ako spojovací člen medzi riadením rizík celej banky a operačným riadením rizík súvisiacich s výpadkami úverov využíva stratégia úverových rizík kvantitatívne a kvalitatívne riadiace nástroje, ktoré spĺňajú špecifické požiadavky súvisiace s portfóliami jadrovej banky ako aj portfóliami určenými na likvidáciu. Kvantitatívne riadenie prebieha prostredníctvom pevne definovaných (ekonomických a regulačných) ukazovateľov na úrovni koncernu a segmentov príp. oddelení v koncerne s cieľom zabezpečiť okrem schopnosti niesť riziká aj primeranú kvalitu a granularitu portfólia. Kvalitatívne riadiace rámce vo forme úverových politík definujú cieľový obchod banky a upravujú pre jednotlivé transakcie, s akým druhom obchodov je možné využívať dostupné rizikové zdroje. Úverové politiky sú pevne zakotvené do úverového procesu: obchody, ktoré nezodpovedajú požiadavkám, predstavujú porušenie definovaného kompetenčného poriadku.

V jadrovej banke sú na základe oddelenia zodpovednosti podľa bielej oblasti a intenzívnej starostlivosti samostatné jednotky zodpovedné za operatívne riadenie úverového rizika na báze portfólií a jednotlivých prípadov.

Všetky úverové rozhodnutia v bielom sektore sú rozhodnutia typu „risk-return“. Trh a trhová postupnosť vnímajú spoločnú zodpovednosť za riziko a výnos angažovanosti, pričom platí primárna zodpovednosť trhovej postupnosti za riziko. Na základe toho nie je možné v procese úverovania prehlasovať žiadnu zo strán s ohľadom na jej primárnu zodpovednosť.

O klientov s nápadnými rizikami sa starajú špecializované oddelenia intenzívnej starostlivosti. Prevod klientov do tejto oblasti nastáva v okamihu, keď sú splnené definované kritériá pre ich odovzdanie. Okrem kritérií ako sú rating, platobná neschopnosť, exekučné opatrenia zo strany tretích osôb alebo úverový podvod predstavujú kritériá súvisiace s počtom dní prečerpania najdôležitejšie dôvody pre presun týchto klientov do intenzívnej starostlivosti. Tým sa zabezpečuje, aby sa o klientov, ktorí nespĺňajú svoje úvery, starali špecialisti v rámci definovaných a jednotných procesov.

V segmente NCA nie sú zodpovednosti podľa bielej oblasti a intenzívnej starostlivosti oddelené, ale riadenie úverových rizík je pre všetky ratingové stupne spojené v jednej jednotke.

S ohľadom na aktíva združené v tomto segmente sa usilujeme o úplnú šetrnú likvidáciu. Za týmto účelom boli stanovené hranice na základe EaD a zavedené riadenie aktív, ktoré prebieha prostredníctvom pravidelného plánovania aktív ako aj na základe rizikovej matice pre Commercial Real Estate a Deutsche Schiffsbank. Podiely na portfóliu zobrazené v rizikovej matici stanovujú postup pre diferencované riadenie rizík v rámci nadradenej likvidácie. Pritom spočíva náš cieľ v likvidácii častí portfólia a jednotlivých podielov s mimoriadne vysokou kapitálovou viazanosťou príp. v ich oslabení. Na cieľnú likvidáciu portfólia je možné využiť aj príležitosti spojené so šetrným predajom čiastkových portfólií. Likvidácia aktív v oblasti Public Finance prebieha primárne na základe pravidelných splatností. Z toho vyplývajúce trhové príležitosti sa cielene používajú na predaj jednotlivých aktív.

Riadenie rizík

Na riadenie rizík súvisiacich s výpadkami úverov využíva Commerzbank rozsiahly systém riadenia rizík. Tento rámec zahŕňa organizáciu, metódy a modely, stratégiu rizík s kvantitatívnymi a kvalitatívnymi nástrojmi riadenia ako aj regulačné mechanizmy a procesy. Systém riadenia rizík zabezpečuje zhora nadol konzistentné a priebežné riadenie celého úverového portfólia a čiastkových portfólií až po jednotlivé prípady.

Ukazovatele a impulzy nevyhnutné na operatívne riadenie rizík sú odvodené z nadriadených cieľov koncernu a na nadradených úrovniach sa dopĺňajú o čiastkové portfóliá príp. produktové špecifiká. Úverový kompetenčný poriadok orientovaný na riziká vedie pozornosť riadenia najvyšších rozhodovacích grémií napríklad na riziká koncentrácie príp. odchýlky od stratégie rizík.

V operatívnom riadení úverových rizík sme absolvovali ďalší rozvoj riadiacich impulzov s ohľadom na zlepšenie štruktúry portfólia. Okrem ďalšieho znižovania rizík pri koncentračných rizikách bolo predmetom záujem riadenie dopadov z euro krízy a dlhovej krízy krajín a znižovanie rizík v neinvestičnej oblasti ako aj sledovanie atraktívnych nových obchodov v našich rastových segmentoch. Okrem toho priebežne kontrolujeme naše úverové procesy vo vzťahu k možnej optimalizácii.

Základom pre meranie rizík súvisiacich s výpadkom úverov sú ratingové a hodnotiace postupy Commerzbank, ktoré sa používajú pre všetky podstatné úverové portfóliá. Kalibrácia pravdepodobnosti výpadku, ktorá je priradená jednotlivým úverom alebo financovaniám, ako aj zisťovanie stratových kvót sú zamerané na analýze historických údajov z portfólia Commerzbank. Skúsenosti z priebežného roka tvoria základ pre každoročnú kalibráciu týchto postupov.

Riadenie rizika krajín je založené na stanovení rizikových limitov ako aj na definovaní stratégií špecifických pre krajiny, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie požadovaného cieľového portfólia.

Najmä na základe vytvorenia štruktúry oblastí pôsobenia na trhu v rámci tuzemského obchodu s firemnými klientmi a zamerania na slabšie ratingy bolo možné priamo sa venovať nápadným údajom na úrovni celkového portfólia aj čiastkových portfólií a tieto potom priamo preniesť na úroveň jednotlivých úverov a identifikovať a realizovať príslušné opatrenia. V tejto oblasti bol dosiahnutý značný pokrok pri rýchlosti ako aj efektívnosti preventívnych opatrení ako aj pri kvalite prognóz v rámci vývoja rizík.

Možný negatívny vývoj ako aj priebežné úpravy regulačných ustanovení si vyžaduje reakcie schopné úverové portfólio. Zabezpečenie primeranej reakčnej schopnosti preto predstavuje ďalšiu významnú úlohu v oblasti riadenia úverových rizík. Okrem toho môžu krízové udalosti ohroziť primeranosť kapitálovej a likvidnej vybavenosti a tým aj schopnosť banky niesť riziká. Príkladom sú mimoriadne vysoké výpadky štátov, bánk a/alebo firiem, ale aj extrémny vývoj v sektoroch, menách alebo cien surovín, ako aj dopady sankcií, vojny alebo teror. V prípade krízy zabezpečuje tím Task Force Risk Mitigation (TFRM) flexibilné riadenie rozhodnutí prijatých v rámci koncernu.

Vytvorené núdzové plány (Emergency Action Plans) pritom v závislosti od druhu rizika zabezpečujú rýchlu a efektívnu realizáciu opatrení na zmiernenie rizík.

Riadenie ekonomickej viazanosti kapitálu

S cieľom zabezpečiť primeranú kapitálovú vybavenosť koncernu Commerzbank sú všetky druhy rizík súvisiace s ekonomickým rizikovým kapitálom (ErC) v rámci stratégie rizík v celom koncerne označené limitmi, predovšetkým sa stanovuje limit CVaR. Na základe

systematicky obmedzených možností krátkodobého zníženia rizika výpadku je pre riadenie dodržiavania limitu dôležité, aby bol zohľadnený očakávaný vývoj úverového rizika (strednodobo až dlhodobo). Preto zohrávajú plánované / očakávané hodnoty kapitálových veličín ako aj porovnanie so skutočným vývojom v rámci priebežného riadenia dôležitú rolu. Pritom musí byť zabezpečené, aby z dodržiavania plánovaných / očakávaných hodnôt vyplynulo dodržiavanie limitov. Banka nepoužíva kaskádovú koncepciu limitov pre úverové riziko pod úrovňou koncernu, t.j. koncernové úverové limity sa nepridelujú segmentom / obchodným oblastiam.

Steuerungsinstrumente und -ebenen im Überblick

Ratingová klasifikácia

Ratingové hodnotenie Commerzbank obsahuje 25 ratingových stupňov pre úvery bez výpadkov (1.0 až 5.8) a 5 defaultných tried (6.1 až 6.5). Hlavná stupnica Commerzbank priraduje každej ratingovej triede časovo stabilný a neprekývajúci sa rozsah pravdepodobnosti výpadkov. Ratingové postupy podliehajú každoročnej validácii a rekalibrácii, takže na pozadí skutočne zistených výpadkov odzrkadľujú najaktuálnejšie hodnotenie. Podľa koncepcie hlavnej stupnice ostávajú pre účely porovnateľnosti v rámci hlavnej stupnice Commerzbank

výpadkové pásma priradené ratingom (stabilné s ohľadom na čas a portfólio) podľa čl. 136 CRR. Pre orientáciu sú vždy uvedené aj externé ratingy. Keďže pri externých ratingoch je možné sledovať pre rozličné portfóliá odlišné miery výpadkov, ktoré z roka na rok kolíšu, nie je priamy prevod možný.

Úverové kompetencie jednotlivých zamestnancov ako aj kompetencie výborov (predstavenstvo, úverový výbor, úverové podvýbory) sú členené podľa výšky angažovanosti ako aj podľa ratingových tried.

Commerzbank-Masterskala

Rating Commerzbank AG	PD- und EL-Midpoint %	PD- und EL-Bereich %	S&P-Skala	Bonitätsstufen nach Art. 136 CRR ¹
1,0	0	0	AAA	I
1,2	0,01	0–0,02	AAA	I
1,4	0,02	0,02–0,03	AA+	
1,6	0,04	0,03–0,05	AA, AA-	II
1,8	0,07	0,05–0,08	A+, A	
2,0	0,11	0,08–0,13	A-	III
2,2	0,17	0,13–0,21	BBB+	
2,4	0,26	0,21–0,31	BBB	III
2,6	0,39	0,31–0,47	BBB-	
2,8	0,57	0,47–0,68	BBB-	IV
3,0	0,81	0,68–0,96	BB+	
3,2	1,14	0,96–1,34	BB	IV
3,4	1,56	1,34–1,81	BB	
3,6	2,10	1,81–2,40	BB-	V
3,8	2,74	2,40–3,10	B+	
4,0	3,50	3,10–3,90	B	V
4,2	4,35	3,90–4,86	B	
4,4	5,42	4,86–6,04	B	V
4,6	6,74	6,04–7,52	B	
4,8	8,39	7,52–9,35	B-	VI
5,0	10,43	9,35–11,64	CCC+, CCC, CCC-, CC, C	
5,2	12,98	11,64–14,48	CCC+, CCC, CCC-, CC, C	VI
5,4	16,15	14,48–18,01	CCC, CC, C	
5,6	20,09	18,01–22,41	CCC, CC, C	VI
5,8	47,34	22,41–99,99	CCC, CC, C	
6,1		Überziehung > 90 Tage		D
6,2		Drohende Zahlungsunfähigkeit		
6,3	100	Sanierung mit Sanierungsbeiträgen		
6,4		Kündigung ohne Insolvenz		
6,5		Insolvenz		

¹ CRR = Capital Requirements Regulation (EU) Nr. 575/2013.

Riadenie koncentrácie rizík

Kríza finančného trhu nám ukázala, že výpadky jednotlivých veľkých účastníkov trhu môžu spôsobiť podstatné riziká pre stabilitu finančného systému. Aby sme mohli tieto riziká včas spoznať a obmedziť, sú koncentrácie rizík riadené okrem iného u jednotlivých veľkých klientov (hromadné riziká) ako aj v krajinách alebo skupinách klientov, a to formou aktívneho prístupu pri zohľadnení špecifických vlastností segmentov.

Na riadenie hromadných rizík sa používa jednotná definícia na základe pojmu „all-in“. Pojem „All-in“ zahŕňa v súvislosti s rozsiahlymi rizikami všetky úverové linky klienta, ktoré boli v banke schválené, v plnej výške a nezávisle od aktuálne existujúceho čerpania úveru.

Manažment a rizikový výbor Dozornej rady je pravidelne informovaný o výsledkoch analýz.

Znižovanie rizík

Zábezpeky zohľadňované pri riadení rizika v koncernu predstavujú k 31. 12. 2016 celkom 96,7 miliárd Eur za položky vo výkonnom portfóliu ako aj 2,3 miliardy Eur za defaultné portfólio. Zábezpeky predstavujú prevažne hypotekárne dlhy k nehnuteľnostiam užívaným dlžníkom a cudzími osobami a dlhy k firemným objektom ako aj záruky a záruky za výpadok. S ohľadom na lodné portfólio sa ako zábezpeka použili najmä lodné hypotéky.

Koncern Commerzbank

Na základe úspešnej likvidácie aktív v bývalom segmente Non-Core Assets (NCA) zaviedla Commerzbank v prvom štvrtroku 2016 novú štruktúru segmentov a nanovo usporiadala alokáciu kapitálu. Portfóliá v objeme ca 8 miliárd Eur a s vysokou kvalitou a nízkym rizikom z oblasti financovania firemných nehnuteľností a financovania lodí boli prevedené do segmentu Banka pre stredné podniky. Portfólio hypotekárnych úverov vo výške ca 2 miliárd Eur bolo prevedené do segmentu Súkromní klienti. Oblasť Treasury, ktorá je súčasťou segmentu Ostatné a konsolidácia, prijala väčšiu časť portfólia štátneho financovania vo výške ca 36 miliárd Eur. Kritériá pre prevod aktív boli dobrá kvalita úverov, nízka volatilita výnosov ako aj vhodnosť pre likvidné portfólio. Zvyšné aktíva v počiatočnej hodnote ca 18 miliárd Eur boli združené v novom segmente Asset & Capital Recovery (ACR).

Koncom septembra predstavila Commerzbank svoj nový strategický program „Commerzbank 4.0“. Obchodné aktivity sa zameriavajú na dva segmenty klientov „Súkromní klienti a podnikatelia“ a „Firemní klienti“. Segmenty Banka pre stredné podniky a Corporates & Markets boli združené a obchody v investičnom bankovníctve boli znížené.

V nasledujúcej správe boli porovnateľné údaje za predchádzajúci rok prispôbené podľa novej štruktúry segmentu.

Ukazovatele úverového rizika Tieto ukazovatele sú v koncerne Commerzbank rozdelené v ratingových stupňoch 1,0 – 5,8 na jadrovú banku a NCA:

Ukazovatele úverového rizika k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss Mil. €	Hustota rizika Bp.	CVaR Mil. €
Súkromní klienti a podnikatelia	140	300	21	2 171
Firemní klienti	195	548	28	5 897
Ostatné a konsolidácia	81	103	13	1 974
Asset & Capital Recovery	14	343	239	797
Koncern	431	1 294	30	10 839

V nasledujúcej tabuľke je zobrazené rozdelenie koncernového portfólia v podiele 82% na interné ratingové triedy 1 a 2, ktoré pokrývajú investičnú oblasť.

Rozdelenie ratingu k 31.12.2016 EaD %	1,0–1,8	2,0–2,8	3,0–3,8	4,0–4,8	5,0–5,8
Súkromní klienti a podnikatelia	33	50	13	3	1
Firemní klienti	21	57	17	4	2
Ostatné a konsolidácia	54	42	4	0	0
Asset & Capital Recovery	4	58	8	16	15
Koncern	30	52	13	3	2

V rámci zisťovania rizík krajín patriacich do koncernu sa zisťujú transferové riziká ako aj regionálne špecifické riziká ovplyvnené politikou a konjunktúrou, ktoré pôsobia na jednotlivé hospodárske subjekty v krajine. Riadenie a obmedzovanie rizík krajín prebieha na základe Loss at Default na úrovni krajín. Angažovanosť v krajinách, ktoré sú na základe ich veľkosti pre Commerzbank podstatné ako aj angažovanosť v krajinách, v ktorých Commerzbank v pomere k príslušnému HDP významne investovala, je osobitne diskutovaná vo výbere pre strategické riziká.

Regionálne rozdelenie rizík zodpovedá strategickej orientácii banky a odzrkadľuje ťažiská globálnej obchodnej činnosti banky.

Koncernové portfólio podľa regiónov k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Riziková prevencia Mil. €	2016	2015
Nemecko	220	403	Súkromní klienti a podnikatelia	119	167
Západná Európa	99	224	Firemní klienti	185	108
Stredná a východná Európa	38	165	Ostatné a konsolidácia	-3	60
Severná Amerika	30	52	Asset & Capital Recovery	599	361
Ázia	26	41	Koncern	900	696
Ostatné	16	409			
Koncern	431	1 294			

Takmer polovica objemu pripadá na Nemecko, ďalšia tretina na ostatné európske krajiny a 7% na severnú Ameriku. Zvyšná časť je silne diverzifikovaná a je rozdelená na veľký počet krajín, v ktorých sa poskytuje podpora pre nemeckých exportérov príp. v ktorých má Commerzbank lokálne pobočky. Očakávané straty koncernového portfólia sa väčšinou dotýkajú Nemecka a západnej Európy. Očakávané straty sú spojené najmä s financovaním lodí.

Na pozadí aktuálneho geopolitického vývoja budú intenzívne sledované krajiny ako Rusko, Ukrajina, Turecko a Čína. Ku koncu štvrtého štvrtého 2016 bola angažovanosť v Rusku na úrovni 2,9 miliárd Eur, angažovanosť na Ukrajine bola na úrovni 0,1 miliardy Eur, angažovanosť v Turecku bola na úrovni 2,2 miliardy Eur a angažovanosť v Číne bola na úrovni 3,9 miliárd Eur.

V dôsledku dlhovej krízy štátov sa sleduje aj hodnota Sovereign Exposure Talianska a Španielska. Hodnota Sovereign Exposure Talianska bola na konci štvrtého štvrtého 2016 na úrovni 9,5 miliárd Eur a Sovereign Exposure Španielska o 0,3 miliardy Eur na úrovni 3,6 miliárd Eur.

Riziková prevencia Riziková prevencia v úverových obchodoch bola v obchodnom roku 2016 na úrovni 900 mil. Eur. Táto čiastka obsahuje jednorazový efekt z kontroly a aktualizácie parametrov vo výške 28 mil. Eur netto. Celkovo bola o 204 mil. Eur vyššia než v predchádzajúcom roku.

S ohľadom na rizikovú prevenciu koncernu očakávame v nestrategických čiastkových portfóliách naďalej vysoké zaťaženie v oblasti financovania lodí. Tu vnímame potrebu prevencie aj v roku 2017. Rozpustenia rizikovej prevencie v portfóliu firemných klientov, ktoré boli v roku 2016 ešte stále významné, sa budú zároveň ďalej znižovať. Riziková prevencia v roku 2017 v segmentoch Súkromní klienti a podnikatelia ako aj Firemní klienti by mala byť na úrovni roku 2016. S ohľadom na financovanie lodí očakávame úroveň 450 miliónov Eur až 600 miliónov Eur. Ak by malo dôjsť k masívnemu zhoršeniu geopolitických alebo rámcových ekonomických podmienok alebo ak by mali vzniknúť výpadky pri jednotlivých úveroch, bude potrebná vyššia riziková prevencia.

Defaultné portfólio Defaultný objem bol ku koncu roka 2016 na úrovni 3,9 miliárd Eur a oproti predchádzajúcom roku znížený o celkovo 0,2 miliárd Eur.

Nižšie je zobrazený defaultný objem a vypadnuté pohľadávky z kategórie úvery LaR:

Defaultné portfólio koncernu Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Defaultný objem	6 914	7 124
SLLP	3 243	3 371
GLLP	673	800
Zábezpeky	2 256	2 556
Coverage Ratio okrem GLLP (%) ¹	80	83
Coverage Ratio vrátane GLLP (%) ²	89	94
NPL-Ratio (%) ²	1,6	1,6

¹ Coverage Ratio: súčet rizikovej prevencie, zábezpek (a GLLP) v pomere k defaultnému objemu.

² NPL-Ratio: defaultný objem (Non-Performing Loans - NPL) v pomere k celkovej hodnote Exposure (EaD vrátane NPL).

Defaultné portfólio sa v závislosti od druhu defaultu rozdeľuje na päť tried:

- Ratingový stupeň 6.1: hroziaca platobná neschopnosť (po splatnosti viac ako 90 dní)
- Ratingové stupne 6.2/6.3: banka sprevádza ozdravenie / reštrukturalizáciu klienta s alebo bez príspevkov k ozdraveniu
- Ratingové stupne 6.4/6.5: banka vypovie pohľadávku príp. klient je platobne neschopný.

Nasledujúca tabuľka ukazuje rozdelenie defaultného portfólia na päť defaultných tried:

Ratingové triedy k 31.12.2016 mil. €	6,1	6,2/6,3	6,4/6,5	Koncern
Defaultný objem	685	3 116	3 112	6 914
SLLP	162	1 389	1 692	3 243
Zábezpeky	423	965	868	2 256
Coverage Ratio bez GLLP (%)	85	76	82	80

Prečerpania v Bielej knihe S cieľom vyhnúť sa nárastu defaultného portfólia Commerzbank starostlivo sleduje prípadné prečerpania. Okrem spúšťacieho mechanizmu po uplynutí 90 dní od termínu splatnosti sa už od prvého dňa po uplynutí termínu splatnosti aktivuje mechanizmus, ktorý podporuje IT systém. V nasledovnej tabuľke sú zobrazené prečerpania v Bielej knihe na základe rizikového parametra Exposure at Default ku koncu decembra 2016:

EaD Mil. €	> 0 ≤ 30 dní	> 30 ≤ 60 dní	> 60 ≤ 90 dní	> 90 dní	Celkom
Súkromní klienti a podnikatelia	618	57	27	2	703
Firemní klienti	1 733	46	62	1	1 842
Asset & Capital Recovery	554	2	17	0	573
Koncern¹	2 998	105	106	3	3 211

¹ vrátane segmentu Ostatné a konsolidácia.

Segment Súkromní klienti a podnikatelia

Segment súkromných a firemných klientov zahŕňa aktivity koncernových častí Súkromní klienti a podnikatelia, Firemní klienti, comdirect bank a Commerz Real. Činnosti mBank sú zobrazené v rámci segmentu súkromných a firemných klientov. V oblasti súkromných klientov sú združené obchodné činnosti tuzemských filiálok pre súkromných a firemných klientov ako aj Wealth Management. Oblasť Firemní klienti pokrýva obchodných klientov a menších firemných klientov.

Ťažisko portfólia leží na klasickom financovaní vlastného bývania a financovaní investícií do nehnuteľností (privátne financovanie výstavby a výnosové objekty s hodnotou EaD vo výške 67 miliárd Eur). Na základe jednotlivých úverov v objeme 18 miliárd Eur zabezpečujeme úvery pre našich obchodných a firemných klientov. Okrem toho pokrývame potrebu denných úverov našich klientov formou spotrebných úverov (dispozičné úvery, splátkové úvery, kreditné karty 9 miliárd Eur). Nárast portfólia v roku 2016 vyplýva prevažne z podstatného zvýšenia súkromného financovania výstavby.

Pokles hustoty rizika oproti predchádzajúcemu roku o 3 bazické body na 21 bazických bodov sa v zásade vzťahuje na oblasť Súkromní klienti a mBank.

Ukazovatele úverového rizika k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Súkromní klienti a podnikatelia	84	106	13
Firemní klienti	24	61	26
comdirect bank	3	7	23
Commerz Real	1	2	39
mBank	29	124	42
Súkromní klienti a podnikatelia	140	300	21

Riziková prevencia v segmente Súkromní klienti a podnikatelia klesla v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 48 miliónov Eur na 119 miliónov Eur. Hnacou silou pre zníženia bola historicky nízka riziková prevencia pre portfólio Súkromní klienti ako aj nižšia potreby úverovej prevencie pre mBank oproti predchádzajúcemu roku o 15 miliónov Eur.

Podobne ako pri pozitívnom vývoji rizikovej prevencie defaultný objem segmentu oproti 31. decembru 2015 klesol o 226 mil. Eur na 1 737 mil. Eur.

Defaultné portfólio segmentu Súkromní klienti a podnikatelia mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Defaultný objem	1 737	1 963
SLLP	834	945
GLLP	155	168
Zábezpeky	675	736
Coverage Ratio okrem GLLP (%)	87	86
Coverage Ratio vrátane GLLP (%)	96	94
NPL-Ratio (%)	1,2	1,5

Segment Firemní klienti

V tomto segmente združuje koncern obchody so strednými podnikmi, verejným sektorom a inštitucionálnymi klientmi a nadnárodnými spoločnosťami. Okrem toho sa tento segment stará o vzťahy koncernu s tuzemskými a zahraničnými bankami a finančnými inštitúciami ako aj centrálnymi bankami. Regionálne ťažisko našich činností sa nachádza v Nemecku a západnej Európe.

Ďalej sú v tomto segmente združené aktivity koncernu na kapitálovom trhu orientované na klientov.

Ukazovatele úverového rizika k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Stredné podniky	85	192	23
International Corporates	65	129	20
Financial Institutions	30	129	43
Equity Markets & Commodities	4	4	10
Ostatní	11	94	86
Firemní klienti	195	548	28

Hodnota EaD segmentu Firemní klienti v porovnaní s koncom decembra 2015 klesla o 205 miliárd Eur na 195 miliárd Eur. Hustota rizika v tejto oblasti je na úrovni 28 bazických bodov.

Ekonomické prostredie v Nemecku je naďalej stabilné. Avšak rok 2016 bol okrem toho poznačený rastúcou politickou neistotou, najmä v súvislosti s britským referendom o vystúpení z EU ako aj s voľbou nového prezidenta USA. Zvýšená úroveň neistoty sa prejavila v silných kurzových výkyvoch na trhu, avšak nemala väčšie dopady na naše úverové portfólio.

Podrobnosti o vývoji portfólia finančných inštitúcií sa nachádzajú na strane 59.

Riziková prevencia segmentu Firemní klienti na úrovni 185 mil. Eur je naďalej na nízkej úrovni, aj keď je to podstatne viac než hodnota z predchádzajúceho roka na úrovni 108 mil. Eur, ktorá bola poznačená rozpusteniami.

Defaultné portfólio segmentu oproti 31. decembru 2015 vzrástlo o 511 mil. Eur. Nárast rozhodujúcim spôsobom súvisí s výpadkom menšieho počtu veľkých samostatných angažovaností.

Defaultné portfólio segmentu Firemní klienti mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Defaultný objem	3 363	2 852
SLLP	1 563	1 592
GLLP	323	371
Zábezpeky	780	429
Coverage Ratio okrem GLLP (%)	70	71
Coverage Ratio vrátane GLLP (%)	79	84
NPL-Ratio (%)	1,7	1,4

Kým nové investície v oblasti Structured Credit boli ku koncu roka 2016 na úrovni 2,4 miliárd Eur, pričom sú tak mierne pod úrovňou predchádzajúceho roka. Všeobecne sú investície smerované do obligácií seniorských tranží z transakcií v triedach Consumer (Auto) ABS, UK-RMBS a CLO, ktoré vykazujú pevnú štruktúru a mierne riziká.

V priebehu roka 2016 sa objem portfólia Structured-Credit, ktoré sú súčasťou portfólia od roku 2014, klesol o 3,5 miliárd Eur na celkovo 2,4 miliárd Eur (k decembru 2015: 5,9 miliárd Eur) pri súčasnom znížení rizikových hodnôt¹ o 0,7 na 1,0 miliárd Eur (k decembru 2015: 1,7 miliárd Eur). Najväčšia časť portfólia pripadá na Collateralised Debt Obligations (CDO) (1,2 miliárd Eur). Položky Total Return Swap v objeme 2,8 miliárd Eur sa stali v priebehu roka 2016 splatnými a boli v plnej výške splatené.

Segment Asset & Capital Recovery

Po novom usporiadaní segmentu v prvom štvrtroku 2016 obsahuje segment položky z oblastí Commercial Real Estate (CRE) a Ship Finance (SF) ako aj komplexnejšie financovania z oblasti Public Finance. Všetky portfólia v týchto oblastiach majú byť postupne úplne zlikvidované.

Angažovanosť pri zlyhaní dlžníka v tomto segmente bola ku koncu roka 2016 na úrovni 14 miliárd Eur, a tým o ca. 1,9 miliárd Eur nižšie než v uplynulom roku.

Ukazovatele úverového rizika k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Commercial Real Estate	2	33	174
Ship Finance	4	288	820
Public Finance	9	22	24
Asset & Capital Recovery	14	343	239

Commercial Real Estate Portfólio pokleslo v dôsledku splatení a umorenia. Na základe zotavenia z čiernej knihy stav Bielej knihy poklesol len mierne na 1,9 miliárd Eur. Nápadný vývoj rizika nebol zaznamenaný. Hustota rizika klesla na 174 bázičných bodov.

V krátkodobej až strednodobej perspektíve sa očakávajú stabilné podmienky na trhu.

Ship Finance Angažovanosť financovania lodí v Bielej knihe oproti stavu k 31. decembru 2015 klesla o celkovo 1,5 miliárd Eur.

Ťažisko portfólia leží naďalej na troch štandardných typoch lodí, a to kontajnerové lode, tankery a nákladné lode. Zvyšok portfólia zahŕňajú lode so špeciálnou tonážou a veľkou diverzifikáciou v rôznych segmentoch lodí.

¹ Riziková hodnota predstavuje hodnotu hotovostných nástrojov vykázanú v súvahe, pri položkách Long-CDS pozostáva táto hodnota z nominálnej hodnoty referenčného nástroja pri odpočítaní hotovostnej hodnoty úverového derivátu.

Public Finance Čiastkové portfólio Public Finance v segmente ACR v zásade pozostáva z aktív s uspokojivou až dobrou bonitou a čiastočne dlhou dobou platnosti a komplexnou štruktúrou voči obciam vo Veľkej Británii (4,7 miliárd Eur EaD), iniciatíve Private-Finance (PFI-) Portfólio (2,7 miliárd Eur EaD) s regionálnym ťažiskom vo Veľkej Británii ako aj ďalšími prevažne americkými dlžníkmi v oblasti Public-Finance (1,6 miliárd Eur EaD).

Budúci vývoj portfólia Public-Finance závisí od politického, ekonomického a monetárneho vývoja, najmä v Európe a USA.

Riziková prevencia mil. €	2016	2015
Commercial Real Estate	42	36
Ship Finance	559	325
Public Finance	-1	0
Asset & Capital Recovery	599	361

V segmente ACR bola riziková prevencia na úrovni 599 miliónov Eur, a tým bola o 238 miliónov Eur vyššie než v predchádzajúcom roku. Nárast súvisí takmer v plnom rozsahu s lodným portfóliom. Ďalej klesajúce chartrové sadzby, klesajúca likvidita vlastníkov lodí a obmedzené možnosti zhodnocovania viedli k novým výpadkom ako aj k potrebe doplnenia pri už vypadnutých angažovaniach. Výrazné a udržateľné zlepšenie týchto náročných rámcových podmienok sa neočakáva ani v roku 2017.

V obchodnom roku 2016 bol defaultný objem napriek ďalším prísunom do lodného portfólia oproti roku 2015 znížený o 394 miliónov Eur. Pokles súvisí so zotavením a splatením v oblasti Commercial Real Estate.

Defaultné portfólio Segment ACR mil. €	31.12.2016			31.12.2015		
	ACR	CRE	SF	ACR	CRE	SF
Defaultný objem	1 805	562	1 243	2 199	1 038	1 160
SLLP	838	210	628	733	193	540
GLLP	192	20	172	262	45	213
Zábezpeky	800	334	466	1 390	787	604
Coverage Ratio okrem GLLP (%)	91	97	88	97	94	99
Coverage Ratio vrátane GLLP (%)	101	101	102	108	99	117
NPL-Ratio (%)	11,2	22,7	26,2	11,9	33,0	18,9

Analýzy ďalších portfólií

Nasledujúce analýzy sú nezávislé od príslušnosti k jednotlivým segmentom. Pri nižšie zobrazených položkách je potrebné upozorniť

na to, že tieto sú v plnom rozsahu obsiahnuté v zobrazení koncernu a segmentov.

Corporates-Portfólio podľa sektorov

Corporates-Exposure je rozdelená na jednotlivé sektor nasledovne:

Corporates-Portfólio podľa sektorov k 31.12.2016	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Energetika/odpadové hospodárstvo	17	38	22
Spotreba	15	40	27
Technológie / elektronika	12	26	22
Preprava/cestovný ruch	12	27	22
Veľkoobchod	12	40	34
Základné suroviny/kovy	11	38	36
Chémia/Obaly	10	39	39
Strojárstvo	10	31	32
Služby/médiá	9	30	32
Automobilový priemysel	9	21	23
Farmaceutický priemysel / zdravotníctvo	5	13	25
Stavebníctvo	5	15	34
Ostatné	5	6	12
Celkom	131	364	28

Portfólio finančných inštitúcií

Po znížení počtu našich korešpondenčných bánk sú v centre pozornosti naďalej aktivity Trade-Finance, ktoré vykonávame v záujme našich firemných klientov ako aj aktivity na kapitálovom trhu.

Intenzívne sledujeme dopady zadaní dozorných orgánov na banky. V tejto súvislosti sledujeme stratégiu znižovania Exposures, ktoré môžu prípadne bail-in dotknutej inštitúcie viesť k stratám.

Rovnako presne sledujeme vývoj niektorých Emerging Markets s jednotlivými témami, ako napr. recesia, embargá alebo istá závislosť od cien ropy a na danú situáciu reagujeme formou flexibilného riadenia upraveného podľa situácie v krajine.

Celkovo naša vôľa pre riziká vyzerá tak, aby bolo portfólio čo najviac reakcie schopné.

Portfólio FI podľa regiónov	31.12.2016			31.12.2015		
	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Nemecko	6	6	11	5	6	12
Západná Európa	17	21	12	20	46	23
Stredná a východná Európa	5	21	43	5	23	48
Severná Amerika	2	3	15	2	3	17
Ázia	10	27	27	13	36	28
Ostatné	6	36	58	8	32	43
Celkom	46	114	25	52	146	28

Portfólio nebankových finančných inštitúcií

Portfólio nebankových finančných inštitúcií (NBFI) zahŕňa predovšetkým rôzne poisťovne, manažérov aktív, regulované fondy ako aj centrálné protistrany. Regionálne ťažisko týchto obchodných aktivít sa nachádza v Nemecku, západnej Európe a USA. Nové obchody sú

realizované v záujme našich inštitucionálnych klientov, pričom sa Commerzbank zameriava na atraktívne príležitosti so subjektami s dobrou bonitou. Z pohľadu riadenia portfólií je našim cieľom zabezpečiť kvalitu portfólia a jeho reakcie schopnosť.

Portfólio NBFÍ podľa regiónov	31.12.2016			31.12.2015		
	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.	Exposure at Default miliardy €	Expected Loss mil. €	Hustota rizika Bp.
Nemecko	17	26	15	16	23	14
Západná Európa	12	24	20	15	48	33
Stredná a východná Európa	1	4	65	1	3	58
Severná Amerika	8	10	14	8	5	6
Ázia	1	1	11	1	2	16
Ostatné	1	1	14	2	1	8
Celkom	39	67	17	43	83	19

Položky vydané originátorom

Commerzbank a Hypothekenbank Frankfurt zrealizovali v priebehu predchádzajúcich rokov najmä z dôvodu manažovania kapitálu zo zaknihovania úverových pohľadávok voči klientom v aktuálnom objeme 6,1 miliárd Eur.

K 31. decembru 2016 boli zadržané rizikové položky vo výške 5,7 miliárd Eur, väčšina zo všetkých položiek pripadla v hodnote 5,6 miliárd Eur na seniorské tranže, ktorých rating je dobrý až veľmi dobrý.

Objem Commerzbank ¹						
Objem zaknihovania miliardy €	Splatnosť	Senior	Mezzanine	First Loss Piece	Celkový objem ¹ 31.12.2016	Celkový objem ¹ 31.12.2015
Corporates	2025 – 2036	5,6	<0,1	0,1	6,1	4,1
RMBS	2048	0,0	0,0	0,0	<0,1	0,1
CMBS	2046	0,0	0,0	0,0	<0,1	<0,1
Celkom		5,6	<0,1	0,1	6,1	4,2

¹ Tranže / spätné odkúpenia (nominálne): banková a obchodná kniha.

Conduit Exposure a ostatné Asset-backed Exposures

Commerzbank je sponzorom Multiseller Asset-backed Commercial Paper Conduits „Silver Tower“. Banka organizuje zaknihovanie pohľadávok klientov zo segmentov Banka pre stredné podniky a Corporates & Markets. Ide najmä o obchodné a lízingové pohľadávky. Obchody sú financované buď vydaním Asset-backed Commercial Papers (ABCP) alebo čerpaním úverových línií (likvidných línií). Na základe nových obchodov sa objem Conduit „Silver Tower“ v roku 2016 výrazne zvýšil o 0,9 miliárd Eur a na konci roka 2016 bol na úrovni 4,1 miliárd Eur.

Riziká súvisiace s likviditou a vyplývajúce z transakcií ABS sú konzervatívne modelované v rámci interného modelu rizík v oblasti likvidity. Na strane jednej sa pre najhorší prípad predpokladá, že Commerzbank bude musieť refinancovať väčšiu časť nákupných objemov, ktoré boli poskytnuté účelovým spoločnostiam v rámci „Silver Tower“. Na strane druhej sa niektoré vlastné aktíva zo zaknihovacích transakcií zohľadňujú ako likvidné aktíva len vtedy, ak ide o položky vhodné aj pre centrálnu banku. Tieto položky sa pri hodnotení rizík v oblasti likvidity zohľadňujú pri uplatnení konzervatívnych zrážok.

Ostatné Asset-backed-Exposures sú prevažne štátom garantované ABS papiere spoločnosti Commerzbank Finance & Covered Bond S.A. ako aj Commerzbank AG Inland. Objem sa v priebehu roka 2016 zvýšil

na 5,3 miliárd Eur (december 2015: 4,7 miliárd Eur) a rizikové hodnoty stúpili na 5,2 miliárd Eur (december 2015: 4,6 miliárd Eur).

Portfólio Forbearance

European Banking Authority (EBA) zaviedla v októbri 2013 v rámci Implementing Technical Standards (ITS) novú definíciu pojmu „Forbearance“. Definícia EBA pojmu Forbearance (preklad: odklad, predĺženie splatnosti alebo strpenie, zhovievavosť) sa skladá z dvoch častí, ktoré musia byť v rovnakom čase splnené: klient sa musí nachádzať vo finančných ťažkostiach a banka musí odsúhlasiť opatrenia vo forme kompromisov voči klientovi, ktoré by za iných okolností neboli možné. Táto definícia je nezávislá od toho, či ide o klienta vo výkonnom alebo nevýkonnom portfóliu. Za kompromisy sa považujú napr. odklad, zvýšenie limitu príp. zvýšenie úveru a vzdanie sa nárokov v rámci reštrukturalizácií. Definícia Forbearance platí nezávisle od toho, či sa klient nachádza v portfóliu Performing alebo Non-Performing. Kým v portfóliu Non-Performing je zabezpečené vysoké krytie LLP na základe GLLP ako aj SLLP, existuje pre Engagements v portfóliu Performing výhradne GLLP. Z toho pre portfólio Forbearance vyplýva výrazne nižšie krytie LLP než v defaultnom portfóliu.

Portfólio Forbearance je obsiahnuté v predchádzajúcich informáciách o Bielej knihe a defaultnom portfóliu Commerzbank.

V nasledujúcej tabuľke je zobrazené celkové portfólio Forbearance spoločnosti Commerzbank na základe novej definície EBA ako aj riziková prevencia pre tieto položky:

Portfólio Forbearance podľa segmentov k 31.12.2016	Forborne Exposure mil. €	Riziková prevencia ¹ mil. €	LLP Coverage Ratio %
Súkromní klienti a podnikatelia	1 126	129	11
Firemní klienti	3 923	524	13
Asset & Capital Recovery	2 633	495	19
Koncern	7 682	1 148	15

¹ SLLP a GLLP.

Podľa regiónov vyzerá portfólio nasledovne:

Portfólio Forbearance podľa regiónov k 31.12.2016	Forborne Exposure mil. €	Riziková prevencia mil. €	LLP Coverage Ratio %
Nemecko	4 680	546	12
Západná Európa	1 681	382	23
Stredná a východná Európa	589	154	26
Severná Amerika	25	<1	0
Ázia	72	15	21
Ostatné	635	50	8
Koncern	7 682	1 148	15

Okrem rizikovej prevencie vo výške 1 148 mil. Eur sú riziká v portfóliu Forbearance kryté zábezpekami vo výške celkovo 1 731 mil. Eur.

Trhové riziká

Riziká trhových cien vyjadrujú nebezpečenstvo možných ekonomických strát hodnoty, ktoré vzniknú v dôsledku zmeny trhových cien (úroky, suroviny, úverové rozpätia, devízové a akciové kurzy) alebo v dôsledku iných parametrov ovplyvňujúcich cenu (volatilita, korelácie). Strata hodnoty môže mať priamy dopad na výsledok, napríklad pri obchodovateľných pozíciách, alebo môže byť v prípade

Riadenie rizík

Na riadenie a sledovanie rizík trhových cien používa Commerzbank celý rad rôznych kvalitatívnych a kvantitatívnych nástrojov. Kvantitatívne zadania pre senzitivitu, ukazovatele potenciálnej straty (Value-at-Risk), stresové testy a analýzu scenárov ako aj ukazovateľov obmedzujú trhové riziko. Zadania platné pre štruktúru portfólia, nové produkty, obmedzenia platnosti alebo minimálne ratingy sú zamerané

pozícií z bankovej knihy zohľadnená v rezerve na nové ocenenie príj. v tichých rezervách.

Stratégia a organizácia

Na pozadí skúseností z krízy finančného trhu boli v rámci stratégie trhového rizika zakotvené rozsiahle smernice na riadenie a sledovanie trhových rizík. Stratégia trhových rizík je odvodená od celkovej stratégie rizík a obchodných stratégií jednotlivých segmentov a stanovuje ciele pre riadenie trhových rizík s ohľadom na podstatné obchodné aktivity Commerzbank. Hlavné úlohy riadenia trhových rizík spočívajú v identifikácii všetkých podstatných trhových rizík a hnacích faktorov koncernu, v nezávislom meraní a hodnotení týchto rizík ako aj v riadení rizík a výnosov koncernu na základe týchto výsledkov a hodnotení.

Predstavenstvo Commerzbank zodpovedá za efektívne riadenie rizík trhových cien za celý koncern Commerzbank. Isté kompetencie a zodpovednosti týkajúce sa rozloženia trhových rizík boli prenesené na príslušné výbory pre trhové riziká.

V banke pôsobia viaceré výbory pre trhové riziká, v ktorých zástupcovia segmentov s rizikovou funkciou a z finančnej oblasti diskutujú o aktuálnych otázkach pozicionovania rizík a prijímajú riadiace opatrenia. Raz mesačne zvolávaný výbor Group Market Risk Committee sa zaoberá okrem toho aj pozíciou koncernu Commerzbank a ostatných oblastí v oblasti trhových rizík. Základom pre diskusiu je mesačná správa o trhových rizikách, ktorá je prezentovaná a diskutovaná v predstavenstve. Správa sa zaoberá aktuálnym vývojom na finančných trhoch, pozicionovaním banky ako aj z toho vyplývajúcimi rizikovými ukazovateľmi. Výbor segmentov pre trhové riziká, ktorý sa zaoberá segmentami s intenzívnymi obchodmi (Corporates Clients a Treasury), sa stretáva týždenne. Tento výbor sa zaoberá aj riadením trhových rizík z aktivít mimo hlavnej činnosti (Asset & Capital Recovery).

Proces riadenia rizík (identifikácia rizík, meranie rizík, riadenie, obmedzovanie a vykazovanie) spadá do oblasti zodpovednosti riadenia trhových rizík. Centrálné riadenie trhových rizík sa dopĺňa decentralnými jednotkami na riadenie trhových rizík na úrovni segmentov, v regionálnych jednotkách a v dcérskych spoločnostiach. Na základe úzkeho prepojenia centrálného a lokálneho riadenia rizík s obchodnými jednotkami sa proces riadenia rizík začína už v obchodných jednotkách. Tieto sú predovšetkým zodpovedné za aktívne riadenie položiek trhových rizík (napr. cenotvorby, opatrení na budovanie alebo elimináciu položiek ako aj hedging.

na zabezpečenie kvality položiek trhových rizík. S cieľom vyhovieť rozličnému významu týchto rôznych faktorov pre riadenie segmentov podľa obchodnej stratégie, v rámci stratégie trhových rizík sa v každom segmente stanovuje váha ukazovateľov s ohľadom na ich relevantnosť.

Interné riadenie trhových rizík prebieha na úrovni koncernu, segmentov a na úrovni jednotlivých jednotiek. Banka využíva rozsiahly interný systém limitov až po úroveň portfólií, ktorý tvorí jadro interného riadenia trhových rizík.

Kvalitatívne a kvantitatívne faktory, ktoré obmedzujú riziko trhových cien, stanovuje výbor skupiny pre trhovú riziká. Vyčerpanie limitov sa spolu s relevantnými číselnými údajmi denne oznamuje predstavenstvu a príslušným vedúcim odborov na úrovni koncernu. Na základe kvalitatívnych analýz a ukazovateľov sú identifikované potenciálne budúce riziká, zároveň je možné takto očakávať ekonomické straty hodnôt a vypracovať návrhy opatrení. O prípadnej nevyhnutnej úprave riadenia portfólií rozhodujú grémiá ako aj výbor skupiny pre trhovú riziká. Hlasovanie o navrhovaných opatreniach príp. rizikových položkách prebieha vo vyššie uvedených výboroch pre trhovú riziká a následne sa predkladá predstavenstvu za účelom schválenia.

Riadenie interných koncentračných rizík je na základe existujúceho systému na obmedzovania trhových rizík súčasťou riadenia trhových rizík. Koncentrácie rizík sú na základe špecifických limitov priamo obmedzované príp. sú eliminované nepriamo (napríklad na základe limitov stresových testov). Okrem toho kombinácia rôznych klasických mier rizík (napríklad VaR, senzitivita) zabezpečuje primerané riadenie rizika koncentrácií. Zároveň sa pravidelne analyzujú hnacie faktory rizík za účelom identifikácie koncentrácií. Riadenie rizík existujúcich koncentrácií sa pritom kontroluje a zároveň sa dopĺňa na základe cieľových opatrení (napr. limity).

Ak v jednotlivých prípadoch dôjde k prekročeniu limitov, bude táto situácia riešená v rámci osobitného eskalačného konania. Po identifikácii prekročenia limitu vypracuje Front Office a rizikové jednotky opatrenia, na navrátenie príslušného portfólia znova do limitu. Ak nebude možné odstrániť prekročenie limitu v priebehu niekoľkých dní, bude aktivovaná funkcia trhového rizika pri zapojení nasledujúcej hierarchickej úrovne.

Regulačné rizikové miery, ktoré nie sú obsiahnuté v ekonomickej schopnosti niesť riziká, sú limitované a riadené osobitne. Medzi ne patria napr. Stressed VaR a IRC.

V rámci interného riadenia sú kryté všetky položky relevantné pre trhovú riziká a spoločne sú riadené položky z obchodnej ako aj investičnej knihy. Pre účely regulácie bolo doplnené aj riadenie obchodnej knihy (podľa regulačných požiadaviek, vrátane menových a surovinných rizík investičnej knihy) na báze Stand-alone. S cieľom zabezpečiť dôsledné zobrazovanie rizikových ukazovateľov v správe sa všetky údaje o VaR vzťahujú na úroveň dôveryhodnosti 99% a dobu držania 1 deň pri histórii 254 dní.

S ohľadom na celé portfólio táto hodnota VaR klesla ku koncu roka o 33 mil. Eur na 85 mil. Eur. V roku 2015 výrazne klesla aj hodnota VaR obchodnej knihy, a to z 29 mil. Eur na 15 mil. Eur. Podstatné príčiny poklesu spočívajú v defenzívnom postavení na pozadí politických udalostí v roku 2016 (brexit, voľby v USA, referendum v Taliansku).

Príspevok VaR ¹ mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Celková kniha	85	118
z toho Obchodná kniha	15	29

Obchodná kniha

V tejto časti nasledujú informácie o vývoji regulačných ukazovateľov trhového rizika v obchodnom portfóliu. Položky obchodnej knihy Commerzbank pozostávajú v zásade z oblastí Corporate Clients a Treasury.

Hodnota Value-at-Risk v priebehu roka klesla z 29 mil. Eur na 15 mil. Eur.

VaR portfólií v obchodnej knihe ¹ mil. €	2016	2015
Minimum	14	17
Priemerná hodnota	30	25
Maximum	46	39
Koncová hodnota v roku	15	29

Profil trhového rizika je diverzifikovaný pre všetky triedy investícií. Dominantné triedy sú pritom úrokové riziká a riziká úverových rozpätí. Nasledujú riziká spojené s úrokovými a akciovými kurzami. V menšej miere je hodnota Value-at-Risk ovplyvňovaná rizikami surovín a inflačnými rizikami.

Vývoj hodnoty VaR v roku 2015 poukazuje na významný nárast menových rizík. Rovnako sa zvýšili riziká Credit-Spread a riziká úrokových akciových kurzov. Riziká spojené so surovinami ostali v roku 2016 na stabilnej úrovni.

Príspevok VaR podľa typov rizika v obchodnej knihe ¹ mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Úverové rozpätia	5	6
Úroky	3	4
Akcie	2	4
Mena	4	14
Suroviny	1	1
Celkom	15	29

Pre regulačné podloženie kapitálu sa vypočítavajú ďalšie rizikové ukazovatele. Medzi to patrí výpočet stresového VaR. Výpočet hodnoty Stressed VaR je založený na internom modeli a zodpovedá vyššie popísanej metodike VaR. Podstatný rozdiel spočíva v trhových údajoch používaných na ocenenie majetku. V rámci Stressed VaR sa oceňuje riziko aktuálneho pozicionovania v obchodnej knihe s trhovými pohybmi v stanovenom krízovom období z minulosti. Stanovené sledované krízové obdobie sa v rámci validácie modelov a schvaľovacích procesov priebežne kontroluje a v prípade potreby upravuje. V priebehu roka bolo sledované krízové obdobie upravené. To viedlo k podstatnému nárastu Stressed VaR z 27 miliónov Eur ku

koncu roka 2015 na 48 miliónov Eur ku dňu rozhodujúcemu pre zostavenie závierky.

Okrem toho je riziko zhoršenia bonity ako aj riziká pri položkách obchodnej knihy kvantifikované na základe ukazovateľov Incremental Risk Charge a Equity Event VaR.

Spôľahlivosť modelov trhového rizika sa denne monitoruje používaním postupov spätného testovania. Zistená hodnota VaR sa porovnáva so ziskami a stratami, ktoré vznikajú na trhu na základe skutočných cenových zmien. V tomto procese sa rozlišuje medzi variantmi spätného testovania „Clean P&L“ a „Dirty P&L“. Pri spätnom testovaní Clean P&L sa vo výkaze ziskov a strát zohľadňujú tie položky, ktoré tvorili základ pre výpočet VaR. Zisky a straty teda vyplývajú výhradne z cenových zmien, ktoré vznikli na trhu. Pri spätnom testovaní Dirty P&L sa dodatočne analyzujú aj zisky a straty novo uzatvorených ako aj ukončených obchodov sledovaného obchodného dňa. Ak z toho vyplývajúca strata presiahne VaR, ide o negatívnu hodnotu spätného testovania.

Analýza výsledkov spätného testovania prináša dôležité východiskové body pre kontrolu parametrov ako aj ďalšie zlepšenie modelu trhového rizika. V roku 2014 sme v rámci spätného testovania P&L Backtesting a Dirty-P&L nenamerali žiadnu negatívnu hodnotu. Výsledok tak zodpovedajú štatickým očakávaniam a potvrdzujú kvalitu modelu VaR. Na základe spätného testovania hodnotia úrady dohľadu interné rizikové modely. Negatívne hodnoty sú klasifikované podľa semaforovej stupnice zadanej úradom dohľadu. Všetky negatívne hodnoty (Clean P&L und Dirty P&L) na úrovni koncernu sa klasifikujú v rámci hodnotenia zadaného úradom pre dohľad a okamžite sa spolu s údajmi o rozsahu a príčine oznamujú úradu pre dohľad.

Keďže koncepcia VaR umožňuje predpovedanie možných strát na základe normálnych trhových pomerov, dopĺňa sa táto stratégia tzv. stresovými testami. Pomocou stresových testov sa meria riziko, ktorému je Commerzbank vystavená na základe nepravdepodobných, avšak napriek tomu pochopiteľných udalostí. Takéto udalosti je možné simulovať pomocou extrémnych pohybov na rôznych

finančných trhoch. Najdôležitejšie scenáre sa vzťahujú na podstatné zmeny úverových rozpätí, úrokových sadzieb a úrokových kriviek, devízových kurzov ako aj akciových kurzov a cien surovín. Príklady pre stresové testy sú kurzové straty všetkých akcií o 15 %, paralelné posunutie úrokovej funkcie alebo zmeny pri náraste tejto funkcie. V rámci monitorovania rizika sa vykonávajú rozsiahle skupinové stresové testy a analýzy scenárov.

Modely VaR a modely stresových testov sa pravidelne validujú. Osobitný význam pritom má identifikácia a odstraňovanie slabých miest v modeli. V roku 2016 boli na tomto pozadí implementované regulačné a interné úpravy modelu ako aj bolo požiadané o zmenu modelu, na základe čoho sa očakáva presnosť pri meraní rizika. Podnetom pre tento krok bolo predovšetkým pozmenené trhové prostredie pre úroky a ich volatilitu.

Za účelom združenia validačných činností pre rizikové modely a všeobecne pre všetky druhy rizík bola v novembri 2016 vytvorená nová oblasť.

Investičná kniha

Podstatnými hnacími prvkami trhového rizika v investičnej knihe sú portfóliá Treasury spolu s ich rizikami úrokových rozpätí, úrokovými a základnými rizikami ako aj oblasti Asset & Capital Recovery (ACR) – Public Finance a položky dcérskych spoločností Commerzbank Finance & Covered Bond S.A. a LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH.

V rámci riadenia trhového rizika sa spoločne posudzuje senzitivita Credit-Spread v investičnej a obchodnej knihe. Senzitivity Credit-Spread (1 bázičný bod Downshift) všetkých položiek cenných papierov a derivátov (bez úverov) sa do konca roka 2016 mierne znížili o 4 milióny Eur a v rozhodujúci deň boli na úrovni 50 miliónov Eur.

Prevažná časť senzitivity Credit-Spread pripadá na položky cenných papierov, ktoré sú klasifikované ako Loans and Receivables (LaR). Zmeny trhových cien nemajú pri týchto pozíciách vplyv na rezervu na nové ocenenie a výkaz ziskov a strát.

S ohľadom na investičné knihy koncernu sa na základe zadania úradov pre dohľad mesačnej simulujú dopady šokov súvisiacich so zmenami úrokov na ekonomickú hodnotu. Podľa Bankovej smernice zadal Spolkový úrad pre dohľad nad finančnými službami dve neočakávané zmeny úrokov (+/- 200 bázických bodov), ktoré sú pre všetky banky jednotné, a štvrtročne musia banky zasieľať výsledky týchto simulácií tomuto úradu.

Ako výsledok scenára +200 bázických bodov bola k 31. 12. 2016 zistená potenciálna strata vo výške 2 120 mil. Eur a výsledok scenára - 200 bázických bodov priniesol potenciálnu stratu vo výške 558 mil. Eur. Podľa toho sa Commerzbank nepovažuje za inštitúciu so zvýšeným rizikom úrokových zmien, keďže negatívne zmeny aktuálnych hodnôt predstavujú menej než 20 % regulačných vlastných prostriedkov. Tieto čísla obsahujú údaje za položky Commerzbank Aktiengesellschaft ako aj podstatných koncernových spoločností.

Súčasťou trhových rizík v investičnej knihe je aj riziko vyplývajúce z penzijných fondov. Portfólio penzijných fondov pozostáva z dobre diverzifikovanej investičnej časti a z poisťno-technických záväzkov. Na základe extrémne dlhého trvania záväzkov (modelácia cash-outflows za takmer 90 rokov) sa hlavná časť rizík celkového portfólia nachádza v dobe 15 a viac rokov. Hlavnými hnacími silami rizikami sú dlhodobé úroky v eurách, úverové rozpätia ako aj inflácia eura očakávaná na základe predpokladanej dynamiky penzií. Okrem toho musia byť zohľadnené akciové a menové riziká a riziká spojené s volatilitou. Diverzifikačné efekty medzi jednotlivými rizikami vedú k zníženiu celkového rizika, najmä úrokové a inflačné riziká sa čiastočne kompenzujú. Extrémne dlhé trvanie záväzkov predstavuje najväčšiu výzvu najmä pri zabezpečovaní rizík úverových rozpätí. To je založené na nedostatočnej trhovej likvidite príslušných zabezpečovacích produktov.

Riziká súvisiace s likviditou trhu

V rámci ekonomického podloženia kapitálom zohľadňuje Commerzbank dodatočne aj riziko súvisiace s likviditou na trhu. Riziko likvidity trhu označuje nebezpečenstvo, že v dôsledku nedostatočnej trhovej likvidity nie je možné zlikvidovať príp. zabezpečiť rizikové pozície včas, v požadovanom rozsahu a za primeraných podmienok.

Najprv pre každé portfólio na základe jeho produktovej a rizikovej stratégie a na základe príslušného ocenenia trhu vytvárame realistický profil likvidity. Tým je možné popísať tieto portfóliá s ohľadom na ich likviditu pomocou tzv. faktora likvidity trhu. Tento faktor zohľadňuje vyššiu volatilitu portfólia na základe predĺženej doby držania rizikových položiek, ktorá zodpovedá profilu. Na výpočet rizika likvidity trhu sa trhové riziko na ročnej báze hodnotí faktorom likvidity trhu.

Ku koncu roka 2016 vytvorila Commerzbank v obchodnej a bankovej knihe ekonomický kapitál vo výške 0,2 miliardy Eur na

pokrytie rizika likvidity trhu. Pri cenných papieroch, ktoré vo väčšej miere podliehajú riziku likvidity trhu, ide najmä o asset-backed securities.

Riziká v oblasti likvidity

Pod rizikom likvidity rozumieme v užšom zmysle slova, že Commerzbank nebude schopná plniť svoje denné platobné povinnosti. V širšom zmysle riziko likvidity popisuje situáciu, kedy banka nebude schopná financovať budúce platby včas, v plnom rozsahu, v správnej mene a za podmienok bežných na trhu.

Stratégia a organizácia

Predstavenstvo schvaľuje obchodnú stratégiu a s tým spojenú toleranciu rizík banky. Realizácia tolerancie v oblasti rizík spojených s likviditou prebieha na základe definície obdobia pre rezervu a limitov. S cieľom dosiahnuť primeraný proces riadenia rizík spojených s likviditou predstavenstvo deleguje isté kompetencie a zodpovednosti v súvislosti s celokoncernovou stratégiou rizík spojených s likviditou na riziková a treasury funkciu.

Centrálny výbor Asset Liability Committee (ALCO) zodpovedá za limitovanie, analýzu a sledovanie rizík v oblasti likvidity ako aj za strategické pozicionovanie likvidity. Okrem výboru ALCO riziká sleduje aj Liquidity-Review-Forum (LRF) a riziková funkcia.

Riadenie rizík

Commerzbank používa na riadenie a sledovanie rizík v oblasti likvidity rozličné nástroje na základe interného modelu rizík v oblasti likvidity. Interný stresový scenár, ktorý tvorí základ modelu, zohľadňuje dopady stresového prípadu špecifického pre danú banku ako aj krízy na celom trhu. Záväzné regulačné požiadavky tvoria neoddeliteľnú súčasť riadiaceho mechanizmu.

Za operatívne riadenie rizík v oblasti likvidity zodpovedá Group Treasury spoločnosti Commerzbank. Tento odbor je zastúpený na všetkých podstatných lokalitách koncernu v tuzemsku aj v zahraničí a získava informácie od všetkých dcérskych spoločností. Monitorovanie rizík v oblasti likvidity prebieha na základe interného modelu rizík likvidity pomocou nezávislej rizikovej funkcie.

Na riadenie rizík v oblasti likvidity vytvorila banka indikátory včasného varovania. Tieto indikátory umožňujú banke včas začať s realizáciou vhodných opatrení na udržateľné zabezpečenie finančnej stability.

Koncentrácie rizík, najmä v prípade stresových situácií, môžu viesť k zvýšeným odlivom likvidity a tým aj k vyššiemu riziku likvidity. Koncentrácie rizík môžu v prostredí rozloženia rizík likvidity vystupovať v rôznych formách, napríklad s ohľadom na doby platnosti, vysokých jednotlivých veriteľov alebo mien. Na základe dôsledného sledovania a podávania informácií je možné včas rozoznať koncentrácie rizík v refinancovaní.

V prípade krízy likvidity predpokladá núdzový plán isté opatrenia, ktoré podľa druhu krízy môže spustiť centrálny výbor ALCO. Núdzový plán tvorí neoddeliteľnú súčasť ozdravného plánu Commerzbank a každý rok sa aktualizuje. Obsahuje jednoznačné pridelenie zodpovednosti za priebeh procesov v prípade krízy a konkretizuje prípadné opatrenia.

Model rizika v oblasti likvidity

Centrálnou súčasťou riadenia rizík v oblasti likvidity je denný výpočet zmien likvidity. Predmetom tohto výpočtu je zobrazenie očakávaných budúcich deterministických alebo stochastických prílevov a odlevov finančných prostriedkov k rozhodujúceho dňu, na ktorého základe sa stanovuje potreba likvidity alebo prebytok likvidity pre každé časové pásmo. Tento výpočet zahŕňa aj modelovanie trval dostupných podielov z úložiek klientov.

Bilancia zmien likvidity sa používa aj na odvodenie emisnej stratégie skupiny Commerzbank, ktorú realizuje odbor Group Treasury. Group Finance zodpovedá za zistenie a alokáciu nákladov na likviditu na základe bilancie zmien likvidity, ktoré sa potom stávajú súčasťou riadenia obchodných aktivít segmentov.

Na základe metodiky na riadenie rizík v oblasti likvidity sa primerane sledujú a obmedzujú riadiace mechanizmy, ako napr. indikátory zotavenia a včasného varovania. Pre bilanciu zmien likvidity platia limity vo všetkých časových pásmach. Koncernové limity sú rozložené na jednotlivé jednotky koncernu a meny. Interný model na riadenie rizík v oblasti likvidity bol doplnený o pravidelnú analýzu adverzných, reverzných a historických stresových scenárov.

Kvantifikácia a stresové testy

Commerzbank využíva na riadenie a sledovanie rizík v oblasti likvidity rôzne nástroje na základe interného modelu rizík v oblasti likvidity. Modelovanie rizík v oblasti likvidity zahŕňa okrem interných ekonomických úvah aj regulačné požiadavky podľa „Capital Requirements Regulation (CRR)“ ako aj podľa prísnejších požiadaviek podľa „Minimálnych požiadaviek na riadenie rizík“ (MaRisk). Commerzbank to zohľadňuje v rámci na riadenie rizík v oblasti likvidity a tým kvantitatívne definuje vôľu Commerzbank podstupovať riziká v oblasti likvidity definované predstavenstvom.

Interný stresový scenár, ktorý tvorí základ modelu, zohľadňuje dopady stresového prípadu špecifického pre danú banku ako aj krízy na celom trhu. Idiosynkratický scenár špecifický pre Commerzbank pritom simuluje stresovú situáciu, ktorá je odvodená z Rating-Downgrade o dva Notches. Trhový scenár je odvodený zo skúseností z krízy Subprime a simuluje externý šok na trhu. Podstatné hnacie sily rizík v oblasti likvidity v rámci oboch scenárov sú zvýšený odliv krátkodobých úložiek klientov, nadpriemerné čerpanie úverových liniek, predĺženie aktívnych obchodov nevyhnutné na základe obchodno-politických záujmov, povinnosti doplnenia pri zabezpečených obchodov ako aj využívanie vyšších rizikových zrážok z likvidnej hodnoty majetku.

V rámci doplnenia k jednotlivým scenárom sa simulujú aj dopady kombinovaného scenára z idiosynkratických a trhovo špecifických dopadov na bilanciu zmien likvidity (položky čistej likvidity). Bilancia zmien likvidity sa zobrazuje pre celý horizont modelovania a riadi sa podľa viacstupňovej koncepcie. Táto bilancia umožňuje diferencované zobrazenie deterministických a modelovaných peňažných tokov na strane jednej ako aj zapojenie predĺženia na strane druhej.

V nasledujúcej tabuľke je zobrazená bilancia zmien likvidity pri použití príslušného stresového scenára po dobu jedného príp. troch mesiacov. Pritom je zrejmé, že v porovnaní s jednotlivými scenármi v rámci kombinovaného scenára odteká podstatne viac likvidity. V jednomesačnom príp. trojmesačnom období zostáva pre kombinovaný scenár čistá likvidita vo výške 18,5 miliárd Eur príp. 21,6 miliárd Eur k 31. 12. 2016.

Čistá likvidita v stresovom scenári miliardy €		31.12.2016
Idiosynkratický scenár	1 mesiac	23,0
	3 mesiace	27,5
Trhový scenár	1 mesiac	26,6
	3 mesiace	29,9
Kombinovaný scenár	1 mesiac	18,5
	3 mesiace	21,6

Likvidné rezervy

Podstatné súčasti tolerancie rizík v oblasti likvidity sú obdobie, na ktoré sa vytvára rezerva, výška portfólia na tvorbu rezervy, ktoré sa udržiava za účelom kompenzácie neočakávaných krátkodobých únikov likvidity, ako aj limity v jednotlivých pásmach. Portfólio na tvorbu rezervy sa

udržiava a sleduje osobitne od Treasury, aby bola v prípade stresovej situácie zabezpečená funkcia nárazníka. Portfólio na tvorbu rezervy sa refinancuje podľa tolerancie rizík v oblasti likvidity, aby bola zabezpečená potrebná rezerva počas celého obdobia, ktoré stanovilo predstavenstvo.

Bank vykázala v deň rozhodujúci pre ocenenie likvidných rezerv vo forme vysoko likvidných aktív vo výške 80,0 miliárd Eur. Časť tejto likvidnej rezervy sa drží v osobitnom portfóliu, ktorý riadi Treasury, aby bolo možné kryť odliv likvidity v prípadnom stresovom scenári a zabezpečiť platobnú schopnosť. Okrem toho banka udržiava tzv. portfólio Intraday-Liquidity vo výške 8,4 miliárd Eur.

Likvidné rezervy pozostávajúce z vysoko likvidných aktív zahŕňajú nasledujúce tri časti:

- Level 1 obsahuje hotovosť, odpočítateľné vklady v centrálnych bankách, majetok centrálnych vlád, centrálnych bánk, regionálnych alebo lokálnych celkov, verejných inštitúcií, multilaterálnych rozvojových bánk príp. medzinárodných organizácií ako aj úverových inštitúcií so štátnymi zárukami, kvantifikované podiely alebo akcie na organizáciách pre spoločné investovanie (OGA) s aktívami z prvého stupňa, okrem krytých dlhopisov vysokej kvality ako základných aktív, Covered Bonds (s ratingom najmenej AA-, emisný objem najmenej 500 miliónov Eur, nadmerné zabezpečenie najmenej 2 %).
- Level 2A obsahuje majetok centrálnych vlád, centrálnych bánk, regionálnych alebo lokálnych celkov, verejných inštitúcií (s váhou rizika 20 %); okrem toho Covered Bonds (neobsiahnuté v Level 1), firemné obligácie (s ratingom najmenej AA-, objem najmenej 250 miliónov Eur, maximálna pôvodná doba platnosti 10 rokov), kvantifikované podiely alebo akcie na organizáciách pre spoločné investovanie OGA s aktívami zo stupňa 2A ako základnými aktívami.
- Level 2B obsahuje akcie (z hlavných indexov), firemné obligácie (s ratingom najmenej BBB-, objem najmenej 250 miliónov Eur, maximálna pôvodná doba platnosti 10 rokov), kvantifikované podiely alebo akcie na organizáciách pre spoločné investovanie OGA s firemnými dlhopismi (stupeň bonity 2/3), akcie (z dôležitých akciových indexov) alebo aktíva neprinášajúce úroky (z úverových inštitúcií, držané z dôvodov viery) (stupeň bonity 3-5) ako základné aktíva.

Likvidné rezervy z vysoko likvidných aktív v miliárdach €	31.12.2016
Vysoko likvidné aktíva	80,0
z toho Level 1	64,6
z toho Level 2A	13,6
z toho Level 2B	1,8

Ukazovatele likvidity

V obchodnom roku 2016 sa interné ukazovatele rizík v oblasti likvidity Commerzbank, vrátane regulačného pomeru Liquidity Coverage Ratio

(LCR), nachádzali vždy nad limitmi, ktoré stanovilo predstavenstvo. To isté platí aj pre splnenie tzv. „doby prežitia“ zadanej MaRisk ako aj externého nariadenia o likvidite; ukazovateľ likvidity bol ku koncu roka na úrovni 1,52.

Hodnota regulačného LCR je zapracovaná ako nevyhnutná vedľajšia podmienka do interného modelu riadenia rizík v oblasti likvidity. Ukazovateľ LCR sa vypočítava ako podiel likvidných aktív a čistých úbytkov likvidity za stresových podmienok. Pomocou tohto ukazovateľa sa miera, či istá finančná inštitúcia disponuje dostatočným likvidným vankúšom na samostatné prekonanie novej nerovnováhy medzi prísunom a úbytkom likvidity za stresových podmienok po dobu 30 kalendárnych dní. Po úvodnej fáze musí byť od 1. januára 2018 dodržiavaná kvóta najmenej 100 %. Od začiatku roka 2017 predstavuje povinná kvóta 80 %.

V uplynulom roku 2016 Commerzbank ku každému rozhodujúcemu dňu výrazne prekročila požadovanú minimálnu kvótu 70%. Na základe toho sa ukazovateľ LCR Commerzbank v obchodnom roku 2016 nachádzal naďalej nad minimálnymi zákonnými požiadavkami.

Prevádzkové riziká

Prevádzkové riziko (OpRisk) je v rámci Commerzbank podľa ustanovení Smernice o vybavení bánk vlastným kapitálom definované ako nebezpečenstvo strát, ktoré vzniknú v dôsledku neprimeranosti alebo zlyhania interných postupov a systémov, ľudí alebo v dôsledku externých udalostí. Táto definícia zahŕňa právne riziká; riziká súvisiace s dobrým menom banky a strategické riziká nie sú zohľadnené. Riziko compliance sa v Commerzbank na základe zvýšeného ekonomického významu riadi ako osobitný druh rizika. Straty z rizík compliance však naďalej podľa CRR vchádzajú do modelu na zisťovanie regulačného a ekonomického kapitálu pre prevádzkové riziká.

Stratégia a organizácia

V rámci Commerzbank sú témy prevádzkových rizík a Governance interného kontrolného systému (IKS) organizačne a metodicky úzko prepojené. Toto prepojenie prebieha na tom pozadí, že v mnohých prípadoch prevádzkových rizík sú príčiny v súvislosti so zlyhaním kontrolných mechanizmov. Tým účinný interný kontrolný systém prispieva k zníženiu príp. eliminácii prevádzkových rizík. Naopak ponúka systematicky pre prevádzkové riziká možnosť, aby bol interný kontrolný systém orientovaný na riadenie operatívnych rizík. Posilnenie interného kontrolného systému predstavuje podstatný pilier za účelom aktívneho zníženia / eliminácie prevádzkových rizík.

Výbor pre prevádzkové riziká (Group OpRisk Committee) sa zaoberá riadením prevádzkových rizík v koncernu. Na tomto pozadí funguje Výbor pre prevádzkové riziká aj s ohľadom na tieto štandardy ako najvyššie eskalačné a rozhodovacie grémium pod predstavenstvom. Výbor sa zaoberá riadením prevádzkových rizík v jednotlivých jednotkách, štruktúrovanou analýzou tém, ktoré sa dotýkajú

prevádzkových rizík, napríklad stratami ako aj definovaním prípadne nevyhnutných opatrení príp. odporúčaní pre konania.

Stratégia operatívnych rizík Commerzbank je každý rok prehodnocovaná predstavenstvom Commerzbank na základe jej prediskutovania a hlasovania vo výbore Group OpRisk Committee. Táto stratégia popisuje rizikový profil, hraničné piliere požadovanej rizikovej kultúry (vrátane rizikových limitov), riadiaci rámec a opatrenia Commerzbank týkajúce sa operatívnych rizík.

Organizačne je riadenie prevádzkových rizík zaobladené na troch za sebou nasledujúcich úrovniach („tri obranné línie“), ktorých cieľená interakcia je rozhodujúca pre dosiahnutie zadaných strategických cieľov.

Riadenie rizík

Commerzbank aktívne riadi prevádzkové riziká s cieľom systematicky identifikovať profil prevádzkového rizika a koncentrácie rizík a s cieľom definovať, prioritizovať a realizovať opatrenia na znižovanie rizík.

Prevádzkové riziká sa vyznačujú asymetrickým rozdelením škôd, to znamená, že prevažný podiel škôd je spojený s nízkou výškou škôd, kým jednotlivé škody s veľmi nízkou pravdepodobnosťou výskytu môžu spôsobiť rozsiahle škody. Z toho vyplýva nevyhnutnosť limitovať vysoký potenciál škôd a na druhej strane aktívne riadiť pravidelné očakávanie škôd.

Commerzbank pre tento účel vyvinula viacstupňový systém, ktorý integruje definované veličiny na limitovanie ekonomického kapitálu (riziková kapacita) do veličín na operatívne riadenie (chuť podstupovať riziká / tolerancia rizík). Tento systém dopĺňajú pravidlá pre transparentné a vedomé preberanie a schvaľovanie jednotlivých rizík (akceptovanie rizík).

V rámci riadenia prevádzkových rizík sa každoročne hodnotí interný kontrolný systém banky a vykonáva Risk Scenario Assessment. Okrem toho sa priebežne analyzujú škodové udalosti v oblasti prevádzkových rizík a podrobujú sa testovaniu interného kontrolného systému. V prípade škodových udalostí ≥ 1 milión Eur sa realizujú aktivity Lessons-Learned. Rovnako sa vykonáva systematické hodnotenie externých udalostí v oblasti prevádzkových rizík konkurentov.

Commerzbank meria regulačný a ekonomický kapitál pre prevádzkové riziká pomocou Advanced Measurement Approaches (AMA). Rizikové aktíva z prevádzkových rizík boli ku koncu roka 2016 na úrovni 23,9 miliárd Eur (31.12.2015: 21,4 miliárd Eur); ekonomický nevyhnutný kapitál 2,0 miliárd Eur (31.12.2015: 1,8 miliárd Eur).

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad o rizikových aktívach a ekonomicky nevyhnutnom kapitále podľa segmentov:

miliardy €	31.12.2016		31.12.2015	
	Rizikové aktíva	Ekonom. nevyhnutný kapitál	Rizikové aktíva	Ekonom. nevyhnutný kapitál
Súkromní klienti a podnikatelia	7,0	0,6	7,6	0,6
Firemní klienti	11,7	1,0	7,7	0,6
Ostatné a konsolidácia	3,3	0,3	3,9	0,3
Asset & Capital Recovery	1,9	0,2	2,2	0,2
Koncern	23,9	2,0	21,4	1,8

Z incidentov v oblasti prevádzkových rizík vyplynulo ku koncu obchodného roka 2016 zaťaženie vo výške ca 36 mil. Eur (celý rok 2015: 130 mil. Eur). Výsledky boli poznačené škodami v kategóriách „procesy“ a „externé podvody“.

Incidenty v oblasti prevádzkových rizík ¹ mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Interný podvod	1	1
Externý podvod	26	-1
Škody na majetku a systémové výpadky	1	9
Produkty a obchodné praktiky	-21	90
Procesné podvody	29	45
Pracovné pomery	0	-14
Koncern	36	130

¹ Vzniknuté straty a rezervy, pri odpočítaní výnosov a splatení vyplývajúcich z prevádzkových rizík.

Štruktúrované, centrálné a decentrálné výkazníctvo zabezpečuje, aby bolo vedenie banky a segmentov, členovia výboru OpRisk ako aj úrady dohľadu pravidelne, aktuálne a rozsiahlo informované o prevádzkových rizikách. Správy o prevádzkových rizikách sa vyhotovujú za každý mesiac a štvrťrok a sú súčasťou rizikového výkazníctva určeného pre predstavenstvo. Tieto správy obsahujú popis aktuálnych rizík segmentov, dôležité udalosti spojené so stratami, aktuálne analýzy rizík, vývoj kapitálovej potreby ako aj stav začatých opatrení. Prevádzkové riziká pritom tvoria súčasť pravidelného vykazovania rizík, ktoré sa predkladá predstavenstvu a rizikovému výboru Dozornej rady.

Ostatné riziká

Za účelom splnenia druhého piliera Bazilejského rámca sa v rámci Minimálnych požiadaviek na riadenie rizík vyžaduje celostné sledovanie rizík a tým aj zohľadňovanie nekvantifikovateľných rizikových kategórií. Tieto v rámci Commerzbank podliehajú kvalitatívnemu riadiacemu a controllingovému procesu. Mimo oblasti zodpovednosti CRO sú nižšie uvedené riziká.

Právne riziká

Právne riziká spadajú podľa CRR pod prevádzkové riziká. Právne riziká vznikajú pre koncern Commerzbank v prvom rade vtedy, ak nie je možné z právnych dôvodov presadiť nároky banky alebo ak sa presadzujú nároky voči banke, nakoľko neboli dodržané platné právne predpisy alebo ak sa tieto po uzatvorení obchodu zmenili.

Aj poskytovanie bankových a finančných služieb, pri ktorých musia byť dodržiavané ustanovenia bankového dohľadu, môže viesť k právnym rizikám. Toto riziko môže existovať aj vo forme nariadení alebo sankcií, ktoré vydávajú alebo ukladajú úrady, pod ktorých dohľad Commerzbank na celom svete spadá. Právne riziko ďalej existuje pri realizovaných stratách príp. rezervách, ktoré vyplývajú zo žalôb vedených proti Commerzbank (pasívne procesy). Žaloby podávané spoločnosťou Commerzbank (aktívne procesy) spravidla nepredstavujú prevádzkové, ale úverové riziko, takže riziko straty je v tomto prípade kompenzované opravnými položkami. Náklady na právne vymáhanie (súdne náklady a náklady na činnosť advokátov) pri aktívnych procesoch sa však zaraďujú medzi právne riziká.

Organizácia V rámci Commerzbank zodpovedá za riadenie celokoncernového právneho rizika Group Legal.

Všetci právnici pracujúci v rôznych lokalitách v rámci Group Legal, právnici na právnych oddeleniach tuzemských a zahraničných dcérskych spoločností a – ak je to aplikovateľné – právnici v zahraničných pobočkách majú ako manažéri právneho rizika za úlohu identifikovať a riadiť právne riziko v rámci Commerzbank na celom svete a v celom koncerne.

Riadenie rizík Manažéri právneho rizika v koncerne majú za úlohu včas identifikovať právne riziká a z toho vyplývajúce možné straty, nachádzať možnosti riešenia za účelom vyhnutia sa stratám alebo za účelom ich minimalizácie a aktívne sa podieľať na rozhodnutiach týkajúcich sa právnych rizík. V rámci svojich oblastí zodpovednosti musia byť neustále informovaní o všetkých právnych zmenách alebo nových poznatkoch a zároveň musia informovať dotknuté obchodné jednotky o dopadoch na právne riziko ako aj o potrebe konania, ktorá z týchto skutočností vyplýva.

Manažéri právneho rizika sú zodpovední za vytváranie príp. úprav rezerv pre právne riziká a sledujú nové a prebiehajúce súdne spory.

Pri pasívnych procesoch sa rezervy tvoria na základe ocenenia rizika zo strany príslušného manažéra právneho rizika. Riziko očakávanej straty pritom spravidla zodpovedá výške rezervy, ktorá má byť vytvorená. S cieľom odhadnúť očakávanú stratu musí byť po každom významnom úseku v konaní vyhodnotený, akú čiastku by banka musela uhradiť, ak by spor v danom momente ukončila formou zmieru. Pri aktívnych procesoch sa vytvárajú rezervy len na očakávané náklady na súdne poplatky a náklady na činnosť advokáta.

Group Legal raz štvrtročne informuje v správe o právnych rizikách o všetkých podstatných súdnych konaniach a o vývoji právneho rizika. Adresátom tejto správy je manažment banky, interné a externé dozorné orgány ako aj výbor OpRisk.

Aktuálny vývoj Commerzbank AG a jej dcérske spoločnosti sú konfrontované rôznymi súdnymi konaniami, nárokmi a úradnými vyšetrovaniami (právne konania), ktoré sa dotýkajú rozličných tém. Ide napríklad o nesprávne príp. chybné poradenstvo, neúčinné zriadenie zábezpek a /alebo ich využitie, spory týkajúce sa financovania úvermi, vyšetrovanie orgánmi USA, napr. z dôvodu porušenia sankcií, spory o úhrade variabilných zložiek mzdy, prípadné nároky na firemné dôchodkové zabezpečenie, údajne nesprávne účtovanie a bilancovanie, uplatňovanie pohľadávok z daňových skutočností, údajne chýbajúce prospekty v emisných obchodoch ako aj žaloby podané akcionármi a investormi poskytujúcimi finančné zdroje. Pritom môžu zmeny alebo sprísnenia jurisdikcie napr. v oblasti súkromných klientov viesť k ďalším nárokom voči Commerzbank alebo jej dcérskym spoločnostiam. V súdnych konaniach sa uplatňujú predovšetkým nároky na náhradu škody príp. spätná realizácia uzatvorených zmlúv. Ak by boli niektoré alebo viaceré žaloby akceptované, vznikli by sčasti značne vysoké náhrady škody, náklady na likvidáciu alebo iné opatrenia spojené so značnými nákladmi.

Úrady dohľadu a iné úrady v rôznych krajinách, v ktorých pôsobia alebo pôsobili Commerzbank Aktiengesellschaft a jej dcérske spoločnosti, už niekoľko rokov vyšetrojú manipulácie a iné nepravdivosti súvisiace s fixáciou devízových kurzov a devízovými obchodmi vo všeobecnosti. V dôsledku týchto aktivít rozbehli tieto úrady aj kontroly voči Commerzbank Aktiengesellschaft alebo sa na Commerzbank Aktiengesellschaft obrátili so žiadosťami o poskytnutie informácií. Commerzbank Aktiengesellschaft spolupracuje v plnom rozsahu s týmito úradmi a už dlhšie obdobie vedie vlastné šetrenia. Finančné dopady z týchto skutočností nie je možné vylúčiť, presnejšie tvrdenia nie je možné teraz uviesť.

Prokuratúra Frankfurt vedie vyšetrovanie v súvislosti s akciovými obchodmi Commerzbank a bývalej Dresdner Bank po dni rozhodujúcom pre výplatu dividend (tzv. obchody Cum-Ex). Commerzbank v plnom rozsahu spolupracuje s úradmi. Už koncom roka 2015 zadala vypracovanie forenznej analýzy o obchodoch Cum-Ex, ktorá sa ešte stále vykonáva.

V decembri 2016 vydala finančná správa pre Commerzbank pozmenené rozhodnutie týkajúce sa započítania dane z kapitálových výnosov a solidárneho príspevku v rámci tzv. „obchodov Cum-Cum“ za rok 2009. Proti zakázanému započítaniu dane podala Commerzbank odvolanie, o ktorom sa ešte nerozhodlo. Finančná správa súhlasila s návrhom na zastavenie výkonu rozhodnutia.

Niektoré z týchto konaní môžu mať sčasti dopady na dobré meno Commerzbank a jej dcérskych spoločností. Koncern tvorí rezervy pre tieto konania, ak predpokladá záväzky v tejto súvislosti a ak je možné výšku záväzkov dostatočne presne stanoviť. Keďže tieto konania sú spojené so značnými neistotami, nie je možné vylúčiť, že rezervy vytvorené pre právne konania budú po vydaní konečných rozhodnutí čiastočne nedostatočné. V dôsledku týchto skutočností môžu vzniknúť značné dodatočné náklady. To platí pre právne konania, pre ktoré z

pohľadu koncernu nebolo potrebné vytvoriť žiadne rezervy. Aj keď definitívne rozhodnutie týkajúce sa jednotlivých právnych konaní môžu ovplyvniť výsledok a peňažné toky Commerzbank v istom sledovanom období, nemajú z nich vyplývajúce záväzky podľa nášho vyhodnotenia dlhodobý dopad na výnosovú, finančnú a majetkovú situáciu.

Riziká v oblasti Compliance

Commerzbank prepracovala svoje zásady správania (Code of Conduct), ktoré definujú záväzné minimálne štandardy pre podnikateľskú zodpovednosť Commerzbank, zaobchádzanie s klientmi a obchodnými partnermi, správanie medzi zamestnancami a pre každodenný život. Dodržiavanie relevantných zákonov, regulačných zadaní, priemyselných štandardov a interných pravidiel sa pre banku samozrejme stalo významnou súčasťou kultúry rizík.

Riziko, ktoré môže vzniknúť z nedodržiavania podstatných právnych noriem a ustanovení, sa označuje ako riziko v oblasti Compliance. Toto riziko zahŕňa oblasti prania špinavých peňazí, financovania terorizmu, sankcie / embargá, compliance v oblasti cenných papierov ako aj podvody a korupciu.

Commerzbank netoleruje porušenia platných zákonov, pravidiel a predpisov. Banka nerealizuje obchody, ak bude známe alebo existujú dôvody domnievať sa, že obchodné aktivity vedú k nelegálnym úkon, a preto nebude vykonávať obchody s osobami alebo firmami, ktoré sa úmyselne podieľajú na nelegálnych aktivitách alebo konaniach.

Za účelom zamedzenia compliance rizík Commerzbank zaviedla zabezpečovacie systémy a kontroly, ktoré sa dotýkajú obchodných činností, klientov, produktov a procesov. Všetky tieto postupy na dodržiavanie podstatných právnych predpisov a zadaní sa celkovo označujú ako systém na riadenie compliance. Commerzbank sa pri formovaní tohto systému riadi podľa štandardu „Zásady riadnej kontroly systémov na riadenie compliance“ (IDW PS 980), ktoré vydal Inštitút auditorov, a podľa regulačných predpisov platných v krajinách relevantných pre výkon obchodných činností Commerzbank. Za účelom zohľadnenia osobitostí Commerzbank sú z týchto zásad odvodené individuálne štandardy compliance pre Commerzbank.

Podstatným prvkom globálneho riadenia rizík a kultúry rizík v Commerzbank je zásada „Three Lines of Defence“ (troch obranných línií). Podľa tejto zásady nie je obrana proti neželaným rizikám v oblasti compliance obmedzená na spracovávanie compliance funkcie (Group Compliance). Organizačné a kontrolné prvky sú zabudované do troch za sebou uložených úrovní. Commerzbank vytvorila rozsiahlu štruktúru výborov pre otázky Compliance, ktorá zahŕňa grémiá v rámci funkcie Compliance ako aj výbory presahujúce jednotlivé segmenty.

Commerzbank priebežne ďalej rozvíja svoj systém na riadenie Compliance s cieľom splniť si svoju zodpovednosť ako aj stúpajúcu komplexnosť a zvyšujúce sa regulačné požiadavky, a tým dlhodobo zabezpečiť úspech obchodnej činnosti. V tejto súvislosti vytvorilo predstavenstvo program na riadenie zmien v oblasti Compliance, ktorý okrem požiadaviek týkajúcich sa jednotlivých obchodov posilňuje aj kultúru Compliance v rámci Commerzbank.

V marci 2015 uzatvorila Commerzbank zmiery s viacerými úradmi v USA týkajúce sa podstatných porušení sankčných ustanovení USA a zákonov o praní špinavých peňazí. V rámci zmiery s americkými úradmi sa banka zaviazala realizovať ďalšie opatrenia na zlepšenie svojich procesov relevantných pre compliance. Ďalej sa plánuje zavedenie 3-ročného obdobia dobrého správania.

Na základe porovnaní zadala banka zákazku nezávislému monitorovaciemu miestu, ktoré vybral New York State Department of Financial Services (DFS) podľa vlastného uváženia. Predmetom tejto zákazky je rozsiahla previerka štandardov Compliance v Commerzbank podľa zadaní Office of Foreign Assets Control (OFAC), Bank Secrecy Act (BSA) ako aj zákonov Anti Money Laundering (AML), ak sa dotýkajú aktivít pobočky v New Yorku alebo ak ich ovplyvňujú. Banka v plnom rozsahu spolupracuje s monitorovacím miestom, ktorému poskytuje okamžitý prístup k relevantným dátam, podkladom a zamestnancom banky a ktorého prácu čo najviac podporuje. Na pozadí skúseností z iných bánk nie je možné úplne vylúčiť, že v Commerzbank v rámci obdobia dobrého správania a z činnosti monitorovacieho miesta vzniknú ďalšie záťaž.

Riziká súvisiace s dobrým menom banky

Ako riziká súvisiace s dobrým menom banky označujeme nebezpečenstvá strát, klesajúcich výnosov alebo zníženia hodnoty spoločnosti na základe obchodných udalostí, ktoré znižujú dôveru voči spoločnosti Commerzbank na verejnosti alebo v médiách, u zamestnancov alebo klientov, u ratingových agentúr, investorov alebo obchodných partnerov. Dobrému menu spoločnosti sa v dnešnom konkurenčnom prostredí pripisuje stále väčší význam a dobré meno sa definuje najmä v súvislosti s udržateľnými aspektami pri hlavných činnostiach (pôvodné riziká súvisiace s dobrým menom). Ľudia nehodnotia firmy len podľa ich osobných skúseností, ale aj na základe verejného informovania, najmä v médiách. Preto sú riziká súvisiace s dobrým menom banky priamo spojené s komunikačnými rizikami.

Stratégia a organizácia Zásadnou úlohou všetkých zamestnancov a riadiacich pracovníkov je chrániť a posilňovať dobré meno Commerzbank ako podstatnej časti hodnoty firmy. Segmenty a podstatné koncernové spoločnosti sú bezprostredne zodpovedné za riziká súvisiace s dobrým menom banky, ktoré vyplývajú z ich príslušných obchodných činností. Operatívne oblasti spoločnosti, filiálky a dcérske spoločnosti nesú v rámci svojich obchodných činností priamu zodpovednosť za riziká súvisiace s dobrým menom banky, ktoré vznikajú z ich obchodnej činnosti. Riziká súvisiace s dobrým menom banky môžu vyplývať aj z iných druhov rizík a tieto môžu posilňovať. V rámci komunikačného odboru je za riadenie rizík súvisiacich s dobrým menom banky zodpovedné špeciálne oddelenie. Medzi jeho úlohy patrí okrem iného včasné sledovanie, rozoznávanie a informovanie o interných a externých rizikách ohrozujúcich dobré meno banky (funkcia včasného varovania).

Riadenie rizík Riadenie základných rizík súvisiacich s dobrým menom banky zahŕňa povinnosť včas rozoznávať možné ekologické, sociálne a etické riziká a reagovať na ne – a tým eliminovať možné komunikačné riziká alebo úplne zabrániť ich vzniku. Riadenie základných rizík súvisiacich s dobrým menom prebieha na základe kvalitatívneho prístupu. V štruktúrovanom procese sa z kvalitatívneho hľadiska hodnotia obchody, produkty a vzťahy s klientmi z citlivých oblastí na stupnici obsahujúcej päť pólův, v rámci ktorej sa hodnotia ekologické, sociálne a etické riziká. Všetky príslušné rozhodnutia o úveroch sa prijímajú na základe vyhodnotenia rizík súvisiacich s dobrým menom banky, čo môže viesť k odmietnutiu istých obchodov.

Medzi citlivé oblasti, ktoré sa analyzujú v rámci riadenia rizík súvisiacich s dobrým menom, patria napríklad export zbraní ako aj obchody, produkty a vzťahy s klientmi z oblasti energetiky a ťažby surovín. Prístup Commerzbank k týmto témam je rovnaký u všetkých zamestnancov na príslušných pozíciách a vo všetkých smerniciach. Riadenie banky zodpovedné za riadenie rizík súvisiacich s dobrým menom pravidelne sleduje a analyzuje nové ekologické, sociálne a etické riziká a komunikuje ich na príslušné miesta v rámci banky. Riziká súvisiace s dobrým menom, ktoré oddelenie identifikuje, sú uvádzané v štvrtročných správach o nekvantifikovateľných rizikách, ktoré sa predkladajú na rizikový výbor Dozornej rady, ako aj v štvrtročných správach.

Riziká v oblasti IT

IT riziká spadajú pod prevádzkové riziká. Podľa našej definície zahŕňajú riziká pre informácie spracovávané v našich systémoch, s ohľadom na dodržiavanie nasledovných ochranných cieľov IT:

Dôvernoscť: Informácie sú dôverné, ak nie sú prístupné pre neoprávnené osoby, obchodné procesy alebo IT systémy a ak nie je možná ich rekonštrukcia.

Integrita: Informácie majú svoju integritu, ak nie je možné ich neautorizovaná úprava alebo zničenie. Systém spracovávajúci informácie (IT systém) má svoju integritu, ak dokáže vykonávať jemu prislúchajúce funkcie bez akéhokoľvek ohrozenia a bez akýchkoľvek vedomých alebo neautorizovaných manipulácií.

Zrozumiteľnosť: Akcie a techniky používané na informácie sú zrozumiteľné, ak je možné jednoznačné dohľadanie týchto informácií príp. ich pôvodu.

Dostupnosť: Informácie sú dostupné, ak sú používané pre oprávnené osoby, obchodné procesy alebo IT systémy v stanovenom rozsahu len vtedy, keď sú potrebné.

Ochrane a bezpečnosti vlastných informácií a informácií, ktoré nám zverili klienti, ako aj bezpečnosti procesov a systémov spracovávajúcich tieto informácie sa pripisuje v rámci Commerzbank veľký význam. Sú totiž zakotvené ako centrálny prvok našej IT stratégie. Spracovávanie informácií je založené stále viac na informačných technológiách. Naše požiadavky na IT bezpečnosť rovnako tvoria podstatné jadro v riadení informačnej bezpečnosti. Požiadavky na IT bezpečnosť, ktoré sú založené na vyššie uvedených ochranných cieľoch, sú upravené v politikách a pracovných postupoch.

IT riziká sa identifikujú, hodnotia a pravidelne kontrolujú v rámci procesov IT-Governance. Informácie o IT rizikách sa poskytujú v rámci štvrtročných správ o rizikách. Informačná bezpečnosť je ako významný cieľ zakotvený v našom internom kontrolnom systéme.

Okrem toho sa najdôležitejšie IT riziká hodnotia vo forme rizikových scenárov v rámci riadenia prevádzkových rizík a vstupujú do výpočtu RWA banky. Medzi ne patrí riziko výpadku kritických IT, riziko externých útokov na systémy alebo údaje banky (CyberCrime), krádež firemných údajov alebo výpadok dodávateľov a poskytovateľov služieb.

Podľa vysokého významu IT bezpečnosti v Commerzbank sa naďalej rozvíjajú a zlepšujú strategické projekty, o ktorých predstavenstvo pravidelne informuje. Význam ľudského faktora pre bezpečnosť IT a kybernetickú bezpečnosť si banka uvedomuje formou zavádzania dodatočných školiacich akcií, v čom budeme v roku 2017 naďalej pokračovať. Okrem toho sme v roku 2016 spustili rozsiahlu analýzu interného kontrolného systému banky s cieľom zabezpečiť zohľadnenie kybernetických rizík v internom kontrolnom systéme.

Personálne riziká

Personálne riziká patria medzi prevádzkové riziká podľa § 269 ods. 1 Smernice o vybavení bánk vlastným kapitálom. V zmysle interného a na riadenie orientovaného vymedzenia tejto definície pod personálne riziká spadajú nasledovné prvky:

Riziko prispôsobenia: Formou vybraných opatrení interného ako aj externého ďalšieho vzdelávania zabezpečujeme, aby úroveň kvalifikácie našich zamestnancov zodpovedala aktuálnemu stavu vývoja a aby zamestnanci boli schopní plniť svoje úlohy a zodpovednosti.

Riziko motivácie: Prostredníctvom dotazníkov pre zamestnancov – aj v rámci integrácie – je možné včas rozoznať zmeny v lojalnosti zamestnancov a začať realizovať príslušné opatrenia.

Riziko odchodu: Spoločnosť Commerzbank starostlivo zabezpečuje, aby neprítomnosť alebo odchod zamestnancov nevedol k dlhodobému narušeniu prevádzkových postupov. Okrem toho sa pravidelne – kvantitatívne aj kvalitatívne – hodnotí fluktuácia zamestnancov.

Riziko nedostatku zamestnancov: Kvantitatívne a kvalitatívne vybavenie zamestnancami má zabezpečiť, aby boli splnené interné prevádzkové potreby a stratégia Commerzbank.

Zamestnanci predstavujú centrálny zdroj pre činnosť banky. Náš úspech je založený na odborných znalostiach, kompetenciách a schopnostiach ako aj motivácii našich zamestnancov. Na základe systematického riadenia personálnych rizík sa snažíme splniť cieľ spočívajúci vo včasnej identifikácii, hodnotení a riadení rizík, napríklad pri použití vybraných personálnych nástrojov. Realizácia pilotného projektu za účelom systematického strategického personálneho plánovania dodatočne prispieva k tomu, aby bolo riadenie strednodobých a dlhodobých personálnych rizík profesionalizované. Po ukončení pilotných projektov koncom roku 2015 sa od polovice roka 2016 zavádza strategické personálne plánovanie v celej banke.

Celkovo budeme naďalej sledovať situáciu v oblasti personálnych rizík. Existuje riziko, že dôjde k zhoršeniu personálnej situácie v oblasti personálnych rizík, a to v dôsledku plánovaných štrukturálnych zmien v

rámci stratégie Commerzbank 4.0. Už spustené opatrenia v oblasti zmien a organizačné opatrenia majú slúžiť na riešenie personálnych rizík.

² Advanced Persistent Threat (pretrvávajúca pokročilá hrozba) predstavuje osobitnú formu kybernetického útoku. Cieľom APT je zostať podľa možnosti čo najdlhšie neodhalený a pritom po dlhú dobu získavať citlivé informácie (internetová špionáž) alebo inak spôsobovať škody.

Riziká súvisiace s obchodnou stratégiou

Riziká súvisiace s obchodnou stratégiou spočívajú v strednodobom až dlhodobom riziku negatívnych dopadov na dosahovanie strategických cieľov Commerzbank, napríklad vyplývajúcich zo zmien okolitých podmienok alebo nedostatočnej realizácie stratégie koncernu.

Ďalší rozvoj koncernovej stratégie prebieha v rámci štruktúrovaného strategického procesu. Na základe výsledkov tohto procesu sa stanovuje udržateľná obchodná stratégia, v ktorej sú zobrazené podstatné obchodné aktivity a opatrenia na dosiahnutie cieľov. Aby sme zabezpečili správnu realizáciu koncernovej stratégie za účelom splnenia obchodných cieľov, je strategický controlling uskutočňovaný formou pravidelného sledovania kvalitatívnych a kvantitatívnych cieľov v koncerne a v segmentoch.

Zodpovednosť za strategické riadenie spoločnosti má predstavenstvo. Isté rozhodnutia v oblasti obchodnej politiky (kúpa podielov a predaj v hodnote viac ako 1% vlastného imania) podliehajú súhlasu rizikového výboru Dozornej rady. Všetky väčšie investície musí preveriť predstavenstvo.

Vyhlasenie o vylúčení zodpovednosti

Metódy a modely na riadenie rizík, ktoré spoločnosť Commerzbank využíva, zodpovedajú aktuálnemu stavu poznatkov a riadia sa podľa praxe bežnej v bankovníctve. Výsledky zisťované pomocou rizikových modelov sú vhodné na riadenie banky. Konceptie merania podliehajú pravidelnej kontrole zo strany rizikového controllingu ako aj zo strany interného revízneho oddelenia, externých audítorov a nemeckých úradov pre dohľad. Napriek starostlivému vývoju modelov a pravidelnej kontrole nemusia modely úplne zachytiť všetky vplyvy a faktory, ktoré

Model rizika

Pod modelom rizika rozumieme riziko chybných riadiacich rozhodnutí na základe nesprávneho zobrazovania skutočností na základe používaných modelov. Medzi príčinami rozlišujeme model rizika z prekročenia modelových hraní a riziko vyplývajúce z chýb (remeselné chyby pri vývoji / implementácii rizika). Podobne ako pri hlavnom bode celkovej rizikovej stratégie, ktorá spočíva v zabezpečení dostatočnej vybavenosti banky kapitálom, sú s ohľadom na riadenie rizík v stredobode pozornosti modely na hodnotenie schopnosti niesť riziká (potreba kapitálu podľa piliera č. 1 a 2 Bazilejských rámcových pravidiel).

Základné princípy riadenia modelu rizika sú identifikácia a vyhnutie sa modelovému riziku ako aj primerané zohľadňovanie známych modelových rizík (napr. na základe konzervatívnej kalibrácie alebo zohľadňovania modelových rezerv). Neznáme modelové riziká, ktoré preto nie je možné eliminovať, sa akceptujú ako riziko spočívajúce v komplexnosti obchodného modelu Commerzbank. Vo vzťahu ku Governance v rámci riadenia modelového rizika sa stanovujú požiadavky na validáciu modelu a jeho zmeny.

sa v reálnej činnosti vyskytujú, a nemusia zobrazit' ich komplexné správanie, vrátane ich vzájomného pôsobenia. Tieto hranice modelovania rizík platia predovšetkým pre extrémne situácie. Doplnkové stresové testy a analýzy scenárov môžu napríklad preukázať, akým rizikám môže podliehať portfólio v extrémnych situáciách na trhu; analýza všetkých možných scenárov však nie je možná ani pri stresových testoch. Z týchto testov nevyplýva definitívne vyhodnotenie maximálnej straty v prípade extrémnej udalosti.

**Výkaz ziskov a strát spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft
za obdobie od 1. januára do 31. decembra 2016**

Mil. €		2016	2015
Úrokové výnosy z			
a) úverových obchodov a obchodov na peňažnom trhu	7 376		7 963
pri odpočítaní negatívnych úrokov z obchodov na peňažnom trhu	348		-209
	7 028		7 754
b) pevne úročených cenných papierov a pohľadávok voči štátu uvedených v knihe štátneho dlhu	922		706
	7 951		8 460
Úrokové náklady			
Úrokové náklady z bankových obchodov	-3 591		-4 534
pri odpočítaní pozitívnych úrokov z bankových obchodov	286		111
	-3 305		-4 423
		4 646	4 037
Bežné výnosy z			
a) akcií a iných pevne úročených cenných papierov	3		2
b) účastín	61		119
c) podielov na prepojených spoločnostiach	56		212
		120	333
Výnosy zo ziskových spoločností, zmlúv o odvode zisku alebo zmlúv o čiastočnom odvode zisku		265	300
Výnosy z provízií	3 067		3 342
Náklady na provízie	-603		-651
		2 464	2 691
Čistý výnos/náklad z obchodovateľných titulov		-203	-191
z toho: rozpustenie podľa § 340e ods. 4 strana 2 bod 1 nemeckého Obchodného zákonníka	-		216
Ostatné prevádzkové výnosy		451	331
Všeobecné administratívne náklady			
a) Personálne náklady			
aa) Mzdy	-2 591		-2 733
ab) Sociálne odvody a náklady na dôchodkové zabezpečenie a podporu	-581		-367
z toho: dôchodkové zabezpečenie	-193		34
	-3 172		-3 100
b) Iné správne náklady	-2 324		-2 321
		-5 496	-5 421
Odpisy a opravné položky k nehnuteľnému a hnutel'nému majetku		-411	-331
Ostatné prevádzkové náklady		-367	-330
Odpisy a opravné položky k pohľadávkam a istým cenným papierom ako aj prísuný k rezervám v úverových obchodoch		-3 228	-
Výnosy zo zvýšenia hodnôt pohľadávok a istých cenných papierov ako aj z rozpustenia rezerv v úverových obchodoch		-	846
Odpisy a opravné položky k účastinám, podielom na prepojených spoločnostiach ako aj k cenným papierom považovaným za investičný majetok		-	-154
Výnosy zo zvýšenia hodnôt účastín, podielov na prepojených spoločnostiach ako aj k cenným papierom považovaných za investičný majetok		525	-
Náklady na prevzatie strát		-601	-60
Výsledok bežnej hospodárskej spoločnosti		-1 835	2 051
Mimoriadne výnosy	3 867		-
Mimoriadne náklady	-170		-126
Výsledok z mimoriadnych činností		3 697	-126
Dane z príjmov a výnosov	-334		-199
Ostatné dane	-34		-33
		-368	-232
Zisk v roku		1 494	1 693
Príspevky do iných fondov zo zisku		-747	-846
Bilančný zisk		747	847

Súvaha spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft k 31. decembru 2016

Aktíva Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Hotovostná rezerva		
a) prostriedky v pokladni	1 169	1 077
b) vklady v centrálnych bankách	29 452	21 325
z toho: vklady v Nemeckej spolkovej banke	16 212	14 860
	30 621	22 402
Dlhové tituly verejných inštitúcií a zmenky, ktoré sú pripustené na refinancovanie v centrálnych bankách		
a) štátne pokladničné poukážky a neúročené štátne dlhopisy ako aj podobné dlhové tituly verejných inštitúcií	341	3 232
	341	3 232
Pohľadávky voči úverovým inštitúciám		
a) splatné denne	7 612	8 250
b) Ostatné pohľadávky	47 888	79 188
z toho: komunálne úvery	172	175
	55 500	87 438
Pohľadávky voči klientom	189 833	173 730
z toho: zabezpečené záložnými právami (hypotekárne úvery)	46 750	36 035
zabezpečené záložnými právami (lodné hypotéky)	2 481	4 260
komunálne úvery	12 271	7 285
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere		
a) Papiere peňažného trhu	-	25
aa) od verejných vystavovateľov	-	25
	-	25
b) Obligácie a dlhopisy		
ba) od verejných vystavovateľov	25 267	14 639
z toho: voči Nemeckej spolkovej banke	19 512	13 944
bb) od ostatných vystavovateľov	18 335	16 304
z toho: voči Nemeckej spolkovej banke	13 668	13 355
	43 602	30 943
c) Vlastné dlhopisy	744	7
nominálna čiastka: 741 mil. Eur		
	44 346	30 975

Aktíva Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Aktie a ostatné pevne úročené cenné papiere	244	288
Obchodné portfólio	54 455	67 747
Účastiny	452	380
z toho: na úverových inštitúciách	305	305
na finančných spoločnostiach	5	1
Podiely na prepojených spoločnostiach	7 964	8 075
z toho: na úverových inštitúciách	2 844	2 509
na finančných spoločnostiach	297	581
Poručnícky majetok	857	1 131
z toho: poručnícke úvery	422	482
Nehnutelný majetok		
a) Samostatne získané práva duševného vlastníctva a podobné práva a hodnoty	866	721
b) Za odplatu získané koncesie, práva duševného vlastníctva a podobné práva a hodnoty ako aj licencie k týmto právam a hodnotám	291	265
	1 157	986
Hnutelný majetok	534	553
Ostatný majetok	3 333	2 777
Položky časového rozlíšenia		
a) z emisných obchodov a výpožičiek	210	235
b) ostatné položky časového rozlíšenia	281	351
	491	586
Aktívna rozdielová čiastka z majetkového prepočtu	1 422	742
Aktíva spolu	391 550	401 042

Súvaha spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft k 31. decembru 2016

Pasíva Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Závazky voči úverovým inštitúciám		
a) splatné denne	19 489	27 729
b) s dohodnutou dobou splatnosti alebo výpovednou lehotou	55 014	61 944
z toho: vydané hypotekárne záložné listy	322	-
vydané verejné záložné listy na meno	801	-
Vydané lodné záložné listy	39	29
	74 503	89 673
Závazky voči klientom		
a) vklady za účelom sporenia		
aa) s dohodnutou výpovednou lehotou tri mesiace	7 161	6 905
ab) s dohodnutou výpovednou lehotou viac ako tri mesiace	20	47
	7 181	6 952
b) Ostatné záväzky		
ba) splatné denne	133 056	136 447
bb) s dohodnutou dobou splatnosti alebo výpovednou lehotou	70 886	67 297
	203 942	203 744
z toho: vydané hypotekárne záložné listy	3 685	-
vydané verejné záložné listy na meno	7 347	833
Vydané lodné záložné listy	1 067	1 261
	211 123	210 696
Závazky potvrdené listinami		
a) Vydané dlhopisy	30 655	22 053
aa) Lodné záložné listy	10 958	4 158
ab) Verejné záložné listy	3 109	1 073
ac) Lodné záložné listy	10	112
ad) Ostatné dlhopisy	16 578	16 710
b) Ostatné záväzky potvrdené listinou	5 373	4 930
ba) Papiere peňažného trhu	5 329	4 883
bb) Vlastné akcepty a zmenky v obehu	44	47
	36 028	26 983
Obchodné portfólio	28 837	32 183
Poručnícke záväzky	857	1 131
z toho: poručnícke úvery	422	482
Ostatné záväzky	4 190	5 448
Položky časového rozlíšenia		
a) z emisných a pôžičkových obchodov	16	19
b) ostatné položky časového rozlíšenia	499	673
	515	692

Pasíva Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Rezervy		
a) Rezervy na dôchodky a podobné záväzky	49	37
b) Daňové rezervy	529	361
c) Ostatné rezervy	2 424	2 282
	3 002	2 680
Druhoradé záväzky	10 099	9 699
Kapitál spojený s pôžitkovými právami	105	767
z toho: splatné pred uplynutím dvoch rokov	25	662
Fond pre všeobecné bankové riziká	-	-
z toho: osobitné položky podľa § 340 e ods. 4 Obchodného zákonníka	-	-
Vlastné imanie		
a) Upísané imanie		
aa) Základné imanie	1 252	1 252
Vlastné podiely	-	-
(podmienečné imanie 569 mil. €)	1 252	1 252
ab) Vklady tichých spoločníkov	448	491
	1 700	1 743
b) Kapitálová rezerva	17 192	17 192
c) Rezervy zo zisku ¹	2 652	1 308
d) Bilančný zisk	747	847
	22 291	21 090
Pasíva celkom	391 550	401 042
1. Eventuálne záväzky		
a) Prípadné záväzky z odovzdaných vyúčtovaných zmeniek	2	7
b) Záväzky z ručení a zmluvách o ručení	33 442	35 368
	33 444	35 375
2. Ostatné záväzky		
a) Neodvolateľné úverové prísluby	75 554	68 985

¹ okrem iných rezerv zo zisku

Príloha

Všeobecné údaje

(1) Základy účtovníctva

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft má svoje sídlo vo Frankfurte nad Mohanom a je zaregistrovaná v Obchodnom registri na Okresnom súde vo Frankfurte nad Mohanom pod číslom HRB 32000. Ročná závierka spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft k 31. Decembru 2016 bola vypracovaná v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka a Vyhlášky o účtovníctve úverových inštitúcií ako aj pri rešpektovaní ustanovení Zákona o akciových spoločnostiach a Zákona o záložných listoch. Za účelom primeraného zobrazenia univerzálnych bankových činností spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft boli na základe uvedenia informácií „z toho“ pri jednotlivých položkách rešpektované usmernenia pre záložné banky. Na zvýšenie vypovedacej hodnoty ročnej závierky sme doplnili údaje o lodných hypotékach a lodných záložných listoch.

Ročná závierka pozostáva z výkazu ziskov a strát, súvahy ako aj prílohy. Okrem toho bola podľa § 289 nemeckého Obchodného zákonníka vypracovaná správa o stave spoločnosti.

Ak nie je osobitne uvedené inak, sú všetky čiastky uvedené v miliónoch Eur. Vo výkaze ziskov a strát a súvahe sú zobrazené čiastky v hodnote nižšej ako 500 000,00 Eur ako 0 mil. Eur; ak položka dosahuje hodnotu 0,00 Eur, bude označená čiarkou. Vo všetkých ostatných údajoch budú čiastky zaokrúhlené na 0 mil. Eur ako aj položky s nulovým zostatkom označené čiarkou.

V údajoch o záložných listoch sú čiastky uvedené v miliónoch Eur s jedným desatinným miestom. V dôsledku zaokrúhľovania môžu pri súčtoch a percentuálnych údajoch vzniknúť mierne odchýlky.

(2) Metódy pre zostavenie súvahy a metódy oceňovania

Hotovostná rezerva je oceňovaná jej nominálnou výškou. Dlhové tituly verejných inštitúcií sú oceňované ich diskontovanou hodnotou. Pohľadávky voči úverovým inštitúciám a pohľadávky voči zákazníkom sú vykazované v ich nominálnej výške, vytvorené opravné položky boli odpočítané. Rozdiely medzi nadobúdacími nákladmi a nominálnymi čiastkami, ktoré majú úrokový charakter, sú zahrnuté v položkách časového rozlíšenia a po dobu ich splatnosti sú zohľadnené vo výslednom úroku tak, že ovplyvňujú hospodársky výsledok.

Riziká úverových obchodov sú pre všetky pohľadávky zahrnuté do súvahy a obchody nezahrnuté do súvahy vypočítané na úrovni jednotlivých obchodov príp. na základe portfólií pri využití interných parametrov a modelov. Pritom sa rozlišuje medzi významnými a menej významnými operáciami. Riziká týkajúce sa krajín sú pokryté v rámci týchto výpočtov. Výška rizikovej rezervy na jednotlivito sledované riziká

výpadku sa stanovuje podľa rozdielu medzi účtovnou hodnotou pohľadávky a súčasnou hodnotou očakávaných budúcich prijatých platieb vypočítanou na základe metódy diskontovaného cash-flow. Táto hodnota sa určuje na základe očakávaných budúcich prijatých čiastok pri zohľadnení zabezpečenia k týmto pohládkam; opravy paušálnych hodnôt sa zisťujú na základe modelu. Pravidelné rozpustenie rizikovej rezervy, ktoré vyplýva z výšky súčasnej hodnoty, je vo výkaze ziskov a strát vykázané v rámci úrokových výnosov.

Cenné papiere z likvidnej rezervy sa – ak nie sú zobrazené ako oceňovacia jednotka – oceňujú podľa predpisov platných pre obežný majetok pri zohľadnení prísnej zásady najnižšej hodnoty nižšou hodnotou z nadobúdacích nákladov a príslušnou základnou hodnotou. Cenné papiere investičného majetku sa oceňujú podľa miernejšej zásady najnižšej hodnoty.

Účasti a podiely na prepojených spoločnostiach sa oceňujú podľa predpisov platných pre investičný majetok následnými nadobúdacími nákladmi. Pri pravdepodobne trvalom znížení hodnoty sa uplatňujú mimoriadne odpisy. Ak už neexistujú dôvody vedúce k uplatneniu odpisu bude príslušná hodnota pripísaná najviac vo výške nadobúdacích nákladov.

Odpisy a opravné položky sa vykazujú v zostatkovej hodnote a pri zohľadnení zvýšenia hodnoty. Ak ide o obchodné portfóliá, je zostatok vykázaný ako čistý výsledok. V prípade likvidity sa tieto hodnoty vykazujú v položke Odpisy a opravné položky k pohládkam a určité cenné papiere ako aj prísun do rezerv úverových obchodov. V prípade cenných papierov investičného majetku sú náklady vykázané v položke Odpisy a opravné položky k účastinám, podiely na prepojených spoločnostiach a ako cenné papiere investičného majetku.

Derivatívne finančné nástroje sa používajú na zabezpečenie súvahových položiek ako aj na obchodné účely a jednotlivito sa oceňujú v deň rozhodujúci pre zostavenie súvahy. Oceňovacie jednotky sa tvoria pri zapojení derivatívnych zabezpečovacích obchodov podľa ustanovení § 254 nemeckého Obchodného zákonníka. Na bilančné zobrazenie mikro oceňovacích jednotiek z likvidnej rezervy sa používa tzv. preúčtovacia metóda. Realitné a zabezpečovacie obchody v mikro oceňovacích jednotkách pasívnej strany sú vykazované na základe metódy pevného ocenenia. Bilančné zobrazenie jednotiek na ocenenie portfólia sa vykonáva pomocou tzv. zmrazovacej metódy. Interné obchody sa zohľadňujú v rámci tzv. princípu zástupcov.

Obchodné portfólio sa oceňuje príslušnou časovou hodnotou pri odpočítaní rizikovej zrážky podľa § 340e ods. 3 nemeckého Obchodného zákonníka. Táto zodpovedá pri produktoch kótovaných na burze burzovej cene, pri produktoch nekótovaných na burze sa použijú porovnateľné ceny a indikatívne ceny zistené z cenových agentúr alebo iných úverových inštitúcií. Riziková zrážka sa vypočíta na základe odhadovaného rizika a je stanovená tak, aby nebola prekročená očakávaná maximálna strata z príslušných obchodných kníh s

pravdepodobnosťou 99% pri dobe platnosti desať dní. Pritom sa použije doba sledovania v trvaní jedného roka. Hodnota rizika sa vypočíta centrálne pre celé portfólio a bude vykázaná v súvahe v položke obchodných aktív. Ak by mal byť prisun podľa § 340 e ods. 4 Obchodného zákonníka nevyhnutný v sledovanom roku, vykonáva sa na ťarchu čistého výnosu obchodného portfólia a tým zvyšuje hodnotu položky „Fond pre všeobecné bankové riziká.“ Pohľadávky a záväzky z kompenzačných úhrad za deriváty obchodované na burze sa vykazujú v rámci Ostatného majetku a ostatných záväzkov.

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft účtuje pozitívne a negatívne trhové hodnoty ako aj na ne pripadajúce kompenzačné plnenia (zábezpeky hrazené v hotovosti) z derivátov obchodovaných mimo burzy (OTC derivátov) v rámci obchodného portfólia s centrálnymi a necentrálnymi zmluvnými stranami. Predpokladom pre zaúčtovanie obchodov s necentrálnymi zmluvnými stranami je rámcová zmluva s prílohou, ktorá obsahuje vymáhateľné zabezpečenie, a s dennou výmenou hotovostných zábezpek, z ktorých ostáva len nepodstatné úverové a likvidné riziko. V rámci prvého kroka sa vykonáva zúčtovanie pozitívnych aktuálnych hodnôt z derivatívnych finančných nástrojov s negatívnymi aktuálnymi hodnotami. V druhom kroku sa kompenzácie pripadajúce na príslušné aktuálne hodnoty – v záväzkoch voči úverovým inštitúciám – zúčtujú s pozitívnymi aktuálnymi hodnotami z derivatívnych finančných nástrojov. Ďalej sa uhradené zábezpeky – obsiahnuté v pohľadávkach voči úverovým inštitúciám – zúčtovávajú s negatívnymi aktuálnymi hodnotami z derivatívnych finančných nástrojov. Takto vypočítané čiastky z kompenzačných úhrad a príslušných aktuálnych hodnôt sa vykazujú v obchodných aktívach alebo pasívach.

Na oceňovanie príslušných časových hodnôt cenných papierov a derivatívnych finančných nástrojov sa používajú buď kurzy dostupné na trhu (napr. burzové kurzy) alebo hodnotiace modely. Ak nie je možné stanoviť časovú hodnotu, oceňujú sa nadobúdacie náklady podľa § 255 ods. 4 Obchodného zákonníka. Ak sa na oceňovanie použijú finančno-matematické oceňovacie modely, používame podľa možnosti parametre dostupné na trhu (napr. úrokové krivky, volatility, rozpätia) ako aj ďalšie zrážky príp. prírážky za účelom zohľadnenia nákladov na riziká, likviditu, vlastné imanie a správnych nákladov.

Príslušné časové hodnoty derivatívnych finančných nástrojov určuje najmä vývoj hodnoty príslušných základných titulov. Medzi základné tituly derivátov patria najmä akcie, obligácie, devízy, drahé kovy a suroviny ako aj indexy a úrokové sadzby. Okrem toho je časová hodnota ovplyvňovaná do budúca očakávanými výkyvmi hodnôt základných titulov ako aj zostatkovou dobou splatnosti derivátu.

Ke neexistujú trhové ceny zistené z aktívneho trhu, budú príslušné časové hodnoty zistené pomocou rôznych hodnotiacich metód, vrátane hodnotiacich modelov. Zvolené hodnotiace metódy ako aj používané parametre závisí od jednotlivého produktu a zodpovedajú štandardu na trhu.

Príslušné časové hodnoty pre termínové obchody a swapy sa zisťujú na základe metódy časovej hodnoty pri zohľadnení úrokovej krivky príslušnej meny.

Štandardné opcie a digitálne opcie sa hodnotia na základe modelov Black Scholes, kým pre komplexnejšie opcie sa ako hodnotiace metódy využívajú postupy Baum a Monte-Carlo. Pri ostatných štruktúrovaných derivatívnych obchodoch sa takisto využívajú simulácie Monte-Carlo.

V prípade derivátov obchodného portfólia, ktoré nie sú obchodované na burze, je riziko výpadku obchodného partnera zohľadňované tvorbou opravných položiek Credit Valuation Adjustments (CVA) a vlastné riziko výpadku Commerzbank Aktiengesellschaft tvorbou opravných položiek Debit Valuation Adjustments (DVA). Za účelom úpravy ocenení, ktoré sa vzťahujú na refinancovanie (Funding Valuation Adjustments, FVA), sa zohľadňujú náklady na refinancovanie a výnosy z refinancovania nezabezpečených derivátov a zabezpečených derivátov, pri ktorých boli poskytnuté len čiastočné zábezpeky alebo pri ktorých nie je možné použiť zábezpeky na refinancovanie. Pri výpočte FVA zohľadňujeme refinančné riziko Commerzbank Aktiengesellschaft. Na stanovenie výšky príslušnej aktuálnej hodnoty sa používajú trhové údaje CVA, DVA a FVA, ak sú dostupné (napr. Credit-Default-Swap-Spreads). V prípade záväzkov obchodného portfólia sa okrem toho zohľadňuje vlastné úverové riziko na základe časovej hodnoty. Zmeny časovej hodnoty v obchodnom portfóliu sa vykazujú v rámci netto výsledku. Spätné odkúpené vlastné emisie obchodovateľných titulov sa vykazujú v zostatkovej hodnote, ak už neexistuje záväzok.

Penzijné obchody sa vykazujú podľa ustanovení § 340b nemeckého Obchodného zákonníka. Zapožičané cenné papiere sú na základe koncového vlastníctva naďalej vykazované v súvahe spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft, kým vypožičané cenné papiere nie sú v súvahe vykazované. Pohľadávky a záväzky z Repos a Reverse Repos (penzijné obchody s cennými papiermi) s centrálnymi zmluvnými stranami sa vyúčtovávajú a vykazujú.

Hnuteľný majetok sa vyazuje v nadobúdaciach alebo výrobných nákladoch, a v prípade jeho opotrebovania sa hodnota znižuje o plánované odpisy. Príslušné doby používania sa riadia podľa všeobecnej tabuľky odpisov vydanéj finančnou správou. V prípade trvalého zníženia hodnoty sa uplatnia mimoriadne odpisy.

Nadobudnutý nehnuteľný majetok sa aktivuje vo výške príslušných nákladov na vývoj. Drobný hmotný majetok sa vyazuje podľa príslušných lokálnych daňovo-právnych úprav, ktoré boli zjednodušené.

Záväzky sa vykazujú vo výške ich plnenia. Rozdiely medzi splatnou a vyplatenou čiastkou sú uvedené v súvahe ako položky časového rozlíšenia a sú rozpustené pomerne a s vplyvom na hospodársky výsledok. Dlhodobé diskontované záväzky (zero bondy) sa oceňujú ich súčasnou hodnotou.

Penzijné rezervy každý rok stanovujú nezávislí poisťní matematici podľa metódy aktuálnej hodnoty dôchodkového nároku. Parametre na výpočet sú uvedené v texte o rezervách. Majetok na krytie penzijných záväzkov a záväzkov súvisiacich so skrátenou pracovnou dobou starších zamestnancov sa oceňuje príslušnou časovou hodnotou a vyazuje podľa § 246 ods. 2 veta druhá nemeckého Obchodného zákonníka v zostatkových hodnotách vytvorených rezerv. Saldovanie s krycím majetkom sa pre záväzky súvisiace so skrátenou pracovnou dobou starších

zamestnancov vykonáva vo výške zostatkových plnení podľa IDW RS HFA 3. Ak z prepočtu krycieho majetku podľa vytvorených rezervných položiek na dôchodky a skrátenú pracovnú dobu starších zamestnancov vyplynie preplatok, bude vykázaný v položke Aktívny rozdiel z prepočtu majetku. Nevyhnutná čiastka prisunu bude podľa článku 67 ods. 1 Zákona o zavedení nemeckého Obchodného zákonníka vložená najneskôr do 31. 12. 2024.

Rezervy na dane a ostatné rezervy sa vykazujú vo výške ich splnenia, ktorá je podľa rozumného obchodníckeho posúdenia nevyhnutná; rezervy s dobou platnosti viac ako jeden rok sa oceňujú ich súčasnou hodnotou.

Finančné nástroje mimo obchodnej knihy (tzv. bankovej knihy) sa každý rok analyzujú s ohľadom na prebytočné záväzky. Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft na to využíva metódu hotovostnej hodnoty. Z oceňovania nevyplývala potreba vytvoriť rezervu na hroziace straty.

Saldované úroky z derivátov (vrátane negatívnych úrokov z bankovej a obchodnej knihy) sa evidujú podľa zostatku v úrokových výnosoch alebo úrokových nákladoch. V úrokových výnosoch vykazujeme negatívne úroky za aktívne finančné nástroje a v úrokových nákladoch vykazujeme pozitívne úroky pre pasívne finančné nástroje, a to v oboch prípadoch ako odpočítateľné položky.

Commerzbank Aktiengesellschaft zverejňuje každý štvrtrok podľa § 28 Zákona o záložných listoch údaje o hypotekárnych záložných listoch, verejných záložných listoch a lodných záložných listoch na svojej internetovej stránke.

Latentné dane sa tvoria pre všetky dočasné rozdiely medzi účtovnými odhadmi majetku, dlhov a položiek časového rozlíšenia a ich daňovými odhadmi ako aj pre daňové prenosy straty. Pasívne latentné dane z iného daňového oceňovania obchodných pasív, ostatných záväzkov, nehnuteľného majetku a záväzkov voči klientom boli zúčtované s aktívnymi latentnými daňami z daňových rozdielov pri prevencii rizík, obchodnými aktívami, hmotným majetkom, akciami a inými pevne neúročenými cennými papiermi, penzijnými rezervami, ostatnými aktívami a pasívami a prevedenými stratami. Aktívne latentné dane zostávajúce po zaúčtovaní neboli na základe práva výberu podľa § 274 ods. 1 veta druhá Obchodného zákonníka vykázané.

Na oceňovanie latentných daní používa Commerzbank Aktiengesellschaft daňové sadzby platné pre firmy. Daňová sadzba dane z výnosov tuzemského konsolidačného okruhu predstavuje 31,4 % (predchádzajúci rok: 31,2 %). Táto daňová sadzba pozostáva zo sadzby dane z príjmov právnických osôb platnej v Nemecku vo výške 15,0 % plus solidárneho príspevku vo výške 5,5 % a priemernej sadzby živnostenskej dane vo výške 15,6 %. Na oceňovanie latentných daní zahraničných prevádzok sa používajú tam platné daňové sadzby, ktoré siahajú od 12 % do 46 %.

(3) Prepočet cudzích mien

Prepočet cudzích mien na euro sa vykonáva podľa ustanovení § 256a a § 340h nemeckého Obchodného zákonníka. Pritom sú súvahové položky a položky z výkazu ziskov a strát, ktoré sú v cudzích menách ako aj prebiehajúce burzové obchody prepočítané k strednému kurzu platnému v deň rozhodujúci pre zostavenie súvahy, devízové termínové obchody sa prepočítavajú na základe termínového kurzu. Na základe osobitného pokrytia v tej istej mene sa straty a zisky z menového prepočtu

zohľadňujú vo výkaze ziskov a strát. Prepočet závierok našich zahraničných filiállok vyhotovených v cudzích menách na menu, v ktorej prebieha vykazovanie, bude realizovaný k strednému kurzu platnému v deň rozhodujúci pre zostavenie súvahy. Čiastky v cudzích menách v pokladni sa prepočítavajú podľa kurzov platných v deň rozhodujúci pre zostavenie súvahy.

(4) Zmena pri zostavovaní súvahy a oceňovaní

Zmeny vzťahujúce sa na Commerzbank Aktiengesellschaft podľa Zákona o realizácii súvahových smerníc boli vykonané. Tieto zmeny nevedú k zmenám metód na zostavenie súvahy a oceňovanie, ale len k niektorým dodatočným údajom v prílohe.

Podľa pozmeneného § 253 ods. 6 veta tretia Obchodného zákonníka vykazujeme v rámci čiastok, ktorých vyplatenie je zablokované, aj rozdiel medzi priemernou úrokovou sadzbou 10 a 7 rokov na úročenie rezerv na dôchodkové zabezpečenie.

(5) Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft

V máji 2016 bola spoločnosť Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft v plnom rozsahu zlikvidovaná a následne pretransformovaná na servisnú spoločnosť LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH.

Zo spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft boli v momente migrácie predovšetkým prevedené pohľadávky voči klientom vo výške 19,3 miliárd Eur a dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere vo výške 19,8 miliárd Eur. Okrem toho boli prevedené na spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft záložné listy s menovitou hodnotou 20,9 miliárd Eur.

(6) Dodatočná správa

Po ukončení obchodného roka 2016 nevznikli obchodné prípady s osobitným významom.

Vysvetlivky k výkazu ziskov a strát

(7) Výnosy podľa geografických trhov

Mil. €	2016	2015
Európa, vrátane Nemecka	11 220	12 263
Amerika	216	328
Ázia	153	194
Celkom	11 589	12 785

Celková čiastka zahŕňa položky úrokové výnosy, bežné výnosy z akcií a ostatných pevne úročených cenných papierov, účastiny, podiely na prepojených spoločnostiach, výnosy z provízií, čisté výnosy z obchodovateľných titulov a ostatné prevádzkové výnosy z výkazu ziskov a strát.

(8) Honorár audítora

Využili sme právo voľby podľa § 285 bod 17 nemeckého Obchodného zákonníka a honorár audítora sme uverejnili v koncernovej závierke.

(9) Ostatné prevádzkové výnosy a náklady

Ostatné prevádzkové výnosy vo výške 451 miliónov (predchádzajúci rok: 331 mil. EUR) obsahujú najmä rozpustenia rezerv vo výške 232 miliónov Eur (predchádzajúci rok: 179 mil. EUR). V sledovanom roku sme nevykázali výnosy z prepočtu cudzích mien, kým v uplynulom roku boli vo výške 2 mil. EUR. Ostatné prevádzkové náklady vo výške 367 mil. EUR (predchádzajúci rok: 330 mil. EUR) obsahujú prísuný k rezervám na procesné a regresné riziká vo výške 65 mil. EUR (predchádzajúci rok: 102 mil. EUR) ako aj náklad z prepočtu cudzích mien vo výške 14 mil. EUR (predchádzajúci rok: 38 mil. EUR).

(10) Neperiodické výnosy a náklady

Neperiodické výnosy zahŕňajú výnosy z predaja z úbytku hmotného majetku vo výške 18 mil. Eur ako aj dodatočné dobropisy z užívania budov vo výške 4 mil. Eur. Z rozpustenia rôznych rezerv predstavujú neperiodické výnosy vo výške 152 mil. Eur, ktoré sú obsiahnuté v ostatných prevádzkových výnosoch. Na potenciálne riziká z daňových kontrol bol zaznamenaný prísun rezerv v obchodnom roku vo výške 72 mil. Eur. Dodatočne bol zaznamenaný prísun čiastky vo výške 46 mil. Euro do rezerv s ohľadom na spornú zahraničnú pohľadávku na zrážkovú daň. S ohľadom na potenciálne riziko z odpočtu dane z predchádzajúcich rokov bola v obchodnom roku vytvorená rezerva vo výške 40 mil. Eur.

(11) Mimoriadny výsledok

V obchodnom roku vykazujeme mimoriadny výnos vo výške 3 867 mil. Eur z likvidácie spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt. Mimoriadne náklady obsahujú prísuný do rezerv na reštrukturalizáciu vo výške 124 mil. Eur (predchádzajúci rok: 80 mil. Eur) ako aj nevyhnutný prísun do penzijných rezerv podľa čl. 67 ods. 1 veta prvá Úvodného zákona k Obchodnému zákonníku vo výške 46 mil. Eur (predchádzajúci rok: 46 mil. Eur).

(12) Služby súvisiace so správou a sprostredkovaním

Pre tretie osoby boli poskytované nasledovné podstatné služby súvisiace so správou a sprostredkovaním:

- Správa depozitov
- Sprostredkovanie poisťných zmlúv a zmlúv o stavebnom sporení
- Správa majetku
- Správa poručníckeho majetku
- Investičné obchody
- Komisionálne obchody s cennými papiermi
- Realizácia platobného styku
- Sprostredkovanie hypotekárnych úverov

Vysvetlivky k súvahe

(13) Členenie pohľadávok a záväzkov podľa zostatkovej doby splatnosti

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Ostatné pohľadávky voči úverovým inštitúciám	47 888	79 188
so zostatkovou dobou splatnosti		
do troch mesiacov	25 788	37 983
od troch mesiacov do jedného roka	11 087	26 152
od jedného do piatich rokov	10 198	12 718
viac ako päť rokov	815	2 335
Pohľadávky voči klientom	189 833	173 730
s neurčitou dobou splatnosti	17 191	18 327
so zostatkovou dobou splatnosti		
do troch mesiacov	28 126	28 508
od troch mesiacov do jedného roka	19 987	18 449
od jedného do piatich rokov	56 598	49 178
viac ako päť rokov	67 931	59 268

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Záväzky voči úverovým inštitúciám		
s dohodnutou dobou splatnosti alebo výpovednou lehotou	55 014	61 944
so zostatkovou dobou splatnosti		
do troch mesiacov	17 305	21 884
od troch mesiacov do jedného roka	7 428	8 179
od jedného do piatich rokov	19 018	19 431
viac ako päť rokov	11 263	12 450
Sporiace vklady		
s dohodnutou výpovednou lehotou viac ako tri mesiace	20	47
so zostatkovou dobou splatnosti		
viac ako tri mesiace a menej ako jeden rok	20	42
od jedného do piatich rokov	–	5
Ostatné záväzky voči klientom		
s dohodnutou dobou splatnosti alebo výpovednou lehotou	70 886	67 297
so zostatkovou dobou splatnosti		
do troch mesiacov	24 474	28 608
od troch mesiacov do jedného roka	24 659	24 560
od jedného do piatich rokov	8 654	7 240
viac ako päť rokov	13 099	6 889
Ostatné záväzky potvrdené listinou	5 373	4 930
so zostatkovou dobou splatnosti		
do troch mesiacov	2 022	2 891
od troch mesiacov do jedného roka	3 348	2 036
od jedného do piatich rokov	3	3
viac ako päť rokov	–	–

Z vydaných dlhopisov vo výške 30 655 mil. Eur (predchádzajúci rok: 22 053 mil. Eur) je v obchodnom 2017 splatná čiastka vo výške 5 435 mil. Eur.

(14) Aktíva určené na krytie vydaných dlhopisov

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Pohľadávky voči úverovým inštitúciám	1 082	254
Pohľadávky voči klientom	27 904	12 884
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere	4 951	439
Celkom	33 937	13 577

(15) Cenné papiere

K 31. decembru 2016 sú cenné papiere vhodné na obchodovanie na burze členené nasledovne:

Mil. €	Kótované na burze		Nekótované na burze	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere	41 903	29 863	2 443	1 112
Akcie a ostatné nie pevne úročené cenné papiere	–	–	207	266
Účastiny	2	–	–	29
Podiely na prepojených spoločnostiach	2 377	2 380	–	–

Z dlhopisov a ostatných pevne úročených cenných papierov vo výške 44 346 mil. Eur (predchádzajúci rok: 30 975 mil. Eur) sú v obchodnom roku 2017 splatné dlhopisy a pevne úročené cenné papiere vo výške 5 985 mil. Eur.

Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere zahŕňajú aj obligácie zlikvidovanej spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5). Odpisy podľa § 253 ods. 3 veta piata Obchodného zákonníka na základe zmiernenej zásady najnižšej hodnoty vo výške 777 mil. Eur neboli vykonané, nakoľko oprávky hodnôt sú len dočasné.

V obchodnom roku 2016 predala Commerzbank Aktiengesellschaft voľné deriváty z likvidnej rezervy s výnosom 286 mil. Eur. V predchádzajúcom roku sme uzatvorili voľné deriváty z likvidnej rezervy s výnosom 547 mil. Eur.

(16) Obchodné portfólio

Interne stanovené kritériá pre zapojenie finančných nástrojov do obchodného portfólia sa v obchodnom roku nezmenili.

Za účelom čiastočného vyrovnania čistých nákladov obchodného portfólia spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft v celkovej výške

Za naše podiely na prepojenej spoločnosti bol vykonaný odpis vo výške 146 mil. Eur (predchádzajúci rok: 204 mil. Eur), nakoľko sa neplánuje predaj týchto cenných papierov a nakoľko nejde o trvalé zníženie hodnoty.

rozpustila Fond pre všeobecné bankové riziká podľa § 340 ods. 4 veta druhá bod 1 vo výške 216 Eur.

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Obchodné aktíva	54 455	67 747
Derivatívne finančné nástroje	25 083	26 499
Pohľadávky	2 777	1 618
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere	5 978	11 805
Akcie a ostatné pevne úročené cenné papiere	20 677	27 910
Riziková zrážka Value at Risk	-60	-85

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Obchodné pasíva	28 837	32 183
Derivatívne finančné nástroje	23 078	23 805
Závazky	5 759	8 378

(17) Oceňovacie jednotky

Za účelom vyrovnania protichodných zmien hodnôt boli definované mikro oceňovacie jednotky a jednotky na ocenenie portfólia s cieľom zabezpečiť vyplývajúce riziká, pričom sa používa metóda úplného zaúčtovania a metóda zmrazenia.

V rámci úplného zaúčtovania sa efektívna a neefektívna časť protichodnej zmeny obchodov a zabezpečovacích obchodov vykazuje s dopadom na výsledok. Táto metóda sa v zásade používa na cenné papiere z likvidnej rezervy, pre ktoré sa zabezpečuje všeobecné riziko zmeny úrokov. Úrokovovo indukované zmeny hodnôt cenných papierov sa takmer úplne vyrovnávajú príslušnými zabezpečovacími obchodmi. Efektivita oceňovacích jednotiek pre cenné papiere z hotovostnej rezervy sa preukazuje na základe metódy regresnej analýzy prospektívne a retrospektívne. Zostatková doba platnosti týchto oceňovacích jednotiek bola v priemere štyri roky (predchádzajúci rok: štyri roky).

Okrem toho sa oceňovacie jednotky portfólií tvoria pre záväzky voči klientom, ktoré sa v plnej výške vyrovnávajú spojením s obsiahnutými rizikami vyplývajúcimi z akciových kurzov. Meranie efektivity pre oceňovacie jednotky portfólií sa vykonáva na základe dolárovej offsetovej metódy. Tieto oceňovacie jednotky sú splatné denne.

Protichodné zmeny hodnôt základných a zabezpečovacích obchodov sa pri použití metódy zmrazenia zobrazujú bez dopadu na

výsledok. S ohľadom na niektoré vybrané portfóliá likvidnej rezervy sa oceňovacie jednotky po prvýkrát v sledovanom roku tvoria na základe metódy zmrazenia. Pritom sa úrokovovo indukované zmeny hodnôt cenných papierov zabezpečujú takmer úplne, iné než úrokovovo indukované zmeny hodnôt sa vykazujú s dopadom na výsledok. Meranie efektívnosti úrokových rizík sa vykonáva na základe sledovania Value-at-Risk. Zostatková doba platnosti týchto oceňovacích jednotiek bola v priemere šesť rokov (predchádzajúci rok: štyri roky). Efektivita sa preukazuje na základe analýzy úrokovej senzitivity. Zostatková doba platnosti týchto oceňovacích jednotiek bola v priemere jeden rok (predchádzajúci rok: jeden rok).

V prípade mikro oceňovacích jednotiek vytvorených pre vlastné emisie titulov nepatriacich do obchodného portfólia sa meranie efektívnosti vykonáva na základe zjednodušeného testu na základe analýzy senzitivity príp. na základe kvalitatívneho porovnania prvkov pozemkových a zabezpečovacích obchodov. Zostatková doba platnosti týchto oceňovacích jednotiek bola v priemere päť rokov (predchádzajúci rok: päť rokov).

Zmeny hodnôt realitných obchodov, ktoré sa v rámci oceňovacích jednotiek vyrovnávajú protichodným vývojom zabezpečovacích obchodov, zodpovedajú výške zabezpečeného rizika. V nasledujúcej tabuľke sú zobrazené majetkové hodnoty a dlhy zaradené do oceňovacích jednotiek:

Mil. €	Účtovné hodnoty		Nominálne hodnoty		Výška zabezpečeného rizika	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Cenné papiere z hotovostnej rezervy	21 597	25 476	21 007	24 491	-630	-614
Emisie z neobchodovateľného portfólia	71 983	52 740	73 718	53 526	-5 913	-2 425
Závazky voči klientom	6 128	7 604	6 128	7 604	575	-730

(18) Vzťahy voči prepojeným spoločnostiam a podiely

Mil. €	Prepojené spoločnosti		Podiely	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Pohľadávky voči úverovým inštitúciám	9 802	33 247	3 158	10
Pohľadávky voči klientom	10 287	11 818	491	624
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere	217	242	–	1
Obchodné aktíva	782	854	46	53
Závazky voči úverovým inštitúciám	15 924	20 981	7	20
Závazky voči klientom	2 710	3 587	515	978
Zaknihované záväzky	781	647	–	–
Obchodné pasíva	–	–	3	3
Druhoradé záväzky	1 073	1 035	–	–

(19) Poručnícke obchody

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Pohľadávky voči úverovým inštitúciám	7	7
Pohľadávky voči klientom	415	475
Ostatný poručnícky majetok	435	649
Poručnícky majetok	857	1 131
z toho: poručnícke úvery	422	482
Závazky voči úverovým inštitúciám	9	11
Závazky voči klientom	413	471
Ostatné poručnícke záväzky	435	649
Poručnícke záväzky	857	1 131
z toho: poručnícke úvery	422	482

(20) Vývoj investičného majetku

Mil. €	Nehnutelný majetok	Hnutelný majetok	Cenné papiere	Účastiny ¹	Podiely na prepojených spoločnostiach ¹
Nadobúdacie / výrobné náklady 1. 1. 2016	2 019	1 895	864		
Prírastky v obchodnom roku	479	108	27 589		
Úbytky v obchodnom roku	68	165	9 908		
Preúčtovania	5	–4	–437		
Zmeny výmenných kurzov	–11	–10	287		
Nadobúdacie / výrobné náklady k 31.12.2016	2 424	1 824	18 395		
Kumulované odpisy k 1.1.2016²	1 033	1 342	585		
Odpisy v obchodnom roku	306	105	7		
Prírastky	–	–	–		
Úbytky	66	144	9		
Preúčtovania	4	–3	–447		
Zmeny výmenných kurzov	–10	–10	–76		
Kumulované odpisy k 31.12.2016	1 267	1 290	60		
Z toho: odpisy	–	–	1		
Zostatkové účtovné hodnoty k 31.12.2016	1 157	534	18 335	452	7 964

¹ Spoločnosť využila možnosť zhrnutia podľa § 34 ods. 3 Vyhlášky o účtovníctve úverových inštitúcií.² podľa zmeny zákona v roku 2016 (§ 284 ods. 3 bod 3 Obchodného zákonníka).

Z pozemkov a budov v celkovej účtovnej hodnote 179 mil. Eur (predchádzajúci rok: 196 mil. Eur) spoločnosť na vlastné účely využíva objekty vo výške 168 mil. Eur (predchádzajúci rok: 182 mil. Eur). Prevádzkové vybavenie a zariadenie vo výške 355 mil. Eur (predchádzajúci rok: 357 mil. Eur) je obsiahnuté v hnutelnom

majetku. Aktivované náklady na vývoj k 31. 12. 2016 súvisiace so samostatne nadobudnutým nehnuteľným majetkom predstavujú v obchodnom roku 866 mil. Eur (predchádzajúci rok: 721 mil. Eur). Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft nevykonáva prieskum v rámci samostatne nadobudnutého nehnuteľného majetku.

(21) Ostatný majetok

Ostatný majetok vo výške 3 333 mil. Eur (predchádzajúci rok: 2 777 mil. Eur) obsahovali pohľadávky voči daňovým úradom z daní z výnosov vo výške 692 mil. Eur (predchádzajúci rok: 608 mil. Eur), drahé kovy nepatriace do obchodného portfólia vo výške 357 mil. Eur (predchádzajúci rok: 289 mil. Eur), úrokové rozlíšenia

z neobchodovaných derivátov vo výške 340 mil. Eur (predchádzajúci rok: 183 mil. Eur), pohľadávky zo zmlúv o odvode zisku vo výške 265 mil. Eur (predchádzajúci rok: 300 mil. Eur) a pohľadávky z kompenzačných úhrad za burzové termínové obchody vo výške 154 mil. Eur (predchádzajúci rok: 620 mil. Eur).

(22) Druhoradý majetok

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Pohľadávky voči úverovým inštitúciám	55 500	87 438
z toho: druhoradé	623	617
Pohľadávky voči klientom	189 833	173 730
z toho: druhoradé	681	713
Dlhopisy a ostatné pevne úročené cenné papiere	44 346	30 975
a) Obligácie a dlhopisy od ostatných vystavovateľov	43 602	16 304
z toho: druhoradé	7	1
b) Vlastné dlhopisy	744	7
z toho: druhoradé	6	7
Akcie a ostatné pevne úročené cenné papiere	244	288
z toho: druhoradé	-	-
Obchodné aktíva ¹	54 455	67 747
z toho: druhoradé	96	324
Celkom	1 413	1 662

(23) Penzijné obchody

Účtovná hodnota majetku vykázaného v súvahe, ktorý súvisí s penzijnými obchodmi, predstavuje k 31.12.2016 3 937 mil. Eur (predchádzajúci rok: 2 746 mil. Eur).

(24) Objemy v cudzej mene

Celková hodnota majetku v cudzej mene dosiahla k 31. 12. 2016 celkom 112 099 mil. Eur (predchádzajúci rok: 153 751 mil. Eur), k rozhodujúcemu dňu existovali záväzky znejuce na cudziu menu vo výške 75 771 mil. Eur (predchádzajúci rok: 104 119 mil. Eur).

(25) Prevod zábezpek za vlastné záväzky

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Záväzky voči úverovým inštitúciám	41 576	42 686
Záväzky voči klientom	4 434	3 001
Zaknihované záväzky	500	500
Celkom	46 510	46 187

Boli emitované dlhopisy vo výške 955 mil. Eur (predchádzajúci rok: 960 mil. Eur) zabezpečené pohľadávkami, ktoré síce boli právne predané, avšak sú naďalej vo vlastníctve spoločnosti Commerzbank.

(26) Ostatné záväzky

Ostatné záväzky vo výške 4 190 mil. Eur (predchádzajúci rok: 5 448 Eur) obsahujú záväzky z filmových fondov vo výške 1 184 mil. Eur (predchádzajúci rok: 1 334 mil. Eur), záväzky zo zmlúv o odvode zisku vo výške 601 mil. Eur (predchádzajúci rok: 60 mil. Eur), úrokové

rozlíšenia z neobchodovaných derivátov vo výške 260 mil. Eur (predchádzajúci rok: 88 mil. Eur) a záväzky voči daňovým úradom vo výške 163 mil. Eur (predchádzajúci rok: 153 mil. Eur).

(27) Rezervy**a) Rezervy na dôchodkové zabezpečenie**

Rezervy na dôchodkové zabezpečenie sa určujú podľa poistno-matematických zásad pri použití úctovnej úrokovej sadzby 3,89% (predchádzajúci rok: 4,54%) a postupu pri zohľadnení súčasnej hodnoty dôchodkových nárokov na základe tabuliek Heubecka 2005 G. Použitý kalkulačný úrok je založený na informáciách zverejnených Nemeckou spolkovou bankou k 31. decembru 2016. Podľa § 253 ods. 6 veta prvá Obchodného zákonníka sú rezervy na dôchodkové zabezpečenie od roku 2016 úročené priemernou úrokovou sadzbou 10 rokov (31.12.2016: 4,01 %) namiesto siedmich rokov vo výške 3,24 % (predchádzajúci rok: 3,89 %). Rozdiel k 31. decembru 2016 predstavuje 663 mil. Eur a zvyšuje čiastky, ktorých vyplatenie je zablokovávané.

Na dynamiku vymeriavacieho základu príspevkov sa používa sadzba 2,50% ročne (predchádzajúci rok: 2,50% ročne); pre dynamiku dôchodkov sa používa úroková sadzba vo výške 1,60 % ročne (predchádzajúci rok: 1,50 % ročne). Na dynamiku vymeriavacej hranice sa používa sadzba 2,00 % ročne (predchádzajúci rok: 2,00 %

ročne). Deficit v dôsledku penzijných záväzkov nevykávaných v súvahe v zmysle článku 28 ods. 2 Zákona o zavedení nemeckého Obchodného zákonníka predstavuje 12 mil. Eur (predchádzajúci rok: 23 mil. Eur)).

Commerzbank Aktiengesellschaft v rámci uplatnenia práva voľby podľa článku 67 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka v pomernej miere vykonala prísun rozdielovej čiastky, ktorá vznikla na základe pozmeneného oceňovania dôchodkov podľa Zákona o modernizácii bilančných predpisov k 1. 1. 2010, takže ku koncu roka zostávala nedostatočne krytá čiastka vo výške 175 mil. Eur (predchádzajúci rok: 221 mil. Eur). Prísun prostriedkov vykonaný v tomto obchodnom roku je vykázaný v mimoriadnych nákladoch.

Majetok na krytie penzijných záväzkov sa oceňuje príslušnou časovou hodnotou a vykazuje podľa § 246 ods. 2 veta druhá nemeckého Obchodného zákonníka v zostatkových hodnotách vytvorených rezerv. K 31. decembru 2016 platili pred zaúčtovaním nasledovné hodnoty položiek:

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Časová hodnota majetku na krytie	6 411	5 705
Výška plnenia	5 336	5 327

Podľa § 246 ods. 2 veta druhá Obchodného zákonníka sa rovnako zmena hodnoty krycieho majetku zaúčtováva na úrokové efekty z nového ocenenia penzijných záväzkov. Pred zaúčtovaním boli úrokové náklady za vytvorené rezervy z dôchodkov, ktorým zodpovedá krycí majetok na zabezpečenie, na úrovni 110 mil. Eur (predchádzajúci rok:

706 mil. Eur). Výnosy z majetku na krytie boli pred zaúčtovaním vo výške 657 mil. Eur (predchádzajúci rok: 135 mil. Eur). Historické nadobúdacie náklady majetku na krytie záväzkov predstavujú 5 533 mil. Eur (predchádzajúci rok: 5 274 mil. Eur).

Majetok je investovaný predovšetkým do špeciálnych fondov, ktoré svoje prostriedky investujú najmä do pevne úročených cenných papierov, akcií a derivátov.

b) Ostatné rezervy

Ostatné rezervy zahŕňajú predovšetkým rezervy na procesné a regresné riziká. Okrem toho sú v rezervách obsiahnuté aj rezervy na skutočnosti vyplývajúce z personálnej oblasti, vrátane rezerv na reštrukturalizáciu, čiastočné pracovné pomery pred odchodom do dôchodku a predčasné dôchodky. Rezervy na reštrukturalizáciu určené na plánované úpravy personálnych kapacít boli vo výške 387 mil. Euro (predchádzajúci rok: 364 mil. Eur). Majetok na krytie určený na zabezpečenie záväzkov z predčasného dôchodku vo výške 149 Mil.

Euro (predchádzajúci rok: 196 mil. Eur) bol zúčtovaný s vytvorenou čiastkou plnenia vo výške 25 mil. Eur (predchádzajúci rok: 53 mil. Eur). Pred zúčtovaním boli úrokové náklady na vytvorené rezervy na predčasný dôchodok vo výške 2 mil. Eur (predchádzajúci rok: 5 mil. Eur), ktorým zodpovedá majetok na krytie. Náklady na majetok na krytie boli pred zúčtovaním vo výške 1 mil. Eur, pričom v predchádzajúcom roku sme vykázali výnosy z majetku na krytie pred zúčtovaním vo výške 3 mil. Eur. Historické nadobúdacie náklady na majetok na predčasné dôchodky boli vo výške 143 mil. Eur (predchádzajúci rok: 195 mil. Eur). Náklady z úročenia ostatných rezerv predstavujú za obchodný rok 29 mil. Eur (predchádzajúci rok: 45 mil. Eur) a podľa § 277 ods. 5 Obchodného zákonníka sú začlenené do úrokových nákladov.

(28) Druhoradé záväzky

Druhoradé záväzky vo výške 10 099 mil. Eur (predchádzajúci rok: 9 699 mil. Eur) je možné v prípade platobnej neschopnosti alebo likvidácie splatiť až po uspokojení všetkých nie druhoradých veriteľov. Do tohto momentu neplatí povinnosť realizovať splátky alebo nároky na úhradu úrokov.

Záväzky z dlhopisov predstavujú druhoradé záväzky vystavovateľa, ktoré budú uspokojené spolu so všetkými ostatnými druhoradými záväzkami vystavovateľa. Vypovedanie dlhopisov zo strany ich

vlastníka je vylúčené. Pritom platia podmienky pre druhoradé záväzky. Transformácia na kapitál alebo inú formu dlhu nie je zmluvne zakotvená.

V obchodnom roku predstavujú úrokové náklady na druhoradé záväzky 598 mil. Eur (predchádzajúci rok: 578 mil. Eur). Nasledovne prijaté prostriedky presahujú k 31. decembru 2016 10% celkovej výšky tejto položky:

Identifikačné číslo	Mena	Mil. €	Úroková sadzba v %	Splatnosť
DE000CB83CE3	EUR	1 254	6,38	22.3.2019
DE000CB83CF0	EUR	1 250	7,75	16.3.2021

(29) Kapitál spojený s pôžičkovými právami

Podľa podmienok platných pre pôžičkové listy je využívanie nárokov na úroky a splatenie pôžičkových práv úzko spojené s hospodárskym výsledkom banky (a nie s prípadnou výplatou dividend). V prípade platobnej neschopnosti sú pohľadávky z pôžičkových práv podriadené

všetkým nepodriadeným veriteľom, avšak sú prednostné voči akcionárom. Kapitál spojený s pôžičkovými právami obsahuje ku koncu obchodného roka 2016:

Identifikačné číslo	Mena	Mil. €	Úroková sadzba v %	Koniec splatnosti 31.12.
Pôžičkový list na majiteľa WKN AoD4TQ9	EUR	50	4,7	2020
Pôžičkový list na majiteľa WKN AoHGNA3	EUR	30	4,7	2020
Pôžičkový list na meno WKN 901008000A	EUR	10	5,38	2017
Pôžičkový list na meno WKN 901008000B	EUR	10	5,38	2017
Pôžičkový list na meno WKN 901008100	EUR	5	5,37	2017
Celkom		105		

(30) Vlastné imanie

€	31.12.2016	31.12.2015
Vlastné imanie	22 291 209 085,61	21 090 187 238,43
a) Upísané imanie	1 700 742 634,00	1 743 742 634,00
Základné imanie	1 252 357 634,00	1 252 357 634,00
Vklady tichých spoločníkov	448 385 000,00	491 385 000,00
b) Kapitálová rezerva	17 191 685 851,77	17 191 685 851,77
c) Rezervy zo zisku	2 651 533 912,85	1 308 081 435,32
d) Bilančný zisk	747 246 686,99	846 677 317,34

a) Upísané imanie

Základné imanie spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft vo výške 1 252 357 634,00 Eur bolo k 31. decembru 2016 rozdelené na 1 252 357 634 kusových akcií bez nominálnej hodnoty (kalkulačná hodnota akcie 1,00 Eur).

Ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy boli tiché vklady spoločnosti HT1 Funding GmbH vo výške 415 885 000 Eur a ostatné tiché vklady vo výške 75 500 000 Eur. V obchodnom roku boli splatené tiché vklady vo výške 43 000 000,00 Eur.

b) Kapitálová rezerva

V kapitálovej rezerve sa vykazujú ážia z vydania akcií spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Okrem toho sa zohľadňujú doplatky z vydania zameniteľných a opčných práv na získanie podielov

spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Kapitálová rezerva k 31. decembru 2016 bola nezmenená na úrovni 17 191 685 851,77 Eur.

c) Rezervy zo zisku

€	
Stav k 31.12.2015	1 308 081 435,32
Prísun do iných rezerv zo zisku	1 343 452 477,53
z toho: prísun z bilančného zisku predchádzajúceho roka	596 205 790,54
Stav k 31.12.2016	2 651 533 912,85

Rezervy zo zisku spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft pozostávajú z iných rezerv zo zisku.

Akcionárom bola na riadnom Valnom zhromaždení dňa 3. mája 2017 predložený návrh na odvedenie bilančného zisku z roku 2016 do rezervy zo zisku.

(31) Povolené imanie

Rok prijatia uznesenia	Pôvodný povolený kapitál mil. €	Zostávajúci povolený kapitál €	Obmedzená platnosť do	Podľa stanov
2015	569 253 470	569 253 470	29.4.2020	§ 4 ods. 3
Stav k 31.12.2015	569 253 470	569 253 470		
Stav k 31.12.2016	569 253 470	569 253 470		

Podmienky pre zvýšenie imania z povoleného kapitálu vyplývajú pre jednotlivé druhy kapitálov k 31. decembru 2016 zo Stanov spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft v znení k 24. máju 2016.

Predstavenstvo je oprávnené navýšiť základné imanie spoločnosti do 29. apríla 2020 so súhlasom Dozornej rady vydaním nových kusových akcií oproti hotovostným alebo vecným vkladom, a to jednorazovo alebo opakovane, najviac o 569 253 470,00 Eur (povolený kapitál 2015 podľa § 4 ods. 3 Stanov). Pritom musí byť akcionárom udelené právo na odber; zákonné právo na odber môže byť udelené aj tak, že nové akcie prevezme úverová inštitúcia alebo konzorcium úverových inštitúcií alebo rovnocenné inštitúcie podľa § 186 ods. 5 veta prvá Zákona o akciových spoločnostiach, so záväzkom, že ich ponúknu na odber akcionárom spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Predstavenstvo je však oprávnené vylúčiť právo na odber so súhlasom Dozornej rady v nasledovných prípadoch:

- s cieľom vyňať maximálne čiastky z práva na odber;
- v rozsahu, v akom je to potrebné, udeliť majiteľom zameniteľných alebo opčných práv, ktoré vydala alebo vydá spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft alebo priame alebo nepriame väčšinové účastinné spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft (koncernové spoločnosti v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach), aké by im prislúchalo po využití práva na zámenu alebo opciu alebo po splnení príslušnej povinnosti na zámenu alebo opciu;
- s cieľom vydať zamestnanecké akcie zamestnancom spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft a priamych alebo nepriamych väčšinových účastinných spoločností Commerzbank Aktiengesellschaft (koncernové spoločnosti v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach);
- s cieľom zvýšiť základné imanie oproti vecným vkladom;
- pri zvyšovaní imania formou hotovostných vkladov, ak emisná cena nových akcií v čase stanovenia nie je podstatne nižšia než burzová cena za akcie spoločnosti s rovnakou štruktúrou. Akcie vydané pri vylúčení práva na odber podľa § 203 ods. 1, § 186 ods. 3 veta štvrtá Zákona o akciových spoločnostiach a na základe tohto obmedzenia nesmú presiahnuť celkovo 10% základného imania spoločnosti v čase účinnosti – alebo ak je táto hodnota nižšia – v čase uplatnenia príslušného obmedzenia. Maximálna hranica 10% základného

imania sa znižuje o pomernú čiastku základného imania, ktorá pripadá na tie vlastné akcie spoločnosti, ktoré budú predané počas platnosti povoleného kapitálu 2015 pri vylúčení práva akcionárov na odber podľa § 71 ods. 1 bod 8 veta 5, § 186 ods. 3 veta štvrtá Zákona o akciových spoločnostiach. Maximálna hranica sa ďalej znižuje o pomernú čiastku základného imania, ktorá pripadá na tie akcie, ktoré budú vydané za účelom uplatnenia opčných a zameniteľných dlhopisov s právom na opciu a zámenu alebo s povinnosťou na využitie opcie alebo zámenu, ak budú tieto dlhopisy vydané počas platnosti povoleného kapitálu 2015 pri vylúčení práva na odber pri uplatnení § 186 ods. 3 veta 4 Zákona o akciových spoločnostiach.

Pomerná čiastka základného imania pripadajúca na akcie, ktoré sa pri vylúčení odberového práva akcionárov vydávajú oproti hotovostným alebo vecným vkladom, nesmie celkom prekročiť 20% základného imania existujúceho v momente konania Valného zhromaždenia. Na túto čiastku musia byť započítané akcie, ktoré boli vydané alebo predané počas platnosti oprávnenia alebo iného oprávnenia pri vylúčení odberového práva, alebo na ktoré sa vzťahujú finančné nástroje s právami alebo povinnosťami na zmenu alebo opcie, ktoré boli vydané počas platnosti oprávnenia alebo iného oprávnenia pri vylúčení odberového práva akcionárov. Ak budú akcie pri vylúčení odberového práva akcionárov vydané členom predstavenstva, členom vedenia alebo zamestnancom spoločnosti alebo jej koncernových spoločností v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach oproti hotovostným alebo vecným vkladom, nesmie na ne pripadajúca pomerná čiastka zo základného imania okrem toho presiahnuť 5% základného imania existujúceho v momente konania Valného zhromaždenia. Na túto čiastku musia byť započítané akcie, ktoré boli vydané alebo predané počas platnosti oprávnenia alebo iného oprávnenia pri vylúčení odberového práva členom predstavenstva, členom vedenia alebo zamestnancom spoločnosti alebo jej koncernových spoločností v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach.

Predstavenstvo je oprávnené definovať ďalšie podrobnosti zvýšenia základného imania a jeho realizácie.

€	Zostávajúci povolený kapitál 31.12.2015	Prísun v obchodnom roku	Spotreba v obchodnom roku	Úbytok v obchodnom roku	Zostávajúci povolený kapitál 31.12.2016
Celkom	569 253 470	-	-	-	569 253 470

(32) Podmienečné imanie

€	Podmienečný kapitál 31.12.2014	Prísun v obchodnom roku	Spotreba v obchodnom roku	Úbytok v obchodnom roku	z toho:		
					Podmienečný kapitál ¹ 31.12.2014	obsadené podmienečné imanie	ešte k dispozícii
Celkom	569 253 470	-	-	-	569 253 470	-	569 253 470

Základné imanie spoločnosti bolo na základe uznesenia Valného zhromaždenia z 30. apríla 2015 podmienečne zvýšené o najviac 569 253 470,00 Eur, rozdelené na najviac 569 253 470 kusových akcií znejúcich na majiteľa (podmienečné imanie 2015 podľa § 4 ods. 4 Stanov). Podmienečné zvýšenie imania bude vykonané len v rozsahu, v akom vlastníci príp. veritelia zameniteľných dlhopisov alebo opčných listov z opčných dlhopisov, ktoré vydala Commerzbank Aktiengesellschaft alebo spoločnosti priamo alebo nepriamo sa podieľajúce na spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft (koncernové spoločnosti v zmysle § 18 ods. 1 Zákona o akciových spoločnostiach) na základe uznesenia Valného zhromaždenia o oprávnení zo dňa 30. apríla 2015 (oprávnenie na rok 2015) do 29. apríla 2020, uplatnia svoje práva na zámenu alebo opčné práva alebo

spĺnia svoje príslušné povinnosti na výmenu alebo opcii a nezvolia iné formy plnenia. Vydávanie nových akcií bude realizované za ceny za opcie a zámenu, ktoré boli stanovené na základe oprávnenia na rok 2015. Nové akcie sa podieľajú na zisku od začiatku obchodného roka, v ktorom vzniknú po uplatnení práv na zámenu alebo opcie príp. splnení príslušných povinností spojených so zamenou alebo opciami; ak je to právne prípustné, môže predstavenstvo so súhlasom Dozornej rady stanoviť účasť nových akcií na zisku inak ako je uvedené v § 60 ods. 2 Zákona o akciových spoločnostiach, na základe čoho by sa akcie podieľali na zisku aj za uplynulý obchodný rok.

Predstavenstvo je oprávnené definovať ďalšie podrobnosti zvýšenia základného imania a jeho realizácie.

(33) Čiastky, ktorých vyplatenie je zablokované

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené čiastky, ktorých výplata je k 31. 12. 2016 zablokovaná.

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Aktivovaný nadobudnutý nehnuteľný investičný majetok	866	721
Rozdiel medzi aktiváciou majetku na krytie a príslušnou časovou hodnotou	864	431
Rozdiel medzi priemernou úrokovou sadzbou 10 a 7 rokov na úročenie rezerv na dôchodkové zabezpečenie ¹	663	n.r.
Zablokovaná čiastka	2 393	1 152

¹ podľa zmeny zákona z roka 2016 (§ 253 ods. 6 veta tretia Obchodného zákonníka).

(34) Významné podiely spojené s hlasovacími právami

Banke boli k 31. 12. 2016 doručené nasledovné oznámenia podľa § 21 ods. 1 Zákona o obchodovaní s cennými papiermi:

Oznamovateľ	Miesto	Celkom ¹ %	Hlásenie zo dňa
Spolková republika Nemecko	Berlín	15,60	4.6.2013
BlackRock Inc.	Wilmington, Delaware, USA	4,71	10.8.2016
Deutsche Bank Aktiengesellschaft	Frankfurt	3,44	10.6.2016
The Capital Group Companies, Inc.	Los Angeles	3,25	25.8.2016

¹ priame a nepriame podiely spojené s hlasovacími právami.

(35) Vlastné akcie

Valné zhromaždenie poverilo spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft dňa 30. apríla 2015 podľa § 71 ods. 1 bod 7 Zákona o akciových spoločnostiach za účelom obchodovania s cennými papiermi na kúpu a predaj vlastných akcií. Toto oprávnenie platí do 29. apríla 2020. Počet akcií, ktoré majú byť za týmto účelom nadobudnuté, nesmie na konci dňa presiahnuť 5% základného imania spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Spoločne s vlastnými akciami nadobudnutými z iných dôvodov, ktoré spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft vlastní alebo ktoré jej prislúchajú podľa § 71d nasl. Zákona o akciových spoločnostiach, nesmie počet akcií nadobudnutých na základe tohto poverenia v žiadnom momente presiahnuť 10% základného imania spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Najnižšia cena, za ktorú je možné nadobudnúť vlastnú akciu, nesmie tri burzové dni pred dňom kúpy byť nižšia o viac ako 10% než stredná

hodnota akciových kurzov (konečné akciové ceny akcie Commerzbank pri obchodovaní XETRA príp. v porovnateľnom nástupníckom systéme na Burze cenných papierov vo Frankfurt nad Mohanom). Najvyššia cena, za ktorú je možné kúpiť vlastnú akciu, nesmie túto hodnotu presiahnuť o viac ako 10% (bez vedľajších nadobúdacích nákladov).

V sledovanom roku spoločnosť nekúpila vlastné akcie a k rozhodujúcemu dňu neboli v majetku spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft žiadne vlastné akcie. Klienti založili 4 550 953 kusov akcií (predchádzajúci rok: 3 831 424 kusov).

Banka sa voči Fondu na stabilizáciu finančného trhu, ktorý zastupuje Úrad pre stabilizáciu finančného trhu, zaviazala, že sama ani cez prepojené spoločnosti neodkúpi akcie ani ostatné súčasti vlastných prostriedkov banky určených na ručenie (s výnimkou § 71 ods. 1 bod 2, 4 (nákupná komisia), bod 7 alebo 8 Zákona o akciových spoločnostiach.

Ostatné vysvetlivky

(36) Mimosúvahové transakcie

a) Eventuálne záväzky

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Eventuálne záväzky z odovzdaných vyúčtovaných zmeniek	2	7
Záväzky zo záruk a zmlúv o ručení ¹	33 442	35 368
Záruky za úvery	25 780	25 871
Ostatné záruky	4 989	6 648
Akreditívy	2 673	2 849
Spolu	33 444	35 375

¹ viď aj bod 36 d) prehlásení materskej spoločnosti.

Záväzky zo záruk a zmlúv o ručení predstavujú v podstate bankový obchod s klientmi, z ktorého sa dosahujú výnosy z provízií. Riziko pre spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft spočíva vo využití zmluvných záväzkov na základe zhoršenia bonity dlžníka. Riziká súvisiace s bonitou sú v súvahe zohľadnené vo forme rezerv.

Vyhodnotenie rizika súvisiaceho s využitím eventuálnych záväzkov bude vykonané na základe parametrov riadenia úverového rizika, ktoré sa využívajú v súlade so Smernicou o kapitálovej primeranosti úverových inštitúcií. Tieto zodpovedajú Nariadeniu EU č. 575/2013 o presadení bankových úprav Bazilej 3 na európskej úrovni.

b) Ostatné záväzky

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Neodvolateľné úverové prísluby	75 554	68 985
Účtovné úvery poskytnuté klientom	72 917	65 906
Účtovné úvery poskytnuté úverovým inštitúciám	1 235	1 192
Záruky / avalové úvery / akreditívy	1 402	1 887

Neodvolateľné úverové prísluby tvoria súčasť úverového obchodu spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft a nie sú vykazované v súvahe. Riziká môžu vyplývať zo zhoršenia bonity klienta, pre ktoré bola vytvorená príslušná rezerva v súvahe.

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft prostredníctvom účelových spoločností potvrdzuje listinami vlastné pohľadávky ako aj pohľadávky klientov. Tieto transakcie slúžia okrem iného na obstaranie likvidity alebo rozšírenie možností refinancovania pre klientov alebo Commerzbank Aktiengesellschaft.

Likvidita / záložné línie poskytnuté týmto účelovým spoločnostiam sú takisto vykázané v rámci neodvolateľných úverových príslubov. Likvidita / záložné línie môžu byť využité, ak dôjde k zvýšeniu rizík vyplývajúcich z príslušných finančných nástrojov a ak cenné papiere nebudú umiestnené podľa plánu na finančnom trhu.

c) Výpožičky cenných papierov

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft realizuje obchody súvisiace s výpožičkami cenných papierov s cieľom zabezpečiť dodaciu schopnosť obchodu s cenným papierom ako aj vypožičať existujúce obchodovateľné položky za poplatok. Pritom sa cenné papiere, ktoré si vypožičala naša spoločnosť nevykazujú v súvahe, avšak tie cenné papiere, ktoré sme vypožičali iným subjektom, budú na základe ich konečného užívania naďalej vykazované v súvahe. Riziká vyplývajúce z týchto obchodov spočívajú vo vyrovnaní týchto obchodov. Pritom je možné definovať rozdiel medzi príslušnou časovou hodnotou cenných papierov a získaných príp. poskytnutých zábezpek. Výhody pre

spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft vyplývajú z dodatočných výnosov zo vypožičaných cenných papierov. Ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy naša spoločnosť vypožičala cenné papiere s časovou hodnotou 11 279 mil. Eur (predchádzajúci rok: 19 002 mil. Eur), pričom časová hodnota cenných papierov, ktoré sme si vypožičali, predstavovala 32 690 mil. Eur (predchádzajúci rok: 47 493 mil. Eur). V rámci týchto obchodov existovali záruky za vypožičané cenné papiere vo výške 12 198 mil. Eur (predchádzajúci rok: 20 015 mil. Eur) a za vypožičané papiere vo výške 27 033 mil. Eur (predchádzajúci rok: 49 644 mil. Eur).

d) Ostatné finančné záväzky

V rámci zmlúv o operačnom lízingu, v ktorých vystupuje spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft ako lízingový nájomca, konečným vlastníkom ostáva prenajímateľ, takže predmet lízingu nie je vykazovaný v súvahe spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Záväzky spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft z operatívneho lízingu sa vzťahujú najmä na budovy a prevádzkové zariadenie. Existujúce záväzky z nájomných a lízingových zmlúv predstavujú k 31. decembru 2016 pre nasledujúce roky celkovo 2 309 mil. Eur (predchádzajúci rok: 2 370 mil. Eur); z toho voči prepojeným spoločnostiam 229 mil. Eur (predchádzajúci rok: 854 mil. Eur).

Záväzky na vklady za akcie, podiely na spoločnostiach s ručením obmedzeným a ostatné podiely predstavujú k rozhodujúceho dňa 38 mil. Eur (predchádzajúci rok: 39 mil. Eur).

Podľa § 5 ods. 10 Štatútu fondu pre zabezpečenie vkladov sme sa zaviazali, že Spolkové združenie nemeckých bánk (Bundesverband deutscher Banken e.V.) oslobodíme od prípadných strát, ktoré vzniknú v dôsledku opatrení vykonávaných v prospech úverových inštitúcií nachádzajúcich sa v našom väčšinovom vlastníctve.

V ostatných finančných záväzkoch je zahrnutý aj neodvolateľný platobný záväzok, ktorý poskytol Spolkový úrad pre stabilizáciu finančného trhu po schválení žiadosti banky o poskytnutie zabezpečenia za účelom čiastočnej úhrady bankového poplatku.

Pre záväzky na termínových burzách a klíringových miestach boli ako zábezpeka uložené cenné papiere s účtovnou hodnotou 8 871 mil. Euro (predchádzajúci rok: 6 726 mil. Eur).

Spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft sa voči poľskému dohľadu (Polish Financial Supervision Authority) zaviazala, že svoje prepojené spoločnosti mBank S.A., Varšava, a mBank Hipoteczny S.A., Varšava, vybaví likviditou a kapitálom, aby tieto mohli kedykoľvek splniť svoje finančné záväzky.

S ohľadom na dcérske spoločnosti, ktoré sú uvedené nižšie a ktoré sú zapojené do koncernovej závierky, spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft, bez ohľadu na politické riziká, zabezpečí, aby tieto spoločnosti plnili svoje zmluvné záväzky (prehlásenie materskej spoločnosti).

Názov	Sídlo
comdirect bank Aktiengesellschaft	Quickborn
Commerzbank (Eurasija) SAO	Moskva
Commerzbank Brasil S.A. - Banco Múltiplo	São Paulo
Commerzbank Inlandsbanken Holding GmbH	Frankfurt nad Mohanom
Commerzbank Finance & Covered Bond S.A. (predtým: Erste Europäische Pfandbrief- und Kommunalbank Aktiengesellschaft v Luxemburgu) ³	Luxemburg
CommerzTrust GmbH	Frankfurt nad Mohanom
Commerz Markets LLC	New York
LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH (ehemals: Hypothekenbank Frankfurt AG)	Eschborn

³ Patronátne prehlásenie sa končí po realizácii predaja spoločnosti Commerzbank International S.A. Splnenie tejto odkladacej podmienky bude oznámené s cieľom rozšírenia v celej Európe.

(37) Termínové obchody

V spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft sú termínové obchody k 31. decembru 2016 rozdelené nasledovne:

Mil. €	Nominálne hodnoty	Príslušná časová hodnota	
		pozitívna	negatívna
Termínové obchody závislé od cudzích mien			
Produkty OTC	651 317	15 113	18 505
Devízové hotovostné a termínové obchody	311 894	4 731	5 911
Úrokové menové swapy	285 296	9 033	11 358
Devízové opcie - nákupy	23 443	1 317	-
Devízové opcie – predaje	29 180	-	1 168
Ostatné devízové kontrakty	1 504	32	68
Produkty obchodované na burze	1 087	-	-
Devízové futuritné kontrakty	141	-	-
Devízové opcie	946	-	-
Celkom	652 404	15 113	18 505
z toho: obchodné portfólio	648 546	14 885	17 868
Termínové obchody závislé od úrokov			
Produkty OTC	2 706 287	105 001	103 207
Forward Rate Agreements	395 327	41	35
Úrokové swapy	2 018 375	87 929	88 516
Úrokové opcie - nákupy	32 528	1 077	-
Úrokové opcie – predaje	38 414	-	1 107
Ostatné úrokové kontrakty	221 643	15 954	13 549
Produkty obchodované na burze	174 775	-	-
Úrokové futuritné kontrakty	159 914	-	-
Úrokové opcie	14 861	-	-
Celkom	2 881 062	105 001	103 207
z toho: obchodné portfólio	2 858 880	102 581	101 371
Ostatné termínové obchody			
Produkty OTC	152 289	3 954	4 943
Štruktúrované akciové / indexové produkty	32 990	666	854
Akciové opcie - nákupy	17 353	1 033	-
Akciové opcie – predaje	32 266	-	1 262
Úverové deriváty	61 867	1 493	2 219
Obchody s drahými kovmi	2 653	93	119
Ostatné obchody	5 160	669	489
Produkty obchodované na burze	79 361	-	-
Akciové futuritné kontrakty	15 205	-	-
Akciové opcie	57 606	-	-
Ostatné futuritné kontrakty	6 502	-	-
Ostatné opcie	48	-	-
Celkom	231 650	3 954	4 943
z toho: obchodné portfólio	229 723	3 780	4 906
Všetky prebiehajúce termínové obchody spolu			
Produkty OTC	3 509 893	124 068	126 655
Produkty obchodované na burze	255 223	-	-
Celkom		124 068	126 655
Netto hodnota			
		27 904	25 589
z toho: obchodné portfólio		25 083	23 078

Celkový efekt saldovania k 31.12.2016 bol na úrovni 108 151 mil. Eur (predchádzajúci rok: 125 600 mil. Eur). Na strane aktív sa to týkalo pozitívnych trhových hodnôt vo výške 96 163 mil. Eur (predchádzajúci rok: 115 761 mil. Eur), pohľadávok voči úverovým inštitúciám vo výške

9 725 mil. Eur (predchádzajúci rok: 8 138 mil. Eur) a ostatného majetku vo výške 2 264 mil. Eur (predchádzajúci rok: 1 701 mil. Eur). Na strane pasív boli saldované negatívne trhové hodnoty vo výške 101 067 mil. Eur (predchádzajúci rok: 116 445 mil. Eur), záväzky voči

úverovým inštitúciám vo výške 4 141 mil. Eur (predchádzajúci rok: 8 524 mil. Eur) a ostatné záväzky vo výške 2 943 mil. Eur (predchádzajúci rok: 631 mil. Eur).

(38) Zamestnanci

V uplynulom roku mala spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft v priemere 34 778 (predchádzajúci rok: 35 955 zamestnancov). Počty zamestnancov zamestnaných na plný pracovný úväzok zahŕňajú aj zamestnancov zamestnaných na čiastočný pracovný úväzok spolu s uvedením skutočne odpracovanej pracovnej doby.

S ohľadom na derivatívne finančné nástroje, ktoré nepatria do obchodného portfólia, bola vytvorená rezerva na hroziace straty vo výške 661 mil. Eur (predchádzajúci rok: 240 mil. Eur).

Priemerná pracovná doba zamestnancov zamestnaných na čiastočný pracovný úväzok predstavuje 64% (predchádzajúci rok: 63%). V počte zamestnancov je zohľadnený aj počet zamestnancov zamestnaných na čiastočný pracovný úväzok.

	2016			2015		
	Celkom	muži	ženy	Celkom	muži	ženy
Zamestnanci na plný pracovný úväzok	31 552	15 805	15 747	32 648	16 439	16 209
v Nemecku	28 367	13 815	14 552	29 169	14 205	14 964
mimo Nemecka	3 185	1 990	1 195	3 479	2 234	1 245
Zamestnanci	34 778	17 386	17 392	35 955	18 062	17 893
v Nemecku	31 527	15 354	16 173	32 393	15 775	16 618
mimo Nemecka	3 251	2 032	1 219	3 562	2 287	1 275
Praktikanti	996	513	483	1 418	741	677

(39) Príjmy a úvery členov orgánov

Podrobný popis zásad systému odmeňovania členov predstavenstva ako aj členov dozornej rady sa nachádza v správe o odmeňovaní (strana 8 nasl.). Bez zohľadnenia zmeny časovej hodnoty penzijných nárokov členov predstavenstva, ktorá zohľadnená vo výpočte

penzijných záväzkov a je očistená od úrokov, predstavujú celkové odmeny členov predstavenstva a dozornej rady podľa § 285 ods. 9 Obchodného zákonníka:

Tis. €	31.12.2016	31.12.2015
Predstavenstvo	8 704	8 432
Dozorná rada	2 945	2 019
Celkom	11 649	10 451

Odmena pre členov predstavenstva zahŕňa okrem iného bežne poskytované vecné plnenia (používanie služobného vozidla, poistenia a dane a sociálne odvody z vecných plnení ako aj príspevky zamestnávateľa na starobné zabezpečenie BVV.

Predstavenstvo. Pre členov predstavenstva a bývalých členov predstavenstva alebo ich pozostalých poskytuje banka starobné zabezpečenie, pričom majetok slúžiaci na zabezpečenie bol na základe Contractual Trust Arrangements prevedený na združenie Commerzbank Pensions-Trust e. V.

Aktuálna hodnota dôchodkových nárokov pre aktívnych členov predstavenstva bola k 31.12.2016 na úrovni 19 483 tis. Eur (predchádzajúci rok: 21 304 tis. Eur). Čiastky zohľadňujú aktuálne

funkčné obdobie členov predstavenstva a vychádzajú z toho, že výplata dôchodku sa začína pri dovŕšení veku 62 rokov (okrem práceneschopnosti) a že činnosť v predstavenstve bude vykonávaná do tohto momentu.

Príjmy bývalých členov predstavenstva Commerzbank Aktiengesellschaft a ich pozostalých boli na úrovni 8 847 tis. Eur (predchádzajúci rok: 7 938 tis. Eur). Penzijné záväzky za túto skupinu osôb boli na úrovni 78 350 tis. Eur (predchádzajúci rok: 77 708 tis. Eur). Príjmy bývalých členov predstavenstva zo zlúčených spoločností a ich pozostalých boli na úrovni 12 404 tis. Eur (predchádzajúci rok: 12 407 tis. Eur). Penzijné záväzky za túto skupinu osôb boli na úrovni 138 723 tis. Eur (predchádzajúci rok: 145 174 tis. Eur). S ohľadom na

všetky uvedené penzijné záväzky vytvorila spoločnosť Commerzbank Aktiengesellschaft rezervy.

Dozorná rada. Odmeňovanie členov dozornej rady je upravené v § 15 Stanov spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft. Členom dozornej rady bude za obchodný rok 2016 vyplatená celková odmena v čistej výške 2 945 tis. Eur (predchádzajúci rok: 2 019 tis. Eur). Základné odmeny a odmeny za prácu vo výboroch predstavujú 2 556 tis. Eur (predchádzajúci rok: 1 541 tis. Eur) a odmeny za účasť na zasadnutiach 389 tis. Eur (predchádzajúci rok: 478 tis. Eur). Odmena za účasť na zasadnutiach sa vypláca za účasť na zasadnutiach dozornej rady a jej šiestich výborov, ktoré sa konajú počas sledovaného roka, (predsednícky, kontrolný, rizikový, nominačný, mediačný a sociálny výbor). Daň z pridanej hodnoty (t.č. 19%) pripadajúca na odmeny členov Dozornej rady so sídlom v Nemecku bola bankou vrátená. S

(40) Kódex Corporate Governance

Naša spoločnosť odovzdala prehlásenie k Nemeckému kódexu o správe a riadení spoločností podľa § 161 Zákona o akciových spoločnostiach. toto prehlásenie tvorí súčasť prehlásenia o riadení spoločnosti

(41) Investičné fondy

Podiely na fondoch, ktoré musia byť oznamované, sú v plnom rozsahu súčasťou obchodného portfólia a sú oceňované príslušnou časovou hodnotou. Príslušná časová hodnota zodpovedá účtovnej hodnote. V jednotlivých prípadoch môžu platiť obmedzenia v možnosti denného odkupovania. S ohľadom na podiely na fondoch, ktoré musia byť

ohľadom na členov Dozornej rady s bydliskom mimo Nemecka nebola daň z pridanej hodnoty splatná.

Predstavenstvo a Dozorná rada. Predstavenstvo a dozorná rada vlastnili k 31. decembru 2016 celkovo najviac 1% vydaných akcií a opčných práv spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft (predchádzajúci rok: do 1%).

Zabezpečenie hotovostných úverov poskytnutých členom predstavenstva a Dozornej rady zodpovedalo podmienkam bežným na trhu, v prípade potreby sú úvery zabezpečené hypotekárnymi dlhmi a záložnými právami. Dňa 31. Decembra 2016 boli pohľadávky voči členom predstavenstva vo výške 5 001 tis. Eur (predchádzajúci rok: 4 930 tis. Eur) a voči členom Dozornej rady vo výške 2 713 tis. Eur (predchádzajúci rok: 2 961 tis. Eur).

uvedeného v správe o stave spoločnosti a je zverejnené aj na internete (www.commerzbank.de).

oznamované, boli v sledovanom roku vykonané výplaty vo výške 4 mil Eur. V nasledovnej tabuľke sú uvedené hodnoty investičných fondov podľa kategórií k 31. decembru 2016, na ktorých sa Commerzbank Aktiengesellschaft podieľa viac ako 10%:

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Indexové fondy	540	1 745
Zmiešané fondy	589	656
Penzijné fondy	437	420
Akciové fondy	27	38
Fondy držané cez podiely	–	5
Celkom	1 593	2 864

(42) Hypotekárne záložné listy

Commerzbank Aktiengesellschaft zverejňuje každý štvrtrok podľa § 28 Zákona o záložných listoch údaje o hypotekárnych záložných listoch, verejných záložných listoch a lodných záložných listoch na svojej internetovej stránke.

Mil. €	31.12.2016 ¹			31.12.2015		
	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika ²	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika ²
Hypotekárne záložné listy						
Závazky určené na krytie	14 775,8	16 181,5	13 593,9	4 150,0	4 255,5	4 014,6
z toho: obeh záložných listov	14 775,8	16 181,5	13 593,9	4 150,0	4 255,5	4 014,6
z toho: deriváty	–	–	–	–	–	–
Hodnoty krytia	18 752,6	21 074,5	16 247,8	8 678,8	9 850,8	9 274,8
z toho: krycie pôžičky	18 232,6	20 551,1	15 729,8	8 533,8	9 683,8	9 110,6
z toho: hodnoty krytia § 19 ods. 1 bod 1, 2, 3 Zákona o záložných listoch	520,0	523,4	518,0	145,0	167,0	164,1
z toho: deriváty	–	–	–	–	–	–
Aktuálna hodnota rizika podľa úrokových stresových testov			2 653,9			5 260,1
Strata z menových stresových testov			–			–
Prekrytie	3 976,7	4 893,0	2 653,9	4 528,8	5 595,3	5 260,1

¹ vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

² aktuálna hodnota rizika, vrátane menových stresových testov.

Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Hypotekárne záložné listy v obehu, so zostatkovou dobou splatnosti		
do šiestich mesiacov	404,3	–
od šiestich do dvanástich mesiacov	730,6	–
od dvanástich do osemnástich mesiacov	1 066,0	–
od 18 mesiacov do dvoch rokov	76,0	–
od dvoch do troch rokov	3 435,8	–
od troch do štyroch rokov	1 237,4	1 000,0
od štyroch do piatich rokov	721,7	1 000,0
od piatich do desiatich rokov	6 702,0	2 150,0
viac ako desať rokov	402,0	–
Celkom	14 775,8	4 150,0
Hodnoty krytia hypotekárnych záložných listov so zostatkovou dobou viazanosti úrokov		
do šiestich mesiacov	690,8	154,9
od šiestich do dvanástich mesiacov	712,6	175,7
od dvanástich do osemnástich mesiacov	739,8	204,2
od 18 mesiacov do dvoch rokov	716,6	175,0
od dvoch do troch rokov	1 536,4	581,0
od troch do štyroch rokov	1 922,8	561,5
od štyroch do piatich rokov	1 660,6	546,1
od piatich do desiatich rokov	10 049,5	6 000,9
viac ako desať rokov	723,4	279,3
Celkom	18 752,6	8 678,8

¹ vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Ďalšie hodnoty krytia Mil. €	31.12.2016 ²	31.12.2015
Kompenzačné pohľadávky podľa § 19 ods. 1 bod 1 Zákona o záložných listoch		
Nemecko	–	–
Celkom	–	–
Pohľadávky podľa § 19 ods. 1 bod 2 Zákona o záložných listoch		
Nemecko	–	–
z toho: kryté dlhopisy v zmysle čl. 129 Nariadenia (EU) č. 575/2013	–	–
Celkom	–	–
Pohľadávky podľa § 19 ods. 1 bod 3 Zákona o záložných listoch		
Nemecko	520,0	145,0
Celkom	520,0	145,0
Celkom	520,0	145,0

² vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Objemy Mil. €	31.12.2016 ²	31.12.2015
do 0,3 mil. €	15 207,6	7 110,7
od 0,3 mil. € do 1 mil. €	2 291,1	1 106,1
od 1 mil. € do 10 mil. €	610,7	290,0
viac ako 10 mil. €	123,1	27,0
Celkom	18 232,6	8 533,8

² vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Hypotekárne úvery podľa typu objektu a účelu užívania Mil. €	31.12.2016 ²		31.12.2015	
	firemný účel	bytový účel	firemný účel	bytový účel
Nemecko				
Byty vo vlastníctve	–	4 355,1	–	2 054,4
Domy pre jednu a viac rodín	–	11 278,5	–	5 471,7
Domy pre viac rodín	–	2 321,7	–	1 007,3
Administratívne budovy	51,5	–	0,1	–
Obchodné budovy	193,0	–	0,2	–
Priemyselné budovy	0,9	–	–	–
Ostatné firemné budovy	31,7	–	0,0	–
Nedokončené novostavby a novostavby, ktoré ešte neprinášajú výnos	–	0,1	–	0,0
Staveniská	0,0	0,0	–	0,0
Celkom	277,1	17 955,5	0,3	8 533,5

² vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Cudzie meny mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Čistá aktuálna hodnota	-	-
Úroková štruktúra %	31.12.2016¹	31.12.2015
podiel pevne úročených hodnôt	97,2	99,8
podiel pevne úročených záložných listov	98,3	100,0
Prekročenia hraníc mil. €	31.12.2016¹	31.12.2015
Celková výška pohľadávok, ktoré presiahli hranicu podľa § 13 ods. 1 Zákona o záložných listoch	-	-
Celková výška pohľadávok, ktoré presiahli hranicu podľa § 19 ods. 1 Zákona o záložných listoch	-	-
Ďalšie štruktúralne údaje	31.12.2016¹	31.12.2015
Objemovo vážený priemerný vek pohľadávok v rokoch	5,3	2,3
Priemerne vážené dobiehajúce výpožičky v %	52,4	55,3
Neuhradené plnenia Nemecko mil. €	31.12.2016¹	31.12.2015
Celková výška neuhradených plnení (omeškanie najmenej 90 dní)	-	0,1
Celková výška neuhradených úrokov	-	-
Celková výška týchto pohľadávok, ak objem neuhradených čiastok predstavuje najmenej 5% pohľadávky	-	-

¹ vrátane hypotekárnych záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Exekúcie

V roku 2016 neboli realizované žiadne exekúcie a ani sa neočakávajú žiadne podobné konania.

Prevzatie pozemkov

Spoločnosť v roku 2016 neprevzala žiadne pozemky za účelom zabránenia strát.

(43) Verejné záložné listy

Mil. €	31.12.2016 ¹			31.12.2015		
	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika ²	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika ²
Krytie – verejné záložné listy						
Záväzky určené na krytie	11 080,4	14 217,4	14 056,5	1 881,5	2 218,5	2 323,7
z toho: obeh záložných listov	11 080,4	14 217,4	14 056,5	1 881,5	2 218,5	2 323,7
z toho: deriváty	–	–	–	–	–	–
Hodnoty krytia	12 799,2	15 842,1	15 487,3	2 263,2	2 492,6	2 475,2
z toho: krycie úvery	723,6	754,3	746,1	961,3	999,7	999,5
z toho: hodnoty krytia § 20 ods. 1 Zákona o záložných listoch	12 451,7	15 480,1	15 125,3	2 263,2	2 492,6	2 475,2
z toho: hodnoty krytia § 20 ods. 2 Zákona o záložných listoch	347,5	362,0	362,0	–	–	–
z toho: deriváty	–	–	–	–	–	–
Aktuálna hodnota rizika podľa úrokových stresových testov			1 624,7			198,4
Strata z menových stresových testov			–193,9			–46,9
Prekrytie	1 718,7	1 624,7	1 430,8	381,7	274,1	151,5

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

² aktuálna hodnota rizika, vrátane menových stresových testov.

Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Verejné záložné listy so zostatkovou dobou platnosti		
do šiestich mesiacov	486,8	33,0
od šiestich do dvanástich mesiacov	720,7	10,0
od dvanástich do osemnástich mesiacov	640,2	–
od 18 mesiacov do dvoch rokov	422,2	85,5
od dvoch do troch rokov	1 998,3	510,0
od troch do štyroch rokov	1 005,7	550,0
od štyroch do piatich rokov	336,8	42,0
od piatich do desiatich rokov	2 582,3	235,5
viac ako desať rokov	2 887,6	415,5
Celkom	11 080,4	1 881,5
Hodnoty krytia verejných záložných listov so zostatkovou dobou väzanosťi úrokov		
do šiestich mesiacov	817,9	128,4
od šiestich do dvanástich mesiacov	1 076,4	147,2
od dvanástich do osemnástich mesiacov	819,9	97,0
od 18 mesiacov do dvoch rokov	707,7	267,7
od dvoch do troch rokov	652,9	632,5
od troch do štyroch rokov	983,8	367,4
od štyroch do piatich rokov	362,2	170,2
od piatich do desiatich rokov	2 473,6	254,1
viac ako desať rokov	4 904,7	198,6
Celkom	12 799,2	2 263,2

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Ďalšie hodnoty krytia Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Kompenzačné pohľadávky podľa § 20 ods. 2 bod 1 Zákona o záložných listoch		
Nemecko	-	-
Celkom	-	-
Kompenzačné pohľadávky podľa § 20 ods. 2 bod 1 Zákona o záložných listoch		
Nemecko	247,5	-
z toho: kryté dlhopisy v zmysle čl. 129 Nariadenia (EU) č. 575/2013	-	-
Holandsko	100,0	-
z toho: kryté dlhopisy v zmysle čl. 129 Nariadenia (EU) č. 575/2013	-	-
Celkom	347,5	-
Celkom	347,5	-

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Objemy Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
do 10 mil. €	119,0	19,5
od 10 mil. € do 100 mil. €	2 256,5	581,4
viac ako 100 mil. €	10 076,2	1 662,3
Celkom	12 451,7	2 263,2

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Cudzie meny Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Čistá aktuálna hodnota v austrálskych dolároch	-	-
Čistá aktuálna hodnota v kanadských dolároch	40,3	-
Čistá aktuálna hodnota vo švajčiarskych frankoch	664,1	149,0
Čistá aktuálna hodnota v britských librách	566,5	-
Čistá aktuálna hodnota v japonských jenoch	-	-
Čistá aktuálna hodnota v nórskych korunách	-	-
Čistá aktuálna hodnota v US dolároch	384,4	88,6

Úroková štruktúra %	31.12.2016 ¹	31.12.2015
podiel pevne úročených hodnôt	68,1	40,2
podiel pevne úročených záložných listov	84,1	97,6

Prekročenia mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Celková výška pohľadávok, ktoré presiahli hranicu podľa § 20 ods. 2 Zákona o záložných listoch	-	-

Neuhradené plnenia mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Celková výška neuhradených plnení (omeškanie najmenej 90 dní)	-	-
Celková výška týchto pohľadávok, ak objem neuhradených čiastok predstavuje najmenej 5% pohľadávky	-	-

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

Sídlo dlžníkov príp. ručiteľov Mil. €	31.12.2016 ¹	31.12.2015
Celkom	12 451,7	2 421,2
Z toho dlžník:		
Krajiny	1 708,3	120,3
Nemecko	306,8	120,3
Veľká Británia/Severné Írsko/Britské kanálne ostrovy/ Ostrov Man	347,5	-
Island	97,4	-
Taliansko	43,0	-
Kanada	16,3	-
Rakúsko	622,3	-
Portugalsko	275,0	-
Regionálne územné celky	5 820,7	1 060,8
Belgicko	-	69,0
Nemecko	4 087,0	709,6
Francúzsko, vrátane Monaka	52,9	48,8
Taliansko	520,1	-
Japonsko	42,0	-
Kanada	67,7	-
Švajčiarsko	754,3	138,4
Španielsko	296,7	95,0
Miestne územné celky	1 355,8	12,0
Nemecko	83,1	-
Estónsko	6,9	-
Fínsko	89,6	-
Francúzsko, vrátane Monaka	26,2	12,0
Veľká Británia/Severné Írsko/Britské kanálne ostrovy/ Ostrov Man	7,6	-
Taliansko	26,9	-
Kanada	478,3	-
Kanada	38,8	-
Švajčiarsko	126,6	-
USA	471,9	-
Ostatní dlžníci so sídlom v	1 837,8	108,8
Belgicko	-	25,0
Nemecko	458,3	25,0
Francúzsko, vrátane Monaka	380,8	-
Rakúsko	812,0	49,0
Švajčiarsko	100,0	-
Nadnárodné organizácie	5,9	9,8
USA	80,9	-
Celkom	10 722,5	1 301,8
Z toho zabezpečenie poskytli		
Krajiny	749,1	961,3
Nemecko	749,1	961,3
Z toho: pohľadávky voči poisťovateľom exportu	723,6	961,3
Regionálne územné celky	124,0	n.a.
Belgicko	-	n.a.
Nemecko	124,0	n.a.
Miestne územné celky	-	n.a.
Nemecko	-	n.a.
Ostatní dlžníci	856,0	n.a.
Nemecko	856,0	n.a.
Celkom	1 729,1	961,3
Ďalšie hodnoty krytia podľa § 20 ods. 2 Zákona o záložných listoch	347,5	-
Celkom	12 799,2	1 301,8

¹ vrátane verejných záložných listov bývalej spoločnosti i Hypothekenbank Frankfurt Aktiengesellschaft (viď bod 5).

(44) Lodné záložné listy

Mil. €	31.12.2016			31.12.2015		
	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika	Nominálna hodnota	Aktuálna hodnota	Aktuálna hodnota rizika
Krytie – lodné záložné listy						
Závazky určené na krytie	1 135,4	1 290,9	1 281,2	1 496,6	1 694,5	1 694,9
z toho: obeh záložných listov	1 095,3	1 243,5	1 233,4	1 377,3	1 574,4	1 573,5
z toho: deriváty	40,2	47,4	47,8	119,4	120,1	121,4
Hodnoty krytia	1 687,8	1 767,5	1 767,2	1 898,7	1 992,7	1 996,2
z toho: krycie úvery	1 407,8	1 475,7	1 478,9	1 823,7	1 917,5	1 920,9
z toho: hodnoty krytia § 26 ods. 2, 3, 4 Zákona o záložných listoch	280,0	291,8	288,3	75,0	75,3	75,3
z toho: deriváty ¹	–	–	–	–	–	–
Aktuálna hodnota rizika podľa úrokových stresových testov			486,0			301,3
Strata z menových stresových testov			–168,8			–142,0
Prekrytie	552,3	476,6	317,2	402,1	298,3	159,3

¹ výhradne na zabezpečenie menových rizík.

Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Lodné záložné listy v obehu, so zostatkovou dobou platnosti		
do šiestich mesiacov	260,0	133,2
od šiestich do dvanástich mesiacov	140,0	96,9
od dvanástich do osemnástich mesiacov	18,0	260,0
od 18 mesiacov do dvoch rokov	30,0	140,0
od dvoch do troch rokov	121,2	78,0
od troch do štyroch rokov	187,5	121,2
od štyroch do piatich rokov	153,5	187,5
od piatich do desiatich rokov	179,9	310,9
viac ako desať rokov	5,2	49,6
Celkom	1 095,3	1 377,3
Hodnoty krytia lodných záložných listov so zostatkovou dobou viazanosti úrokov		
do šiestich mesiacov	1 482,8	1 898,7
od šiestich do dvanástich mesiacov	165,0	–
od dvanástich do osemnástich mesiacov	40,0	–
Celkom	1 687,8	1 898,7

Ďalšie hodnoty krytia mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Nemecko		
Kompenzačné pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 2 Zákona o záložných listoch	–	–
Pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 3 Zákona o záložných listoch	–	–
z toho: kryté dlhopisy v zmysle čl. 129 Nariadenia (EU) č. 575/2013	–	–
Pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 4 Zákona o záložných listoch	115,0	75,0
Portugalsko		
Kompenzačné pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 2 Zákona o záložných listoch	–	–
Pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 3 Zákona o záložných listoch	–	–
z toho: kryté dlhopisy v zmysle čl. 129 Nariadenia (EU) č. 575/2013	–	–
Pohľadávky podľa § 26 ods. 1 bod 4 Zákona o záložných listoch	165,0	–
Celkom	280,0	75,0

Objemy Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
do 500 tis. €	1,0	2,2
od 500 tis. € do 5 mil. €	355,0	433,5
viac ako 5 mil. €	1 051,8	1 388,0
Celkom	1 407,8	1 823,7

Krajina registrácie založených lodí a lodiarní mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Námorné lode	1 407,8	1 823,7
Antigua a Barbuda	5,4	6,1
Bahamy	61,2	99,2
Nemecko	737,0	805,3
Gibraltár	0,7	0,9
Grécko	76,7	115,3
Veľká Británia	11,7	20,7
Hongkong	31,2	55,1
Ostrov Man	47,4	54,9
Libéria	95,3	138,1
Malta	114,5	186,2
Marshallove ostrovy	109,1	188,0
Holandsko	17,8	26,8
Nórsko	7,6	20,0
Panama	23,2	29,1
Singapur	13,0	14,3
Turecko	5,6	6,6
Cyprus	50,4	57,1
Vnútrozemské lode	-	-
Celkom	1 407,8	1 823,7

Cudzia mena mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Čistá aktuálna hodnota vo švajčiarskych frankoch	9,4	13,9
Čistá aktuálna hodnota v japonských jenoch	38,7	43,3
Čistá aktuálna hodnota v US dolároch	826,9	715,2
Celkom	875,0	772,4

Úroková štruktúra %	31.12.2016	31.12.2015
podiel pevne úročených hodnôt	0,3	0,7
podiel pevne úročených záložných listov	89,0	87,8

Prekročenia Mil. €	31.12.2016	31.12.2015
Celková výška pohľadávok, ktoré presiahli hranicu podľa § 26 ods. 1 Zákona o záložných listoch	-	-

Exekúcie

V roku 2016 neboli realizované žiadne exekúcie a ani sa neočakávajú žiadne podobné konania.

Prevzatie lodí alebo lodiarní

Commerzbank Aktiengesellschaft v predchádzajúcom roku neprevzala žiadnu loď za účelom zabránenia strát. Spoločnosť Hanseatic Ship Asset Management GmbH prevzala v roku 2015 dve lode.

Neuhradené plnenia

Nominálna hodnota úverových pohľadávok použitých na krytie lodných záložných listov bola vo výške 1 407,80 mil. Eur (predchádzajúci rok: 1 823,7 mil. Eur). Táto suma neobsahuje neuhradené plnenia týkajúce sa istiny a úrokov, nakoľko sa splatné splátky od momentu splatnosti už nezohľadňujú vo výpočte krytia a úroky sa nezohľadňujú ako hodnota krytia.

Nesplatené plnenia presahujúce čiastku krytia boli vo výške 17,1 mil. Eur (predchádzajúci rok: 21,3 mil. Eur). Celková výška týchto pohľadávok – ak príslušná výška nesplatených plnení predstavuje najmenej 5 % pohľadávky – predstavuje 63,4 mil. Eur (predchádzajúci rok: 98,5 mil. Eur).

(45) Vlastníctvo podielov

Nasledujúce informácie oznamujeme podľa § 271 ods. 1, § 285 bod 11 a 11a nemeckého Obchodného zákonníka. Poznámky pod čiarou a poznámky k nižšie uvedeným tabuľkám sú zhrnuté na konci tejto prílohy.

a) Prepojené spoločnosti

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.	Výsledok v roku tis.
ABANTUM Beteiligungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	61	5
ABORONUM Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	35	4
ACCOMO Hotel HafenCity GmbH & Co. KG	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	-1	-79
ACCOMO Verwaltungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	24	2
ADMERA Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	25	-6
AHOTELLO Beteiligungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	24	1
ALISSETTA Verwaltung und Treuhand GmbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	25	-1
ASTUTIA Beteiligungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	3 825	-
Atlas Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	314 317	-
BDH Development Sp. z o.o.	Lódz, Poľsko	100,0	PLN	97 323	-4 650
Bridge Re Limited	Hamilton, Bermuda	100,0	USD	424	140
CBG Commerz Beteiligungsgesellschaft Holding mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	6 137	-
CBG Commerz Beteiligungskapital GmbH & Co. KG	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	55 307	5 233
CERI International Sp. z o.o.	Lódz, Poľsko	100,0	PLN	33 499	10 286
CFB-Fonds Transfair GmbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	1 175	-
Coba Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	26	-
comdirect bank Aktiengesellschaft	Quickborn, Nemecko	81,3	EUR	410 595	56 488
Commerz (East Asia) Limited	Hongkong, Hongkong	100,0	EUR	3 232	1 225
Commerz Asset Management Asia Pacific Pte Ltd	Singapur, Singapur	100,0	USD	27 982	1 167
Commerz Bankenholding Nova GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	1 416 644	-
Commerz Business Consulting GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	89	-
Commerz Direktservice GmbH	Duisburg, Nemecko	100,0	EUR	1 178	-
Commerz Equipment Leasing Limited	Londýn, Veľká Británie	100,0	GBP	0	0
Commerz Funds Solutions S.A.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	EUR	7 215	3 516
Commerz Grundbesitz Beteiligungsgesellschaft mbH & Co. KG	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	90,0	EUR	13 159	777
Commerz Markets LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	486	32
Commerz Pearl Limited	Londýn, Veľká Británie	100,0	GBP	20	3
Commerz Property GmbH & Co. Hamburg KG	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	4 559	1 343
Commerz Real AG	Eschborn, Nemecko	100,0	EUR	408 015	-
Commerz Real Asset Verwaltungsgesellschaft mbH	Grünwald, Nemecko	100,0	EUR	25	-
Commerz Real Baumanagement GmbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	4 238	-
Commerz Real Fonds Beteiligungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	151	-
Commerz Real Investmentgesellschaft mbH	Wiesbaden, Nemecko	100,0	EUR	21 677	-
Commerz Real Kapitalverwaltungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	5 000	-
Commerz Real Mobilienleasing GmbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	5 310	-
Commerz Real Verwaltung und Treuhand GmbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	26	-
Commerz Securities Hong Kong Limited	Hongkong, Hongkong	100,0	EUR	10 576	326

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.	Výsledok v roku tis.
Commerz Services Holding GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	14 929	– a)
Commerz Systems GmbH	Eschborn, Nemecko	100,0	EUR	6 464	– a)
Commerzbank (Eurasija) AO	Moskva, Rusko	100,0	RUB	9 712 473	2 997 684 2)
Commerzbank Asset Management Asia Ltd.	Singapur, Singapur	100,0	USD	1 938	46
Commerzbank Auslandsbanken Holding AG	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	183 000	– a)
Commerzbank Brasil S.A. - Banco Múltiplo	São Paulo, Brazília	97,5	BRL	35 545	–15 270
Commerzbank Capital Investment Company Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Commerzbank Finance & Covered Bond S.A.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	EUR	677 793	79 386 3)
Commerzbank Finance 3 S.à.r.l.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	EUR	785	–15
Commerzbank Finance BV	Amsterdam, Holandsko	100,0	EUR	1 231	64
Commerzbank Finance Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	216 702	11 425
Commerzbank Holdings (UK) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	15 398	58 866
Commerzbank Holdings France	Paríž, Francúzsko	100,0	EUR	77 669	–2 087
Commerzbank Immobilien- und Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	462 597	– a)
Commerzbank Inlandsbanken Holding GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	2 312 110	– a)
Commerzbank Leasing 4 S.e.n.c.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	GBP	45	–7
Commerzbank Leasing 5 S.e.n.c.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	GBP	61	36
Commerzbank Leasing 6 S.à.r.l.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	GBP	98	1
Commerzbank Leasing December (1) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	345	–10
Commerzbank Leasing December (12) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	584	2
Commerzbank Leasing December (13) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Commerzbank Leasing December (26) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Commerzbank Leasing December (3) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	764	–83
Commerzbank Leasing Holdings Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	15 202	17 004
Commerzbank Leasing Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	1 249	129
Commerzbank Leasing March (3) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	243	99
Commerzbank Leasing September (5) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	193	68
Commerzbank Securities Ltd	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	10	0
Commerzbank Securities Nominees Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Commerzbank U.S. Finance, Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	336	2
Commerzbank Zrt.	Budapešť, Maďarsko	100,0	HUF	26 261 000	–434 000
CommerzFactoring GmbH	Mainz, Nemecko	50,1	EUR	1 099	– a)
CommerzVentures Beteiligungs GmbH & Co. KG	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	99,4	EUR	–	– 4)
CommerzVentures GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	20 205	–1 916
ComTS Finance GmbH	Halle (Saale), Nemecko	100,0	EUR	1 550	– 5) a)
ComTS Logistics GmbH	Magdeburg, Nemecko	100,0	EUR	1 550	– 6) a)
ComTS Mitte GmbH	Erfurt, Nemecko	100,0	EUR	2 714	– 7) a)
ComTS Nord GmbH	Magdeburg, Nemecko	100,0	EUR	1 492	– 8) a)
ComTS Ost GmbH	Halle (Saale), Nemecko	100,0	EUR	1 550	– 9) a)
ComTS West GmbH	Hamm, Nemecko	100,0	EUR	1 256	– 10) a)
Dr. Gubelt Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH & Co. Objekt Frankfurt Neue Mainzer Straße KG	Düsseldorf, Nemecko	94,9	EUR	6 211	14 412
Dr. Gubelt Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH & Co. Objekt Wuppertal KG	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	510	–1 270
Dresdner Capital LLC I	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	1 748	42

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.	Výsledok v roku tis.
Dresdner Capital LLC IV	Wilmington, Delaware, USA	100,0	JPY	18 641	-75
Dresdner Kleinwort & Co. Holdings, Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	65 928	-13 958
Dresdner Kleinwort Capital Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	11 711	6
Dresdner Kleinwort Finance Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	3 426	62
Dresdner Kleinwort Flags Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	140 478	-1
Dresdner Kleinwort Holdings II, Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	1 965	188
Dresdner Kleinwort LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	34 163	1
Dresdner Kleinwort Luminary Inc.	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	736 977	4 456
Dresdner Kleinwort Moon LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	18 982	-3 599
Dresdner Kleinwort Services (Guernsey) Limited	St. Peter Port, Guernsey	100,0	GBP	0	-2
Dresdner Lateinamerika Aktiengesellschaft	Hamburg, Nemecko	100,0	EUR	32 109	-
DSB Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	25	-
Entertainment Asset Holdings C.V.	Amsterdam, Holandsko	58,2	USD	72	3
Entertainment Asset Holdings GP B.V.	Amsterdam, Holandsko	100,0	EUR	0	0
Eschborn Capital LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	8 279	-964
European Bank for Financial Services GmbH (ebase)	Aschheim, Nemecko	100,0	EUR	33 310	-
FABA Vermietungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	26	-
Felix (CI) Limited	George Town, Cayman Islands	100,0	GBP	26	0
Film Library Holdings LLC	Wilmington, Delaware, USA	51,0	USD	36 246	-4 645
Frega Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	31	0
Garbary Sp. z o.o.	Poznan, Poľsko	100,0	PLN	41 977	1 326
Greene Elm Trading II LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	10 219	171
Greene Elm Trading III LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	10 701	183
Greene Elm Trading V LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	9 492	161
Greene Elm Trading VI LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	11 573	185
Greene Elm Trading VII LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	15 444	378
Gresham Leasing March (1) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	100	0
Gresham Leasing March (2) Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	2 465	46
Herradura Ltd	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	5	0
Kira Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Mnichov, Nemecko	100,0	EUR	74 830	-
Kommanditgesellschaft MS „CPO ALICANTE“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	90,0	EUR	18 552	371
Kommanditgesellschaft MS „CPO ANCONA“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	77,6	EUR	30 868	-3 534
Kommanditgesellschaft MS „CPO BILBAO“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	90,0	EUR	17 087	106
Kommanditgesellschaft MS „CPO MARSEILLE“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	77,6	EUR	27 144	-4 158
Kommanditgesellschaft MS „CPO PALERMO“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	73,9	EUR	42 994	-3 481
Kommanditgesellschaft MS „CPO TOULON“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	90,0	EUR	26 093	-3 527
Kommanditgesellschaft MS „CPO VALENCIA“ Offen Reederei GmbH & Co.	Hamburg, Nemecko	90,0	EUR	18 080	60
LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH	Eschborn, Nemecko	100,0	EUR	5 662	-
Marylebone Commercial Finance (2)	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
mBank Hipoteczny S.A.	Varšava, Poľsko	100,0	PLN	764 459	17 877
mBank S.A.	Varšava, Poľsko	69,4	PLN	10 789 893	1 155 226
mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Aleksandrów Łódzki, Poľsko	100,0	PLN	34 862	-996

a)

a)

a)

a)

11) a)

12) a)

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.	Výsledok v roku tis.
MERKUR Grundstücks GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	8 732	– a)
mFaktoring S.A.	Varšava, Poľsko	100,0	PLN	88 177	– 27 124
mFinance France S.A.	Paríž, Francúzsko	100,0	EUR	432	– 97
mFinance S.A.	Lódz, Poľsko	100,0	PLN	70 659	192 878 13)
mLeasing Sp. z o.o.	Varšava, Poľsko	100,0	PLN	232 066	43 715
mLocum S.A.	Lódz, Poľsko	80,0	PLN	148 601	14 540
NAVIPOS Schiffsbeteiligungsgesellschaft mbH	Hamburg, Nemecko	100,0	EUR	11 977	23 417
NORA Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH & Co. Objekte Plön und Preetz KG	Düsseldorf, Nemecko	90,0	EUR	10	– 67
NOVELLA Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	11 176	– a)
OLEANDRA Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH & Co. Objekt Kaiser-Karree KG	Grünwald, Nemecko	85,0	EUR	– 828	– 76
Pisces Nominees Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
REFUGIUM Beteiligungsgesellschaft mbH	Grünwald, Nemecko	100,0	EUR	8 964	398
Rood Nominees Limited	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Rook Finance LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	92 074	240
SECUNDO Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	5 811	– a)
Service-Center Inkasso GmbH Düsseldorf	Düsseldorf, Nemecko	100,0	EUR	304	– a)
Sterling Energy II LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	74 278	– 5 039
Sterling Energy LLC	Wilmington, Delaware, USA	100,0	USD	134 717	– 545
Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	Varšava, Poľsko	100,0	PLN	648	– 138
TOMO Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	100,0	EUR	22 778	– a)
Twins Financing LLC	Dover, Delaware, USA	60,0	USD	464	3 465
Watling Leasing March (1)	Londýn, Veľká Británia	100,0	GBP	0	0
Wilmots Leasing AB	Stockholm, Švédsko	100,0	SEK	563	– 322
Zelos Luxembourg S.C.S.	Luxemburg, Luxembursko	100,0	EUR	– 18 901	– 1 180

b) Pridružené spoločnosti

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.	Výsledok v roku tis.
AKA Ausfuhrkredit-Gesellschaft mbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	31,6	EUR	196 932	16 035
Argor-Heraeus S.A.	Mendrisio, Švajčiarsko	32,7	CHF	116 242	15 477
Capital Investment Trust Corporation	Taipeh, Taiwan	24,0	TWD	3 169 045	408 100
Commerz Finanz GmbH	Mníchov, Nemecko	49,9	EUR	562 829	30 784
Commerz Unternehmensbeteiligungs-Aktiengesellschaft	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	40,0	EUR	87 287	9 945
DTE Energy Center, LLC	Wilmington, Delaware, USA	50,0	USD	76 904	11 188
HAJOBANTA GmbH & Co. Asia Opportunity I KG	Düsseldorf, Nemecko	20,8	EUR	79 061	– 38 471
ILV Immobilien-Leasing Verwaltungsgesellschaft Düsseldorf mbH	Düsseldorf, Nemecko	50,0	EUR	6 462	1 343
MOLARIS Verwaltungs- und Vermietungsgesellschaft mbH	Düsseldorf, Nemecko	25,0	EUR	2 883	2 858

c) Spoločné podniky

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie	Výsledok v roku
-------	-------	---------------------	------	----------------	-----------------

		podiel %		tis.	tis.
Delphi I LLC	Wilmington, Delaware, USA	33,3	EUR	-491 719	-18 691
FV Holding S.A.	Brüssel, Belgicko	60,0	EUR	1 309	-46

d) Účelové spoločnosti

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Mena	Vlastné imanie tis.
LAMINA Grundstücks-Verwaltungsgesellschaft mbH & Co. Objekt Leipzig KG	Grünwald, Nemecko	100,0	EUR	-7 198

e) Podiely na spoločnostiach s trvalým prepojením

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %
Alma Atlas Investments Limited	Lathom/Near Ormskirk, Lancashire, Veľká Británia	12,0
BBB Bürgschaftsbank zu Berlin-Brandenburg GmbH	Berlin, Nemecko	10,7
BGG Bayerische Garant iegesellschaft mbH für mittelständische Beteiligungen	Mníchov, Nemecko	5,3
Bilendo GmbH	Mníchov, Nemecko	9,7
BTG Beteiligungsgesellschaft Hamburg mbH	Hamburg, Nemecko	13,3
Bürgschaftsbank Brandenburg GmbH	Potsdam, Nemecko	10,8
Bürgschaftsbank Bremen GmbH	Bremen, Nemecko	8,3
Bürgschaftsbank Mecklenburg-Vorpommern GmbH	Schwerin, Nemecko	12,0
Bürgschaftsbank Sachsen GmbH	Dresden, Nemecko	10,6
Bürgschaftsbank Sachsen-Anhalt GmbH	Magdeburg, Nemecko	10,4
Bürgschaftsbank Schleswig-Holstein Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Kiel, Nemecko	5,6
Bürgschaftsbank Thüringen GmbH	Erfurt, Nemecko	12,3
Bürgschaftsgemeinschaft Hamburg GmbH	Hamburg, Nemecko	17,8
ByeBuy Global Operat ions GmbH	Berlin, Nemecko	6,0
Decentralized Mobile Applicat ions Limited	Tel Aviv-Yafo, Izrael	7,7
Dr. Gubelt Grundstücks-Vermietungsgesellschaft mbH & Co. Objekt Schwabing KG	Düsseldorf, Nemecko	8,1
GetSafe GmbH	Heidelberg, Nemecko	6,2
Gini GmbH	Mníchov, Nemecko	13,4
Interessengemeinschaft Frankfurter Kredit institute GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	16,9
iwoca Limited	Londýn, Veľká Británia	5,5
Kreditgarant iegemeinschaft des Hotel- und Gaststättengewerbes in Bayern GmbH	Mníchov, Nemecko	9,7
Kreditgarant iegemeinschaft in Baden-Württemberg Verwaltungs-GmbH	Stuttgart, Nemecko	6,5
LiquidityMatch LLC	Wilmington, Delaware, USA	14,3
Mambu GmbH	Berlin, Nemecko	9,3
Marqeta, Inc.	City of Dover, USA	5,2
MBG Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Rheinland-Pfalz mbH	Mainz, Nemecko	9,8
MBG Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Schleswig-Holstein mbH	Kiel, Nemecko	7,3
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Berlin-Brandenburg GmbH	Potsdam, Nemecko	18,2
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Mecklenburg-Vorpommern mbH	Schwerin, Nemecko	18,4
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Niedersachsen (MBG) mbH	Hannover, Nemecko	12,4
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Sachsen mbH	Dresden, Nemecko	16,4
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Sachsen-Anhalt (MBG) mbH	Magdeburg, Nemecko	17,5
Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Thüringen mbH	Erfurt, Nemecko	16,5
Mittelstandsfonds Schleswig-Holstein GmbH	Kiel, Nemecko	9,2
Neptune Networks Limited	Londýn , Veľká Británia	6,3
Niedersächsische Bürgschaftsbank (NBB) GmbH	Hannover, Nemecko	5,6
paydirekt GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	11,1
Perspecteev S.A.S.	Paríž, Francúzsko	9,2
Pinova GmbH & Co. Beteiligungs 2 KG	Mníchov, Nemecko	19,6
Retresco GmbH	Berlin, Nemecko	5,2
Saarländische Kapitalbeteiligungsgesellschaft mbH	Saarbrücken, Nemecko	8,4
TRAXPAY AG	Köln, Nemecko	8,0
True Sale Internat ional GmbH	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	23,1

14)

15)

f) Podiely na veľkých kapitálových spoločnostiach, pri ktorých podiel presahuje 5% hlasovacích práv

Názov	Sídlo	Kapitálový podiel %	Hlasovacie práva %
Concardis GmbH	Eschborn, Nemecko	13,9	13,9
EURO Kartensysteme Gesellschaft mit beschränkter Haftung	Frankfurt nad Mohanom, Nemecko	13,9	13,9
GEWOBA Aktiengesellschaft Wohnen und Bauen	Bremen, Nemecko	7,1	7,1
SCHUFA Holding AG	Wiesbaden, Nemecko	17,9	17,9

16)

Poznámky pod čiarou

1) zmena obchodného mena: z ACCOMO Hotel HafenCity GmbH & Co. Geschlossene Investment KG na ACCOMO Hotel HafenCity GmbH & Co. KG
2) zmena obchodného mena: z Commerzbank (Eurasija) SAO na Commerzbank (Eurasija) AO
3) zmena obchodného mena: z Erste Europäische Pfandbrief- und Kommunalkreditbank Aktiengesellschaft v Luxemburgu na Commerzbank Finance & Covered Bond S.A.
4) zmena obchodného mena: z CommerzVentures Beteiligungs GmbH & Co. KG i.Gr. na CommerzVentures Beteiligungs GmbH & Co. KG
5) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services Finance GmbH na ComTS Finance GmbH
6) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services Logistics GmbH na ComTS Logistics GmbH
7) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services Mitte GmbH na ComTS Mitte GmbH
8) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services Nord GmbH na ComTS Nord GmbH
9) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services Ost GmbH na ComTS Ost GmbH
10) zmena obchodného mena: z Commerz Transaction Services West GmbH na ComTS West GmbH
11) zmena obchodného mena: z KMP Invest GmbH na Kira Vermögensverwaltungsgesellschaft mbH
12) zmena obchodného mena: z Hypothekenbank Frankfurt AG na LSF Loan Solutions Frankfurt GmbH
13) zmena obchodného mena: z Aspiro S.A. na mFinanse S.A.
14) zmena obchodného mena: z Plan Forward GmbH na GetSafe GmbH
15) zmena obchodného mena: z Perspect na Perspecteev S.A.S.
16) zmena obchodného mena: z ConCardis Gesellschaft mit beschränkter Haftung na Concardis GmbH

Poznámky a vysvetlivky

a) Zmluva o ovládnutí a odvode zisku.

* Ukazovatele z poslednej zverejnenej závierky.

Údaje podľa § 285 bod 11 a Obchodného zákonníka neboli v dôsledku podriadeného významu podľa § 286 ods. 3 bod 1 Obchodného zákonníka zverejnené.

Devízové kurzy za 1 € k 31.12.2016

Brazília	BRL	3,4305
Veľká Británia	GBP	0,8562
Japonsko	JPY	123,4000
Poľsko	PLN	4,4103
Rusko	RUB	64,3000
Švédsko	SEK	9,5525
Švajčiarsko	CHF	1,0739
Taiwan	TWD	34,1631
Maďarsko	HUF	309,8300
USA	USD	1,0541

(46) Mandáty v dozorných radách a iných kontrolných grémiách**Členovia predstavenstva****Commerzbank Aktiengesellschaft**

Údaje podľa § 285 bod 10 Obchodného zákonníka

- a) členstvo v iných kontrolných grémiách tvorených zo zákona (v tuzemsku)
- b) členstvo v porovnateľných tuzemských a zahraničných kontrolných grémiách

Martin Zielke

- a) comdirect bank Aktiengesellschaft¹
Predseda
(do 12.5.2016)

Commerz Real AG¹
Predseda
(do 30.4.2016)
- b) Commerz Real Investment-
gesellschaft mbH¹
Predseda
(do 30.4.2016)

Commerz Ventures GmbH¹
Predseda
(od 1.5.2016)

mBank S.A.¹
podpredseda
(do 15.12.2016)

Martin Blessing

(do 30.4.2016)

- b) CommerzVentures GmbH¹
Predseda

mBank S.A.¹

Frank Annuscheit

- a) BVV Versicherungsverein des
Bankgewerbes a.G.
podpredseda

comdirect bank Aktiengesellschaft¹
podpredseda
- b) BVV Versorgungskasse
des Bankgewerbes e.V.
podpredseda

Commerz Services Holding GmbH¹
Predseda

Markus Beumer

(do 31.10.2016)

- a) ABB AG
- b) DAW SE

Dr. Marcus Chromik

(od 1.1.2016)

- b) mBank S.A.¹

Stephan Engels

- a) Hypothekenbank Frankfurt AG¹
podpredseda
(do 23.5.2016)

- b) CommerzVentures GmbH¹
podpredseda

EIS Einlagensicherungsbank GmbH
(od 13.5.2016)mBank S.A.¹
podpredseda**Michael Mandel**

(od 23.5.2016)

- a) comdirect bank Aktiengesellschaft¹
Predseda
(od 12.5.2016)

Commerz Real AG¹
podpredseda

SCHUFA Holding AG

- b) Commerz Real Investment-
gesellschaft mbH¹
podpredseda

mBank S.A.¹**Michael Reuther**

- a) RWE Power AG
(do 15.6.2016)

- b) EUREX Deutschland AöR

Frankfurter Wertpapierbörse AöR

Landwirtschaftliche Rentenbank AöR

Verlagsbeteiligungs- und
Verwaltungsgesellschaft mit
beschränkter Haftung

Členovia Dozornej rady**Commerzbank Aktiengesellschaft**

Údaje podľa § 285 bod 10 Obchodného zákonníka

- a) členstvo v iných kontrolných grémiách tvorených zo zákona (v tuzemsku)
- b) členstvo v porovnateľných tuzemských a zahraničných kontrolných grémiách

Klaus-Peter Müller

- a) Fresenius Management SE

Fresenius SE & Co. KGaA
- b) Parker Hannifin Corporation,
Cleveland

Uwe Tschäge

--

Hans-Hermann Altenschmidt

- a) BVV Pensionsfonds des
Bankgewerbes AG
(do 23.6.2016)

BVV Versicherungsverein
des Bankgewerbes a.G.
(do 23.6.2016)
- b) BVV Versorgungskasse
des Bankgewerbes e.V.
(do 23.6.2016)

Heike Anscheit

(od 1.1.2017)

--

Gunnar de Buhr

- a) BVV Pensionsfonds des
Bankgewerbes AG
(od 24.6.2016)

BVV Versicherungsverein
des Bankgewerbes a.G.
(od 24.6.2016)
- b) BVV Versorgungskasse
des Bankgewerbes e.V.
(od 24.6.2016)

Stefan Burghardt

--

b)

¹ Konzernový mandát

Sabine U. Dietrich

--

Stefan Jennes

(od 1.2.2017)

--

Karl-Heinz Flöther

a) Deutsche Börse AG,
Frankfurt am Main

Dr. Markus Kerber

a) KfW-Bankengruppe
b) Computershare Limited, Melbourne

Alexandra Krieger

a) AbbVie Komplementär GmbH
Evonik Resource Efficiency GmbH

Oliver Leiberich

--

Dr. Stefan Lippe

b) Acqupart Holding AG, Zug
podpredsa
AXA S.A., Paris
Celsius Pro AG, Zürich
Predsa
Yes Europe AG, Lachen
Predsa

Beate Mensch

a) Münchener Rückversicherungs-
Gesellschaft Aktiengesellschaft,
München

Anja Mikus

--

Dr. Roger Müller

--

Dr. Helmut Perlet

a) Allianz SE
Predsa
GEA GROUP AG
Predsa (od 20.4.2016)

Barbara Priester

(do 31.12.2016)

--

Mark Roach

--

Margit Schoffer

(do 31.1.2017)

--

Nicholas Teller

b) Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs-KG
(do 30.6.2016)

Dr. Gertrude Tumpel-Gugerell

b) Finanzmarkteteiligung Aktien-
gesellschaft des Bundes, Viedeň
Österreichische Bundesbahnen
Holding AG, Viedeň
OMV Aktiengesellschaft, Viedeň
Vienna Insurance Group AG, Viedeň

**Zamestnanci Commerzbank
Aktiengesellschaft**

Údaje podľa § 340a ods. 4 bod 1 Obchodného
zákonníka

Andreas Böger

Düsseldorfer Hypothekenbank
Aktiengesellschaft
(od 1.1.2017)

Volker Ergler

Stadtwerke Viernheim GmbH

Gerold Fahr

Stadtwerke Ratingen GmbH
Predsa

Martin Fishedick

Borgers SE & Co. KGaA

Jörg van Geffen

Häfen und Güterverkehr Köln AG

Sven Gohlke

Bombardier Transportation GmbH

Andrea Habermann

Delta Direkt Lebensversicherung
Aktiengesellschaft München

Jochen H. Ihler

Hüttenwerke Krupp Mannesmann GmbH

Marcus König

Städtische Werke Nürnberg
Gesellschaft mit beschränkter Haftung
VAG Verkehrs-Aktiengesellschaft

Fredun Mazaheri

Düsseldorfer Hypothekenbank
Aktiengesellschaft
(do 31.12.2016)

Dr. Annette Messemer

K+S Aktiengesellschaft

Stefan Nodewald

SCHWÄLBCHEN MOLKEREI Jakob Berz
Aktiengesellschaft

Dr. Bettina Orlopp

Commerz Real AG¹

Roman Schmidt

Commerz Real AG¹

Sabine Schmittroth

comdirect bank Aktiengesellschaft¹

Commerz Real AG¹

Dr. Jochen Sutor

Commerz Real AG¹

Rupert Winter

Klinikum Burgenlandkreis GmbH
podpredsa
(do 31.12.2016)

Benedikt Winzen

Wohnstätte Krefeld, Wohnungs-
Aktiengesellschaft

¹ Konzernmandat.

(47) Orgány spoločnosti Commerzbank Aktiengesellschaft**Dozorná rada**

Klaus-Peter Müller
Predseda

Uwe Tschäge¹
Podpredseda
Zamestnanec banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Hans-Hermann Altenschmidt¹
Zamestnanec banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Heike Anscheit¹
(od 1.1.2017)
Zamestnankyňa banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Gunnar de Buhr¹
Zamestnanec banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Stefan Burghardt¹
Vedúci pobočky
Mittelstand Bremen
Commerzbank Aktiengesellschaft

Sabine U. Dietrich
Bývalý člen predstavenstva
BP Europe SE

Karl-Heinz Flöther
samostatný podnikateľský poradca

Stefan Jennes¹
(od 1.2.2017)
Zamestnanec banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Dr. Markus Kerber
Hlavný konateľ
Spolkového zväzu nemeckého priemyslu

Alexandra Krieger¹
Vedúca odboru podnikového hospodárstva /
podnikateľských stratégií odborov v baníctve,
energetike a chemickom priemysle

Oliver Leiberich¹
Zamestnanec banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Dr. Stefan Lippe
Bývalý predseda vedenia Swiss Re AG

Beate Mensch¹
odborová tajomníčka
Spoločných odborov služieb
okresná pobočka ver.di Hesensko

Anja Mikus
konateľka
Chief Investment Officer
Arabesque (Deutschland) GmbH

Dr. Roger Müller
General Counsel
Deutsche Börse AG

Dr. Helmut Perlet
Predseda Dozornej rady Allianz SE

Barbara Priester¹
(do 31.12.2016)
Zamestnankyňa banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Mark Roach¹
Tajomník odborov
Združené odbory služieb
spolková správa ver.di

Margit Schoffer¹
(do 31.1.2017)
Zamestnankyňa banky
Commerzbank Aktiengesellschaft

Nicholas Teller
Predseda poradného výboru
E.R. Capital Holding GmbH & Cie. KG

Dr. Gertrude Tumpel-Gugerell
Bývalá členka direktória Európskej centrálnej
banky

¹ zvolení zamestnancami

Predstavenstvo

Martin Zielke
Predseda
(od 1.5.2016)

Martin Blessing
Predseda
(do 30.4.2016)

Frank Annuscheit

Markus Beumer
(do 31.10.2016)

Dr. Marcus Chromik
(od 1.1.2016)

Stephan Engels

Michael Mandel
(od 23.5.2016)

Michael Reuther

Vyhlásenie zákonných zástupcov

Týmto podľa najlepšieho vedomia prehlasujeme, že ročná závierka podľa uplatňovaných zásad účtovníctva sprostredkováva skutočný obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie spoločnosti a že priebeh obchodnej činnosti a jej výsledok ako aj situácia spoločnosti sú v správe

o stave spoločnosti zobrazené tak, že to zodpovedá skutočným pomeroch a že v správe sú popísané podstatné príležitosti ako aj riziká súvisiace s pravdepodobným vývojom spoločnosti.

Frankfurt nad Mohanom dňa 21. 2. 2017

Predstavenstvo

Martin Zielke

Frank Annuscheit

Marcus Chromik

Stephan Engels

Michael Mandel

Michael Reuther

Výrok nezávislého audítora

Pre COMMERZBANK Aktiengesellschaft, Frankfurt nad Mohanom

Poznámky k previerke ročnej závierky

Výrok k ročnej závierke

Vykonalí sme previerku ročnej závierky – pozostávajúcej zo súvahy, výkazu ziskov a strát ako aj prílohy – pri zahrnutí účtovníctva spoločnosti COMMERZBANK Aktiengesellschaft, Frankfurt nad Mohanom, za obchodný rok od 1. januára do 31. decembra 2016.

Podľa § 322 ods. 3 prvá veta Obchodného zákonníka vyhlasujeme, že Na základe nášho zhodnotenia zistení z previerky zodpovedá ročná závierka vo všetkých podstatných súvislostiach zákonným predpisom a podľa uplatňovaných zásad účtovníctva sprostredkováva skutočný obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie spoločnosti k 31. 12. 2016 ako aj výnosovej situácie za rok končiaci v tento deň.

Podľa § 322 ods. 3 prvá veta Obchodného zákonníka vyhlasujeme, že naša previerka nevedla k žiadnym námietkam.

Základ pre výrok k ročnej závierke

Previerku ročnej závierky sme podľa § 317 nemeckého Obchodného zákonníka vykonali na základe nemeckých zásad pre riadne previerky ročných závierok vydaných Inštitútom audítorov (IDW) a na základe Medzinárodných audítorských štandardov (ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto predpisov a zásad ako aj podľa doplňujúcich štandardov je podpísaná v odseku „Zodpovednosť audítora za previerku ročnej závierky“. Naša spoločnosť je nezávislá od kontrolovanej spoločnosti v súlade s nemeckými obchodno-právnymi a profesnými a stavovskými predpismi a v súlade s týmito požiadavkami sme splnili naše ostatné profesné povinnosti. Sme presvedčení, že nami vykonaná previerka predstavuje dostatočne istú základňu pre naše hodnotenie.

Osobitne dôležité kontrolované skutočnosti

Osobitne dôležité kontrolované skutočnosti sú také skutočnosti, ktoré boli podľa nášho názoru najdôležitejšie pri našej previerke ročnej závierky za obchodný rok od 1. januára do 31. decembra 2016. Tieto skutočnosti boli zohľadnené v súvislosti s našou previerkou ročnej závierky ako celku a pri tvorbe nášho výroku k závierke; k týmto skutočnostiam neodovzdávame osobitný výrok.

Z nášho pohľadu patrili medzi osobitne dôležité kontrolované skutočnosti nasledovné skutočnosti:

1. **Ocenenie financovania lodí**
2. **Ocenenie obchodnej činnosti**
3. **Prevod majetku a dlhov spoločnosti Hypothekenbank Frankfurt AG**
4. **Previerka potreby rezerv v kontexte stratégie Commerzbank 4.0**
5. **Nároky na vrátenie dane z obchodov realizovaných v deň rozhodujúci pre výplatu dividend**

Naše informácie o týchto osobitne dôležitých kontrolovaných skutočnostiach majú nasledovnú štruktúru:

- a) skutočnosť a stanovenie problému
- b) postup pri kontrole a zistenia
- c) odkaz na ďalšie informácie

1. Ocenenie financovania lodí

a) Spoločnosť COMMERZBANK Aktiengesellschaft pôsobí aj v oblasti financovania lodí. V hodnotenom období predstavovala táto oblasť na základe ďalej sa zhoršujúceho trhového prostredia hlavnú hnaciu silu pre zvýšenie oprávok, takže z obchodov súvisiacich s financovaním lodí vyplývali značné dopady na ročnú závierku a najmä na výnosovú situáciu spoločnosti. V rámci účtovníctva je na ocenenie týchto pohľadávok pravidelne potrebné využiť odhadované hodnoty, predovšetkým budúce ceny za chartrové služby. Nakoľko tieto hodnotiace parametre majú významný vplyv na vytvorenie príp. výšku prípadne nevyhnutných oprávok, a keďže tieto oprávky sú poznačené značnými neistotami, bola táto skutočnosť v rámci previerky osobitne dôležitá.

b) V rámci previerky ročnej závierky sme najprv hodnotili účinnosť relevantného interného kontrolného systému spoločnosti na hodnotenie

financovania lodí. Pritom sme zohľadnili aj príslušnú obchodnú organizáciu, IT systémy a modely ocenenia. Okrem toho sme hodnotili ocenenie financovania lodí, vrátane primeranosti odhadovaných hodnôt na základe náhodných vzoriek orientovaných na riziká, pričom sme okrem iného hodnotili aj správne uplatnenie modelov oceňovania a primeranosť použitých budúcich cien za charterové služby a ďalších vstupných faktorov. Za týmto účelom sme prizvali aj našich špecialistov z oblasti previerok IT, finančnej matematiky a špecialistov v oblasti oceňovania lodí. Štatutárnymi zástupcami spoločnosti COMMERZBANK Aktiengesellschaft používané parametre a domnienky pri oceňovaní portfólia financovania lodí sa nachádzajú v rámci prípustných hraníc.

c) Údaje spoločnosti COMMERZBANK Aktiengesellschaft týkajúce sa bilancovania a oceňovania rizikovej prevencie v úverových obchodoch, ktoré platia aj pre oceňovanie financovania lodí, sa nachádzajú v bode 2 prílohy.

2. Ocenenie obchodnej činnosti

a) Spoločnosť COMMERZBANK Aktiengesellschaft uzatvára obchody v oblasti cenných papierov a derivátov v zmysle MaRisk, ktoré v ročnej závierke priraduje k obchodným aktívam ako aj k likvidnej rezerve ako aj k investičnému majetku. Pre účely bilancovania a oceňovania ako aj zverejňovania údajov v prílohe spoločnosť stanovuje aktuálnu hodnotu týchto aktív. Ocenenie týchto aktív prebieha v obchodnej oblasti a následne je verifikované na základe finančnej funkcie. Aktuálna hodnota sa potom určuje na základe ceny finančného nástroja zisteného na trhu. Ak nie sú k dispozícii trhové ceny, vykonáva sa ocenenie na základe cien podobných nástrojov kótovaných na aktívnych trhoch. Ak nie sú k dispozícii kótované ceny pre rovnaké alebo podobné finančné nástroje, používajú sa na stanovenie aktuálnej hodnoty modely oceňovania, ktoré v maximálnom možnom rozsahu používajú ako parametre trhové údaje. Ak nie sú na ocenenie pomocou oceňovacích modelov k dispozícii dostatočne aktuálne a prekontrolovateľné trhové údaje, budú použité aj parametre, ktoré nie je možné pozorovať na trhu. Tieto vstupné parametre môžu obsahovať údaje, ktoré sa vo forme približných údajov zisťujú z historických údajov.

S ohľadom na mimoburzové deriváty spoločnosť počta aj s úpravou ocenenia pre riziká kontrahentov ako aj náklady na financovanie. Pri finančných nástrojoch oceňovaných na základe modelu boli zistené väčšie neistoty pri oceňovaní príp. väčšie rozsahy prijateľných pásiem. To sa dotýka predovšetkým komplexných finančných nástrojov ako aj používania nepozorovateľných parametrov. Preto malo ocenenie finančných nástrojov oceňovaných na základe modelu, vrátane úpravou ocenenia pre riziká kontrahentov ako aj náklady na financovanie, osobitný význam pri našej previerke.

b) V rámci našej previerky sme analyzovali predovšetkým finančné nástroje oceňované podľa modelu, pričom sme sa zameriavali na aktíva s vyššou neistotou ocenenia. Potom sme hodnotili primeranosť a účinnosť interného kontrolného systému spoločnosti na oceňovanie týchto finančných nástrojov, pričom sme sa predovšetkým presvedčili o

primeranosti a účinnosti kontrolných úkonov spoločnosti týkajúcich sa verifikácie cien nezávislej od obchodnej činnosti ako aj validácie modelu. Pri zapojení našich finančných matematikov sme hodnotili aj vhodnosť používaných modelov oceňovania ako aj parametrov používaných na vybrané triedy majetku. Okrem toho sme vybrané portfóliá mimoburzových derivátov podrobili samostatnému a nezávislému dodatočnému hodnoteniu ku dňu rozhodujúceho pre zostavenie súvahy. Metodika použitá na ocenenie úprav pre riziká kontrahentov ako aj náklady na financovanie pri mimoburzových derivátoch sme podrobili kontrole, v akom rozsahu sú tieto úpravy vhodné na zobrazenie vecne správnej časovej hodnoty. Štatutárnymi zástupcami spoločnosti používané oceňovacie metódy a domnienky pri oceňovaní sa nachádzajú v rámci prípustných hraníc.

c) Ďalšie informácie o aktívach ocenených na základe aktuálnej hodnoty sú obsiahnuté v bodoch 2, 15, 27 a 37 prílohy.

3. Prevod majetku a dlhov spoločnosti Hypothekbank Frankfurt AG

a) V obchodnom roku 2016 spoločnosť v súvislosti s likvidáciou portfólia v oblasti financovania nehnuteľností a štátnych aktív previedla časti majetku a dlhov spoločnosti Hypothekbank Frankfurt AG na COMMERZBANK Aktiengesellschaft. Spoločnosť Hypothekbank Frankfurt AG bola následne transformovaná na servisnú spoločnosť, ktorá operatívne prevádzkuje portfóliá prevedené na COMMERZBANK Aktiengesellschaft. V rámci tejto internej transakcie bola nevyhnutná migrácia v systémoch na spracovanie údajov ako aj rôzne úpravy v štruktúre a organizácii. Okrem toho sme riešili komplexné otázky týkajúce sa účtovníctva a daní. Preto mala táto skutočnosť osobitný význam pri našej previerke.

b) V rámci previerky sprevádzajúcej projekt ako aj previerky ročnej závierky 2016 sme vykonali rôzne kontrolné úkony týkajúce sa riadneho postupu v účtovníctve, daňových dopadov a IT migrácie. Okrem iného sme analyzovali oceňovanie a prevod majetku a dlhov. Do tohto procesu sme zapojili aj expertov na vnútroštátne účtovníctvo z nášho oddelenia ako aj ďalších špecialistov v oblasti daňového práva, práva obchodných spoločností a IT. Vecne správne zobrazenie transakcií v pripojenej ročnej závierke je dostatočne zadokumentované a je z nášho pohľadu primerané.

c) Údaje spoločnosti k transakcii sú uvedené v bodoch 5, 11, 15, 18, 42 a 43.

4. Previerka potreby rezerv v kontexte stratégie Commerzbank 4.0

a) Spoločnosť COMMERZBANK Aktiengesellschaft ohlásila v obchodnom roku 2016 svoj nový strategický program „Commerzbank 4.0“. V rámci novej stratégie sa spoločnosť zameriava na svoje hlavné činnosti a podľa toho stanovila aj svoje ciele a plány. Spoločnosť ohlásila, že plánuje znížiť náklady v dôsledku zníženia počtu pracovných miest v rozsahu ca 9 600 pracovných miest na plný úväzok. Na základe splnenia

nevyhnutných kritérií vznikla nevyhnutnosť vytvorenia rezervy na reštrukturalizáciu. Spoločnosť pri hodnotení svojho výsledku došla k záveru, že tieto kritériá neboli k 31. 12. 2016 splnené, preto nebola vytvorená rezerva na reštrukturalizáciu. Z nášho pohľadu je táto skutočnosť osobitne dôležitá, nakoľko bilancovanie rezerv na reštrukturalizáciu je vo vysokej miere založená na hodnotení a domnienkach štatutárnych zástupcov.

b) K neistým záväzkom musia byť vytvorené rezervy podľa § 249 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka. Pre tento účel musí existovať externý záväzok, ktorý bol právne alebo ekonomicky vytvorený v uplynulom obchodnom roku a okrem toho je potrebné vážne počítať s čerpaním. Počas našej previerky sme posudzovali existenciu nevyhnutných kritérií. Za týmto účelom sme požiadali štatutárnych zástupcov o predloženie príslušných dokladov. Predmetom nášho posudzovania bol aj stav rokovaní štatutárnych zástupcov so zástupcami zamestnancov. Pritom sme sa presvedčili o tom, že skutočnosť ako aj štatutárnymi zástupcami vykonané odhady a stanovené domnienky pre nevytvorenie rezervy na reštrukturalizáciu boli dostatočne zadokumentované a odôvodnené.

c) Údaje spoločnosti o rezervách sú uvedené v bodoch 11 a 27.

5. Nároky na vrátenie dane z obchodov realizovaných v deň rozhodujúci pre výplatu dividend

a) Spoločnosť COMMERZBANK Aktiengesellschaft získala v obdobiach, ktoré s ohľadom na stanovenie a vyplatenie neboli ešte premlčané, dividendy z realizovaných obchodov a z týchto obchodov ohlásila daň z kapitálových výnosov za účelom jej započítania príp. vrátenia (spolu označené ako daňové nároky). Existuje riziko, či spoločnosti prislúchajú daňové nároky z týchto obchodov. Nakoľko neuznanie uplatnených daňových nárokov môže mať podstatný vplyv na majetkovú a výnosovú situáciu spoločnosti, majú tieto skutočnosti z nášho pohľadu osobitný význam.

b) Na základe (jednotlivých) daňových potvrdení vystavených spoločnosťou COMMERZBANK Aktiengesellschaft a vyhodnotenia údajov z používaných obchodných a zúčtovacích systémov sme zistili, v akej výške spoločnosť uplatnila daňové nároky z realizovaných obchodov ku dňu rozhodujúcemu pre výplatu dividend. Ďalej sme analyzovali, či spoločnosť obchodovala s akciami po dni rozhodujúcom pre výplatu dividend s rovnakými účastníkmi na trhu a v akom rozsahu boli nadobudnuté akcie ďalej používané na ďalšie obchody a financovanie. Okrem toho sme analyzovali, či existujú poznatky o cieľených dohodách o prázdnych nákupoch s ohľadom na obchody po dni rozhodujúcom pre výplatu dividend. Na základe dostupných informácií, aktuálneho právneho názoru ako aj vyhlásení finančnej správy sme sa presvedčili o tom, že štatutárnymi zástupcami vykonané hodnotenia týkajúce sa zobrazenia možného neuznania uplatnených nárokov na vrátenie dane boli v súvahe dostatočne zadokumentované a že sú odôvodnené.

c) Údaje spoločnosti o možnom neuznaní uplatnených nárokov na vrátenie dane sa nachádzajú v prílohe koncernovej závierky v bodoch 29, 69 a 86.

Dodatočné informácie

Štatutárni zástupcovia sú zodpovední za dodatočné informácie. Dodatočné informácie zahŕňajú:

- Správu o Corporate Governance podľa bodu 3.10 Nemeckého kódexu Corporate Governance,
- Vyhlásenie o riadení spoločnosti podľa § 289a Obchodného zákonníka a
- Ostatné časti výročnej správy spoločnosti COMMERZBANK Aktiengesellschaft, Frankfurt nad Mohanom, k 31. 12. 2016, ktoré nepodliehajú povinnej kontrole.

Náš výrok o kontrole nezahŕňa dodatočné informácie, ktoré neboli ani predmetom nášho posudzovania.

Naša zodpovednosť v rámci našej previerky ročnej závierky spočíva v kritickom posúdení dodatočných informácií a zohľadnení prípadných podstatných nezrovnalostí medzi dodatočnými informáciami a ročnou závierkou alebo našimi zisteniami z previerky alebo podstatnými nepravdivými informáciami. Ak z našej činnosti vyplynie, že dodatočné informácie obsahujú podstatné nepravdivé údaje, sme povinní podať o nich správu. Z tejto previerky takéto informácie nevyplývajú.

Zodpovednosť štatutárnych zástupcov a dozorného úradu za ročnú závierku

Štatutárni zástupcovia sú zodpovední za účtovníctvo a zostavenie ročnej závierky. Táto zodpovednosť zahŕňa aj to, že ročná závierka bude pripravená v súlade s nemeckými právnymi predpismi a že v závierke bude pri dodržaní zásad riadneho účtovníctva prezentovaný obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie spoločnosti zodpovedajúci skutočným pomeroch. Štatutárni zástupcovia sú takisto zodpovední za interné kontroly, ktoré považujú za nevyhnutné, aby umožnili vypracovať ročnú závierku, ktorá nebude obsahovať nesprávne zistenia (chcené alebo nechcené).

Pri zostavovaní ročnej závierky sú štatutárni zástupcovia zodpovední za posúdenie schopnosti spoločnosti pokračovať v podnikateľskej činnosti. Okrem toho sú zodpovední za uvedenie informácií súvisiacich s pokračovaním obchodnej činnosti ako aj za vyhotovenie súvahy na základe účtovnej zásady pokračovania podnikateľskej činnosti, ak tomu neodporujú skutočné alebo právne okolnosti.

Dozorná rada je zodpovedná za monitorovanie účtovníctva spoločnosti za účelom vyhotovenia ročnej závierky.

Zodpovednosť audítora za previerku ročnej závierky

Našu úlohou je odovzdať na základe našej previerky výrok k tejto ročnej závierke a účtovníctvu. Previerku ročnej závierky sme podľa § 317 nemeckého Obchodného zákonníka vykonali na základe nemeckých zásad pre riadne previerky ročných závierok vydaných

Inštitútom audítorov (IDW) a na základe Medzinárodných audítorských štandardov (ISA). Na základe týchto predpisov musí byť previerka naplánovaná a vykonaná tak, aby bolo možné s dostatočnou istotou zistiť, či ročná závierka neobsahuje podstatné nesprávnosti. Dostatočná istota predstavuje vysokú mieru bezpečnosti, avšak nie je zárukou pre to, že previerka ročnej závierky realizovaná v súlade s § 317 Obchodného zákonníka pri zohľadnení zásad definovaných Inštitútom audítorov (IDW) a pri dopĺňujúcom zohľadnení ISA vždy identifikuje podstatné nepravdivé údaje. Nepravdivé údaje môžu vyplývať z porušení alebo nesprávností a považujú sa za podstatné, ak je možné racionálne očakávať, že jednotlivito alebo ako celok ovplyvnia ekonomické rozhodnutia prijaté na základe tejto ročnej závierky.

Ako súčasť previerky ročnej závierky podľa § 317 Obchodného zákonníka a pri zohľadnení zásad definovaných Inštitútom audítorov (IDW) a pri dopĺňujúcom zohľadnení ISA uplatňujeme počas celej previerky profesionálny úsudok a zachovávame si kritický postoj. Okrem toho

- Identifikujeme a hodnotíme riziká vyplývajúce z podstatných nepravdivých údajov – chcených alebo nechcených – v ročnej závierke, plánujeme a vykonávame kontrolné úkony ako reakciu na tieto riziká ako aj získavame kontrolné dôkazy, ktoré sú dostatočné a primerané na to, aby slúžili ako základ pre náš výrok. Riziko, že podstatné nepravdivé údaje nebudú identifikované, je pri porušení pravidiel vyššie než pri nesprávnych údajoch, nakoľko porušenia môžu zahŕňať podvodné konanie, falšovanie, úmyselné neúplné údaje, zavádzajúce údaje príp. vyradenie interných kontrol.
- získavame poznatky o internom kontrolnom systéme relevantnom pre previerku ročnej závierky, aby sme mohli naplánovať kontrolné úkony, ktoré sú za daných okolností primerané, avšak nie s cieľom odovzdať výrok o účinnosti interného kontrolného systému spoločnosti.
- posudzujeme primeranosť účtovných metód použitých štatutárnymi zástupcami ako aj vhodnosť odhadovaných hodnôt zobrazených štatutárnymi zástupcami a súvisiacich údajov.

- Formulujeme závery o primeranosti použitia účtovnej zásady pokračovania podnikateľskej činnosti zo strany štatutárných zástupcov ako aj na základe získaných kontrolných dôkazov, či existujú podstatné neistoty v súvislosti s udalosťami alebo okolnosťami, ktoré môžu viesť k pochybnostiam o schopnosti spoločnosti pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti. Ak sa dopracujeme k záveru, že existujú podstatné neistoty, sme povinní upozorniť vo výroku na príslušné údaje v ročnej závierke alebo správe o stave spoločnosti, alebo; ak sú tieto údaje neprimerané, sme povinní upraviť náš výrok. Naše závery formulujeme na základe kontrolných dôkazov získaných do momentu odovzdania nášho výroku. Budúce udalosti alebo okolnosti však môžu viesť k tomu, že spoločnosť nebude schopná pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti.
- hodnotíme celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah ročnej závierky, vrátane údajov, ako aj to, či sú v ročnej závierke príslušné obchodné prípady a udalosti zobrazené tak, že ročná závierka pri dodržaní zásad riadneho účtovníctva sprostredkováva obraz majetkovej, finančnej a výnosovej situácie spoločnosti zodpovedajúci skutočnosti. S dozorným orgánom okrem iného diskutujeme o plánovanom rozsahu a časovom plánovaní previerky ako aj podstatné zistenia z previerky, vrátane prípadných nedostatkov v internom kontrolnom systéme, ktoré sme zistili počas našej previerky ročnej závierky.

Voči dozornému orgánu vyhlasujeme, že sme splnili relevantné požiadavky na nezávislosť a prediskutujeme s dozorným orgánom všetky vzťahy a ostatné skutočnosti, s ohľadom na ktoré je možné predpokladať, že majú dopad na našu nezávislosť, a prijímame príslušné ochranné opatrenia.

Zo skutočností, ktoré sme prediskutovali s dozorným orgánom, sme určili tie skutočnosti, ktoré mali mimoriadny význam v rámci previerky ročnej závierky za aktuálne obdobie, a preto predstavujú osobitne dôležité skutočnosti. Tieto skutočnosti popisujeme v rámci informácií o previerke ročnej závierky, ibaže by zákony alebo iné právne predpisy vylučovali zverejnenie tejto skutočnosti.

Ostatné zákonné a právne požiadavky

Poznámka o previerke správy o stave spoločnosti

Výrok k správe o stave spoločnosti

Vykonalí sme previerku správy o stave spoločnosti COMMERZBANK Aktiengesellschaft, Frankfurt nad Mohanom, za obchodný rok od 1. januára do 31. decembra 2016.

Na základe nášho zhodnotenia zistení z previerky ročnej závierky a správy o stave spoločnosti je správa o stave spoločnosti v súlade s ročnou závierkou, prezentuje skutočný obraz situácie spoločnosti a

zobrazuje aj podstatné príležitosti ako aj riziká súvisiace s budúcim vývojom spoločnosti.

Naša previerka nevedla k námietkam voči riadnemu zostaveniu správy o stave spoločnosti.

Základ pre výrok o správe o stave spoločnosti

Previerku správy o stave spoločnosti sme vykonali podľa § 317 ods. 2 nemeckého Obchodného zákonníka vykonali na základe nemeckých zásad pre riadne previerky ročných závierok vydaných Inštitútom audítorov (IDW).

Zodpovednosť štatutárnych zástupcov a dozorného orgánu za správu o stave spoločnosti

Štatutárni zástupcovia sú zodpovední za zostavenie správy o stave spoločnosti, ktorá celkovo sprostredkováva primeraný obraz o stave spoločnosti a ktorá je v súlade s ročnou závierkou, ktorá zodpovedá zákonným predpisom ako aj primerane zobrazuje príležitosti a riziká budúceho vývoja. Ďalej sú štatutárni zástupcovia zodpovední za opatrenia (systémy), ktoré považujú za nevyhnutné pre zostavenie správy o stave spoločnosti v súlade s použiteľnými zákonnými predpismi a predloženie primeraných a dostatočných dôkazov pre tvrdenia uvedené v správe o stave spoločnosti.

Dozorná rada je zodpovedná za monitorovanie účtovníctva spoločnosti za účelom vyhotovenia správy o stave spoločnosti.

Zodpovednosť audítora i za previerku správy o stave spoločnosti

Naším cieľom je získať dostatočnú istotu v tom, či správa o stave spoločnosti celkovo sprostredkováva primeraný obraz o stave spoločnosti a či je vo všetkých podstatných náležitostiach v súlade s ročnou závierkou ako aj poznatkami zistenými počas previerky, či zodpovedá zákonným predpisom a primerane zobrazuje príležitosti a riziká budúceho vývoja, a udeliť výrok aj k správe o stave spoločnosti.

V rámci previerky sme preverili správu o stave spoločnosti v súlade s § 317 ods. 2 Obchodného zákonníka pri dodržiavaní zásad riadneho výkazníctva uvedených v Obchodnom zákonníku. V tejto súvislosti uvádzame nasledovné:

- Previerka správy o stave spoločnosti je súčasťou previerky ročnej závierky.
- Získavame poznatky o opatreniach (systémoch) relevantných pre previerku správy o stave spoločnosti s cieľom naplánovať kontrolné úkony, ktoré sú za uvedených okolností primerané, avšak nie s cieľom odovzdať výrok o účinnosti týchto opatrení (systémov).

- Vykonávame kontrolné úkony k údajom, ktoré štatutárni zástupcovia uviedli v správe o stave spoločnosti. Na základe primeraných a dostatočných kontrolných dôkazov pritom preverujeme domnienky stanovené štatutárnymi zástupcami ako aj posudzujeme vhodnosť týchto domnienok a vecne správne odvodenie údajov orientovaných do budúcnosti a vyplývajúcich z týchto domnienok. K údajom orientovaným do budúcnosti ani k domnienkam však neodovzdávame samostatný výrok. Existuje podstatné a nevyhlíditeľné riziko, že sa budú budúce udalosti odchyľovať od údajov orientovaných do budúcnosti.
- K jednotlivým údajom v správe o stave spoločnosti neodovzdávame samostatný výrok, len výrok k správe ako celku.

Zodpovedná audítorka

Zodpovedná audítorka je Helge Olsson.

Frankfurt nad Mohanom dňa 22. februára 2017

PricewaterhouseCoopers
Aktiengesellschaft
audítorská spoločnosť

Clemens Koch
audítor

Helge Olsson
audítorka

Významné koncernové spoločnosti a významné podiely

Inland
comdirect bank AG, Quickborn
Commerz Finanz GmbH, München
Commerz Real AG, Eschborn

Ausland
Commerzbank Brasil S.A. – Banco Múltiplo, São Paulo
Commerzbank (Eurasija) AO, Moskau
Commerzbank Finance & Covered Bond S.A., Luxemburg
Commerzbank Zrt., Budapest
Commerz Markets LLC, New York
mBank S.A., Warschau

Operative Auslandsniederlassungen

Amsterdam, Barcelona, Bratislava, Brünn (Office), Brüssel, Dubai, Hongkong, London, Luxemburg, Madrid, Mailand, New York, Ostrava (Office), Paris, Peking, Pilsen (Office), Prag, Schanghai, Singapur, Tianjin, Tokio, Wien, Zürich

Repräsentanzen und Financial Institutions Desks

Abidjan, Addis Abeba, Almaty, Aschgabat, Bagdad, Baku, Bangkok, Beirut, Belgrad, Brüssel (Verbindungsbüro zur Europäischen Union), Buenos Aires, Bukarest, Caracas, Dhaka, Dubai (FI-Desk), Ho-Chi-Minh-Stadt, Hongkong (FI-Desk), Istanbul, Jakarta, Johannesburg, Kairo, Kiew, Kuala Lumpur, Lagos, Luanda, Mailand (FI-Desk), Melbourne, Minsk, Moskau, Mumbai, New York (FI-Desk), Nowosibirsk, Panama-Stadt, Peking (FI-Desk), São Paulo, Schanghai (FI-Desk), Seoul, Singapur (FI-Desk), Taipeh, Taschkent, Tiflis, Tokio (FI-Desk), Zagreb

Vyhlásenie

Výhrada pri výrokoch týkajúcich sa budúcnosti

Táto výročná správa obsahuje výroky o budúcom vývoji obchodov a výnosov Commerzbank, ktoré sú založené na súčasných plánoch, hodnoteniach a prognózach. Výroky zahŕňajú riziká a neistoty. Existuje totiž celý rad faktorov, ktoré ovplyvňujú našu obchodnú činnosť a ktoré sú z veľkej časti mimo sféry nášho vplyvu. Medzi tieto faktory patrí najmä vývoj konjunktúry, situácia na finančných trhoch a možné výpadky úverov. Skutočné výsledky a vývoj sa môžu výrazne odchyľovať od dnes definovaných predpokladov. Tieto platia preto len v momente zverejnenia. Nепreberáme zodpovednosť za aktualizáciu výrokov o budúcnosti na základe nových informácií alebo neočakávaných udalostí.

Nemecká verzia tejto výročnej správy je rozhodujúca a len táto nemecká verzia správy o stave koncernu a koncernovej závierky boli preverené audítorom.

Z dôvodu lepšej čitateľnosti sa neuvádzajú formulácie špecifické pre jednotlivé pohlavia (napríklad zamestnanec/zamestnankyňa). V zmysle rovnakého zaobchádzania platia všetky výroky pre obe pohlavia.

Finančný kalendár 2017/2018

3. máj 2017	Valné zhromaždenie
9. máj 2017	Priebežná správa k 31. 3. 2017
7. august 2017	Priebežná správa k 30. 6. 2017
9. november 2017	Priebežná správa k 30. 9. 2017
Koniec marca 2018	Výročná správa 2017

Commerzbank AG

Centrála
Kaiserplatz
Frankfurt nad Mohanom
www.commerzbank.de

Korešpondenčná adresa:
60261 Frankfurt nad Mohanom
Tel. + 4969136 -20
info@commerzbank.com

Investor Relations
Tel. +49 69 136-21331
Fax +49 69 136-29492
ir@commerzbank.com

Výročná správa koncernu (vypracovaná podľa International Financial Reporting Standards) sa uverejňuje v nemeckom a anglickom jazyku.

Upozornenie:

Preklad z nemeckého jazyka má iba informatívny charakter. Záväzné je znenie dokumentu v nemeckom jazyku.